

Основна школа „Бранислав Петровић“

Слатина

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ОД ШКОЛСКЕ 2022/23. ГОДИНЕ**

Садржај

УВОД.....	9
ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ	10
ПЕТИ РАЗРЕД	11
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ПЕТИ РАЗРЕД	11
ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	13
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	14
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ.....	14
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	31
ИСТОРИЈА.....	35
ДОДАТНА НАСТАВА.....	51
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	55
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2019-2023.....	58
ГЕОГРАФИЈА.....	60
ГЕОГРАФИЈА - ДОПУНСКА НАСТАВА	70
ГЕОГРАФИЈА - ДОДАТНА НАСТАВА	75
БИОЛОГИЈА.....	80
МАТЕМАТИКА.....	92
ДОДАТНА НАСТАВА V РАЗРЕД.....	97

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	98
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	103
ЛИКОВНА КУЛТУРА	109
МУЗИЧКА КУЛТУРА	115
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	118
ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	128
ВАНЧАСОВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ	130
Б. Слободне активности – секције.....	130
В. Недеља школског спорта	130
Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање).....	131
Д. Школска и ваншколска тамичења	131
Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава	131
ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ.....	145
ВЕРСКА НАСТАВА.....	145
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	153
СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	162
ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	167
ШЕСТИ РАЗРЕД	168
ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ :	168

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД	169
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ.....	170
Додатна настава.....	178
Допунска настава.....	179
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	179
План допунске наставе за пети и шести разред.....	188
ИСТОРИЈА.....	189
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ –ДОПУНСКА НАСТАВА.....	210
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ-ДОДАТНА НАСТАВА	216
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2019-2023/	225
ГЕОГРАФИЈА.....	228
ПЛАН ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД	234
БИОЛОГИЈА.....	234
МАТЕМАТИКА.....	242
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	247
ДОДАТНА НАСТАВА.....	248
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	249
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	254
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	270

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ.....	277
ФИЗИКА.....	278
ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	297
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	303
САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ.....	304
ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	308
7. РАЗРЕД	310
ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ	311
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СЕДМИ РАЗРЕД.....	311
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ.....	313
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ФОНДА ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИМА	315
НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА	330
ДОДАТНА НАСТАВА.....	331
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	333
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	335
ЛИКОВНА КУЛТУРА	366
ЛИКОВНА СЕКЦИЈА.....	389
МУЗИЧКА КУЛТУРА	390

ИСТОРИЈА.....	404
ГЕОГРАФИЈА.....	463
ФИЗИКА.....	487
БИОЛОГИЈА.....	513
ХЕМИЈА	520
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	527
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	532
ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	537
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	552
ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС).....	557
НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА.....	574
ВЕРСКА СЕКЦИЈЕ	575
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	576
ПЛАН ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	602
СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	604
ПРЕДУЗЕТНИШТВО	604
ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	614
ОСМИ РАЗРЕД.....	615
ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ	615

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСМИ РАЗРЕД.....	616
СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ.....	618
ДОДАТНА НАСТАВА.....	640
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	642
ДОПУНСКА НАСТАВА/2021-2025/.....	688
ДОДАТНА НАСТАВА/2021-2025/.....	691
ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2021-2025/.....	695
ГЕОГРАФИЈА.....	697
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	702
ДОДАТНИ РАД.....	703
БИОЛОГИЈА.....	704
МАТЕМАТИКА.....	710
ФИЗИКА.....	715
ДОПУНСКА НАСТАВА И ДОДАТНИ РАД.....	724
ХЕМИЈА.....	725
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА.....	750
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО.....	755
ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	760
МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	775

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	789
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	803
ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИКАТИХИЗИС)	806
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	820
СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ.....	833
ПРЕДУЗЕТНИШТВО	833
ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	842

УВОД

Школски програм урађен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

1. Циљеве школског програма; 2. Наставни план основног образовања и васпитања; 3. Програме обавезних и изборних предмета по разредима 4. Изборне програме по разредима 5. Програме активности по разредима, 6. Програм културних активности школе; 7. Програм школског спорта и спортско рекреативних активности; 8. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програми спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања; 9. Програм ваннаставних активности ученика; 10. Програм професионалне оријентације; 11. Програм здравствене заштите; 12. Програм социјалне заштите; 13. Програм заштите животне средине; 14. Програм сарадње са локалном самоуправом; 15. Програм сарадње са породицом; 16. Програм излета, екскурзија и наставе у природи; 17. Програм рада школске библиотеке; 18. Програм безбедности и здравља на раду; 19. Програм рада Ученичког парламента; 20. Програм продуженог боравка; 21. Програм обогаћеног једносменског рада; 22. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану треба да чине прилог школског програма. (Овај прилог ради се кад и ако се за њим укаже потреба.)

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА: • Пун и усклађен интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима; • Стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова, језичке, математичке, научне, уметничке, културне, медијске, техничке, финансијске и информатичке писмености, неопходних за наставак школовања и активну укљученост у живот породице и заједнице; • Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности; • Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење медија и информационо-комуникационих технологија; • Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу; • Развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота; • Развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања својих мишљења; • Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; • Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву; • Развој и практиковање здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности; • Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња; • Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства; • Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности; • Формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свој матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националног и светског културног наслеђа; • Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрастне равноправности и толеранције

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2022/2023. године до краја школске 2026/2027. године

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ Програм се реализује на српском језику и сви ученици похађају наставу на српском језику

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕДМЕТ КОЈИ ПРЕДАЈЕ
Александра Пејовић	Српски језици и књижевност Грађанско васпитање
Весна Вукотић	Енглески језик
Александра Јањић	Немачки језик
Данијела Шебек	Музичка култура
Лела Томашевић	Ликовна култура
Славица Левајац	Историја
Слађана Вилотијевић	Географија
Драгица Дроца	Математика
Душица Станојевић	Биологија
Александар Винић	Техника и технологија
	Информатика и рачунарство
Горан Лазовић	Физичко и здравствено васпитање

Видан Заграђанин	Веронаука
Весна Марковић (на замени Снежана Шибинац)	Медијска писменост (СНА)

Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 - други пропис, 3/2011, 1/2013, 4/2013, 11/2016-I, 11/2016-II, 6/2017, 8/2017, 9/2017 и 12/2018.

ПЕТИ РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

А.Обавезни наставни предмети		Пети разред	
Фонд часова		недељни	годишњи
1.	Српски језик и књижевност	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Историја	1	36
4.	Географија	1	36
5.	Биологија	2	72
6.	Математика	4	144

7.	Информатика и рачунарство	1	36
8.	Техника и технологија	2	72
9.	Ликовна култура	2	72
10.	Музичка култура	2	72
11.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54
Б. Изборни наставни предмети (1)			
1.	Грађанско васпитање /Верска настава	1	36
2.	Страни језик (а)Немачки	2	72
В.Облик образовно- васпитног рада			
1.	Допунска настава	1	36
2.	Додатни рад	1	36
3.	Слободне наставне активности - Медијска писменост	1	36
Г.Остали облици васпитно – образовног рада			
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљеви образовања и васпитања су:

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- стицање квалитетних знања, вештина и ставова које су свима неопходне за лично остварење и развој, инклузију и запослење и стицање и развијање основних компетенција у погледу комуникације на матерњем језику, комуникације на страним језицима, математичке писмености и основних компетенција у науци и технологији, дигиталне компетенције, компетенције учења како се учи, међуљудске и грађанске компетенције и културног изражавања;
- развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
- развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
- оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
- развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада, развојем савремене науке, економије, технике и технологије;
- развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
- развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
- развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;
- формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- повећање образовног нивоа становништва и развој Републике Србије као државе засноване на знању. __

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**

Наставни предмет: **Српски језик и књижевност**

Наставни план и програм предмета: Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 9/2017.

Недељни фонд часова: **5**

Годишњи фонд часова: **180**

Уџбеници:

Светлана Слијепчевић, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, *Језичко благо, Граматика за пети разред основне школе*, Београд, Логос.

Светлана Слијепчевић, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, *У потрази за језичким и књижевним благом, Радна свеска за пети разред основне школе*, Београд, Логос

Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, *Чаролија стварања, Читанка за пети разред основне школе*, Београд, Логос

Циљ предмета

Циљ учења српског језика и књижевности јесте да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Наставни програм српског језика и књижевности заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз све три предметне области овог предмета.

Циљеви програма, препоруке за планирање, праћење и вредновање образовно-васпитне праксе: Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 9/2017.

Стандарди постигнућа: Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања, Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 5/2010.

Корелација

Историја	- грчка и римска митологија – мит о Прометеју, фразеологизми; грчка историја и култура; римска историја и култура - хришћанство – лексика и терминологија
Географија	- васиона, звезде, сазвежђа, галаксије, Млечни пут; Сунчев систем, Месец, месечеве мене; рељеф, обликовање рељефа човековом активношћу; време, облаци, ветрови - загађивање атмосфере
Биологија	- свет биљака, како расту и реагују, покрети биљака; како биљке добијају имена; флороними; - јестиве и лековите биљке; житарице; прикупљање биљака за хербар
	- скупови, подскупови, својства скупа; Венов дијаграм;

Математика	<p>- речи: и, или, не, сваки, неки</p> <p>- заједнички садржалац; симетричност</p>
Енглески језик	<p>Теме и ситуације: школа, породица, мој дом, празници, окружење</p> <p>- основни подаци о земљи чији се језик учи; комуникативне функције</p> <p>Морфосинтаксички садржаји: личне заменице у функцији субјекта и објекта; придеви, компарација; прилози и прилошке одредбе; предлози; везници</p> <p>Субјекатске и објекатске личне заменице, поређење придева, <i>StoneSoup</i> и <i>Клин чорба</i></p>
Страни језик Немачки језик Енглески језик	<p>Разумевање говора; усмено изражавање; описивање лица и предмета Интеракција</p> <p>Доживљај и разумевање књижевног текста; знања о језику и стратегије учења</p> <p>Комуникативне функције</p> <p>Општи програм страних језика:</p> <p>Типови и врсте текстова,</p> <p>Представљање себе и других, поздрављање; тражење и давање обавештења;</p> <p>Постављање и одговарање на питања; молбе и изрази захвалности; изражавање (не)допадања; исказивање извињења и оправдања; скретање пажње; изрицање забране и реаговање на забрану</p> <p>Израда речника; писање честитки и разгледница</p> <p>Значајни културни споменици; значајне историјске личности</p>

	<p>Живот и обичаји; догађаји које не треба заборавити</p> <p>Игра по улогама, симулације</p> <p>Израда паноя, презентација, зидних новина, постера</p> <p>Прављење писаних и илустрованих материјала</p> <p>Извештај, дневник са путовања</p> <p>Рекламни плакат; програм манифестације</p> <p>Портфолио</p>
Свет око нас	<p>- дом, породица, школа, непосредно окружење, домовина, кућни љубимци, лична хигијена, здрава исхрана, природа, занимања</p>
Ликовна култура	<p>- илустровање наставних садржаја, визуелно изражавање у оквиру тематског садржаја; -формирање и чување збирки</p> <p>- ентеријер</p> <p>- филм, теорија филма</p> <p>- обликовање и заштита животне средине</p>
Музичка култура	<p>- музички аранжмани ауторских и народних песама</p> <p>- импровизација мелодије на задати текст</p> <p>- народне песме и игре: успаванке</p> <p>- химна школе, Химна Светом Сави</p>

	- А. Вивалди, Годишња доба
Физичко васпитање	Плесови: Дивна, Дивна, Моравац
Физичко и здравствено васпитање	Формирање морално-вољних квалитета личности
Техничко и информатичко образовање	- утицај развоја технике на живот на Земљи - коришћење и штедња енергије - конструкторско моделовање
Информатика и рачунарство	Унос и кориговање текста; формирање пасуса; рад са сликама
Верска настава	- лексика (Стари завет, старозаветни мотиви у православној иконографији) - десет божјих заповести - празници (Божић, Ускрс)
Грађанско васпитање	- одговоран однос према окружењу, солидарност, хуманост, емпатија - Формирање и изграђивање разредног тима Сагледавање услова школског живота Сакупљање података о изабраном проблему Излиставање проблема и прикупљање података Упознавање техника и поступака прикупљања информација

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Међупредметне компетенције	Начини праћења постигнућа ученика
	По завршеној теми ученик је у стању да:			

<p>Књижевност</p> <p>Бранко Радичевић-„Певам дању,певам ноћу“, Милица Стојадиновић Српкиња-„Певам песму“, Милутин Миланковић „Успомене,доживљаји,сазнања“, Мирослав Антић „Шашава песма“, Александар Вучо „Мој отац трамвај вози“</p> <p>Данило Киш „Дечак и пас“, Иван Цанкар „Десетица“, Стеван Сремац „Чича Јордан“, Пеђа Трајковић „Кад књиге буду у моди“</p> <p>Игор Коларов „Аги и Ема“, Стеван Раичковић „Прва зарада дрвене Марије“, Алекса Шантић „Отацбина“, Десанка Максимовић „Сребрне плесачице“, Иво Андрић „Мостови“</p> <p>А:П:Чехов „Шала“, Бранислав Нушић „Кирија“, Војислав Илић „Зимско јутро“</p> <p>Кратке фолклорне форме, Народна песма „Вила зида град“, Бранислав Нушић „Хајдуци“, Народна песма</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>разликује књижевни и некњижевни текст;</p> <p>упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности;</p> <p>чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела;</p> <p>чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова;</p> <p>одреди род књижевног дела и књижевну врсту;</p> <p>разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности;</p> <p>разликује реалистичну прозу и прозу засновану</p>	<p>Књижевност:</p> <p>CJ.1.4.1. CJ.1.4.2. CJ.1.4.3. CJ.1.4.4. CJ.1.4.5. CJ.1.4.6. CJ.1.4.7. CJ.1.4.8.CJ.1.4.9. CJ.2.4.1. CJ.2.4.2. CJ.2.4.3. CJ.2.4.4. CJ.2.4.5. CJ.2.4.6. CJ.2.4.7. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9. CJ.3.4.1. CJ.3.4.2. CJ.3.4.3. CJ.3.4.4.CJ.3.4.5. CJ.3.4.6. CJ.3.4.7. CJ.3.4.8.</p> <p>Граматика:</p> <p>CJ.1.3.4. CJ.1.3.8. CJ.2.3.3. CJ.2.3.6. CJ.3.3.4. CJ.3.3.6.</p>	<p>Учење:</p> <p>- самостално и у сарадњи са другима истражује и повезује нова знања;</p> <p>- изражава идеје.</p> <p>Комуникација:</p> <p>- уважава саговорника;</p> <p>- негује културу дијалога.</p> <p>Естетичка компетенција:</p> <p>показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара.</p> <p>препознаје и развија сопствене стваралачке</p>	<p>Иницијални, полугодишњи и завршни тест</p> <p>- свакодневно праћење ученика на часовима</p> <p>- повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора,</p> <p>- провера знања путем контролних вежби и тестова</p> <p>- праћење реализације домаћих и писмених задатака</p> <p>- индивидуализовани захтеви</p> <p>- плакати, илустрације и презентације сегмената програма</p> <p>- интеракција са наставником;</p> <p>- посматрање и праћење</p>
--	--	--	--	---

<p>„Свети Саво“</p> <p>Народна песма „Женидба Душанова“, Народна песма „Урош и Мрњавчевићи“</p> <p>Милован Глишић „Прва бразда“, Народне лирске песме, В.С.Караџић „Живот и обичаји народа српскога“, Народна новела „Дјевојка цара надмудрила“, Народна новела „Све, све, али занат“</p> <p>Народна бајка „Биберче“, Љубиша Ђокић „Биберче“, Народна прича „Еро с онога свијета“, Шаљиве народне приче, Гроздана Олујић „Месечев цвет“</p> <p>Бранко Ђопић „Поход на Мјесец“, Душан Радовић „Капетан Џон Пиплфокс“, Марк Твен „Доживљаји Тома Сојера“, Горан Петровић „Месец над тепсијом“</p> <p>Данијел Дефо „Робинзон Крусо“, Џ.Р.Р. Толкин „Хобит“ (одломци)</p>	<p>на натприродној мотивацији;</p> <p>анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава);</p> <p>разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;</p> <p>разликује облике казивања;</p> <p>увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p> <p>одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту;</p> <p>процени основни тон</p>	<p>Правопис:</p> <p>CJ.1.2.8. CJ.2.2.5.</p> <p>CJ.3.2.5.</p> <p>Писмено изражавање:</p> <p>CJ.1.2.1. CJ.1.2.2.</p> <p>CJ.2.2.1. CJ.2.2.2.</p> <p>CJ.3.2.1. CJ.3.2.5.</p> <p>Усмено изражавање:</p> <p>CJ.1.2.2. CJ.1.2.3.</p> <p>CJ.2.2.1.</p>	<p>способности и креативности свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.</p> <p>Сарадња:</p> <ul style="list-style-type: none"> - креативно доприноси раду групе; - поштује правила заједничког рада. <p>Решавање проблема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава везе и односе; - користи стечено ваншколско искуство; - примењује изабрано решење. <p>Одговорно учешће у демократском друштву:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поштује друге; - поштује разлике; - развија толеранцију. <p>Одговоран однос према</p>	<p>реализације одговарајућих улога у пару;</p> <ul style="list-style-type: none"> - посматрање и праћење интеракције са вршњацима у групи; - задаци у радној свесци; - реакције на одговарајуће кратке налоге; - осам домаћих писмених задатака. - четири школска писмена задатка
---	---	--	---	--

<p>Језик</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; непроменљиве речи: прилози и предлози.</p> <p>Именице – значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа.</p> <p>Придеви – значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу.</p> <p>Заменице – личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице</p>	<p>певања, приповедања или драмске радње (шалјив, ведар, тужан и сл.);</p> <p>развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела;</p> <p>одреди тему и главне и споредне мотиве;</p> <p>анализира узрочно-последично низање мотива;</p> <p>илуструје особине ликова примерима из текста;</p> <p>вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове;</p> <p>илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;</p> <p>уважава националне вредности и негује</p>		<p>околини:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. - активно се укључује у друштвене акције у школи и заједници које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и ка одрживом развоју. <p>Одговоран однос према здрављу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бира стил живота и навике имајући на уму добре стране и ризике тог избора. - разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој 	
---	--	--	---	--

<p>сваког лица себе, се.</p> <p>Бројеви – врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви.</p> <p>Глаголи – глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица – предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p> <p>Правопис</p> <p>Велико слово у вишечланом географским називима; у називима</p>	<p>српску културно историјску баштину;</p> <p>наведе примере личне добити од читања;</p> <p>напредује у стицању читалачких компетенција;</p> <p>- упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</p> <p>ЈЕЗИК</p> <p>– разликује променљиве речи од непроменљивих;</p> <p>– разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију;</p> <p>– разликује основне функције и значења падежа;</p>		<p>избор.</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву:</p> <p>- препознаје сопствене предности и своје могућности у односу на будуће образовање и професионалну оријентацију;</p> <p>- спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима; способан је да развије идеју, представи је, образложи и преговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активностима са другима у оквиру своје тимске улоге;</p> <p>- мотивисан је и зна да истакне своје добре особине које су важне за обављање школских и радних задатака</p> <p>- зна да постави реалне циљеве и на основу датих</p>	
--	---	--	--	--

<p>институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања.</p> <p>Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; речца нај у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви.</p> <p>Интерпункцијски знаци: запета; наводници; црта.</p> <p>Ортоепија</p> <p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви).</p> <p>Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица.</p> <p>Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p> <p>Језичка култура</p> <p>Препричавање, причање,</p>	<p>– употребљава падежне облике у складу са нормом;</p> <p>– употребљава глаголске облике у складу са нормом;</p> <p>– разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)</p> <p>ПРАВОПИС</p> <p>– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова;</p> <p>– користи правопис (школско издање)</p>		<p>могућности уме да планира и проналази начине њиховогостваривања.</p> <p>Рад с подацима и информацијама:</p> <p>- зна да је за разумевање појава и догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне и поуздане податке и разликује податак/ информацију од њиховог тумачења.</p> <p>- користи податке из различитих извора, начине добијања података и на основу тога процењује њихову поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника.</p> <p>- користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички,</p>	
--	---	--	---	--

<p>описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл)</p> <p>Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору.</p> <p>Техника израде писменог састава; пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p>	<p>ОРТОЕПИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; – течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; – користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; – издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и 		<p>текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p> <p>Дигитална компетенција:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да претражује, критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа средства ИКТ. - уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средства. - приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ и да га користи на одговарајући начин. - препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно 	
---	--	--	---	--

	завршни део текста); – саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; – проналази експлицитно и имлицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.		поступа при коришћењу ИКТ.	
--	--	--	----------------------------	--

Образовни стандарди за Српски језик су дефинисани за следеће области:

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ
 2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ
 3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК
 4. КЊИЖЕВНОСТ

У образовне стандарде, после одговарајућих испитивања и одређивања нивоа, треба укључити и област УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ. Као основа за дефинисање стандарда у тој области може послужити следећи списак знања и умења: правилно изговара гласове; поштује књижевнојезичку норму у говору; изражајно чита уметнички текст обрађен у настави и изражајно казује научен текст; препричава текст без сажимања или са сажимањем; зна да исприча о стварном или измишљеном догађају, у првом или трећем лицу, поштујући изворну хронологију или ретроспективно; уме усмено да обавести некога о нечему и опише нешто (да усмено сачини експозиторни и дескриптивни текст); уме да

учествује у расправи; уме да формулише своје мишљење и да га јавно искаже; и има изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, као и слушања и поштовања туђег мишљења).

ОСНОВНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

СЈ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себиСЈ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди врху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда *СЈ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примеримаСЈ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текстаСЈ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумимаСЈ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредногСЈ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем текстуСЈ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

СЈ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)СЈ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицуСЈ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)СЈ.1.2.4. уме да преприча текстСЈ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)СЈ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животуСЈ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*СЈ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примеримаСЈ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације* CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи CJ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне) CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта) CJ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања*

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.) CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.) CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви) CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама

У подобласти НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК ученик/ученица:

CJ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас) CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика CJ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина CJ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)* CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему,

фабулу, време и место радње, лик...СЈ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*СЈ.1.1.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*

СРЕДЊИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

СЈ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*СЈ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)СЈ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стиловеСЈ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користиСЈ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)СЈ.2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примеримаСЈ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

СЈ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезанСЈ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештајСЈ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текстаСЈ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика*СЈ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

СЈ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске нормеСЈ.2.3.2. препознаје гласовне променеСЈ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речиСЈ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)СЈ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских

реченица)СЈ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примеримаСЈ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченициСЈ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

СЈ.2.3.9. познаје метонимију* као лексички механизамСЈ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљаваСЈ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТученик/ученица:

СЈ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедањаСЈ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуацијаСЈ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)СЈ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстовеСЈ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)СЈ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаностСЈ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалогСЈ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе делаСЈ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*

НАПРЕДНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.1. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ

У области ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ученик/ученица:

СЈ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)СЈ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текстСЈ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем текстуСЈ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе

2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

У области ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ученик/ученица:

СЈ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста СЈ.3.2.2. саставља аргументативни текст СЈ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу СЈ.3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста СЈ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

3. ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

У подобласти ГРАМАТИКА ученик/ученица:

СЈ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима СЈ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује) СЈ.3.3.3. зна и у свом говору примењује* акценатску норму СЈ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама СЈ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) СЈ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)

У подобласти ЛЕКСИКА ученик/ученица:

СЈ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла СЈ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава

4. КЊИЖЕВНОСТ

У области КЊИЖЕВНОСТ ученик/ученица:

СЈ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива СЈ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту СЈ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу СЈ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту СЈ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе СЈ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело СЈ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже СЈ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави*

*У стандарде су укључени и они који овим приликом нису испитани. Они су обележени звездицом.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**ЦИЉ ПРЕДМЕТА:**

Ученици треба да разумеју и извршавају кратка и једноставна упутства, да пронађу одређене детаље у тексту који слушају (кратка песма , дијалог, прича);

Да вербално реагују на питања наставника или ученика и да сами постављају питања;

Да користе усвојени вокабулар, фразе и моделе у дијалозима

КОРЕЛАЦИЈА:

Настава енглеског језика је у корелацији са скоро свим школским предметима, а највише са српским језиком, географијом, биологијом, грађанским, историјом, итд.

Историја	Римско царство, Стара Грчка (митска бића)
Географија	Регионална географија света; Регионална географија Европе
Биологија	Биљни и животињски свет; значај правилне исхране; унос витамина и других хранљивих материја у организам
Српски језик	Граматички, правописни, фонолошки систем; речним српског језика у сталној корелацији (сваки час)
Немачки језик	Поједине сличности два германска језика
Ликовна култура	Основне боје и боје дугиног спектра

Музичка култура	Музички инструменти и њихови називи на енглеском
Физичко и здравствено васпитање	Разговор на тему: у здравом телу – здрав дух
Техничко и информатичко образовање	Коришћење рачунара и корист знања енглеског језика при коришћењу
Грађанско васпитање	Развијање и неговање система вредности; Културолошке разлике међу народима и поштовање различитости

Тема и наставни садржаји	Исходи (по завршеној теми ученици су у стању да:)	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
Hello!	Поздраве и отпоздраве, да траже и дају личне податке од других, да описују предмете из окружења, разумеју и реагују на једноставне молбе	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1. / 1.2.3./ 1.2.4./1.3.1. 2.1.1./2./3./5./6./8./ 12./13./14./15./19./ 20./22./24./25./26./ 2.2.1./2./3./4./2.3.1.	Партнер у комуникацији, мотивише ученике	Слушају, уочавају и комуницирају са наставником и осталим ученицима	Компетенција за целоживотно учење	Иницијални тест, усмена провера кроз играње у паровима
School days	Постављају питања и дају једноставне одговоре личне природе; разумеју и реагују на једноставније исказе	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./3./4. 1.3.1./2. 2.1.1./2./3./5./6./8./ 12./13./15./19./20./ 22./24./25./26.	Организује, прати комуникацију између ученика	Разговарају између себе, описују	Комуникација	Посматрање и праћење током часова, израда пројекта

	на тему допадања и недопадања	2.2.2/3./4./ 2.3.1.-2.3.2.				
People	Разумеју и примењују једноставније описе живих бића, ствари, места и њихов положај у простору; изражавају припадање и поседовање	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./3./4./ 1.3.1. 2.1.1./2./3./5./6./8./ 12./13./15./19./20. 22./24./25./26. 2.2.1./2./3./4. 2.3.1.-2.3.2.	Партнер у комуникацији, мотиватор, организатор	Идентификују, именују и описују	Естетичка компетенција	Петнаестоминутна провера, симулација разговора у паровима
Time out	Описују догађаје у садашњости; изражавају допадање и недопадање; траже и дају основне информације о себи и другима	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./3./4./ 1.3.1./2./ Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3./4./ 2.3.1.-2.3.2.	Подстиче ученике у комуникацији и наводи на доношење закључака	Описују рутинске радње, изводе правила, допуњавају реченице	Рад са подацима и информацијама	Посматрање, праћење, различите врсте формативног оцењивања
First Written Work	Описују уобичајене, рутинске радње, као и оне у тренутку говора; изражавају интересовање, допадање и недопадање	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./2./3./4. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3.	Надгледа	Индивидуалан рад на тесту	Компетенција за целоживотно учење	Писмена провера кроз задатке
Places	Описују карактеристична места, жива бића, предмете и њихов положај у простору; изражавају молбе и захтеве	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./3./4. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3./4. 2.3.1.-2.3.2.	Мотивише и прати	Слушају, допуњавају табеле, допуњавају реченице	Одговоран однос према околини; одговорно учење у демократском друштву	Посматрање, праћење, контролна вежба.
Food	Изразе основне	Од 1.1.1. до 1.1.23.	Подстиче	Увежбавају	Комуникација и	Усмена провера кроз

	потребе, осете и осећања; Упуте једноставне молбе и захтеве, затраже и пруже кратко објашњење; да наруче храну и пиће	1.2.1./2./3. 1.3.1./2. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3. 2.3.1.-2.3.2.	комуникацију	вокабулар	сарадња; решавање проблема	играње улога у паровима, групама
Celebrations	Описују сталне и тренутне догађаје; Разумеју честитке и одговоре на њих, као и да упуте другима; опишу метеоролошке прилике	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./2./3./4. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3.	Посматра и прати; надгледа	Индивидуалан рад на тесту	Компетенција за целоживотно учење	Праћење индивидуалног рада у оквиру групе и друге врсте формативног оцењивања
Holiday	Описују догађаје и способности из прошлости, као и неки историјски догађај	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./2./3./4./ 1.3.1 Од 2.1.1 до 2.1.26. 2.2.1./2./3./4./7./8.	Организује и прати реализацију	Читају и записују тражене информације	Рад са подацима и информацијама	Усмена провера кроз играње улога у паровима и групама
Second Written Work	Упореди и опишу карактеристике живих бића, појава и места; разумеју информацију о временским приликама и опишу их	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./2./3./4. 1.3.1./2. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3. 2.3.1./2./5./6.	Надгледа	Индивидуалан рад на тесту	Компетенција за целоживотно учење; рад са подацима и информацијама	Писмена провера кроз задатке
Our World	Искажу жеље, планове и намере; Описују жива бића и предмете; пазумеју	Од 1.1.1. до 1.1.23. 1.2.1./2./3./4. 1.3.1./2./5. Од 2.1.1. до 2.1.26. 2.2.1./2./3.	Подстиче комуникацију и прати постигнућа ученика	Слушају, понављају и разговарају	Предузимљивост и одговоран однос према околини	Различите врсте формативног оцењивања

	и реагују на своје и туђе обавезе	2.3.1./2./5./6.				
--	-----------------------------------	-----------------	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

РАЗРЕД : ПЕТИ

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК: Славица Левајац

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи. Да развија дух толеранције код ученика . Један од веома битних циљева је да пробуди и негује патриотизам код ученика.

Литература: Весна Димитријевић, Историја за пети разред основне школе, Вулкан знање 2019.г.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА МЕТОДЕ, ОБЛИЦИ РАДА, ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА, ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА, ПРОЈЕКТНА НАСТАВА...,	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (елементи
--------	-----------------	----------	-------------------------------	---	--

				ДОМАЋИ ЗАДАЦИ, ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ КОРЕЛАЦИЈА	оцењивања ученика)
<p>– разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру);</p> <p>– лоцира одређену временску одредницу на временској ленти;</p> <p>– разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости;</p> <p>– именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне</p>	<p>Основи проучавања прошлости</p> <p>($3o+1y=4$)</p>	<p>Основни садржаји:</p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва.</p> <p>Хронологија– рачунање времена.</p> <p>Подела прошлости и периодизација историје.</p> <p>Историјски извори</p> <p>– дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p> <p>Проширени садржаји:</p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке.</p> <p>Историја око нас.</p> <p>Историјско наслеђе – тековине.</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминут на провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градива на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p> <p>примена знања, примена</p>

<p>догађаје;</p> <p>– разврста историјске изворе према њиховој основној подели;</p> <p>– повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);</p>				<p>пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p>	<p>савремених технологија,</p> <p>стандардизован тест</p>
<p>– наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији;</p> <p>– разликује основне одлике каменог и металног доба;</p>	<p>2.Праисторија (2o+1y=3)</p>	<p>Основни садржаји:</p> <p>Основне одлике праисторије(начин живота људи,проналасци).</p> <p>Подела праисторије(камено,металнодоба).</p> <p>Проширени садржаји:</p> <p>Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији(Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, естетику, сарадњу, дигитална компетенција</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминут на провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу,одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градива на часу, пројектне</p>

				<p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p>	<p>активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест</p>
<p>– да лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока;</p> <p>– користећи историјску карту доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока;</p>	3. Стари исток (3o+1y+1c=5)	<p>Основни садржаји:</p> <p>Појам Старог истока – географске одлике,</p> <p>Најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија).</p> <p>Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у</p>	<p>Реализација међупредметних Компетенција за учење, комуникацију, решавање проблема,</p> <p>рад са подацима и информацијама,</p> <p>сарадња,</p> <p>дигитална компетенција</p> <p>петенција</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминут на провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу,</p>

<p>– одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице;</p> <p>– пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;</p> <p>– наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;</p> <p>– идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока;</p> <p>– разликује врсте писама</p>		<p>цивилизацијама Старог истока.</p> <p>Основне одлике привреде и свакодневни живот– обичаји, занимања, култура исхране и становања.</p> <p>Култура и историјско наслеђе народа Старог истока– религија(монотеизам и политеизам) , писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p>Проширени садржаји:</p> <p>Специфичности египатске религије.</p> <p>Специфичности религија цивилизација</p> <p>Месопотамије.</p> <p>Основне одлике јудаизма.</p> <p>Најважније цивилизације Далеког</p>		<p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p>	<p>пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест</p>
--	--	--	--	--	--

<p>цивилизација Старог истока;</p> <p>– илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет;</p> <p>– користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век;</p> <p>– изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје</p>		истока (Индија, Кина).			
--	--	------------------------	--	--	--

<p>исправним хронолошким редоследом;</p> <p>– прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему;</p> <p>– визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;</p>					
<p>– да опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке;</p> <p>– лоцира на</p>	<p>4. Античка Грчка и хеленизам</p> <p>(6о+4у+1п+1с=12)</p>	<p>Основни садржаји:</p> <p>Појам античке Грчке – географске одлике.</p> <p>Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација).</p> <p>Грчки митови (појам, примери) и</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетику, комуникацију, одговоран однос</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминут на провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на</p>

<p>историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;</p> <p>– приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;</p> <p>– пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој;</p> <p>– идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;</p> <p>– истражи основна обележја</p>		<p>хомерски епови.</p> <p>Колонизација и основне одлике привреде.</p> <p>Полиси– Спарта и Атина(појам полиса, структура друштва, државно уређење).</p> <p>Грчко-персијски ратови.Пелопонески рат – узроци и последице.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура.</p> <p>Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, олимпијске игре).</p> <p>Проширени садржаји:</p> <p>Пелопонески рат (ток рата, Најважнији догађаји и личности).</p>	<p>према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентацију ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција</p>	<p>појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава,очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, ,праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p>	<p>часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p> <p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>стандардизован тест</p>
---	--	--	--	--	---

<p>и значај религије старих Грка;</p> <p>– разликује легенде и митове од историјских чињеница;</p> <p>– наведе значај и последице освајања Александра Великог;</p> <p>– илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;</p> <p>– користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску</p>		<p>Најистакнутије личности:</p> <p>Драконт ,Перикле, Филип II,</p> <p>Аристотел ,Архимед...</p> <p>Грчка митологија, Пантеон. Седам светских чуда античког доба.</p>			
---	--	--	--	--	--

<p>појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију;</p> <p>– израчуна временску удаљеност између појединих догађаја;</p> <p>– користи основне историјске појмове;</p>					
<p>– лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе;</p> <p>– наведе основне разлике између античке римске републике и царства;</p>	<p>Антички Рим (6о+4у+1п+1с= 12)</p>	<p>Основни садржаји:</p> <p>Појам античког Рима– географске одлике и периодизација.</p> <p>ОснивањеРима(легенда о Ромулу и Рему).</p> <p>Структура друштва и уређење Римске републике.</p> <p>Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба</p>	<p>Реализација међупредметих компетенција за: учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетику, комуникацију,одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу,</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминут на провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са</p>

<p>– разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима;</p> <p>– истражи основна обележја и значај религије античког Рима;</p> <p>– илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет;</p> <p>– пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у</p>		<p>царства</p> <p>– принципат и доминат.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања).</p> <p>Хришћанство – појава и ширење.</p> <p>Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства).</p> <p>Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p> <p>Проширени садржаји: Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије.</p> <p>Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...).</p> <p>Римски пантеон.</p>	<p>предузимљивост и оријентацију ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција</p>	<p>свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p>	<p>места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест</p>
--	--	--	--	--	--

<p>античком Риму;</p> <p>– наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства;</p> <p>– лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије;</p> <p>– користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.</p>		Гладијаторске борбе.			
---	--	----------------------	--	--	--

Корелације

Историја 5.разред Области/теме предмета	Наставни садржај и врста корелације у оквиру самог предмета међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима) Међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)	Предмет/ разред	Реализација (месец)
1.ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Прошлост, историја и историјски извори; Рачунање времена; Периодизација историје (5. разред)	Српски језик(одлике писане и усмене књижевности); географија (карте); математика (декадни систем, сабирање и одузимање,); ликовна култура (визуелни прикази); веронаука (Свето писмо, Митови старог века);	Септембар
Праисторија	Праисторија; Праисторијска налазишта у Србији (Природа и друштво (4.разред); географија, српски језик, биологија (5.разред))	географија: (карте,Балканско полуострво); биологија (Наука о човеку-антропологија); српски језик (језичка култура);	Октобар

		веронаука (Књига постања)	
Стари исток	Државе Старог истока –Месопотамија и Египат; Религија и култура Старог истока; (Грађанско васпитање, географија, ликовна култура, математика, српски језик, веронаука (5.разред))	Грађанско васпитање(одлике друштва и државе); географија(територија и државе Блиског Истока , карта Балканско полуострво);веронаука (религије,хришћанство као једнобожачка религија „Књига постања“); српски језик (појава писма, језичка култура);ликовнакултура (сликарство и вајарство,рељеф); математика (Питагорина теорема)	Новембар, децембар
Античка Грчка и хеленизам	Најстарији период грчке историје; Грчки полиси – Спарта и Атина; Ратови античке Грчке ; Грчка култура и религија; Хеленистичко доба и његова култура (географија, српски језик, ликовна култура, физичка култура, грађанско васпитање , (5.разред))	Географија (карактеристике Грчке државе, карте); српски језик на тему: „Илијада“ и „Одисеја“, Хомерско питање(упознати ученике са основним знањима прилагођеним њиховом узрасту), појава драмских дела - комедија и трагедија); ликовна	децембар, јануар, фебруар, март

		култура (израда глиненог посуђа; Вајарска дела Мирона, Фидија и Поликлета); физичка култура (Атлетика-скок у даљ; Крос, трчање на дуге стазе); грађанско васпитање (Демократско друштво);	
Антички Рим	<p>Настанак и уређење римске државе; Рим у доба републике; успон Рима; Рим у доба царства; култура и религија старог Рима; Настанак и ширење хришћанства; Пад Западног Римског царства ;</p> <p>(географија, ликовна култура, историја, српски језик, вронаука ; (5.разред)</p>	географија (Апенинско полуострво, Рим, карте); ликовна култура (визуелни прикази, TABULA TRAIANA); историја (обновити и утврдити знања ученика о периодизацији прошлости у оквиру обраде наставне јединице : Пад Западног римског царства“); српски језик (језичка култура); веронаука (Лик и дело Константина Великог, Хришћанство-постанак и развој);	Март, април,мај,јун

Улоге наставника и ученика у извођењу наставе историје

Активност наставника:	Активност ученика:
Објашњава, сугерише, мотивише, одстиче, поставља проблем, даје истраживачке задатке, анализира, проверава, поставља питања...	Активно слуша, учествује у разговору, одговара на питања, гледа илустрације, истражује и анализира историјске изворе, ради тестове (иницијалне, петнаестоминутне, стандардизоване тестове...), израђује паное, презентације, учествује у пројектној настави...

Улоге наставника и ученика у различитим етапама пројектне наставе

Етапа наставне активности	Активност наставника	Активност ученика
1. Избор теме и формулисање оквирног циља пројекта	Заједно са ученицима предлаже теме и формулише опште образовне и пројектне циљеве.	Расправљају и заједно с наставником бирају тему.
2. Подела теме на подтеме и формулисање посебних циљева за сваку подтему	Помаже ученицима у постављању и прецизирању подтема.	Предлажу или бирају понуђене подтеме
3. Формирање група/тимова и подела задужења	Формира групе по изабраним подтемама водећи рачуна о интересовањима ученика	У оквиру малих група/тимова међу собом деле улоге ради успешније реализације изабраног задатка.
4. Припремање материјала за истраживачки рад	Унапред разрађује задатке, питања за истраживачки рад и припрема потребне ресурсе	Прихватају обавезе у изради задатка

5. Одређивање рока за завршетак пројектне активности и договор о презентацији резултата	Организује расправу и учествује у њој.	Расправљају и утврђују облике презентовања резултата својих истраживања.
6. Разрада пројекта, истраживање	Прати и усмерава рад ученика.	Истражују према унапред утврђеним задацима и процедурама уз инструкције наставника/библиотекара.
7. Обједињавање резултата мањих група/тимова	Упућује ученике како да обједине резултате.	Обједињују резултате према прихваћеним правилима.
8. Презентација	Наставник организује (јавну) презентацију	Извештавају о резултатима свог рада и добијају повратне информације
9. Рефлексија	Наставник процењује резултате реализованих активности и ефекат свог рада.	Ученици оцењују читав процес, своју улогу и допринос у процесу учења.

ИСТОРИЈА

ПЕТИ РАЗРЕД :

ДОДАТНА НАСТАВА**ШКОЛСКА 2019/2020. ГОДИНА**

Годишњи фонд : 36 + у додатну наставу су укључени часови припремне наставе за такмичење

Бр. часова	ИСХОДИ	ОБЛАСТ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	КРИТЕРИЈУМИ ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА
4	Лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје; разврстава историјске изворе према њиховој основној подели; повезује историјске изворе са установама у којима се чувају;	Основи проучавања прошлости (појам историје; историјски извори; рачунање времена; периодизација прошлости) (4 часа)	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, проблемска настава, рад на рачунару, употреба наставних средстава, очигледна настава (карта), диференцирана настава, индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја	Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија
2	Наводи главне проналаске и описује њихов утицај на начин живота људи у праисторији;	Праисторија (праисторија, периодизација исте; праисторијска налазишта у Србији) (2 часа)	Ученици пишу есеј на тему : „Један дан у праисторији“	Активност на часу; дискусија о написаним есејима;
3	Показује на историјској карти	Стари исток	излагање, објашњавање,	Усмена провера, домаћи

	<p>најважније цивилизације и државе Старог истока; одређује место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; упоређује начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку: наводи најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; идентификује основна обележја и значај религије на Старом истоку: разликује врсте писама Старог истока; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог Истока; користећи дату информацију или ленту времена, сместа историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век; излаже, у усменом или писаном облику историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупља и приказује податке из различитих историјских извора; визуелне и текстуалне информације повезује са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;</p>	<p>(Државе Старог истока – Египат и Месопотамија; Религија и култура Старог истока) (3 часа)</p>	<p>показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, проблемска настава рад на рачунару, употреба наставних средстава, очигледна настава (карта) диференцирана настав, индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја.</p>	<p>задатак, активност на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија)</p>
13	<p>визуелне и текстуалне информације повезује са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе старе Грчке; приказује друштвену структуру и државно</p>	<p>Античка Грчка и хеленизам (Најстарији период грчке историје; Грчки полиси_Спарта и Атина; Ратови античке Грчке; Грчка религија и култура;</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање</p>	<p>Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања,</p>

	уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; пореди начин живота припадника различитих друштвених у старој Грчкој; идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; истражује основна обележја и значај религије старих Грка; разликује легенде и митове од историјских чињеница; наводи значај и последице освајања Александра Великог; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;	Хеленистичко доба и његова култура) (13 часова)	главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, проблемска настава, прикупљање материјала, рад на рачунару, употреба наставних средстава, очигледна настава (карта), диференцирана настава, индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа) рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја, дискусија на тему митова и легенди старе Грчке, писања есеја на тему: „Био сам војник краља Леониде“, „У походима са Александром Великим“, „Да сам јабог“;	примена савремених технологија, дискусија о написаним есејима;
14	Показује на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наводи основне разлике између античке римске републике и царства; разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; истражује основна обележја и значај религије античког Рима; илуструје примерима важност утицаја привредних ,	Антички Рим (Настанак и уређење Римске државе; Рим у доба републике и царства; Успон Рима; Култура и религија старог Рима; Настанак и ширење хришћанства; Пад Западног римског царства). (14 часова)	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,	Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња, примена знања, примена савремених технологија, дискусија о написаним есејима; дискусија

	<p>научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; упоређује начин живота припадника различитих друштвених слојева; наводи најзначајније последице настанка и развоја хришћанства; показује на карти најважније римске локалитете на територији Србије;</p>		<p>проблемска настава, рад на рачунару употреба наставних средстава, очигледна настава (карта), диференцирана настава индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја, проучавање Илустроване библије за младе.</p>	<p>о паду Западног римског царства.</p>
--	---	--	---	---

У договору са ученицима план додатне наставе се може прилагодити њиховим потребама и интересовањима, тако да може доћи до промене броја планираних часова по наставним темама..

ДОПУНСКА НАСТАВА

ШКОЛСКА: 2019/2020.ГОДИНА

ПЕТИ РАЗРЕД (ДОПУНСКА НАСТАВА)

Годишњи фонд : 36

Бр. часова	ИСХОДИ	ОБЛАСТ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	КРИТЕРИЈУМИ ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА
5	Ученик разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); Лоцира одређену	Основи проучавања прошлости (појам историје;	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних	Усмена провера, , домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду

	временску одредницу на временској ленти; разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје ; Разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и повезује их са установама у којима се чувају.	историјски извори; рачунање времена; периодизација прошлости) (5 часова)	садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта) Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа),	кратких питања о пређеном градиву на часу
4	Наводи главне проналаске ; објашњава зашто се праисторија проучава на основу материјалних извора; разликује основне одлике каменог и металног доба;	Праисторија (праисторија, периодизација исте; праисторијска налазишта у Србији) (4 часа)	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)	Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу
4	Показује на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; користећи историјску карту, доводи у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизације Старог истока; Истиче значај религије у цивилизацијама Старог истока; Разликује врсте писама цивилизација Старог истока;	Стари исток (Државе Старог истока – Египат и Месопотамија; Религија и култура Старог истока) (4 часа)	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, Употреба наставних	Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу

			средстава, очигледна настава (карта)	
10	<p>Описује особености природних услова и географског положаја старе Грчке; наводи грчка племена која су се доселила у 2. миленијуму пре нове ере на југ Балканског полуострва; показује на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; наводи државно уређење Спарте и Атине; наводи ратове у Грчкој у 5. веку пре нове ере, објашњава узрок и последице; истиче значај културе и религије старе Грчке; објашњава како је настало писмо у старој Грчкој и које су књижевне врсте неговали, истиче најпознатије грчке историчаре; Објашњава јачање Македоније и развој хеленистичког доба;</p>	<p>Античка Грчка и хеленизам (Најстарији период грчке историје; Грчки полиси- Спарта и Атина; Ратови античке Грчке; Грчка религија и култура; Хеленистичко доба и његова култура) (10 часова)</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p>	<p>Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу</p>
13	<p>Покзује на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наводу поделу историје Римске државе; истиче основне особености друштвеног и државног уређења; наводи значај римске религије и културе; наводи најзначајније римске историчаре; објашњава настанак хришћанства.</p>	<p>Антички Рим (Настанак и уређење Римске државе; Успон Рима; Култура и религија старог Рима; Настанак и ширење хришћанства) (13 часова)</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p>	<p>Усмена провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу</p>
36		36		

У договору са ученицима и према њиховим потребама план рада допунске наставе може се прилагодити., тако да може доћи до промене броја планираних часова по темама.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2019-2023

Садржаји програма Историјске секције	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно-васпитном раду
Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, зидних новина на могуће теме: Основи проучавања прошлости Праисторија Стари исток Античка Грчка и хеленизам Антички Рим Реализација „Фестивала науке“	10	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона Прикупљање материјала за Фестивал науке	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, анализа урађеног
Стари век на филму	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих	Прикупљање материјала Излагање материјала

			Анализа
Стари век на ППТ	4	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања- програмирана настава	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања
Презентација градива	5	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим критеријумима
Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима (6), квиз (4)	6 + 4	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама	Разговор, анализа, размена утисака
-Упознавање и договор о раду секције, уређење кабинета (1+2) -Основи проучавања прошлости (2) -Праисторија (5) -Стари исток,(6) -Античка Грчка и хеленизам (10) -Антички Рим (10)		Проширивање знања из историје Припремање питања и пропозиција Реализација Развијање такмичарског духа, али и поштовања противника-Нека бољи победи!	Решавање тестова, питања, асоцијација, укрштеница
36	36		

Предметни наставник:

Славица Левајац

ГЕОГРАФИЈА

<p>ВАСИОНА</p> <p>Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа.</p> <p>Сунчев систем: Сунце, планете сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља - Објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему - Разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике <p>Одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;</p>	<p>ГЕ 1.2.1, 2.2.1., ГЕ3.2.1.,</p>			<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p><i>Облик Земље и структура њене</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Помоћу глобуса опише облик 	<p>1.2.2, ГЕ 3.2.1.,</p>			<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и</p>	

<p>површине</p> <p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи.</p> <p>Сила Земљине теже, глобус, екватор полови.</p> <p>Земљина кретања</p> <p>Ротација Земље и последица ротације: смена обданице ноћи, привидно кретање Сунца, локално време.</p> <p>Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи</p>	<p>Земље и наведе доказе о њеном облику;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континентата и океана; - Примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; <p>Разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повеже смер ротације са смером дана и ноћи; 	<p>ГЕ 2.2.1</p> <p>ГЕ 2.1.3., ГЕ 3.1.1, ГЕ 1.2.3 ГЕ 2.2.1, ГЕ. 3.2.1</p>			<p>информацијама, дигитална, естетичка</p> <p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
---	---	--	--	--	--	--

<p>током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.</p> <p>Унутрашња грађа и рељеф Земље</p> <p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената.</p> <p>Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији последнице и шта радити у случају</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - Повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; - Разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже и унутрашња топлота Земље); - Разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - Наведе спољашње силе (ветар, вода) 	<p>ГЕ. 1.2.3, ГЕ. 2.1.3, ГЕ. 3.2.2, ГЕ. 2.2.2, ГЕ. 3.2.1, ГЕ. 3.1.1</p>			<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
---	--	---	--	--	---	--

<p>земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне и метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и</p>	<p>Земље;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - Разликује хипоцентар, епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; - Наведете поступке које ће предузети за време земљотреса; - Опише процесе вулканске ерупције и њене последице; - Помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово 					
--	---	--	--	--	--	--

негативни утицаји).	<p>коришћење;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - Разликује ерозивне и акумулативне процесе; наведе примере деловања човека на промене у рељефу(бране, насипи, копови); 				<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - Опише структуру атмосфере; 					

<p>Ваздушни омотач Земље</p> <p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар)</p> <p>Климатски чиниоци, основни типови климе.</p> <p>Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Наведете временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - Разликује појам времена од појма клима; - Наведете климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - Графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - Користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - Наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>ГЕ. 1.2.3, ГЕ. 2.2.2, ГЕ.3.2.2., ГЕ. 2.1.3, ГЕ. 2.1.4., ГЕ. 3.1.1</p>				
---	---	--	--	--	--	--

<p>Воде на Земљи</p> <p>Светско море и њихова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: пдземне воде и извори, реке,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); - Уочава и разликује на географској карти океане, мора, заливе и мореузе; - Наведите и опишите својства морске воде; - Помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног система; - Наведите и опишите елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - Разликује типове језерских басена према начину постанка; 	<p>ГЕ. 1.2.3, ГЕ. 2.2.2, ГЕ 3.2.2, ГЕ. 2.1.3, ГЕ.3.1.1, ГЕ. 1.1.3,</p>			<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
--	---	--	--	--	---	--

<p>језера и ледници.</p> <p>Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - Наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - Наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 				<p>учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална, естетичка</p>	
<p>Биљни и животињски свет на Земљи</p> <p>Распрострањење биљног и</p>	<p>Помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; 					

животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.	- Опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - Наведе примере за заштиту живог света на Земљи;	ГЕ. 1.2.3, ГЕ. 2.2.2, ГЕ. 1.1.3, ГЕ. 2.1.3., ГЕ. 3.1.1.				
--	---	---	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА-5.РАЗРЕД

КОРЕЛАЦИЈА

ГЕОГРАФИЈА – НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА ВАСИОНА Сателити	Математика (Ератостеново сито – прости и сложени бројеви) Српски језик („Поход на Мјецец“ – Бранко Ћопић)

<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>ЗЕМЉИНА КРЕТАЊА Ротација Земље Револуција Земље</p> <p>УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ</p> <p>АТМОСФЕРА Климатски елементи и фактори</p> <p>Загађивање атмосфере</p> <p>ВОДЕ НА ЗЕМЉИ Особине Светског мора</p> <p>Светско море и његова хоризонтална подела – разуђеност обала Воде на копну – издан и извори, реке, речна мрежа и</p>	<p>Свет око нас (Делови дана, седмица, месец и година) Свет око нас (Годишња доба и Човек и годишња доба), историја (рачунање времена)</p> <p>Свет око нас (Рељеф и облици рељефа, изглед околине)</p> <p>Српски језик („Успомене, доживљаји и сећања“ – Милутин Миланковић), свет оконас (Клима и временске прилике, ваздух и ваздух се креће)</p> <p>Енглески језик Време (временски услови)</p> <p>Свет око нас (Утицај човека на природу)</p> <p>Техничко образовање (Производња и трансформација електричне енергије), математика (Разломци) Биологија (Дупљари)</p> <p>Хемија (Раствори) – корелација кроз угледни час</p> <p>Биологија (Стајаће воде-8.р) – корелација кроз угледни час Хемија(Загађивачи вода ,8.р.), биологија (цијанобактерије)</p> <p>Биологија (Биосфера) – угледни час,</p> <p>Биологија (Улога листа; Одрживи развој) – угледни час</p>
--	--

<p>речни слив</p> <p>Језера</p> <p>Загађивање мора и копнених вода и значај њихове заштите</p> <p>БИЉНИ И ЖИВОТИЊСКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ Биљне заједнице на Земљи, животињске заједнице на Земљи</p> <p>Значај, заштита и унапређење биљног и животињског света</p>	
--	--

ГЕОГРАФИЈА - ДОПУНСКА НАСТАВА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Активности, облици, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.
<p>ВАСИОНА Васиона и васионска тела</p> <p>Сунчев систем</p> <p>Земља као део Сунчевог система</p> <p>Месец - Земљин сателит</p> <p>Облик и величина Земље</p> <p>Распоред копна и мора</p>	<p>Ученик упознаје основне појмове васионе и васионских тела.</p> <p>Познаје појам Сунчев систем.</p> <p>Усваја основна знања о звездама.</p> <p>Зна основне карактеристике Сунца као звезде.</p> <p>Зна шта је васиона.</p> <p>Познаје старе представе о</p>	<p>разговор</p> <p>демонстрација</p> <p>метода читања</p> <p>метода писања</p> <p>графички радови</p> <p>проблемска</p>	<p>уџбеник</p> <p>слике</p> <p>цртежи</p> <p>фотографије</p> <p>предмети и објекти из природе</p> <p>CD, DVD</p> <p>филмови</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>

<p>на Земљи - континенти, океани, глобус</p> <p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>Земљина кретања</p> <p>Ротација Земље и последице ротације</p> <p>Сунца, локално време</p> <p>Револуција Земље и последице</p>	<p>планети Земљи.</p> <p>Зна основне појмове о величини и површини Земље.</p> <p>Схвата појмове: надморска висина, рељеф.</p> <p>Зна како се приказује рељеф бојама и сенчењем.</p> <p>Уме да оријентише карту.</p> <p>Ученик влада појмом Ротација Земље.</p> <p>Ученик је усвојио основне појмове из садржаја смене обданице и ноћи, подне, поноћ, излазак Сунца, залазак Сунца.</p> <p>Зна шта је револуција земље</p> <p>Зна шта је привидно годишње кретање Сунца.</p> <p>Може да објасни пролећну и јесењу равнодневницу.</p> <p>Усваја појмове: поларни дани и поларне ноћи.</p> <p>Познаје појам смене</p>			
--	--	--	--	--

Унутрашња грађа и рељеф Земље	<p>годишњих доба, и објашњава уз помоћ наставника.</p> <p>Зна основне појмове календара (дан, недеља, месец, година), преступна година.</p> <p>Уз помоћ наставника уме да објасни разлику између грегоријанског и јулијанског календара.</p> <p>Ученик зна појам и поделу рељефа;</p> <p>Уз помоћ наставника приказује појмове земљино језгро, омотач језгра, земљина кора;</p> <p>Познаје појам литосфера у стању је да објасни основне одлике састава земљине коре;</p> <p>Зна појмове: магма, седиментне стене, метаморфне стене, минерали, кристали;</p> <p>Зна шта је литосферна плоча;</p> <p>Водећим путем уме да објасни кретање земљине коре;</p> <p>Познаје појам планина, расед, котлина;</p> <p>Схвата појаву вулканизма</p> <p>Дефинише појмове: земљо-</p>			
-------------------------------	--	--	--	--

Ваздушни омотач	<p>трес, сеизмограф.</p> <p>Дефинише појам атмосфере; зна разлику између ваздуха и атмосфере; Уме да објасни загревање копна и мора; Водећим путем уме да прикаже елементе времена; Дефинише појам клима, чиниоци климе; Познаје појам загађивање климе</p> <ul style="list-style-type: none">- Уочава и разликује на географској карти океане, мора, заливе и мореузе;- Наведе и опише својства морске воде;- Помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног система;- Наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);- Разликује типове језерских басена према начину постанка;- Наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства;			
Воде на Земљи				

	<ul style="list-style-type: none">- Наведете поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;- Наведете примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; <p>Помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;</p> <ul style="list-style-type: none">- Помоћу карте наведете природне зоне и карактеристичан живи свет у њима;- Опишите утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста;- Наведете примере за заштиту живог света на Земљи;			
--	---	--	--	--

Биљни и животињски свет на Земљи				
----------------------------------	--	--	--	--

ГЕОГРАФИЈА - ДОДАТНА НАСТАВА

Садржај (наставне јединице)	Исходи		Активности, облици, методе	Средства	Евалуација, самоевалуац.
<p>ВАСИОНА Упознајмо Свемир</p> <p>Упознајмо Свемир (<i>израда школског телуријума</i>)</p> <p>Кретања Земље - пројекција школског филма</p> <p>Прве представе Земље (press clipping)</p> <p>Гагарин и Армстронг - израда Power Point презентације</p>	<p>Ученик проширује стечена знања о Свемиру.</p> <p>упознаје начине проматрања кретања небеских тела и њихове екстраполације.</p> <p>приступа групној изради школског телуријума.</p> <p>сагледава прве представе о планети Земљи и њихов утицај на развој научне мисли.</p> <p>на основу заједничког прикупљања података приступа групној изради презентације о првим корацима интерпланетарних путовања.</p> <p>Спознаје последице Ротације и</p>		<p>писани материјали и извори</p> <p>учбеник</p> <p>слике</p> <p>фотографије</p> <p>филмови</p> <p>интернет</p> <p>теренско проматрање</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>продукти ученикових активности</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>

<p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p>Земљина кретања</p> <p>Последице Ротације Земље</p> <p>- Последице Револуције Земље</p> <p>- Календар - грешке у рачунању времена</p> <p>Унутрашња грађа и рељеф Земље</p> <p>Настанак планете Земље - пројекција филма</p> <p>Унутрашње силе Земље</p> <p>Кретање континената и литосферних плоча</p> <p>Вулкани и земљотреси - израда Power Point презентације</p> <p>Палеовулканизам на нашим просторима - групно</p>	<p>Револуције.</p> <p>Спознаје развој рачунања времена кроз историју</p> <p>Познаје грешке и разлоге грешака у рачунању времена путем календара.</p> <p>Упознаје лик и дело М. Миланковића.</p> <p>Ученик зна појам и поделу рељефа и како настаје рељеф.</p> <p>Упознаје начине деловања унутрашњих сила земље.</p> <p>- Графички представља изглед литосфере.</p> <p>Разуме разлоге континенталних померања.</p> <p>Упознаје периодизацију стварања континенталних целине</p> <p>Сагледава вулканизам и земљотресе и рушилачко дејство које изазивају.</p> <p>Упознаје облике палеовулканских појава на нашим просторима и именује их.</p>				
---	---	--	--	--	--

<p>истраживање у библиотеци Градитељство речних токова Кањони и клисуре у Србији - групно истраживање у библиотеци Абразија Еолска ерозија на нашим просторима „Ђавоља Варош - чудо градитељства,, - пројекција наставног филма Пећински системи на нашим просторима - израда Power Point презентације Пећински системи на нашим просторима - израда Power Point презентације</p> <p>ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉЕ</p> <p>Фактори климе на нашим просторима Време и прогноза времена Будимо метеоролози ... Синоптичке карте и клима дијаграми - израда и начин читања „Ефекат стаклене баште,, - експеримент</p>	<p>Спознаје процес стварања рељефа путем спољашњих сила. Путем групног истраживања упознаје и уме да именује карактеристичне облике рељефа овог типа. Учествује у заједничкој изради презентације пећинских система на нашим просторима на основу претходно прикупљених података.</p> <p>Упознаје факторе климе на нашим просторима. Сазнаје механизме праћења и прогнозе времена. Упознаје функционисање уређаја и апаратура за мерење времена. Уме да сагледа клима дијаграма Упознаје облике загађивања атмосфере. Приступа изради експеримента, у циљу сагледавања ефекта „стаклене баште,, Учествује у праћењу основних елемената времена у локалној средини и групној изради клима дијаграма.</p>				
--	---	--	--	--	--

. ОСНОВНИ НИВО

1.1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ
ГЕ.1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања
ГЕ.1.1.2. наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта)
ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте

1.2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред
ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања
ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике

1.3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред
ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране

1.4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе
ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти
ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти
ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом
ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом

2.2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања
ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)

2.3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва
ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст ...)

2.4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије
ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије

3. НАПРЕДНИ НИВО

3.1. ГЕОГРАФСКЕ ВЕШТИНЕ

ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте

3.2. ФИЗИЧКА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

3.3. ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

3.4. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије
ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије
ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

БИОЛОГИЈА

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2

ЦИЉ ПРЕДМЕТА:

Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошким процесима развија одговоран однос према себи и природи и разумевањем значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА

- иницијални и завршни тест
- активност на часу (наставник прати ученичко залагање на часу, његову иницијативу да реши одређене задатке..)
- провера знања путем контролних вежби и тестова
- усмена провера знања ради утврђивања остварености циљева наставе
- праћење реализације домаћих задатака
- праћење реализације практичних радова
- оцењивање продуката ученичких радова (збирки, колекција, фотографија, прављење видео-материјала, цртежи, графикони, постери...)
- посматрање и праћење реализације одговарајућих улога у пару и групи
- задаци у уџбенику и наставним листићима
- интеракција са наставником
- ученичка свеска (уредност, заступљеност свих сардџаја који се раде на часу, додатне фотографије или занимљивости које су пронашли и записали у свеску)
- ваннаставне активности (ангажовање ученикаа у биолошким секцијама, квизовима, радионицама...)
- индивидуални захтеви (пројекти на одређену тему...)
- постигнути резултати на било ком нивоу такмичења (школско, општинско, окружно, републичко)

КОРЕЛАЦИЈА:

Српски језик	Тумачење различитих тестова и писање есеја Писање састава на задату тему из биологије
Енглески језик	Претраживање интернета користећи кључне речи и разумевање текста

Ликовна култура	Уметнички прикази у виду цртежа, модела и др. Цртежи различитих биолошких појмова, појава, процеса
Природа и друштво	Ослањање на све садржаје о живој природи
Историја	Развој људског друштва XX век-утицај развоја индустрије на природу
Географија	Повежаност живе природе са неживом. Уништавање станишта. Заштита природе – заштићена подручја. Биодиверзитет. Услови живота на станишту. Слатке и слане воде. Копнени екосистеми (шуме и степе). Смена дана и ноћи и смена годишњих доба
Математика	Геометријска тела Различите рачунске операције при решавању задатака
Физика	Земљина тежа- кретање
Физичко васпитање	Спорт и рекреација. Психичко и физичко здравље. Здрава исхрана. Боравак на свежем ваздуху
Хемија	Лабораторијски прибор. Хемијске материје, гасови, основни приказ реакција фотосинтезе и дисања
Техника и технологија	Позитиван и негативан утицај технологије на живи свет. Повезаност науке и технологије
Информатика и рачунарство	Употреба рачунара за претрагу или приказивање података. Коришћење рачунара за прављење презентације
Биологија	Хоризонтална корелација садржаја биологије
Грађанско васпитање	Пројекат као вид иницијативе на локалу

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:**Порекло и разноврсност живота**

Компетенција за учење
Комуникација
Сарадња

Живот у екосистему

Компетенција за учење
Комуникација
Сарадња

Дигитална компетенција
 Естетичка компетенција
 Рад са подацима и информацијама
 Предузимљивост
 Решавање проблема
 Одговоран однос према околини

Рад са подацима и информацијама
 Одговоран однос према околини
 Дигитална компетенција
 Предузимљивост
 Естетичка компетенција

Јединство грађе и функције као основа живота

Компетенција за учење
 Комуникација
 Естетичка компетенција
 Одговоран однос према околини
 Сарадња
 Рад са подацима и информацијама
 Дигитална компетенција
 Решавање проблема

Човек и здравље

Компетенција за учење
 Комуникација
 Сарадња
 Рад са подацима и информацијама
 Одговоран однос према природи

Наслеђивање и еволуција

Компетенција за учење
 Комуникација
 Сарадња
 Рад са подацима и информацијама
 Одговоран однос према околини
 Дигитална компетенција
 Предузимљивост
 Естетичка компетенција

Тема и наставни садржаји	Исходи (по завршеној теми ученик је у стању да:)	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика
Порекло и разноврсност живота 1. Жива бића, нежива природа и биологија 2. Особине живих бића	- истражује особине живих бића према упуствима наставника и води рачуна о безбедности током рада	БИ,1,2,1. БИ,1,2,2. БИ,1,6,3. БИ,2,6,3. БИ,3,6,1.	- подстиче на усвајање знања - мотивише за рад - прати и усмерава рад	слушају, питају, упоређују - воде белешке - траже информације

<p>3. Ћелијска грађа 3. Једноћелијски и вишећелијски организми 4. Основе класификације (груписање живих бића) 5. Исхрана 6. Дисање и размена гасова у различитим срединама 7. Излучивање 8. Надаржљивост 9. Покретљивост 10. Размножавање 11. Раст и развиће.. 12. Промене које човек пролази током развића- пубертет и полна зрелост</p>	<p>- групише жива бића према њиховим заједничким особинама - одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића</p>	<p>БИ,1,6,1. БИ,2,6,1. БИ,2,2,3. БИ,2,2,2. БИ,1,2,4. БИ,2,1,2. БИ,3,1,1. БИ,1,1,1. БИ,2,2,4. БИ,2,6,1. БИ,3,6,2. БИ,2,6,2. БИ,3,2,3. БИ,1,4,1. БИ,2,4,1 БИ,1,3,2. БИ,1,1,3, БИ,1,1,4. БИ,2,1,3 БИ,1,2,3 БИ,2,3,6. БИ,2,4,7. БИ,1,4,1.</p>	<p>ученика - методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика - планира и припрема - предвиђа различите облике и методе рада - користи стручну литературу и савремену образовну технологију - управља временом током различитих активности у току часа - гради хумане односе са ученицима - усклађује рад различитим способностима ученика</p>	<p>-раде домаће задатке -изводе лабораторијске вежбе - изводе закључке урађених лабораторијских вежби -по задатим појмовима откривају и истражују - презентују - дискутују - користе стручну литературу, интернет и друге изворе - анализирају тест, графиконе, табеле - износе своје мишљење - пружају помоћ једни другима - користе знања из других предмета</p>
<p>Јединство грађе и функције као основа живота 1. Живот у воденој и копненој средини- изглед прилагођеност и начин живота</p>	<p>-идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањења - једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује - означава кључне детаље</p>	<p>БИ,1,4,2 БИ,1,4,4 БИ, 2,4,1 БИ,2,1,2 БИ,1,3,1 БИ,1,3,2 БИ,1,3,3 БИ,2,3,1 БИ,2,3,5 БИ,2,3,3 БИ,2,3,4 БИ,1,6,1</p>	<p>-ствара окружење у коме ученици истражују и самостално долазе до сазнања - објашњава и даје упутства - припрема задатке за рад различите тежине - планира коришћење наставних средстава - одговара на питања</p>	<p>-уз помоћ наставника сарађују са лпкалном заједницом - осмишњавају и учествују у раду на пројектима - рад на терену у циљу прикупљања информација - презентују резултате пројекта - указују кроз</p>

		БИ,1,6,2 БИ,1,6,3 БИ,2,6,1 БИ,2,6,2	- поставља питања - подстиче активност ученика	активности и пројекте на проблеме животне средине
Наслеђивање и еволуција 1.Размножавање и наслеђивање 2.Разноликост (варијабилност) 3 Варијабилност организма унутар врсте је предуслов за еволуцију	- прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских факторе на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате	БИ,2,6,1 БИ,2,6,2 БИ,1,6,1 БИ,1,4,3 БИ,1,4,4 БИ,2,4,3 БИ,1,6,3 БИ,2,4,3 БИ,3,6,2 БИ,2,4,4	-подстиче на истраживачки рад - настоји да примери које даје буду занимљиви	
Живот у екосистему 1.Разноврсност живих бића- жива бића из непосредног окружења 2.Позитиван и негативан утицај човека на природу 3.Заштита живих бића и животне средине 4. Пројекат- очување природе у мом крају 5. Значај врста за човека (самоникло, јестиво, лековито, отровно биље, животиње као храна,	- доводи у везу промене у спољашњој средини са губитком разноврсности живих бића на Земљи - прави разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима - илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава -предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу	БИ,2,6,1 БИ,3,6,1 БИ,3,6,2 БИ,1,5,3 БИ,2,6,2 БИ,3,5,4 БИ,3,6,2 БИ,1,5,3 БИ,1,6,1 БИ,1,6,2		

отровне животиње				
Човек и здравље				
1.Здраве навике- храна и пиће	- идентификује елементе здравог начина живота	БИ,2,6,1 БИ,3,6,1		
2.Здраве навике-сан и рекреација	- у односу на њих уме да процени сопствене животне навике	БИ,3,6,2 БИ,1,5,3 БИ,2,6,2		
3.Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци	- избегава ризично понашање	БИ,3,5,4 БИ,3,6,2 БИ,1,5,3		
4. Изазов одрастања- пубертет и репродуктивно здравље		БИ,1,6,1 БИ,1,6,2		

Образовни стандарди за Биологију су дефинисани за следеће области:

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА 2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА 3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА 4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ 5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ 6. ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ

Оваква поставка образовних стандарда, осим што има чврсто упориште у постојећим циљевима и задацима програма и градива Биологије, истовремено указује и на могућу прекомпозицију Наставног плана и програма Биологије, пратећи очекивани развој система образовања и нових знања у биологији. Образовне стандарде из области ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ моћи ће да остваре само оне школе које су адекватно опремљене.

ОСНОВНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА ученик/ученица:

БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог светаБИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевимаБИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животињаБИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истихБИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА ученик/ученица:

БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелијеБИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелијаБИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организмаБИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процесиБИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраномБИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА ученик/ученица:

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врстеБИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавањаБИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјалБИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозомаБИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивањаБИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђујуБИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развићеБИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на ЗемљиБИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записаБИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ученик/ученица:

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота) БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају БИ.1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата) БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ ученик/ученица:

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије) БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару БИ.1.5.6. разуме предности и недостатке употребе додатака у храни и исхрани (конзерванси и неконтролисана употреба витамина, антиоксиданата, минерала итд.) и опасности до којих може да доведе неуравнотежена исхрана (редукционе дијете, претерано узимање хране и сл.) и познаје основне принципе правилног комбиновања животних намирница БИ.1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора) БИ.1.5.9. разуме да постоје полне болести, познаје мере превенције и могуће путеве инфекције, као и њихове негативне последице на здравље БИ.1.5.10. зна да постоје природне промене у понашању које настају као последица физиолошких промена (пубертет, менопауза), зна да у адолесцентом добу могу да се појаве психолошки развојни проблеми (поремећаји у исхрани, поремећаји понашања, поремећаји сна и сл.) БИ.1.5.11. разуме одговорност и опасност превременог ступања у сексуалне односе и разуме зашто абортус у доба развоја има негативне последице на физичко и ментално здравље БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана

употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима)БИ.1.5.13. зна како се треба понашати према особи која болује од болести зависности или је ХИВ позитивна

6. ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ

У области ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ на основном нивоу ученик/ученица:

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултатуБИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности радаБИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

СРЕДЊИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА ученик/ученица:

БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима)БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевимаБИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класеБИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА ученик/ученица:

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органаБИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човекаБИ.2.2.4. разуме да је

за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА ученик/ученица:

БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ученик/ученица:

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота) БИ.2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи БИ.2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ ученик/ученица:

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)

6. ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ

У области ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ на средњем нивоу ученик/ученица:

БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату

НАПРЕДНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА

У области ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА ученик/ученица:

БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама

2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

У области ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА ученик/ученица:

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више

система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информичу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система) БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање -улога ендокриног система) БИ.3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам

3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

У области НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА ученик/ученица:

БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, међајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

У области ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ученик/ученица:

БИ.3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутоτροφне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде) БИ.3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота) БИ.3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација БИ.3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје БИ.3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

У области ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ ученик/ученица:

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе који леже у основи физиолошки правилне исхране БИ.3.5.4. познаје главне компоненте

намирница и њихову хранљиву вредностБИ.3.5.5. познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимија, шећерна болест)БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органаБИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависностиБИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаких негативних емоција на физиолошке процесе у организму и на понашање појединца

6. ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ

У области ПОСМАТРАЊЕ, МЕРЕЊЕ И ЕКСПЕРИМЕНТ на напредном нивоу ученик/ученица:

БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање податакаБИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултатаБИ.3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештајБИ.3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључакБИ.3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере

МАТЕМАТИКА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Циљ учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

КОРЕЛАЦИЈА:

Историја	Рачунање времена кроз историјске епохе и рачунске операције
Географија	Размера на карти и размера

Биологија	
Математика	
Енглески језик	
Српски језик	Бројеви (основни,редни ,збирни) и бројеви као математички појам Интерпункцијски знакови и скупови
Домаћинство	
Ликовна култура	Орнамент-украси или шаре и осна симетрија Линија и облик у крелацији је са многоугао и многоугаона линија
Музичка култура	Врсте тактова и разломци
Физичко васпитање	Мерење времена ,тежине,висине је у корелацији са мерењима у математици
Физичко и здравствено васпитање	
Техничко и информатичко образовање	Врсте линија и линије у математици (изломљена,права,крива) Цртање у одређеној размери и размера у математици Геометријски објекти (квадрат,круг,правоугаоник, троугао) и централна симетрија и транслација у математици
Информатика и рачунарство	
Верска настава	
Грађанско васпитање	

Тема и наставни садржаји	Исходи (по завршеној теми ученик је у стању да:)	Стандарди постигнућа	Активност наставник а	Активнос т ученика	Међупредметн е компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И	-израчуна вредност	МА1.1.4	-Развија и	-Повезује,	-Компетенција	-Свакодневно

<p>ДЕЉИВОСТ</p> <p>-Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу \mathbb{N}_0</p> <p>Дељење са остатком у скупу \mathbb{N}_0 (једнакост $a = bq + r, 0 \leq r < b$)</p> <p>Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p> <p>Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама</p> <p>Дељивост са 4 и 25</p> <p>Дељивост са 3 и 9</p> <p>Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика</p> <p>Прости и сложени бројеви.</p> <p>Ератостеново сито</p> <p>Растављање природних бројева на просте чиниоце.</p> <p>Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД.</p> <p>Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС</p>	<p>једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)</p> <p>- реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)</p> <p>- примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама</p> <p>Разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце</p> <p>Одреди и примени НЗС и НЗД</p> <p>- изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке</p> <p>- правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу</p>	<p>МА1.1.5</p> <p>МА1.1.1</p> <p>МА2.1.1</p> <p>МА2.1.2</p> <p>МА2.1.4</p> <p>МА2.1.3</p> <p>МА3.1.1</p> <p>МА3.1.2</p> <p>МА3.1.3</p>	<p>води дискусију</p> <p>- Наводи ученике на закључак</p> <p>уколико је потребно</p> <p>- Задаје задатке водећи рачуна о напредовању ученика током часа</p> <p>- Диференцира захтеве у вези са напредовањем ученика</p> <p>Задаје диференци-</p> <p>Ране домаће задатке у функцији напредвања ученика</p> <p>Прати и вреднује рад ученика</p>	<p>дискутује и изводи закључке</p> <p>Активно учествује у анализи задатака</p> <p>Уме да презентује очекиване исходе из појединих области</p>	<p>за учење</p> <p>- Рад с подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Решавање проблема</p> <p>- Сарадња</p>	<p>праћење ученика на часовима</p> <p>- Проверавањем знања путем тестова и контролних вежби</p> <p>- Праћењем реализације домаћих задатака</p> <p>- Провера путем писмених задатака (четири писмена у току године)</p> <p>Индивидуализован и захтеви</p> <p>- Интеракција са наставником</p> <p>- Презентације делова програма</p> <p>Посматрање и праћење реализације одговарајућих улога у пару или у групи</p> <p>Проверавање усменим путем</p>
--	---	--	---	---	---	--

<p>ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p> <p>-Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација</p>	<p>-анализира односе датих геометријских објеката и запшеих математичким писмом -опише основне појмове у вези са кругом(центар, полупречник,тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг -нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор -упореди ,сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски -пресликава геометријски објекат централном симетријом и транслацијом -правилно користи геометријски прибор -идентификује врсте и опише својства углова(суседни,упоредни , унакрсни,углови на трансверзали,углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор -измери дати угао и</p>	<p>МА1.1.4 МА1.1.5 МА1.3.1 МА1.3.3 МА2.1.3</p>			<p>-Решавање проблема -Дигитална компетенција -Естетичка компетенција -Компетенција за учење</p>	
<p>УГАО</p> <p>Угао,централни угао; једнакост углова Надовезивање углова(суседни углови,конструктивно упоређивање,сабирање и</p>	<p>-анализира односе датих геометријских објеката и запшеих математичким писмом -опише основне појмове у вези са кругом(центар, полупречник,тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг -нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор -упореди ,сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски -пресликава геометријски објекат централном симетријом и транслацијом -правилно користи геометријски прибор -идентификује врсте и опише својства углова(суседни,упоредни , унакрсни,углови на трансверзали,углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор -измери дати угао и</p>	<p>МА1.3.1 МА2.3.1 МА3.3.1</p>			<p>-Компетенција за учење -Дигитална компетенција -Рад с подацима и информацијама</p>	

<p>одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.</p>	<p>нацрта угао задате мере -упореди ,сабере и одузме углове рачунски и конструктивно -решит једноставан задатак применом основних својстава паралелограма(једнакост наспрамних страница и наспрамних углова) -прочита,запише,упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други -одреди месну вредност</p>				<p>-Сарадња -Решавање проблема</p>	
<p>РАЗЛОМЦИ</p>						
<p>Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$) Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима Проширивање , скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика $a/b(b \neq 0)$. Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Основне рачунске операције с разломцима(у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Примена разломака(проценти,</p>	<p>цифре у запису децималног броја -заокругли број и процени грешку заокругљивања -израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину -решит једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину -одреди проценат дате величине -примени размеру у</p>	<p>МА1.1.1 МА1.1.2 МА1.1.3 МА1.1.4 МА1.1.5 МА2.1.1 МА2.1.3 МА2.1.4 МА2.1.5 МА3.2.1</p>			<p>-Компетенција за учење -Решавање проблема -Сарадња -Рад с подацима и информацијама</p>	

<p>аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$</p> <p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине. Осна симетрија фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.</p>	<p>једноставним реалним ситуацијама -примени аритметичку средину датих бројева -сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер -идентификује оносиметрчну фигуру и одреди њену осу симетрије -симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор -конструира симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства -конструира праву која је нормална на дату праву или паралелна датој правој</p>	<p>МА2.3.6</p>		<p>-Компетенција за учење -Рад с подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Решавање проблема</p>	
---	--	----------------	--	--	--

ДОДАТНА НАСТАВА V РАЗРЕД

(орјентациони програм 28 часова годишње)

ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ(4)

ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ(4)**УГАО(5)****РАЗЛОМЦИ(10)****ОСНА СИМЕТРИЈА(5)**

Напомена.– Назначени број часова (у згради), за поједине теме је оријентациони и може да се повећа или смањи .Такође, изврстан број часова може да буде искоришћен за решавање задатака са математичких такмичења или задатака који по свом садржају излазе из оквира препоручених тема.

Допунска настава је предвиђена за ученике који имају проблема у савладавању градива. У зависности од потреба ученика, ако имају проблема са одређеном наставном темом или наставном јединицом, допунска настава се организује кроз један час седмично.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставни предмет: Информатика и рачунарство

Разред: пети

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Литература (за први циклус основног образовања)	Информатика и рачунарство за 5. разред основне школе (у припреми) Збирка задатака за информатику и рачунарство (у припреми)
Корелација са другим предметима	Техника и технологија (техничко цртање, коришћење ИКТ уређаја) Математика (геометрија, алгоритам) Ликовна култура (основне и изедене боје)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	
1.	ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу - правилно користи ИКТ уређаје - именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја - прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса - прилагоди радно окружење кроз основна подешавања - креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања - креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) - примени алате за снимање и репродукцију аудио и 	<p>Предмет изучавања информатике и рачунарства</p> <p>ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера</p> <p>ОС Windows</p> <p>Подешавање радног окружења</p> <p>Организација података</p> <p>Рад са сликама</p> <p>Рад са текстом MS Word</p> <p>Рад са презентацијама MS PowerPoint</p> <p>Рад са мултимедијом ИКТ у настави</p>	<p>Слушају, раде практично, користе ИКТ уређаје, користе софтвер за обраду текста, слике и израду презентација</p>	<p>Упознаје ученике са предметом, објашњава значајне појмове, демострира правилно коришћење софтвера, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад

		<p>видео записа</p> <ul style="list-style-type: none"> - креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) - сачува и организује податке - разликује основне типове датотека - реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; - доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту жив. средине 				
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету - реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем интернета - приступа интернету, самостално 	<p>Интернет. Правила безбедног рада. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја Заштита приватности личних података Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин Заштита здравља,</p>	<p>Слушају, претражују интернет, преузимају садржаје са интернета</p>	<p>Упознаје ученике са појмом интернет, демонстрира правилно коришћење софтвера, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад

		<p>претражује, проналази инфор- мације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај</p> <ul style="list-style-type: none"> - информацијама на интернету приступи критички - спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету - разуме значај ауторских права - препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем - рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету 	<p>ризик зависности од технологије и управљање временом</p> <p>Дигитална писменост</p>		<p>ученика</p>	
3.	РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке - схвати математичко-логички смисао речи „и”, 	<p>Алгоритамски начин размишљања</p> <p>Scratch радно окружење</p> <p>Положај лика на позорници (координатни систем)</p> <p>Линијски програм</p> <p>Корњача графика</p> <p>Понављање</p>	<p>Слушају, прате упутства наставника и креирају једноставан програм користећи софтвер Scratch</p>	<p>Наводи ученике на алгоритамски начин решавања проблема, упознаје ученике са линијским програмом, објашњава понављања и листе, асистира</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина

		<p>„или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”</p> <ul style="list-style-type: none"> - зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски - креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу - сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби - користи математичке операторе за израчунавања - објасни сценарио и алгоритам пројекта - анализира и дискутује програм - проналази и отклања грешке у програму 	<p>Одлучивање (гранање) Аритметичке операције и променљиве Квиз Ада Лавлејс и листе Квиз и листе Чувај и програмирај. Вежбање – Виц на вицкастији начин (разглашавање) Вежбање – Кликни на камен! (интеракција). Компонуј песму Frère Jacques Вежбање – Дивљи коњи (кретање, промена позадине позорнице). – Змај лети и бљује ватру (додавање костима и снимање звука) Вежбање – Лавиринт (управљање стрелицама и сензор за боју) Рачунарство. Scratch</p>		<p>при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<p>- самостални практични рад</p>
4.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	<ul style="list-style-type: none"> - Сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака 	<p>Израда пројектног задатка Дефинисање тема, подела на групе, тимове. Израда пројектног задатка Презентовање пројектног задатка</p>	<p>У договору са наставником формирају групе за израду пројектног задатка, планирају активности, раде на иради пројектног</p>	<p>Упознаје ученике са циљевима пројектног задатка, даје смернице за планирање, асистира при практичном раду, прилагођава</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални

		<ul style="list-style-type: none"> - одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реали зације пројекта - наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка - вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен - поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника 		задатка, презентују свој рад и вреднују резултате	задатке могућностима појединих ученика	практични рад
--	--	--	--	---	--	---------------

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставни предмет: Техника и технологија

Разред: пети

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Литература (за први циклус основног образовања)	Техника и технологија за 5. разред основне школе (у припреми) Радна свеска за технику и технологију за 5. разред основне школе (у припреми)
Корелација са другим предметима	Информатика и рачунарство (ИКТ уређаји, програми за обраду текста, слика) Математика (геометријске фигуре, паралелне и нормане праве) Ликовна култура (шрафирање, сенчење, перспектива) Историја (стари век) Географија (природни ресурси)

Ред.б р. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊ А ПОСТИГНУЋ А УЧЕНИКА
				АКТИВНОС Т УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИК А	
5.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање - разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - наводи занимања у области технике и технологије - процењује сопствена интересовања у области технике и технологије - организује радноокружење у кабинету - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у 	<p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења.</p> <p>Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</p> <p>Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p>Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p> <p>Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у</p>	Ученици слушају, посматрају, цртају.	Наставник усмерава размишљање учениканаводећи их тако на одговарајуће закључке Упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба.	Иницијално проверавање Усменепровере

		животном и радном окружењу	животном и радном окружењу.			
6.	САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> - процени како би изгледао живот људи без саобраћаја - класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени - наводи професије у подручју рада саобраћај - направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник - повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика - одговорно се понаша као путник у возилу - показује поштовање према другим учесницима у саобраћају - анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично 	<p>Улога, значај и историјски развој саобраћаја.</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.</p> <p>Професије у подручју рада саобраћај.</p> <p>Употреба информационих технологија у савременом саобраћају</p> <p>Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон.</p> <p>Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају.</p> <p>Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са врстама саобраћаја, Упознаје ученике са значајем саобраћаја као привредне гране, Објашњава ученицима о одговорности учесника у саобраћају, Упознаје их са светлосном сигнализацијом, знаковима и правилима понашања учесника у саобраћају.</p>	<p>Усменепровере</p> <p>Писменепровере</p>

		понашање пешака и возача бицикла				
7.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет - правилно читате технички цртеж - преноси податке између ИКТ уређаја - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима - преузима одговорност зарад - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер 	<p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.</p> <p>Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-гачка-црта танка линија).</p> <p>Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника).</p> <p>Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност).</p> <p>Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање).</p> <p>Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone,</p>	Ученици слушају, посматрају, цртају.	Учи ученике да користе прибор за цртање, Упознаје (и показује формате папира) ученике са форматима папира, са врстама линија, мерама на техничком цртежу.	Усменепровере Писменепровере Практичанрад

			<p>дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолюције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.</p>			
8.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> - повезује својства природних материјала са применом - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - самостално израђује једноставан 	<p>Природни ресурси Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са врстама материјала и показује неке од њих Упознаје ученике са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима Указује ученицима колики је</p>	<p>Усмене провере Писмене провере Практичан рад</p>

		одел	Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.		значај рециклаже и заштите животне средине, показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом.	
9.	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате - користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења - самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ - показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха - планира активности које доводе до остваривања циљева 	Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.	Ученици слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.	Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад Објашњава ученицима појам алгоритма (наводи примере) Графички представљају блокове алгоритма-наставник надгледа рад	Усменепровере Писменепровере Практичанрад

		укључујући оквирну процену трошкова - активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима - пружи помоћ у раду другим ученицима - процењује остварен резултат и развија предлог унапређења			Израђују модел по својој идеји на основу скице-наставник надгледа рад.	
--	--	--	--	--	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

р.б. наст. теме	ОБЛАСТ/ ТЕМА/ МОДУЛ	ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ– УЧЕНИК ЋЕ БИТИ У СТАЊУ ДА:	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈ Е	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА ОСТВАРЕНОСТ И СТАНДАРДА	СТАНДАРДИ		
						ОСНОВ НИ	СРЕДЊИ	НАПРЕД НИ
1.	РИТАМ	<ul style="list-style-type: none"> описује ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; 	-Ритам у природи и урбаном окружењу; -Врсте ритма у	ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА	-ЕВИДЕНЦИЈА ДОНОШЕЊА ПРИБОРА -ЕВАЛУАЦИЈА -	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК. 1.1.3. ЛК. 1.2.1. ЛК. 1.3.1. ЛК. 1.3.2.	ЛК2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК2.2.1. ЛК.2.2.2.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4.

	<ul style="list-style-type: none"> ● пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; ● гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; ● користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; ● разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; ● прави, самостално, импровизовани 	ликовној уметности; -Ритмичко компоновање орнамената; -Слободно ритмичко компоновање; - Ритам-научили смо	ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА	САМОЕВАЛУАЦИЈА -ОЦЕЊИВАЊЕ	ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4		ЛК.3.3.1. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4
--	---	--	------------------------	------------------------------	-----------------------	--	---

		прибор од одабраног материјала; исказује своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност						
2.	ЛИНИЈА	<ul style="list-style-type: none"> ● описује линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; ● пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; ● гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; ● користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; ● црта 	<ul style="list-style-type: none"> -Линије у природи и свету око нас; -Карактер линија; -Врсте линија; -Положај и кретање линија; -Врсте цртежа; -Линија-научили смо 	<p>КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ</p> <p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>РЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ЕВИДЕНЦИЈА ДОНОШЕЊА ПРИБОРА -ЕВАЛУАЦИЈА - САМОЕВАЛУАЦИЈА -ОЦЕЊИВАЊЕ 	<ul style="list-style-type: none"> ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК. 1.1.3. ЛК. 1.2.1. ЛК. 1.3.1. ЛК. 1.3.2. ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4. 	<ul style="list-style-type: none"> ЛК2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК2.2.1. ЛК.2.2.2. 	<ul style="list-style-type: none"> ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.1. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.

		<p>разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог;</p> <p>• разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности</p>						
3.	ОБЛИК	<p>• пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима;</p> <p>• гради апстрактне и/или</p>	<p>-Природни и вештачки облици;</p> <p>-Врсте и својства облика;</p> <p>-</p> <p>Дводимензионални и и тродимензионални облици;</p>	<p>КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ</p> <p>ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА</p> <p>ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<p>-ЕВИДЕНЦИЈА ДОНОШЕЊА ПРИБОРА</p> <p>-ЕВАЛУАЦИЈА</p> <p>-</p> <p>САМОЕВАЛУАЦИЈА</p> <p>-ОЦЕЊИВАЊЕ</p>	<p>ЛК.1.1.1.</p> <p>ЛК.1.1.2.</p> <p>ЛК. 1.1.3.</p> <p>ЛК. 1.2.1.</p> <p>ЛК. 1.3.1.</p> <p>ЛК. 1.3.2.</p> <p>ЛК.1.3.3.</p> <p>ЛК.1.3.4</p>	<p>ЛК2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК2.2.1.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p>	<p>ЛК2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК2.2.1.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p>

		<p>фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; ● обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; ● преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; ● комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан ● орнамент за 	<p>-Груписање облика у равни и простору;</p> <p>-Однос величина облика;</p> <p>-Симетрија;</p> <p>-Луминообјекти;</p> <p>-Обликовање и преобликовање употребних предмета;</p> <p>-Облик-научили смо</p>					
--	--	---	---	--	--	--	--	--

		<p>одређену намену;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; ● разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; ● исказује своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно. 						
4.	ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> ● пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; ● обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; ● изражава исту 	<p>-Симбол, знак, порука;</p> <p>-Илустровање приче, бајке, књиге;</p> <p>-Визуелно споразумевање- научили смо</p>	<p>ЕСТЕТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА</p>	<p>-ЕВИДЕНЦИЈА ДОНОШЕЊА ПРИБОРА</p> <p>-ЕВАЛУАЦИЈА</p> <p>-</p> <p>САМОЕВАЛУАЦИЈА</p> <p>-ОЦЕЊИВАЊЕ</p>	<p>ЛК.1.1.1.</p> <p>ЛК.1.1.2.</p> <p>ЛК. 1.1.3.</p> <p>ЛК. 1.2.1.</p> <p>ЛК. 1.3.1.</p> <p>ЛК. 1.3.2.</p> <p>ЛК.1.3.3.</p> <p>ЛК.1.3.4.</p>	<p>ЛК2.1.1.</p> <p>ЛК.2.1.2.</p> <p>ЛК2.2.1.</p> <p>ЛК.2.2.2.</p>	<p>ЛК.3.1.1.</p> <p>ЛК.3.1.2.</p> <p>ЛК.3.2.1.</p> <p>ЛК.3.2.2.</p> <p>ЛК.3.2.3.</p> <p>ЛК.3.2.4.</p> <p>ЛК.3.3.1.</p> <p>ЛК.3.3.2.</p> <p>ЛК.3.3.3.</p> <p>ЛК.3.3.4</p>

		поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијо м; • тумачи једноставне визуелне информације; објашњава зашто је наслеђе културе важно						
--	--	--	--	--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе музике у основној школи није да образује професионалне музичаре, већ да ученику омогући да упозна све виталне димензије музике и то кроз лично искуство, да би могао у потпуности да разуме и доживи музичко дело и учествује у музичком догађају на начин и у степену који сам у будућности одабере.

КОРЕЛАЦИЈА:

Историја	Прошлост, историја и историјски извори; Праисторија;
Географија	Облик и величина Земље, континенти, океани, глобус; Географска карта

Биологија	Ботаника – наука о биљкама; настанак и развој биљака;
Математика	
Енглески језик	
Немачки језик	
Српски језик	Употреба оба писма (латинице и ћирилице); Наставна обрада текста; Говорна вежба
Домаћинство	
Ликовна култура	Ритам у структурама природних и вештачких материјала; Слободно ритмичко компоновање; Линије у природи; Природа и њени облици; Величина облика и међусобни однос величина;
Музичка култура	
Физичко васпитање	
Физичко и здравствено васпитање	
Техничко и информатичко образовање	
Информатика и рачунарство	
Верска настава	
Грађанско васпитање	

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
---------------------------------	---------------	-----------------------------	-----------------------------	--------------------------	-----------------------------------	---

Човек и музика	Препознаје основне елементе музичке писмености; дефинише шта је музика; вербализује свој доживљај музике	МК. 1.1.1 МК. 2.1.1 МК. 3.1.1	Упознаје са правилима музичке писмености; задаје задатке провере	Извршава задатке провере музичке писмености.	Естетичка, Комуникацијска, Одг. однос према околини	Свакодневно праћење ученика на часовима; Иницијални тест; домаћи задатак
Музички инструменти	Класификује инструменте по начину настанка звука	МК. 1.1.2	Упознаје ученике са инструментима путем слика, видео/аудио презентација или инструментима у поседу школе	Праве инструменте према инструкцијама наставника или описима из књиге	Учење, Дигитална, Рад са подацима	Индивидуализовани захтеви
Слушање музике	Анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте	МК. 1.2.1 МК. 1.2.2 МК. 2.2.2 МК. 3.2.1 МК. 3.2.3	Пуштање музичких примера са CD – уређаја или уз помоћ интернета	Слушање примера и њихово описивање; препознавање разлика	Дигитална, Естетичка, Учење	Повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора; петнаестоминутне вежбе; контролни задаци
Извођење музике (певање/свирање)	Пева самостално и у групи, примењује правилну технику певања	МК. 1.3.1 МК. 3.3.1	Објашњава правилно извођење песама	Певање/свирање у групи или појединачно	Комуникацијска, Сарадња, Решавање проблема	Свакодневно праћење ученика на часовима; посматрање и праћење интеракције са

						вршњацима у групи
Музичко стваралаштво	Користи ритмичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз свирање	МК. 1.4.1 МК. 1.4.2 МК. 3.4.2	Задаје задатке за стварање нових музичких целина.	Учествује у стварању музике у групном или индивидуалном раду.	Решавање проблема, Сарадња, Комуникација	Индивидуализовани захтеви; домаћи задаци

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ наставе и учења <i>физичког и здравственог васпитања</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)

ОБЛАСТ/ТЕМА		ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе за развој снаге</p> <p>Вежбе за развој покретљивости</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости</p> <p>Вежбе за развој брзине</p> <p>Вежбе за развој координације</p> <p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности</p>
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	<ul style="list-style-type: none"> - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Техника истрајног трчања</p> <p>Истрајно трчање – припрема за крос</p> <p>Техника спринтерског трчања</p> <p>Техника високог и ниског старта</p> <p>Скок увис (прекорачна техника)</p>

			<p>Бацање лоптице (до 200 г)</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <p>Техника штафетног трчања</p> <p>Скок удаљ</p> <p>Бацања кугле 2 kg</p> <p>Бацање „вортекс-а“</p> <p>Тробој</p>
	<p>Спортска гимнастика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе на тлу</p> <p>Прескоци и скокови</p> <p>Вежбе у упору</p> <p>Вежбе у вису</p> <p>Ниска греда</p> <p>Гимнастички полигон</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе на тлу (напредне варијанте)</p>

			<p>Висока греда</p> <p>Трамболина</p> <p>Прескок</p> <p>Коњ са хватаљкама</p> <p>Вежбе у упору (сложенији састав)</p> <p>Вежбе у вису (сложенији састав);</p>
	<p>Основе тимских и спортских игара</p>	<p>- користи елементе технике у игри</p> <p>- примењује основна правила рукомета у игри</p> <p>- учествује на унутародељенским такмичењима</p>	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Рукомет/минирукомет:</p> <p>Основни елементи технике и правила;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вођење лопте, - хватања и додавања лопте, - шутирања на гол, - финтирање, - принципи индивидуалне одбране - основна правила рукомета/минирукомета <p>Спортски полигон</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Напредни елементи технике, тактике и правила игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хватања котрљајућих лопти,

			<ul style="list-style-type: none"> - дриблинг, - шутирања на гол, - финтирање, - основни принципи колективне одбране.
	Плес и ритмика	<ul style="list-style-type: none"> - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра народно коло - изведе кретања у различитом ритму 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Покрети уз ритам и уз музичку пратњу</p> <p>Ритмичка вежба без реквизита</p> <p>Скокови кроз вијачу</p> <p>Народно коло „Моравац“</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе са обручем</p> <p>Вежбе са лоптом</p> <p>Сложенији скокови кроз вијачу</p>
	Пливање	<ul style="list-style-type: none"> - контролише и одржава тело у води - преплива 25m слободном техником - скочи у воду на ноге - поштује правила понашања у и око водене средине 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Предвежбе у обучавању пливања</p> <p>Игре у води</p> <p>Самопомоћ у води</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p>

			<p>Плива једном техником</p> <p>Рођење у дужину</p>
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>(Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p>	<p>Физичко вежбање и спорт</p>	<ul style="list-style-type: none"> - објасни својим речима сврху и значај вежбања - користи основну терминологију вежбања - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - прихвати сопствену победу и 	<p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању</p> <p>Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала</p> <p>Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе)</p> <p>Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању</p> <p>Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање</p> <p>Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту</p> <p>„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација)</p> <p>Писани и електронски извори информација из области физчког васпитања и спорта</p> <p>Значај развоја физичких способности за</p>

		<p>пораз у складу са „ферплејом“</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту - направи план дневних активности 	<p>сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...)</p> <p>Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела)</p> <p>Планирање дневних активности</p>
	Здравствено васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања 	<p>Физичка активност, вежбање и здравље</p> <p>Основни принципи вежбања и врсте физичке активности</p> <p>Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p> <p>Лична и колективна хигијена пре и после вежбања</p> <p>Утицај правилне исхране на здравље и развој људи</p> <p>Исхрана пре и после вежбања</p> <p>Прва помоћ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значај прве помоћи, - врсте повреда. <p>Вежбање и играње на чистом ваздуху –</p>

			чување околине приликом вежбања
--	--	--	---------------------------------

Корелација са другим предметима	Атлетика-Историја/Стара Грчка, Географија/географска карта Српски језик и књижевност/језичка култура Плес и ритмика-Музичко/Моравац, Дивна Дивна Физичке способности, спортске игре-Информатика/програмирање
---------------------------------	---

ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепција *физичког и здравственог васпитања* заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

Главна промена у савременој концепцији и пракси образовања и васпитања, па тако и у програму предмета *физичко и здравствено васпитање*, је померање тежишта са наставних садржаја на јасно дефинисане исходе, односно са наставних садржаја на процес учења и његове резултате.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли у предмету *физичко и здравствено васпитање*, и учешћем у *обавезним физичким активностима*. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три предметне области:

- физичке способности,
- моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине и
- физичка и здравствена култура.

Они омогућавају да се циљ овог предмета достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа. Исходи не прописују структуру, садржаје и организацију наставе, као ни критеријуме и начин вредновања ученичких постигнућа.

Циљ и исходи предмета се остварују кроз наставу *физичког и здравственог васпитања* (у трајању од 2 школска часа недељно) и *обавезне физичке активности* сваког ученика (у трајању од 1,5 школски час недељно). Програм петог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из првог циклуса основног образовања и васпитања.

Настава *физичког и здравственог васпитања* усмерена је према индивидуалним разликама ученика, које се узимају као критеријум у диференцираном приступу, па самим тим неопходно је упутити ученика или групу ученика, на олакшане или проширене садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада.

Где је неопходно, програмске садржаје потребно је реализовати према полу.

Обавезни организациони облици рада:

А. часови физичког и здравственог васпитања;

А₁. обавезне физичке активности ученика;

Остали облици рада (ванчасовне и ваншколске активности):

Б. слободне активности – секције,

В. недеља школског спорта,

Г. активности у природи (кросеви, зимовање, летовање – камповање...),

Д. школска и ваншколска такмичења

Ђ. корективно-педагошки рад.

ОБАВЕЗНИ ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

А. Часови физичког и здравственог васпитања

Наставне области:

I. Физичке способности

На свим часовима као и на другим оргназационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано рализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа може се користити за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;
- подстицање ученика на самостално вежбање;
- учвршћивање правилног држања тела.

Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника.

Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу *Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања*, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

II. Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине

Усвајање моторичких знања, умења и навика, остварује се кроз примену обавезних и препоручених програмских садржаја атлетике, гимнастике, спортских игара, плеса, ритмичке гимнастике, пливања, примењујући основне дидактичко-методичке приципе и методе рада неопходне за достизање постављених исхода.

Усвојена знања, умења и навике треба да омогуће ученицима њихову примену у спорту, рекреацији и специфичним животним ситуацијама.

Стицање знања, умења и навика је континуирани процес индивидуалног напредовања ученика у складу са његовим психо-физичким способностима.

Ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених или предвежбе.

Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду.

Усаваршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд).

У раду са напреднијим ученицима реализују се препоручени садржаји или садржаји из наредних разреда. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за поједине спортове.

III. Физичка и здравствена култура

Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу.

Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу.

Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у *физичком и здравственом васпитању* и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.

Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд.

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Физичке активности ученика доприносе остваривању постављеног циља и исхода *физичког и здравственог васпитања*. Ове активности организују се у оквиру редовног распореда или према посебном распореду у складу са просторним могућностима школе и потребама ученика у трајању од 1,5 час недељно.

План рада ових активности је саставни је део планирања у *физичком и здравственом васпитању*.

Школа се може одредити за један од понуђених начина организације ових активности на предлог Стручног већа. Начин организације ових активности је саставни део Школског програма и Годишњег плана рада школе.

Начини организације рада обавезних физичких активности ученика:

- Реализују се у трајању од 45 минута, једном у току недеље. У школама које имају одговарајуће материјално-техничке и просторне услове, фонд од $\frac{1}{2}$ школског часа односно 22,5 минута, на недељном нивоу, може се реализовати тако што ће ученици сваке друге

недеље имати још један час ових активности, или на други начин који предложи Стручно веће физичког и здравственог васпитања. Ради ефикаснијег рада и обухваћености свих ученика дозвољено је спајање два одељења истог разреда. Два наставника раде истовремено са два одељења.

- Реализују се у трајању од 45 минута, једном у току недеље. Фонд од $\frac{1}{2}$ школског часа односно 22,5 минута, на недељном нивоу, реализује се **кумулятивно**, једном у тромесечју, у укупном трајању од 6 школских часова односно 4,5 сата.

Стручно веће може предложити неки други начин организације ових активности, посебно уколико се школа определи да ове активности реализује изван школе (пливање, скијање, клизање, оријентиринг итд.).

Програмски садржаји обавезних физичких активности

Обавезни програмски садржаји ових активности су:

- Кондиционо вежбање ученика у трајању од најмање 20 минута;
- Мали фудбал:
 1. Вођење и контрола лопте,
 2. Примање лопте и додавање лопте различитим деловима стопала,
 3. Шутирање на гол и основе игре у нападу (откривање),
 4. Одузимање лопте и основе игре у одбрани (покривање),
 5. Вежбе са два и три играча,
 6. Игра са применом основних правила за мали фудбал.

Препоручени програмски садржаји ових активности:

- Обучавање и усавршавање елемената предвиђених препорученим наставним садржајима:
 1. Атлетике;
 2. Гимнастике;
 3. Пlesa и ритмике;
 4. Других активности предвиђених пограмом школских такмичења.
- Мали фудбал:
 1. колективна игра у одбрани и нападу,
 2. техника игре голмана,
 3. игра уз примену правила
- Пливање;

- Скијање;
- Клизање;
- Бадминтон;
- Стони тенис;
- Оријентиринг;
- Друге активности по избору Стручног већа школе.
-

ВАНЧАСОВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Б. Слободне активности – секције

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрастне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно, секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може се укључити у рад секције.

В. Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице, слет...);
- ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, „ферплеју“, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Стручно веће *физичког и здравственог васпитања* у сарадњи са другим стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе *физичког и здравственог васпитања*, буду укључени у организацију овх активности.

Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа организује активности у природи:

- пролећни крос (дужину стазе одређује стручно веће);
- зимовање – организује се за време зимског распуста (обука скијања, клизања, краћи излети са пешачењем или на санкама, идр.);
- летовање – организује се за време летњег распуста у трајању од најмање седам дана (логорвање, камповање итд.).

Д. Школска и ваншколска такмичења

Школа организује и спроводи обавезна унутаршколска спортска такмичења, као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа и то у:

- атлетици (у пролећном периоду),
- најмање једној спортској игри (у току године).

Школа може планирати такмичења из других спортских грана или игара уколико за то постоје услови и интересовање ученика (плес, оријентиринг, бадминтон, између две или четири ватре, полигони итд.).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, која су у складу са наставним планом и програмом.

Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ове активности организују се са ученицима који имају:

- потешкоће у савладавању градива;
- смањене физичке способности;
- лоше држање тела;
- здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе.

За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних обавезних програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности;

Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:

- уочавање постуралних поремећаја код ученика;
- саветовање ученика и родитеља;
- организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно;
- организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и у корелацији са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу,
- направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја,
- прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији, часовних, ванчасовних и ваншколских активности.

Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;
- Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;
- Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји спорта, актуелним спортским подацима итд.);
- Учествује у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Планирање васпитно-образовног рада

Дефинисани исходи су важан део и незаобилазан елемент процеса планирања наставе и учења. Дефинисани као резултати учења на крају сваког разреда, током планирања рада потребно је одредити временску динамику у односу на бављење појединим исходима током школске године. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током године.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (до 4 часа);
- практична настава (68-72 часа).

Теоријска настава

Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима, и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темема Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима.

Максималан број часова без практичног рада не би требало да буде већи од четири (4) у току школске године.

При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију – међупредметне компетенције).

Практична настава

Број часова по темама планира се на основу, процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Оквирни број часова по темама:

1. Атлетика (16);
2. Гимнастика (16);
3. Основе тимских и спортских игара: Рукомет – минирукомет; (16)
4. Ритмика и плес (4);
5. Пливање (12);
6. Тестирање и мерење (6-8).

Програм *физичког и здравственог васпитања* остварује се реализацијом обавезних и препоручених садржаја.

Обавезни садржаји су они које је неопходно спровести у раду са ученицима узимајући у обзир способности ученика, материјално-техничке и просторне услове.

Препоручени садржаји су они које наставник бира и реализује у раду са ученицима (групама или појединцима), који су савладали обавезне садржаје, узимајући у обзир ниво достигнутог исхода, потребе ученика и услове за рад.

Физичке способности

При планирању кондиционог вежбања у главној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање (обраду и утврђивање) конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући и интервални метод, кружни тренинг, и др.), пилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимизацији интензитета рада. Акцент се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније супротставља последицама хипокинезије.

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге
 - без и са реквизитима,

- на справама и уз помоћ справа.
2. Развој покретљивости
 - без и са реквизитима,
 - уз коришћење справа,
 - у помоћ сувежбача.
 3. Развој аеробне издржљивости
 - истрајно и интервално трчање,
 - вежбање уз музику – аеробик,
 - тимске и спортске игре,
 - други модели вежбања.
 4. Развој координације
 - извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима (кретање екстемитетима у две равни).
 5. Развој брзине и експлозивне снаге
 - једноставне и сложене структуре кретања изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),
 - штафетне игре,
 - извођење вежби различитом максималном брзином (бацања, скокови, акробатика, шутирања, ударци кроз атлетику, гимнастику, тимске и спортске игре).

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.

Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине

1. Атлетика

Садржаји атлетике се реализују у јесењем и пролећном периоду.

Обавезни садржаји

Истрајно трчање: вежбе технике; континуирано и интервално трчање;

Спринтерско трчање: вежбе технике трчања, (ниски скип, високи скип, забацивање потколенице, гребајући корак, итд), ниски старт и фазе трчања;

Скок увис прекорачном техником; техника скока увис кроз фазе (залет, отскок, прелазак летвице и доскок). Обучавање технике врши се у целини а по потреби рашчлањивањем на фазе.

Бацање лоптице у даљ: обучавање кроз фазе (залет и избачај) и усвајање вежбе у целини. Корелација са вежбама из рукомета (доножни корак, замах и техника избачаја дугим замахом).

Препоручени садржаји:

Ови садржаји се примењују у раду са ученицима који су савладали обавезне садржаје применом одговарајуће методике рада.

- Техника штафетног трчања (штафетне игре, начини измене палице и др.);
- Скок удаљ основни елементи згрчне технике – реализовати кроз фазе;
- Бацања кугле 2 kg – из места и бочна техника;
- Бацање „вортекс-а“ у даљ;
- Тробој – кроз одељенско такмичење применити три дисциплине које су ученици савладали (трчање, бацања и скокови).

2. Спортска гимнастика

Садржаји се реализују у зимском периоду.

Обавезни садржаји

Ученике је неопходно поделити по полу и према способностима. Поставити више радних места. На сваком часу увести нови задатак уз понављање претходних. Док једна група обрађује нови садржај, остале групе понављају обрађене садржаје. Промена радних места врши се након одређеног броја понављања. Нпр. група које није прошла неки задатак на часу исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који не може да изведе задату вежбу даје се олакшани задатак. Након неколико обрађених наставних јединица ове наставне теме, планом предвидети садржаје других наставних тема (спортка или тимска игра и др) у циљу интензификације наставе. Гимнастички полигон осмислити према степену усвојености обрађених садржаја и претходних знања.

- Вежбе на тлу: колут напред, колут назад, став о плећима – „свећа“, мост из лежања на леђима; вага претклоном и заножењем; став на шакама уз помоћ; претмет упором странце „звезда“.
- Прескок: разношка (до 110 цм);

- Вежбе у упору
паралелни разбој – наскок у упор, издржај, њих у упору, предњихом сед разножно пред рукама, приножити једном до седа ван, саскок;
- Вежбе у вису (доскочно вратило, кругови – њих и саскок у зањиху; љуљање и саскоци);
- Пењања (шипка, канап, морнарске лестве – до 4 м висине);
- Ниска греда:
боком поред греде;

суножним одскоком наскок на греду суножно (једна нога мало испред друге);

различити начини ходања: у успону, са згрченим предножењем, са заножењем, са одножењем, са високим предножењем;

скок суножним одскоком, суножни доскок на место одскока;

вага претклоном и заножењем; саскок згрчено.
- гимнастички полигон састављен од обрађених програмских садржаја.

Препоручени садржаји

Могу се реализовати кроз часове на којима се реализују обавезни садржаји, диференцирани облик рада са напредним ученицима који нпр. прескачу козлић по дужини уместо по ширини, раде летећи колут након колута напред. Овакве моделе могуће је применити на све садржаје спортске гимнастике.

- Вежбе на тлу: колут напред и назад – варијанте (нпр: из става раскорачног колут напред до става раскорачног, из става раскорачног колут назад до става раскорачног); Колут летећи; Мост заклоном;
- Висока греда:
наскок у упор предњи, упор одножно десном (левом) окретом за 90 степени удесно и прехватом бочно (палчеви су окренути један према другом), упор клечећи на десној са заножењем леве (мала вага);
- основна кретања из претходних разреда на ниској греди извести на средњој или високој греди;
- Трамболина или одскочна даска: скокови – предњи пружени и згрчени;
- Прескок „разношка“ – козлић постављен по дужини (110 цм);

- Коњ са хватаљкама – упори и издржаји;
- Вежбе у упору
паралелни разбој – наскок у упор, њих и предњихом сед разножно пред рукама, саседом сножити, њих и предњихом саскок предношка;
- Коњ са хватаљкама – упори и издржаји;
- Вежбе у вису:
дохватно вратило – вис завесом о потколено, наупор јашући и саскок одношка.

3. Основе тимских и спортских игара

Садржаји рукомета реализују се на часовима *физичког и здравственог васпитања*, а малог фудбала на *обавезним физичким активностима ученика*.

3. 1. Рукомет – минирукомет

Обавезни садржаји

- Обучавање елемената технике и тактике са лоптом:
држање лопте: једном и обема рукама, плитки и дубоки хват;
вођење лопте: у месту са променом висине вођења, променом руке, променом положаја; вођење лопте бочним и дубинским кретањем; праволинијски, са променом брзине и руке којом се води; променом правца кретања; вођење у кретању са заустављањем у два корака; дриблинг над пасивним и активним противником (игра „1 на 1”);
додавање лопте: једном руком „кратким замахом” (смер напред, укосом, у страну); „дугим замахом” уз примену неког од залета (бочни–доножни, бочни–заножни);
хватање лопте: у висини груди и главе; хватање непрецизно бачених лопти (бочних, изнад висине главе, у висини колена); хватање котрљајућих лопти; хватање и додавање лопте у кретању;
шутирање: чеони шут и скок шут у даљ и вис;
финтирање: (једнострука финта у јачу страну).

- Обучавање индивидуалних елемената технике и тактике без лопте:

у фази напада – позиционирање играча, утрчавање у празне просторе, промена смера кретања, откривање за пријем лопте;

у фази одбране – одбрамбени став и кретање у ставу; заустављање нападача, одузимање лопте од противничког нападача, пресецање путање лопте код додавања, блок;

елементи технике голмана – (основни став, кретање на голу, одбрана високих и ниских лопти, одбрана шутева са позиције крила, одбрана седмерца).

- Обучавање групних и колективних елемената тактике игре:

Игра уз индивидуалну одбрану „човек на човека” (пресинг); позиционирање играча у нападу и одбрани 6:0; игра на два гола (3 на 3, 4 на 4); игра уз примену основних правила уважавајући усвојени ниво претходно обучаваних елемената.

Препоручени садржаји

- Обучавање елемената технике и тактике играча са лоптом:

вођење лопте: вежбе вођења са радом ногу (кроз ноге, поред и испред тела); вођење две лопте;

додавање лопте: додавање „дугим замахом” – чеони залет; додавање лопте изведеним начинима; додавања са изменом места

хватање лопте: хватање једном руком

шутирање: бочни шут са отклоном, шутирање пивотмена, шут са крилне позиције

финтирање: једнострука финта у „слабију страну”

- Обучавање групних и колективних елемената тактике игре:

извођење слободног ударца;

укрштања играча у фази напада, игра 5:1 и 5+1

4. Плес и ритмика;

Обавезни садржаји

Планирати вежбе које је неоподно поновити из програма млађих разреда (докорак, галоп, дечији поскоци, полкин корак...). Дати могућност ученику или групи ученика да изабере музику и осмисли ритмичку вежбу на основу усвојених елемената. Са вијачом применити „скокове кроз вијачу“, прескакање вијаче галопом и суножним поскоцима. Обрадити прве две варијанте народног кола „Моравац“

Препоручени садржаји

Вежбе са вијачом усложити наизменичним прескоцима на левој и десној ноzi и у кретању. Планирати вежбе са обручем у које садрже окретња око разних делова тела, кортљања по тлу и провлачења. Вежбе са лоптом превасходно треба да обухвате манипулацију са њом, бацања. Основне варијанте народног кола из краја у коме се школа налази;

5. Пливање;

Наставна тема Пливање, реализује се у школама у којима за то постоје услови, у оквиру редовне наставе или *обавезних физичких активности ученика*.

Школе које се одреде за реализацију програмских садржаја пливања на објектима изван школе, ове часове организују у оквиру обавезних физичких активности ученика.

Уколико не постоји могућност реализације наставе пливања у овом разреду, број часова намењен овој наставној теми распоређује се другим наставним темама предвиђених програмом.

Приликом реализације садржаја Пливања формирати групе пливача и непливача

Обавезни садржаји

Вежбе дисања, рад ногу, пловак, одржавање у месту, завеслаји (краул и леђни краул), скок на ноге и изрон, самопомоћ у води (окретањем на леђа).

Препоручени садржаји

Пливање техником краула или леђног краула;

Роњење по дужини;

6. Тестирање и мерење

Праћење физичког развоја и моторичких способности спроводи се на почетку и крају школске године, из простора кардиореспираторне издржљивости (процена аеробног капацитета), телесног састава (посебно телесне масноће), мишићне снаге, издржљивости у мишићној снази, гipкости и агилности. Модел континуираног праћења физичког развоја и моторичких способности у настави *физичког и здравственог васпитања*, батерија тестова, критеријумске референтне вредности и начин њиховог тумачења, организација и протокол тестирања као педагошке импликациједетаљно су објашњени у наведеном приручнику.

Тестирање ученика могуће је спровести на часовима обавезних физичких активности.

Оквирни број часова по темама обавезних физичких активности

1. Основе тимских и спортких игара:
Мали фудбал; (18)
2. Друге активности предвиђене програмом стручног већа (36).

Дидактичко-методички елементи

Основне карактеристике часова:

- јасноћа наставног садржаја;
- оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита;
- избор рационалних облика и метода рада;
- избор вежби оптималне образовне вредности;
- функционална повезаност свих делова часа–унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме.

Уколико на часу истовремено вежбају два одељења, настава се спроводи одвојено за ученике и ученице.

Приликом избора облика рада неопходно је узети у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, број справа и реквизита и динамику обучавања и увежбавања наставног задатка.

Избор дидактичких облика рада треба да буде функцији рационалне организације и интензификације часа, као и достизања постављених исхода.

Праћење и оцењивање

Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика.

У процесу оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења личног картона ученика су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика.

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе *физичког и здравственог васпитања*, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:

- Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:
 - вежбање у адекватној спортској опреми;
 - редовно присуствовање на часовима *физичког и здравственог васпитања* и *обавезним физичким активностима*;
 - учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др.
- Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),
- Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике):

Атлетика:

Приказ технике спринтерског и истрајног трчања; приказ технике, скока увис прекорачна техника (маказе);

Спринтерско трчање 30 – 50 m на време, бацање лоптице до 200 gr у даљ. Истрајно трчање у трајању од 6 минута.

Трчање школског кроса.

Спортска гимнастика:

Вежбе на тлу: колут у напред, колут у назад, став о шакама уз помоћ, мост из лежања, став на плећима „свећа“:

Прескок: разношка уз помоћ;

Вежбе у упору:

- паралелни разбој: наскок у упор са повишења (шведска клупа, сандук, столица...), предњихом сед разножно, приножити једном и саскок,
- ниско вратило: упор одскоком, издржај, саскок у почетни положај;

Вежбе у вису (вратило/кругови): њих и саскок предњихом.

Пењања: приказ технике пењања уз шипку и конопац.

Рукомет:

Контрола лопте у месту и кретању (вођење);

Вођење лопте прволинијски са променом правца кретања (левом и десном руком);

Хвата и додаје лопту у висини главе и рамена;

Шутира једном техником;

Мали фудбал:

Додавање унутрашњом страном стопала и примање лопте ђоном и унутрашњом страном стопала;

Вођење и шут на гол једном техником;

Додавање, примање лопте у и шут на гол у кретању.

Плес и ритимка:

Замаси, кружења, трчања, поскоци и скокови без реквизита. Поскоци и скокови кроз вијачу.

Народно „Моравац“ коло уз музику (прва и друга варијанта).

Пливање:

Контролише и одржава тело у води.

Самопомоћ у води.

Индивидуални напредак моторичких способности сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуални напредак његов индивидуални напредак у односу на претходна достугнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.

Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:

- ниво остварености исхода из области Физичка и здравствена култура;
- учешће у организацији ваннаставних активности.

Педагошка документација

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;
- Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.
- Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа;
- Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.

Педагошку документацију наставник сачињава у писаној, а по могућности и електронској форми.

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ**ВЕРСКА НАСТАВА**

Назив предмета:		ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС		
Годишњи фонд часова:		36		
Разред:		Пети		
ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕН И САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ☐ Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.	☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада ☐ Прелиминарна систематизација	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

<p>II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА 2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога</p>	<p>☐ Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века. ☐ Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. ☐ Припремити ученике за сусрет са Откровењем Истинитог Бога.</p>	<p>☐ моћи да именује неке политеистичке религије. ☐ моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века</p>	<p>☐ Религија и култура старог света ☐ Човекова жеђ за Богом и вечним животом ☐ Митови и легенде</p>
---	--	--	---

<p>III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божје Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)</p>	<p>☐ Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку ☐ Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма ☐ Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије</p>	<p>☐ моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; ☐ моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; ☐ моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка ☐ моћи да разликује Стари и Нови Завет ☐ бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;</p>	<p>☐ Божије Откровење ☐ Свето Писмо (настанак, подела)</p>	<p>Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: ☐ теоријска настава (35 часова) ☐ практична настава (1 час)</p> <p>Место реализације наставе ☐ Теоријска настава се реализује у учионици; ☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;</p> <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе ☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика</p>
---	---	---	---	--

			<p>с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>☐ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p>
<p>IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта</p>	<p>☐ Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање;</p> <p>☐ Оспособити ученике за разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света.</p> <p>☐ Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама;</p> <p>☐ Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноја;</p>	<p>☐ моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије</p> <p>☐ моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле</p> <p>☐ моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан</p> <p>☐ бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи;</p> <p>☐ моћи да наведе неке од</p>	<p>☐ Шестоднев</p> <p>☐ Стварање човека „по икони и подобију“</p> <p>☐ Прародитељски грех</p> <p>☐ Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула)</p>

	☐ Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује.	<p>последица првородног греха по човека и читаву створену природу;</p> ☐ моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; ☐ моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом	
--	--	--	--

☐ бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;	☐ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. ☐ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ☐ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ☐ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
---	---

<p>V -СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА</p> <p>10. Аврам и Божи позив</p> <p>11. Исак и његови синови</p> <p>12. Праведни Јосиф</p> <p>13. Мојсије</p> <p>14. Пасха</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима ☐ Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа ☐ Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа ☐ Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа ☐ Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; ☐ Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја ☐ моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом ☐ моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта ☐ моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести ☐ моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Аврам и Божији позив ☐ Исак и његови синови ☐ Праведни Јосиф ☐ Мојсије ☐ Пасха
<p>VI - ЗАКОН БОЖЈИ</p> <p>15. На гори Синају</p> <p>16. Десет Божјих заповести</p> <p>17.Закон Божји као педагог за Христа</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; ☐ Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи; 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; ☐ моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божијих заповести; ☐ моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Добијање Божијих заповести на гори Синају ☐ Садржај Десет Божијих заповести ☐ Смисао Декалога као припреме за Христа

<p>☐ Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави</p>	<p>☐ бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.</p>	<p>Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;</p> <p>Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: ☐ усмено испитивање; ☐ писмено испитивање; ☐ посматрање понашања ученика;</p> <p>Оквирни број часова по темама Увод – 1 Религија и култура старог света – 3 Откривење – Свет Библије – 4 Стварање света и човека – 7 Старозаветна историја спасења – 7 Закон Божији – 4 Месијанска нада – 8 Евалуација – 1+1</p>
--	---	--

<p>VII - МЕСИЈАНСКА НАДА 18. „Земља меда и млека” 19. Цар Давид 20. Соломон и јерусалимски храм 21. Псалми Давидови 22. Старозаветни пророци 23. Месијанска нада</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“ ☐ Објаснити ученицима значај старозаветне Скиније и Храма ☐ Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка ☐ Указати ученицима на лепоту Давидових псалама ☐ Објаснити ученицима појам Месије ☐ Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана ☐ моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи ☐ моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства ☐ знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију ☐ моћи да наведе неке од старозаветних пророка ☐ моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије ☐ увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) ☐ Цар Давид ☐ Соломон и јерусалимски храм ☐ Псалми Давидови ☐ Старозаветни пророци ☐ Месијанска нада
---	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура
7. Грађанско васпитање

Историја:		Верска настава:	
Бр. часа	Садржај	Бр. часа	Садржај
12.	Веровања и свакодневни живот на старом истоку	16.	Митови старог света и Св. писмо
13.	Стари исток	17-18.	Аврам и Божији позив
33.	Настанак и ширење Хришћанства	34.	Месијанска нада

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНА ТЕМА	ЦИЉ ТЕМЕ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ			
		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	МЕТОДЕ И ОБЛИЦИ РАДА	НАСТАВНА СРЕДСТВА
УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА	<p>Представљање циљева, задатака, садржаја и метода рада.</p> <p>- Упознавање најзначајнијих појмова - права и одговорности, правила и дужности, школске мере и решења, начини вођења документације: регистри, позиви за састанке, активизам и партиципација, кооперативни начини учења.</p> <p>- Формирање и изграђивање разредног тима.</p>	<p>-постављају питања</p> <p>-траже информације и објашњење</p> <p>-дискутују</p> <p>-истражују</p> <p>-користе стручну литературу, аргументују</p> <p>-износе своје мишљење</p> <p>-користе знања из других предмета</p> <p>-састављају анкете</p> <p>-презентују</p> <p>-радују се успеху и заједнички славе</p>	<p>-даје упутства</p> <p>- одговара на питања</p> <p>-планира</p> <p>Припрема задатке</p> <p>-користи литературу</p> <p>-организује време</p> <p>Подстиче активност</p> <p>-захтева аргументовано изношење мишљења</p> <p>-усмерава</p> <p>-похваљује</p>	<p>Рад у пару</p> <p>Групна дискусија</p> <p>Тимски рад</p> <p>Истраживачки рад</p> <p>Анкетирање и обављање телефонских разговора</p> <p>анализа</p>	<p>Свеске</p> <p>Хамери</p> <p>Фломастери</p> <p>Интернет</p> <p>Филм у настави</p> <p>ГВ</p> <p>Видео БИМ</p>
САГЛЕДАВАЊЕ УСЛОВА ШКОЛСКОГ ЖИВОТА	<p>Излиставање проблема у школи и прикупљање података:</p> <p>- разговор са ученицима, родитељима, наставницима и другима који учествују у раду школе,</p> <p>- коришћење штампаних извора и информација из медија;</p> <p>- Извештавање и дискусија о прикупљеним подацима.</p>				

<p>ИЗБОР ПРОБЛЕМА НА КОМЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ</p>	<p>- Процењивање прикупљених података, дискусија о проблемима и избор заједничког проблема.</p>				
<p>САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ</p>	<p>- Упознавање техника и поступака прикупљања информација у оквиру истраживачких тимова; - Сакупљање података о изабраном проблему, састанци у оквиру школе, посете ученика различитим организацијама и институцијама и/или организовање гостовања особа из организација или институција; - Разговор о прикупљеним подацима.</p>				
<p>АКТИВИЗАМ И ПАРТИЦИПАЦИЈА - ПЛАН АКЦИЈЕ (12)</p>	<p>Осмишљавање плана акције у решавању проблема на коме истраживачки тимови раде и одабир начина презентације резултата.</p>				
<p>ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПЛАНА АКЦИЈЕ</p>	<p>Јавно представљање: ученици пред школским жиријем и публиком (ученици, родитељи, наставници и други</p>				

ОСВРТ НА НАУЧЕНО - ЕВАЛУАЦИЈА	заинтересовани за решавање проблема) представљају свој план и одговарају аргументовано на постављена питања. - Разговор о томе шта су ученици и како научили. Ученици самостално процењују знања и вештине које су стекли током програма.				
-------------------------------------	---	--	--	--	--

Праћење и оцењивање: Процена остварених постигнућа сваког ученика и његовог доприноса у остваривању постигнућа групе; редовност похађања наставе; запажања о нивоу и начину ангажовања ученика у току наставе; описно оцењивање; процена вештине презентације према датим критеријумима

ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

УЦБЕНИК: PRIMAPLUSA1.1, издавачка кућа Дата Статус

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Овладавање комуникативним вештинама и развијање способности и метода учења страног језика. Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим

језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

КОРЕЛАЦИЈА:

Географија	Континенти и стране света – појмови на немачком језику.
Биологија	Учење назива животиња на немаком језику.
Математика	Бројеви до сто и преко сто на немаком језику.
Енглески језик	Сличности и разлике међу германским језицима.
Ликовна култура	Учење боја на немачком језику.
Музичка култура	Учење музичких инструмената на немаком језику.
Физичко васпитање	Учење спортова на немачком језику.
Грађанско васпитање	Културолошке разлике међу народима, поштовање различитости, развијање и неговање система вредности.
Српски језик	Сличности и разлике у граматици, фонетици и правопису између немачког и српског језика.

Тема и наставни садржаји	Исходи (по завршеној теми ученик је у стању да:)	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
1. Neu hier	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - поздраве и отпоздраве, представе себе користећи једноставна језичка средства - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе - разуме и реагује на једноставне исказе, који се односе на изражавање допадања/недопадања - да кажу шта воле/не воле - попуњавају формулар са основним информацијама о себи - напишу кратак текст о себи -разумеју и примењују правила учтиве 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7 1.1.10. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 	Објашњава; подстиче ученике у комуникацији; поставља питања;	Поздрављање и представљање себе; тражење и давање основних информација о себи; изражавање допадања и недопадања; комуникација са наставником;	Компетенција за учење; комуникација; естетичка компетенција;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

	комуникације					
2. Meine Klasse	<ul style="list-style-type: none"> - питају за број телефона - користе бројеве до 100 да би исказали број телефона и старост - представе друге - питају и кажу шта воле / не воле - именују школски прибор - именују школске предмете и изнесу став о њима - разумеју кратку презентацију на тему - направе кратку презентацију на тему - уочавају сличности и разлике у изгледу школског простора у земљи циљне културе и код нас 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 	Објашњава; партнер у комуникацији; подстиче ученике у комуникацији; поставља питања;	Тражење и давање основних информација о себи и другима; описивање предмета; изражавање допадања и недопадања; комуникација са наставником;	Компетенција за учење; комуникација; естетичка компетенција; сарадња;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
3. Tiere	<ul style="list-style-type: none"> - именују животиње - разумеју једноставнији опис животиња - опишу карактеристике животиње користећи једноставна језичка средства - преносе исказе у трећем лицу 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 	Објашњава; партнер у комуникацији; подстиче ученике у комуникацији; поставља питања;	Тражење и давање основних информација о себи и другима; описивање карактеристика живих бића; изражавање допадања и недопадања;	Компетенција за учење; комуникација; естетичка компетенција; сарадња;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју текст на тему животиња - користе множину именица у описивању животиња - разумеју постављена питања на тему животиња - поставе и одговоре на афирмативна питања на тему животиња - разумеју кратку презентацију на тему омиљене животиње - направе кратку презентацију на тему омиљене животиње - уочавају сличности и разлике у односу према кућним љубимцима 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 		комуникација са наставником;		
4. Mein Tag	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна обавештења о хронолошком времену - траже и дају једноставна обавештења о хронолошком времену - опишу дневни / недељни распоред активности - говоре о школским предметима 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 	Објашњава; партнер у комуникацији; подстиче ученике у комуникацији; сугерише;	Исказивање хронолошког времена; описивање догађаја у садашњости; изражавање допадања / недовољања; описивање карактеристика предмета;	Компетенција за учење; комуникација; рад са подацима и информацијама;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју текст на тему - напишу текст на тему - разумеју презентацију на тему - направе презентацију на тему - размењују информације на тему - уоче карактеристике живота у школи – наставних и ваннаставних активности 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 		комуникација са наставником;		
5. Hobbys	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће текстове на тему - питају и дају информације у вези са темом - разумеју једноставније предлоге и одговоре на њих - упуте једноставан предлог - пруже одговарајући изговор или оправдање - договоре састанак са другом / другарицом - кажу шта знају / не знају - разумеју једноставна питања којима се 	<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 	Мотивише ученике; подстиче ученике на комуникацију; прати комуникацију између ученика;	Тражење и давање информација о себи и другима; Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; изражавање молби;	Компетенција за учење; комуникација; рад са подацима и информацијама; естетичка компетенција;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

	тражи дозволаи питају за дозволу - разумеју и тумаче статистику - размењују информације на тему - уочавају сличности и разлике у интересовањима својих вршњака у земљи циљне културе и код нас	1.3.1.				
6. Meine Familie	- разумеју једноставан опис особа - описују особе користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставна питања која се односе на тему и одговарају на њих - разумеју обавештења о простору - дају обавештења о простору - разумеју и формулишу једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност - разумеју текст на тему - разговарају на тему - напишу текст на	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.19. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Подстиче ученике на комуникацију; мотивише ученике; прати комуникацију између уеника; поставља питања; партнер у комуникацији;	Описивање карактеристика живих бића; исказивање просторних односа; изражавање припадања и поседовања;	Одговорне учешће у демографском друштву; комуникација; компетенција за учење;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

	тему - размењују информације на тему					
7. Was kostet das	- разумеју једноставне изразе који се односе на количини нечега - питају и кажу колико нечега има - на једноставан начин затраже артикле - питају и кажу колико нешто кошта - разумеју жеље и реагују на њих - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама - саопште шта они или неко други жели - разумеју и формулишу једноставне исказе којима се тражи мишљење	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	Објашњава; организује и прати реализацију задатог; мотивише; подстиче ученике у комуникацији; прати комуникацију између ученика;	Изражавање количине, бројева и цена; исказивање жеља; изражавање мишљења;	Комуникација; компетенција за учење; сарадња; рад са подацима и информацијама;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Назив предмета: МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Циљ: је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

Разред/ шести

Годишњи фонд часова: **36**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (НАВЕСТИ ЕЛЕМЕНТЕ ОЦЕЊИВАЊА)
идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука;	Појам и функција медија	Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (Мој медијски дан).	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Рад у групи, драматизација, фронтални, демонстративан, лудичке активности	- Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме, примена наведеног градива, разумевање наведеног градива, додатни рад ученика
упореди основне особености различитих медија и	Деконструкција и конструкција медијске поруке	Медијски садржаји као конструкти стварности.	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са	Рад у групи, драматизација, фронтални,	Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме, примена

<p>изводи закључке о функцијама медија;</p> <p>– опише и анализира своје медијске навике;</p> <p>– разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности;</p>		<p>Деконструкција и конструкција медијских порука.</p>	<p>подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>демонстративан, лудичке активности</p>	<p>наведеног градива, разумевање наведеног градива, додатни рад ученика</p>
<p>деконструише једноставније примере медијских порука;</p> <p>– одговорно креира једноставније медијске садржаје.</p> <p>– критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ;</p> <p>– наводи примере манипулације у</p>	<p>Оглашавање</p>	<p>Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова).</p> <p>Профит као циљ оглашавања.</p> <p>утицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, драматизација, фронтални, демонстративан, лудичке активности</p>	<p>Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме, примена наведеног градива, разумевање наведеног градива, додатни рад ученика</p>

<p>медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача.</p> <p>– разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;</p>					
<p>разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;</p> <p>– идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву;</p> <p>– препознаје сврху и начин</p>	<p>МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ</p>	<p>Комуникација у дигиталном окружењу.</p> <p>Поузданост и веродостојност информација на интернету.</p> <p>Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја.</p> <p>Вредновање и селекција доступних информација.</p> <p>Персонализована</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, драматизација, фронтални, демонстративан, лудичке активности</p>	<p>Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме, примена наведеног градива, разумевање наведеног градива, додатни рад ученика</p>

<p>функционисања претраживача „на мрежи“ и агрегатора садржаја;</p> <p>– вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане;</p> <p>– препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.</p>		<p>претрага на Гуглу.</p> <p>Анализа апликација на мобилном телефону.</p> <p>Зависност од мобилних телефона.</p>			
---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - КОРЕЛАЦИЈА

Р. бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (област и наставни садржај)	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (један или више) (области и наставни садржај са којима се корелира)			Реализација – месец и врста корелације: а) у оквиру самог предмета б) међупредметна хоризонтална корелација в) међупредметна вертикална	Разред/ Одељење	Реализатори
		Предмет 1	Предмет 2	Предмет 3			

					корелација		
	Медијска писменост	Грађанско васпитање	Страни језици	Историја	Од септембра до јуна, у оквиру самог предмета	шести	Снежана Шибинац и Весна Марковић

Легенда: а) у оквиру самог предмета за један разред

б) међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима)

в) међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

1. Договор о будућем раду-уџбеници, распоред часова, дужности ученика...2. Правила понашања у школи3. Разговор о новим предметима у петом разреду4. Помоћ у планирању рада Одељењске заједнице5. Разговор о предстојећој екскурзији6. Договор у вези са исхраном ученика у ђачкој кухињи и правила понашања у истој7. Помоћ у организацији Дечије недеље8. Оптимално функционисање породице9. Дечаци и девојчице (сличности и разлике)10. Текућа питања(здравствено васпитање)11. Разговор са ученицима о тешкоћама у учењу из наставних предмета-адаптација у петом разреду-задужен педагог12. Посета наставника код којих ученици показују неуспех у учењу13. Анализа успеха и дисциплине на крају тромесечја14. Посета педагога часу-анкета о лепом понашању15. Како себе видимо за петнаест-двадесет година16. Решавање конфликта у одељењу17. Учење развоја самокритичности ученика18. Договор о прослави Нове године19. Како смо провели распуст?20. Како смо прославили Светог Саву?21. Анализа успеха на крају првог полугодишта22. Комуникација и умеће слушања у школи и ван ње23. Како да изразимо своја осећања?24. Одабир ученика за такмичења25. Усмеравање ученика да користе услуге школске библиотеке26. Каког наставника желимо?27. Оптерећеност ученика ваннаставним активностима28. Анализа постигнутих резултата на такмичењима29. Светски дан здравља30. Мотивисање ученика за посете установама културе31. Често изостајање из школе32. Очекивања мојих родитеља33. Проблеми у односима наставник-ученик34. Постигнут успех на постојећим секцијама35. Анализа успеха ученика у школи36. Анализа рада Одељењске заједнице и предлози за успешнији рад у следећој школској години

ЕКСКУРЗИЈА УЧЕНИКА ЋЕ СЕ КОНКРЕТНО РАЗРАДИТИ У ГОДИШЊЕМ ПЛАНУ РАДА ШКОЛЕ.

ШЕСТИ РАЗРЕД**ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ :**

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕДМЕТ КОЈИ ПРЕДАЈЕ
Бојана Радуловић Пантелић	Српски језици и књижевност
Весна Вукотић	Енглески језик
Александра Јањић	Немачки језик
Данијела Шебек	Музичка култура
Лела Томашевић	Ликовна култура
Славица Левајац	Историја
Слађана Вилотијевић	Географија
Дејан Златић	Математика
Душица Станојевић	Биологија
Александар Винић / Владан Шипетић	Техника и технологија

	Информатика и рачунарство
Горан Лазовић	Физичко и здравствено васпитање
Видан Заграђанин	Веронаука
Слађана Вилотијевић	Сачувајмо нашу планету

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

А.Обавезни наставни предмети		Пети разред	
Фонд часова		недељни	годишњи
1.	Српски језик и књижевност	4	144
2.	Енглески језик	2	72
3.	Историја	1	36
4.	Географија	1	36
5.	Биологија	2	72
6.	Математика	4	144
7.	Физика	2	72
8.	Информатика и рачунарство	1	36
9.	Техника и технологија	2	72
10.	Ликовна култура	2	72
11.	Музичка култура	2	72
12.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
Б. Изборни наставни предмети (1)			
1.	Грађанско васпитање /Верска настава	1	36

2.	Страни језик (а)Немачки	2	72
В.Облик образовно- васпитног рада			
1.	Допунска настава	1	36
2.	Додатни рад	1	36
3.	Слободне наставне активности (Сачувајмо нашу планету)	1	36
Г.Остали облици васпитно – образовног рада			
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ЦИЉЕВИ НАСТАВЕ СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ ПРЕМА СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА РАДА

- Увођење ученика у грађење речи.
- Упознавање са гласовним системом.
- Упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи.
- Утврђивање и проширивање знања о значењу и функцији именичких и придевских заменица.
- Стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика предвиђених програмом.
- Стицање знања о комуникативној и предикатској реченици.
- Оспособљавање ученика за уочавање разлике између дугих и кратких акцената.

- Оспособљавање за уочавање и тумачење узрочно-последичних веза у уметничком тексту, за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста.
- Развијање способности за уочавање и тумачење емоција, мотива и песничких слика у лирском тексту.
- Постепено упознавање структуре основних облика усменог и писменог изражавања (према захтевима програма).
- Богаћење речника

Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Област/тема	Садржаји
<ul style="list-style-type: none"> – повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; 	Књижевност	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Обредне лирске народне песме</i> (избор) 2. Ђура Јакшић: <i>Вече</i> 3. Јован Дучић: <i>Село</i> 4. Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> 5. Вељко Петровић: <i>Ратар</i> 6. Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> 7. Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> 8. Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пепео Крста</i> 9. Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i> 10. Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i> 11. Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> 12. Петар Кочић: <i>Јаблан</i> 13. Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> 14. Иво Андрић: <i>Аска и вук</i> 15. Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i> 16. Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из Књиге за Марка) 17. Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак) 18. Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i> (одломак) 19. Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак) 20. Владимир Хулпах: <i>Смедервска тврђава</i> 21. Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору) 22. <i>Епске народне песме о Косовском боју</i> (избор) 23. <i>Епске народне песме о Марку Краљевићу</i> (избор)

<ul style="list-style-type: none"> – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; 		<p>24. Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> 25. Анђела Нанети: <i>Мој дека је био треиња</i> 26. Весна Алексић: <i>Каљави коњ</i> 27. Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i> 28. Ференц Молнар: <i>Дечаџи Павлове улице</i> 29. Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i> 30. Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i> 31. Џејмс Крис: <i>„Тим Талир или Продати смех“</i> 32. Џек Лондон: <i>„Бели очњак“ (одломак)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> – повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; 	Граматика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Начини грађења речи. 2. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова. Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. 3. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. 4. Заменице: неличне именичке заменице ;придевске заменице. Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. 5. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат, плусквамперфекат. 6. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.

<p>– доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); - разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;</p>	<p>Правопис и ортоепија</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Писање имена васионских тела. 2. Растављање речи на крају реда (основна правила). 3. Правописна решења у вези са гласовним променама. 4. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. 5. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. 6. Дуги и кратки акценти 7. Правилан изговор гласова ђ, ћ, ч, р
<p>– употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање;</p> <p>– разликује и гради аугментативе и деминутиве;</p> <p>– саставља обавештење, вест и кратак извештај;</p> <p>– разуме основна значења књижевног и неуметничког текста;</p> <p>– проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту;</p> <p>– драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста;</p> <p>– говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове.</p>	<p>Језичка култура</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Текстови у функцији унапређивања језичке културе 2. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). 3. Говорне вежбе на унапред одређену тему. 4. Учтиве форме обраћања. 5. Лексикологија: аугментативи, деминутиви. 6. Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. 7. Богаћење речника: лексичкосемантичке вежбе, стилске вежбе. 8. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. 9. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).
<p>ОБЛАСТ/ТЕМА</p>	<p>СТАНДАРДИ</p>	
<p>Књижевност</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО</p>	<p>CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела</p> <p>CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму</p> <p>CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноумет. тексту: нарација, дескрипција,</p>

		дијалог и монолог СЈ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура (епитет, поређење, оноματοпеја) СЈ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноум. текста: мотив, тему, фабулу, лик...
	СРЕДЊИ НИВО	СЈ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектуре са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања СЈ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектуре и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноум. дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација СЈ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију и научно-популарне текстове СЈ.2.4.5. препознаје и разликује тражене стилске фигуре (хипербола, градација, контраст) СЈ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову повезаност СЈ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту СЈ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела
	НАПРЕДНИ НИВО	СЈ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива СЈ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту СЈ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу СЈ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту СЈ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе СЈ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноумет. дела позивајући се на само дело СЈ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове са другим текстовима који се обрађују у настави
ГРАМАТИКА	ОСНОВНИ НИВО	СЈ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама СЈ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима СЈ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези са облицима речи СЈ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу творбених модела СЈ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и

		<p>комуникативну реченицу)</p> <p>SJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним примерима</p> <p>SJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми</p> <p>SJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)</p> <p>SJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације</p> <p>SJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста (једноставни случајеви)</p>
	СРЕДЊИ НИВО	<p>SJ.2.3.1. одређује место акцента у речи</p> <p>SJ.2.3.2. препознаје гласовне промене</p> <p>SJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи</p> <p>SJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање)</p> <p>SJ.2.3.6. одређује реченичне чланове у сложенијим примерима</p> <p>SJ.2.3.8. препознаје функције и главна значења глаголских облика</p> <p>SJ.2.3.10. зна значења речи који се јављају у школским текстовима, као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава</p> <p>SJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложени примери)</p>
	НАПРЕДНИ НИВО	<p>SJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>SJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их објасни, препозна и именује)</p> <p>SJ.3.3.3. зна да уочи акцентовани слог и да обележи дуге акценте</p> <p>SJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p> <p>SJ.3.3.6. познаје функције и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима)</p> <p>SJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла</p> <p>SJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима и правилно их употребљава</p>
ПРАВОПИС И	ОСНОВНИ НИВО	SJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

ОРТОЕПИЈА		<p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.1.2.3. саставља једноставан текст и уме да га организује у смисаоне целине</p> <p>CJ.1.2.4. уме да преприча текст</p> <p>CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације; саставља службено писмо</p> <p>CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)</p> <p>CJ.1.2.8. примењује правописну норму у једноставним примерима</p>
	СРЕДЊИ НИВО	<p>CJ.2.2.2. саставља извештај</p> <p>CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева</p>
	НАПРЕДНИ НИВО	<p>CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	ОСНОВНИ НИВО	<p>CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи</p> <p>CJ.1.1.4. служи се садржајем да би пронашао одређени део текста</p> <p>CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног</p> <p>CJ.1.1.7. изводи закључак заснован на једноставнијем тексту</p>
	СРЕДЊИ НИВО	<p>CJ.2.1.1. чита текст „, с оловком у руци” ради учења и извршавања различитих задатака</p> <p>CJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста</p>
	НАПРЕДНИ НИВО	<p>CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>CJ.3.1.3. изводи закључке засноване на сложенијем тексту</p>
Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета српски језик		<p>рад с подацима и информацијама,</p> <p>решавање проблема,</p> <p>сарадња,</p> <p>компетенције за учење,</p> <p>одговорно учешће у демократском друштву,</p> <p>естетичка компетенција,</p> <p>комуникација.</p>

Начин остваривања програма:

-методе рада: Комбиновани метод рада (демонстративни, монолошки, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, игровне активности), интерактивни

-облик рада: Комбиновани облик рада: фронтални, индивидуални, рад у пару и рад у групи

Активности:

-наставника: Организује наставу, реализује наставу, мотивише ученика, прати постигнућа ученика, припрема наставни материјал, учествује у изради пројеката, формулише образовно-васпитни циљ сваког часа у наставној теми, обрађује садржаје нових наставних јединица, наводи примере на основу којих објашњава појмове из свих области, проверава и увежбава садржаје из претходних разреда, настоји да ученици стекну и задрже добре навике у изговору, координира у раду целокупног одељења, континуирано вреднује и оцењује стечена знања из свих предметних области, информише ученике о резултатима свих видова писмених и усмених провера знања, ствара пријатну атмосферу у учионици, слуша и прати излагања ученика, бележи, даје одмерене коментаре на изражајност читања и на квалитет одговора, саветује, предлаже, мотивише ученике за читање школске и домаће лектуре и других књига као драгоцену помоћ у развијању културе изражавања, усмерава и подстиче у раду, прати постигнућа ученика и индивидуализује рад, организује остале облике образовно-васпитних активности у складу са потребама и интересовањима ученика.

-ученика: Ученик учествује у уводном разговору, интерпретира, развија способност разумевања и доживљавања књижевних дела, усваја знања из свих области предмета, изражајно чита и казује, учествује у активностима на часу, пише и чита самосталне радове, запажа значајне појединости, бележи, слуша коментаре наставника и осталих ученика, формулише и исказује своје мишљење уз изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, слушања и поштовања туђег мишљења), закључује, негује и развија вештине, стиче способности и умећа за стваралачки рад у складу са узрастом, развија способност вредновања позоришне представе, радио-драме и филма, учествује у изради пројеката, припрема паное и презентације, ради тестове, води Дневник читања домаће лектуре, пише осам домаћих и четири писмена задатка, уређује портфолио.

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:

Иницијални, полугодишњи и завршни тест

Плакати, илустрације и презентације сегмената програма

- свакодневно праћење ученика на часовима
- повремене петоминутне провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора,
- провера знања путем контролних вежби и тестова
- праћење реализације домаћих и писмених задатака
- индивидуализовани захтеви

Корелација са другим предметима :

Информатика и рачунарство: употреба интернета и програма за представљање наставног материјала.

Историја: Косовски бој, Марко Краљевић, Растко Немањић, време ропства под Турцима, Аустроугарима, Други светски рат

Музичка култура: Народне лирске песме

Верска настава: Свети Сава

Ликовна култура: илустровање текста; пејзаж; улога уметности

Физика: Никола Тесла

Литература (за наставнике и ученике)

1. *Уметност речи – Читанка за српски језик и књижевност за шести разред основне школе*, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић; Логос, 2019.
2. *Дар речи – Граматика српског језика за шести разред основне школе*, Слађана Савовић, Јелена Срдић, Драгана Ћећез Иљукић; Логос, 2019.
3. *Радна свеска уз уибенички комплет српског језика и књижевности*, Наташа Станковић Шошо, Бошко Сувајџић, Слађана Савовић, Јелена Срдић, Драгана Ћећез Иљукић; Логос, 2019.
4. *Правопис српског језика*- Митар Пешикан, Мато Пижурица, Београд 2010.

Додатна настава

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Књижевни текст и песма по избору ученика – тумачење и изражајно казивање (припреме за такмичење у лепом говору и рецитовању) 2. Гласовне промене 3. Грађење речи 4. Заменице 5. Глаголски облици 6. Правопис 7. Реченица 8. Припрема за школско, општинско и окружно такмичење из српског језика и језичке културе 9. Самостално стваралаштво ученика 10. Приказ прочитане књиге ван школског програма	Комбиновани метод рада, демонстративни, монолошки, дијалогски, рад на тексту, практичан рад, играчке активности, интерактивни	- свакодневно праћење ученика на часовима - усмено испитивање - провера путем тестова - праћење реализације домаћих задатака - индивидуализовани захтеви

Допунска настава

Тема	Начин рада	Начин реализације
1. Грађење речи 2. Гласовне промене 3. Заменице 4. Глаголски облици 5. Реченица 6. Правопис 7. Читање и анализа текста по избору 8. Писање састава на задату тему	Комбиновани метод рада, демонстративни, монолошки, дијалошки, рад на тексту, практичан рад, игровне активности, интерактивни	- свакодневно праћење ученика на часовима - усмено испитивање - праћење реализације домаћих задатака - индивидуализовани захтеви

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

КОРЕЛАЦИЈА:

Настава енглеског језика је у корелацији са свим школским предметима, а највише са српским језиком, географијом, биологијом, грађанским, историјом, итд.

Историја	Римско царство, Стара Грчка (митска бића)
Географија	Регионална географија света; Регионална географија Европе
Биологија	Биљни и животињски свет; значај правилне исхране; унос витамина и других хранљивих материја у

	организам
Српски језик	Граматички, правописни, фонолошки систем; речним српског језика у сталној корелацији (сваки час)
Немачки језик	Поједине сличности два германска језика
Ликовна култура	Основне боје и боје дугиног спектра
Музичка култура	Музички инструменти и њихови називи на енглеском
Физичко и здравствено васпитање	Разговор на тему: у здравом телу – здрав дух
Техничко и инфор. образовање	Коришћење рачунара и корист знања енглеског језика при коришћењу
Грађанско васпитање	Развијање и неговање система вредности; Културолошке разлике међу народима и поштовање различитости

Број и назив теме	Исходи	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Међупредметне компетенције	Активности ученика	Активности наставника
1. Introduction	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима;</p> <p>- опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа;</p> <p>- разумеју и примењују правила учтиве комуникације</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песмицу; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>

<p style="text-align: center;">2. My life</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - опишу у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност и сл. - разумеју и реагују најједноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања - опишу сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенција за учење; Одоговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
--	---	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">3. The future</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставне текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности - уоче и опишу сличности и разлике у прослави рођендана у ВБ и код нас.</p> <p>- The first written work</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Комуникација; Одговоран однос према околина; Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
---	--	--	--	---	--	--

<p style="text-align: center;">4. Times and places</p>	<p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости; - размене једноставније информације у вези са догађајима у прошлости - опишу историјске догађаје циљне културе користећи једноставнија језичка средства; - израчунају време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.7. 2.3.8.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
---	---	---	--	---	--	--

<p style="text-align: center;">5. Cities</p>	<p>- упореде и опишу места, користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања;</p> <p>- разумеју и опишу искуство/догађај из прошлости ;</p> <p>- разумеју и реагују на предлоге и сугестије уз образложење;</p> <p>- у неколико везаних исказа саопште планове/договоре за будућност;</p> <p>- опишу значајније градове циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк)</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
---	---	---	--	---	--	--

<p style="text-align: center;">6. Experiences</p>	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање искуства у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа своја и туђа искуства из прошл. - изразе своје и туђе жеље и амбиције једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније текстове који се односе на упозорења; - разумеју текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опишу значајније историјске личности - The second written work</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
--	--	--	--	---	--	--

7. What's up?	<p>- разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима;</p> <p>- изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разумеју и реагују на савете, присуство/одсуство обавезе</p> <p>-разумеју и формулишу исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација</p>	<p>Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.</p>	<p>Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
---------------	---	--	--	---	--	--

План допунске наставе за пети и шести разред

1. Numbers from 1-100; ordinal numbers
2. Dates, days, months
3. Personal pronouns with verb to be
4. Demonstrative pronouns this/that; these/those
5. Present Tense (affirmative, interrogative, negative)
6. Present Tense (exercises)
7. Present Continuous (affirmative, interrogative, negative)
8. Present Simple vs Present Continuous
9. Reading texts
10. Modal can
11. There is / There are
12. Adverbs
13. Prepositions of place
14. Past Simple (verb to be)
15. Past Simple (regular verbs)
16. Past Simple (irregular verbs)
17. Past Continuous
18. Past Simple vs Past Continuous
19. Some/any
20. Nouns
21. Adjectives - comparison
22. Exercises
23. How much / How many; Much / Many
24. Subject / object pronouns
25. Relative pronouns
26. Reading texts
27. Talking about future – will
28. Going to

29. Present Perfect
30. Present Perfect (Position of adverbs)
31. Used to
32. Past Simple vs Present Perfect
33. Exercises
34. Modal must
35. Should / shouldn`t
36. Reading texts

Весна Вукотић, проф.енгл.језика

ИСТОРИЈА

<p>Школски програм наставе историје 6.разреда, ОШ „ Бранислав Петровић“ – Слатина</p> <p>Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.</p> <p>Разред-ШЕСТИ</p> <p>Годишњи фонд часова 72</p>	
<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (допуна)</p> <p>Ученици у шести разред улазе са знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Да би сви ученици достигли предвиђене</p>	

исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича“ богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе „како је уистину било“, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле. Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму“, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебно пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Powerpoint презентација, коришћење дигиталних аудиовизуелних материјала и израда реферата).

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Методe, облици рада, диференцијација, индивидуализација, пројектна настава..., домаћи задаци, писмени задаци, корелација	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (елементи оцењивања ученика)
<ul style="list-style-type: none"> •Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у 	<p>ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ (2o+1y+1п=4)</p>	<p>Основне одлике периода средњег века и новог века (појмовисредњи век, нови век, преиндустријско доба, хронолошки и просторни</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема,</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издавајуће главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота. Проблемска настава</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу,</p>

<p>одговарајући миленијум, век и деценију;</p> <ul style="list-style-type: none"> • израчунава временску удаљеност између догађаја; • у излагању историјске наратије користи основне научне појмове; 		<p>оквири).Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).</p>	<p>дигитална компетенција</p>	<p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава,очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, ,праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалогске, илустративне, демонстративне методе ..</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p>	<p>полугодишњи тест, завршни тест,</p> <p>одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градива на часу,</p> <p>пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p> <p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p>
--	--	---	-------------------------------	---	--

				Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација	стандардизован тест
Опише повезаност појединца и заједнице; *користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум,	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (10o+6y+1c=17)	Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и	Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, естетику, сарадњу, дигитална компетенција	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, Проблемска настава Рад на рачунару Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта) Диференцирана настава Индивидуализована настава (предавање, праћење	Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном

<p>век и деценију;</p> <p>*прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему;</p> <p>*на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација</p>		<p>хришћанска црква, Велики раскол, ислам).</p> <p>Феудално друштво(структура, друштвене категорије, вазални односи).</p> <p>Српске земље и Балканско полуострво(досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христјанизација, ширење писмености).</p> <p>Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар</p>		<p>постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалошке, илустративне,</p> <p>демонстративне методе ..</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p>	<p>градива на часу,</p> <p>пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p> <p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>стандардизован тест</p>
--	--	---	--	---	---

<p>са одговарајући м историјским периодом;</p> <p>*Пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику.</p> <p>*израчуна временску удаљеност између појединих догађаја;</p> <p>*користи основне историјске</p>		<p>Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије.</p>			
---	--	--	--	--	--

<p>појмове;</p> <p>*У излагању историјске наратије користи основне научне појмове;</p> <p>*на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја;</p> <ul style="list-style-type: none">• упоређујући историјске и географске карте датог простора, уочава					
---	--	--	--	--	--

утицај рељефа и климатских чинилица на настанак цивилизација ;					
*Користећи дату информацију или ленту времена, уме да смести	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (19o+14y+2c+2p =37)	Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и	Реализација међупредметних компетенција за: учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетику, комуникацију, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота, Проблемска настава Рад на рачунару Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта) Диференцирана настава	Иницијални тест, усмена провера, петнаестомину тна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких

<p>историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију;</p> <p>*у излагању историјске наратије користи основне научне појмове;</p> <p>* на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја;</p> <p>*прикупи информације</p>		<p>др).</p> <p>Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османскаосвајања у југоисточној Европи).</p> <p>Свакодневни живот у Европи и српским земљама(двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга)</p> <p>Опште одлике</p>	<p>предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција</p>	<p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалогске, илустративне,</p> <p>демонстративне методе .рад у пару и групама</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Вежбање на историјској карти</p> <p>Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др.</p>	<p>питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, панорама, сарадња, примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>стандардизован тест</p>
---	--	--	---	--	--

<p>из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским 		<p>средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...).</p> <p>Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић,</p>		<p>Анализа историјских извора</p> <p>Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Поређење култура</p>	
---	--	--	--	---	--

<p>периодом;</p> <ul style="list-style-type: none">• у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом;• разликује легедне и митове од историјске реалности;• пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику		Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач.			
--	--	---	--	--	--

	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ	Преиндустријско доба(хронолошки оквири, научна и техничка открића,	Реализација међупредметних компетенција за: учење,	Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново	Иницијални тест, усмена провера, петнаестомину

<p>*Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајућ и миленијум, век и деценију;</p> <ul style="list-style-type: none"> • у излагању историјске нарације користи основне научне појмове; 	<p>НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)</p> <p>(8o+3y+1п+1c=13)</p>	<p>штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...).</p> <p>Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице).</p> <p>Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе;</p>	<p>одговорно учешће у демократском друштву, естетику, комуникацију, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентацију ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција</p>	<p>градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалошке, илустративне,</p> <p>демонстративне методе ..рад у пару и групама</p>	<p>тна провера, контролни задатак, домаћи задатак, активност на часу, полугодишњи тест, завршни тест, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градива на часу, пројектне активности (презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p>
---	---	---	---	--	---

<p>- у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом ;</p> <p>- уочава на историјској карти приказ различитих историјских појава и промена;</p> <p>- анализирај ући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја</p>		<p>књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица“...).</p> <p>Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови).</p> <p>Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара).</p>		<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове новог века</p> <p>Вежбање на историјској карти</p> <p>Коришћење е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др.</p> <p>Анализа историјских извора</p> <p>Израда ППТ, паноа, кратка предавања од стране ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе</p>	<p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>стандардизован тест</p>
--	--	--	--	---	---

на промене у друштвени м и привредни м односима и природном окружењу;					
---	--	--	--	--	--

Корелације

Историја 6.разред Области предмета/теме	<p>Корелације(повезивање садржаја наставних области са другим предметима и њиховим наставним областима)</p> <p>Могућности за успостављање различитих корелација:</p> <ul style="list-style-type: none"> • садржаја у оквиру самог предмета (успостављање веза међу подобластима предмета) • садржаја у оквиру једног разреда, са различитим предметима (међупредметна хоризонтална корелација); • садржаја истог и других предмета који су савладани у претходним разредима (међупредметна вертикална корелација);
---	---

	<p>Наставни садржај и врста корелације</p> <p>у оквиру самог предмета</p> <p>међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима)</p> <p>Међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)</p>	Предмет/ разред	Реализација (месец)
Основи проучавања прошлости	<p>Средњи век, време, простор друштво/феудалци, зависни сељаци-кметови/</p> <p>Историјски извори -повеље, житија, летописи, натписи, записи</p> <p>наслеђе- манастир, утврђење, замак</p>	Корелација са градивом историје 5. разреда, као и градивом географије, српског језика, ликовне културе и веронауке	септембар,
Европа, Средоземље и	Источно римско царство	Корелација са градивом петог разреда: Варварске	октобар , новембар,

<p>српске земље у раном средњем веку</p>	<p>Византија Цариград , Јустинијан Велика сеоба народа Пад Западног римског царства Франачка држава, Карло Велики Феудално друштво Феудалац ,кмет Раскол хришћанске цркве Мухамед , ислам Насељавање Словена Однос према суседима и староседеоцима, Српске земље до 12. века, Покрштавање и рана култура</p>	<p>државе на територији Западног римског царства Корелација са наставом веронауке – значај Византије за настанак и развој хришћанства Корелација са наставом географије: Западна Европа Корелација са верском наставом: Постанак Хришћанске цркве Корелација са наставом српског језика – одлике усмене и писане књижевности Уколико је могуће, организовање једнодневнoг излета у циљу упознавања историјских и црквених знаменитости нашег краја Корелација са наставом географије:Државе и народи Балканског полуострва Корелација са наставом веронауке:Мисија Ђирила и Методија на покрштавању Јужних Словена</p>	<p>децембар, јануар, фебруар</p>
<p>Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем</p>	<p>Успон средњовековних монархија, крсташки ратови, Средњовековни градови и</p>	<p>Пројекција видео материјала (наставни CD) на тему: Крсташки ратови Усарадњи сапредметнимнаставникоминаставникомверонауке,</p>	<p>фебруар, март, април,</p>

<p>веку</p>	<p>култура</p> <p>Србија у доба Немањића и култура Срба, Босне и Дубровника</p> <p>Продор Турака на Балкан, Моравска Србија, Деспотовина, пад хришћанских држава, сеобе, историја и легенда</p>	<p>ауз помоћ савремених историјских извора, задати ученицима да напишу историјски реферат на тему: “Јерусалим-свети град” Индивидуалним и групним радом ученика и наставника покушати израду реферата на тему: „Лик и дело Саве Немањића“.</p> <p>Основни историјски извор за овај рад биће „Житије Светог Саве“</p> <p>У сарадњи са наставником веронауке и српског језика ученици ће добити задатак да израде пано на коме ће бити представљена генеалогичка Немањића са најбитнијим историјским, верским и културним догађајима у Србији у периоду 1166.-1371. године</p> <p>Задати ученицима израду реферата на тему: "Балканско полуострво у позном средњем веку" и упоредити етничку карту Балканског полуострва са садашњом У корелацији са наставом српског језика упознати ученике са значајем нашег најстаријег сачуваног ћириличног рукописа, „Мирослављевог јеванђеља“ У сарадњи са наставницима српског језика и веронауке и уз претходну корелацију наставних садржаја, реализовати филмску пројекцију „Боја на Косову“. (Режија Здравко Шотра, 1989. год.)</p>	
-------------	---	---	--

Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Преиндустријско доба)	Основне одлике Новог века - позни феудализам и зачеци капиталистичке производње велика географска открића - повод, узрок, колонизација, значај, мануфактура - нов начин производње, хуманизам и ренесанса реформација и противреформација апсолутистичке монархије	Уколико је могуће, координираним радом са наставником географије заједнички обрадити наставну јединицу "Велика географска открића" и заједнички организовати час. Корелација са наставом ликовне културе на тему: Епоха хуманизма и ренесансе У сарадњи са ученицима направити завршни, годишњи ситематски пано, са најбитнијим догађајима према областима која смо обрађивали, хронолошки, за период Средњег века (V-XV век	мај, јун
--	---	--	----------

Улоге наставника и ученика у различитим етапама пројектне наставе

Етапа наставне активности	Активност наставника	Активност ученика
1. Избор теме и формулисање оквирног циља пројекта	Заједно са ученицима предлаже теме и формулише опште образовне и пројектне циљеве.	Расправљају и заједно с наставником бирају тему.
2. Подела теме на подтеме и формулисање посебних циљева за сваку подтему	Помаже ученицима у постављању и прецизирању подтема.	Предлажу или бирају понуђене подтеме

3. Формирање група/тимова и подела задужења	Формира групе по изабраним подтемама водећи рачуна о интересовањима ученика	У оквиру малих група/тимова међу собом деле улоге ради успешније реализације изабраног задатка.
4. Припремање материјала за истраживачки рад	Унапред разрађује задатке, питања за истраживачк и рад и припрема потребне ресурсе	Прихватају обавезе у изради задатка
5. Одређивање рока за завршетак пројектне активности и договор о презентацији резултата	Организује расправу и учествује у њој.	Расправљају и утврђују облике презентовања резултата својих истраживања.
6. Разрада пројекта, истраживање	Прати и усмерава рад ученика.	Истражују према унапред утврђеним задацима и процедурама уз инструкције наставника/библиотекара.
7. Обједињавање резултата мањих група/тимова	Упућује ученике како да обједине резултате.	Обједињују резултате према прихваћеним правилима.
8. Презентација	Наставник организује (јавну) презентацију	Извештавају о резултатима свог рада и добијају повратне информације
9. Рефлексија	Наставник процењује резултате реализованих активности и ефекат свог рада.	Ученици оцењују читав процес, своју улогу и допринос у процесу учења.

Датум предаје 2.9.2022.г.

Славица Левајац

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ –ДОПУНСКА НАСТАВА

Ре д бр. нас т. те ме	Број час ова по тем и	Садржаји програма за допунску наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова основног нивоа Образовни минимум по теми-исходи
I	Пре ма пот реб и	Основи проучавања прошлости	Објашњавање појма прошлости, хронолошких одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; размена у пару	<ul style="list-style-type: none"> - Разуме дефиницију појма - средњи век - Именује историјски период од V до XV века - наведе хронолошке оквире појма средњи век - Објасни феудализам и хришћанство као основне одлике средњег века - именује историјске периоде стари век и средњи век и зна њихов хронолошки редослед - Објасни на ленти времена хронолошки редослед историјских периода -Препознаје историјске изворе и смешта их у одговарајући историјски период - разликује и именује места где се чувају материјални, а где писани историјски извори; -Објасни појам средњег и појам раног новог века, -Наведе кључне прекретнице које означавају почетак и кра

				<p>јсредњег и новог века,</p> <ul style="list-style-type: none"> -Објасни поделу на рани и позни средњи век, -Разуме одлике и разлике између раног и позног средњег века, -Дефинише појам историјских извора, -Наброји најзначајније врсте историјских извора за средњовековну и историју новог века.
II	10	<p>Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку</p>	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена</p> <p>Вежбање на задатим примерима самостално и у пару</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разуме синтагму Велика сеоба народа - Наведите кључне чињенице о Великој сеоби: када је била (375), ко је покренуо (Хуни) и последице: сеоба варварских народа, пад Западног римског царства (476), стварање нових држава на територији ЗРЦ - показује уз помоћ наставника Врата народа, територију ЗРЦ, ИРЦ и варварске државе настале на територији ЗРЦ -Разуме ко су кметови и феудалци - Разуме дефиницију појмова: феуд, феудално друштво, сениор, вазал - показује на карти Франачку државу и Рим - Наведите модерне државе које су настале распадом Франачке државе и зна да их покаже на карти, уз помоћ наставника - разуме основне карактеристике натуралне привреде (размена робе за робу) -препознаје да је Карло Велики најпознатији Франачки владар

				<p>(прво краљ, па цар)</p> <p>-Разуме да је главни град Византије- Цариград- Константинопољ (Визант, Истанбул-Други Рим)</p> <p>- Разуме да Византијом влада цар (да по срв. идеологији на свету може бити само један цар)</p> <p>- Наведите најбитније одлике хришћанства,</p> <p>-наведе основне одлике ислама,</p> <p>-покаже на географској карти Арабијско полуострво</p> <p>-објасни ко су били Стари Словени,</p> <p>-покаже на карти прапостојбину Старих Словена и правце њихове сеобе,</p> <p>-наброји српске земље раног средњег века и покажу на карти где су се налазиле</p> <p>-објасни значај Ћирила и Методија</p>
III	19	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена Вежбање на задатим	<p>- Разуме дефиницију појма монархија, република и сталешка монархија</p> <p>- препозна на слици витеза и да опише његову опрему</p> <p>- објасни живот у граду и изглед града на основу слике</p> <p>-Разуме да се у средњем веку културне зоне поклапају са верским границама</p> <p>-препознаје, по избору три проналаска из средњег века</p>

			<p>примерима самостално и у пару</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна верски објекат на основу слике: православних, римокатолика и муслимана - препознаје ко је Стефан Немања и зашто је важан за развој српске државе (време владавине- век, родоначелник Немањића, осамостаљује Србију од Византије, велики задужбинар: Студеница, Хиландар, -показује на лози Стефана Немању и његове синове - именује првог краља из лозе Немањића и првог српског архиепископа - покаже на карти, уз помоћ легенде Србију у XIII веку -На линији времена, уз помоћ свеске и књиге, зна да обележи кључне догађаје везане за Србију у XIII веку - именује члана династије Немањића који је себе прогласио за цара - покаже на карти Душаново царство - именује последњег владара из династије Немањића - покаже области где се налазе: Вук Бранковић, кнез Лазар - именује писма којима су Срби писали у средњем веку, као и језик на коме су писали - наведе значај Мирослављевог јеванђеља – именује га као најстарији сачувани српски писани споменик ћирилицом - именује правне споменике срв. Србије (Душанов законик)
--	--	--	--------------------------------------	--

				<ul style="list-style-type: none"> - именује друштвене слојеве у Османском царству (војници-спахије, јањичари, раја) - Разуме да је главна религија у царству-ислам -објасни у главним цртама Маричку битку и Косовски бој -објасни ко су кнез Лазар, Вук Бранковић и Милош Обилић и зашто су важни -наброји хронолошки редослед српских деспота -наведе где је била српска престоница у време деспота Стефана (Београд) и зна самостално да је покаже на карти -наведе кад је пао Цариград (1453) , а када Србија (1459) под Османску власт - наведе узроке сеоба Срба у Угарску
IV	7	Европа, свет и српске земље у раном новом веку	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена Вежбање на задатим примерима самостално, у пару, групи	<ul style="list-style-type: none"> - именује историјски период од половине XV до половине XIX века - дефинише појам „нови век“ - наведе три највећа географска открића(пут за Индију, пут за Америку и опловљавање света) - именује морепловце који су их открили - дефинише појам манфактура - именује градове у којима се развијају мануфактуре

				<ul style="list-style-type: none"> - дефинише појмове: хуманизам, ренесанса - наведе три представника хуманизма и ренесансе - дефинише појам протестант - објасни ко је Мартин Лутер и зашто је значајан - објасни појмове апсолутна монархија и сталеж - именује сталеже
I + II + III +I V	Пре ма пот реб и	<ul style="list-style-type: none"> - Сналажење на историјској карти - Израда и читање ленти времена - Читање и тумачење историјских извора - Припремање за контролни 	<ul style="list-style-type: none"> Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на: - решавању асоцијација - анализи познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи - ланац знања 	<ul style="list-style-type: none"> - Израда ленте времена, уз помоћ наставника - Издаја у форми табеле, уз помоћ наставника или другог ученика, позитивне и негативне карактеристике појава у Европи од XV до краја XVIII века

	36		
--	----	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ-ДОДАТНА НАСТАВА

Ред бр. наст . теме	Број часова по теми	Садржаји програма за додатну наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова напредног нивоа Образовни максимум по теми-исходи
I	1	Основи проучавања прошлости	<ul style="list-style-type: none"> - Примена знања из историје на примерима: историјских извора, у хронологији - Самостална продукција примера - Израда прилога о неком Музеју или Архиву по избору 	<ul style="list-style-type: none"> Уме да упореди основне карактеристике старог и средњег века - Зна да објасни разлику кмет-роб - Развијање умења самосталне израде ленте времена историјских периода - Уме да изврши селекцију историјских извора по важности за историју као науку - Уочава и објашњава разлику између историјских извора за стари и средњи век
II	6	Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> - Закључује на основу понуђених материјалних историјских извора - Анализирање писаних 	<ul style="list-style-type: none"> - опише целовито, самостално, течно, узрочно-последично, уз коришћење карте, Велику сеобу народа - повеже одређене топониме, који се данас налазе у Европи са некадашњим народима, који су нестали кроз историју (Ломбардија, вандализам, Баварска, Саксонија, Венеција,

			<p>историјских извора</p> <p>-Самостално сналажење на историјској карти</p> <p>-Повезивање догађаја у целину на задатим примерима</p> <p>-Помагање другима из разреда</p>	<p>Нормандија, Јитланд, Мађарска-Хунгарија, Енглеска, Фрушка гора-Фрузи, Франци...)</p> <p>- Уме да напише састав: Мој сусрет са Атилом</p> <p>-описује целовито и јасно структуру феудалног друштва и односе између појединих слојева</p> <p>- упореди положај кмета и роба</p> <p>- упореди робовласничко и феудално друштво</p> <p>-објашњава настанак, уз показивање на карти, , Франачке државе</p> <p>-Зна да да пример за натуралну привреду</p> <p>-тумачи целовито, хронолошки јасно, узрочно-последично логично владавину цара Јустинијана</p> <p>-препознаје значење и уме да објасни двоглавог орла у хералдици и владарској идеологији Византије (симфонија државе и цркве)</p> <p>-објасни шта је то грчка ватра</p> <p>-описује успон Византије у време Македонске династије (Василије II – Самуило)</p> <p>-препознаје ком рангу и цркви припадају чиновници: епископ, надбискуп, бискуп</p> <p>- опише појам и процес исламизације у раном средњем веку</p>
--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам калиф и хиџра - покаже где је Мека и зашто је важна за муслимане - пореди самостално основне карактеристике ислама и хришћанства - тумачи целовито узрочно-последично мисију Ћирила и Методија уз сагледавање опште војно-политичке ситуације у Великој Моравској 2/2 IX века и почетка X-ог(Немачко свештенство, германизација, служење на латинском, оправдавање код папе, долазак Мађара и протеривање ученика, где су одишли њихови ученици и које то последице вуче са собом-глагољаша, Срби и Бугари-ћирилица...) - наводи последице христијанизације на Балкану; за време ког владара смо примили хришћанство и на који начин знамо да се то десило (прво хришћанско име у владарској лози-Стефан) - препозна и дефинише минијатуру на примеру слике из Мирослављевог јеванђеља
III	17	Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно- 	<ul style="list-style-type: none"> - Примерима из предходних лекција илуструје своје излагање о свакодневном животу у средњем веку -Упореди свакодневни живот у Византији и Западној Европи (дворови владара, величина градова, положај жена, утицај хришћанске цркве на свакодневни живот, однос владара и хришћанске цркве; владарска идеологија истока и запада - покаже на карти главне крсташке државе - процени критички крсташке походе-(почетну идеју и

			<p>последичних веза; поређење две појаве...</p> <p>- Помагање другима из разреда</p> <p>- Учење израде паноа, презентације на задату тему</p>	<p>резултате; односе крсташа и Византије, као и однос Римокатоличке и православне цркве после ових похода, развијање трговине и културна размена)</p> <p>- тумачи узроке настанка развијених и великих градова у Западној Европи, као и све последице, које су настале из тог развоја</p> <p>-уочава и издваја добре и лоше стране живота у средњовековним градовима</p> <p>- упореди градове средњег века са савременим градовима у форми табеле (занимања људи, изглед града, чистоћа, култура...)</p> <p>-уме критички јасно да упореди културне области у Европи у средњем веку</p> <p>-Целовито, самостално, течно, узрочно-последично логично уме да опише владавину Стефана Немање уз показивање на карти</p> <p>-Повезује знања везана за III крсташки поход, пролазак крсташа кроз Србију и политику Стефана Немање према Византији (1189, Ниш, Фридрих Барбароса, савез против Византије, наш владар је био писмен у односу на немачког цара...)</p> <p>-објасни однос Србије са Угарском и Византијом до 1204, а потом са државама које су настале на територији Византије 1204-1261: Епирска деспотовина, Никејско царство, Латинска краљевина, па са Угарском, Бугарском (женидбено-удадбене везе, одбранио Србију од четири велика напада,</p>
--	--	--	---	--

				<p>архиепископија...)</p> <ul style="list-style-type: none"> -разуме и дефинише појам аутокефалност -објасни узрочно-последично логично, хронолошки тачно Србију у време потомака Стефана Немањића - објасни целовито владавину Уроша I, уз показивање на карти - разуме чиниоце (унутрашње и спољашње) који су учествовали у смењивању са власти синова Стефана Немањића - изради пано на теме: Милутин, Србија у XIII веку, жене српских владара XIII века, уз сугестије наставника како да уради и где да нађе литературу (Српске династије, Српско наслеђе, сајт Растко, енциклопедије...) - изради паралелне линије времена за Србију и Византију у XIII веку, са унетим најзначајнијим догађајима (онолико колико се учи у школи) за једну и другу државу -опише битку на Велбужду (узрок, када је била 1330, где се то налази на карти, ко се сукобио, зашто, последице) - објасни како су унутрашњи сукоби у Византији 1341. утицали на однос снага на Балкану, долазак Турака... -опише целовито, течно, узрочно-последично јасно, владавину цара Душана (уз предходно наведено, односи са Дубровником, западом, борба против сепаратизма, са Турцима) - образложи отпор Византије према Душановој царској титули и у исто време проглашења СПЦ за патријаршију и како се
--	--	--	--	--

				<p>завршио овај сукоб</p> <ul style="list-style-type: none">- покаже где су биле престонице Србије у време Душана (Призрен и Скопље) и зна да их покаже на карти- опише узрочно-последично процес померања средишта државе од Стефана Немање до Душана и да то покаже на карти-разуме ко је краљ Вукашин и зашто је важан- образложи зашто се Марко зове краљевић у народним песмама- анализира свеобухватно међународну позицију Србије у време Уроша V-даје лични, аргументован став о актерима распадања српске државе- опише друштвено-економску-политичку позицију друштвених слојева у Србији, на основу чланова Законика- објасни, на примерима, улогу Државних сабора (одлазак Стефана Немање са власти, Дежевски споразум, доношење Душановог законика- илуструје примерима феудални и верски карактер српске културе у ср. веку- разуме којој врсти ист. извора припада, на основу прочитаног историјског извора,: житија, летописи, родослови, записи, натписи...-објасни целовито, узрочно-последично, јасно узроке успона
--	--	--	--	--

				<p>Османског царства и њиховог ширења на Балкану од средине XIV до краја XV века</p> <p>- објасни и изрази став и мишљење критички, аргументовано , везан за Косовску битку: да ли је то победа или пораз (за обе стране)</p> <p>- повеже градиво које је учено и уочи кључне догађаје и личности и критички анализира песму „Пропаст царства српскога“: које догађаје описује, у ком периоду се они догађају у историји, а у који догађај су стављени у песми; када је песма могла бити писана, са којих територија и у ком временском периоду се српски владари боре против Османлија, са којим осељањем се песма завршава; зашто је број војника и једне и друге стране преувеличан...)</p> <p>- образложи критички да ли је Вук Бранковић издајник или не</p> <p>- опише свеобухватно, течно, узрочно-последично логично, хронолошки прецизно положај Србије у ½ XV века</p> <p>- именује задужбине Стефана Лазаревића (Манасија)</p> <p>- уради семинарски рад, уз сугестије наставника: Знамените жене српског средњег века 1371-1459 (Јефимија, Љубица, Мара Лазаревић-Бранковић, султанија Оливера, султанија Мара, Јерина)</p> <p>- објасни када су Срби набавили прву штампарију, где се она налазила и које су прве наштампане књиге (1493, Цетиње)</p> <p>- опише целовито последице Османлијских освајања на Балкану</p>
--	--	--	--	---

				уопште и у односу на Србе
IV	12	Европа, Средоземље и српске земље у раном новом веку	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве... - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему -Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<ul style="list-style-type: none"> -упореди основне карактеристике старог, средњег и новог века -разуме узрочно-последично логично, хронолошки тачно, уз показивање на карти да опише Велика географска открића - наведе већину последица Великих географских открића и да их препозна на примерима из садашњости (Индијанци у резерватима, раширеност појединих језика данас, повећан број црнаца у САД и Западној Европи...) - презентује самостално Велика географска открића кроз пано, ППТ - изрази свој став о последицама Великих географских открића у садашњости - уочи и објасни улогу и значај великих европских градова у периоду од краја XV до краја XVIII века - осмисли и наведе пример мануфактуре некада и данас, с обзиром на принцип рада - разликује на основу историјског извора (слика, текст) градове-савременике на различитим територијама, а у периоду хуманизма и ренесансе -презентује самостално хуманизам и ренесансу кроз пано, ППТ - наведе и објасни основне разлике између културе хуманизма и ренесансе и културе средњег века - повеже и интерпретира развој хришћанства од настанка, преко

				<p>раскола до појаве протестантског покрета</p> <p>-дефинише да су апсолутистичке монархије:Француска,Русија, Пруска , Шпанија</p> <p>- повеже државу, династију која њоме влада, титулатуру и дворце те династије тј.државе (Француска-Валоа, Бурбони, краљ; Пруска-Хоенцолерни, цар, краљ)и дворци: Лувр, Шенбрун, Кремљ, Версај</p>
<p>I +</p> <p>II +</p> <p>III+</p> <p>IV</p>	<p>Према потреби</p>	<p>-Сналажење на историјској карти</p> <p>- Израда ленти времена, асоцијација, питања</p> <p>- Проналажење и тумачење историјских извора</p> <p>- Помагање другима у припреми за контролни</p>	<p>Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на:</p> <p>- изради асоцијација, питања</p> <p>- проналажењу и презентацији познатих изрека и легенди</p> <p>- погађању тајанствене личности</p> <p>- вежбању на историјској карти</p> <p>- одговарању на питања</p>	<p>- повеже догађаје и личности (Велика себа народа, пад Западног римског царства, осамостаљење Византије и учвршћивање хришћанства-IV и Vвек)</p> <p>- повеже савременике (Мухамед -Ираклије; Василије II – Самуило)</p> <p>уради мапу ума за рани средњи век</p> <p>повеже догађаје и личности (Стефан Првовенчани-краљевина; Сава- аутокефалност; Душан- царство, патријаршија, ширење државе и распад државе...)</p> <p>- повеже савременике (Сава и Стефан Првовенчани; Твртко I и Лазар; Вукашин и Урош V)</p> <p>- уради мапу ума за Србију у доба Немањића</p> <p>-повеже догађаје и личности (Стефан Лазаревић-деспотовина, Београд;Ђурађ Бранковић-Смедерево, пад Деспотовине;</p>

			- кроз самосталан рад и рад у пару, групи Систематизовање знања	Мехмед Освајач-пад Византије, Србије и Босне - Зна да повеже савременике (Кнегиња Милица- Јефимија; Деспот Стефан-деспот Ђурађ; Ђурађ Бранковић-Мехмед-Освајач)) - уради мапу ума за Србију у XV веку - Самостално издваја у форми табеле, позитивне и негативне карактеристике појава у Европи од XV до краја XVIII века и помаже другим ученицима
	36			

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2019-2023/

Садржаји програма Историјске секције	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно-васпитном раду
Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, зидних новина на могуће теме: Историјски извори	10	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова,	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање,

Велика сеоба народа Религија Старих Словена Култура Јужних Словена Живот у средњем веку Немањићи Ленте времена.... Срби под турском влашћу Реализација „Фестивала науке“		историјске карте, скице, шеме, графикона Прикупљање материјала за Фестивал науке	израда, анализа урађеног
Средњи век на филму	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих	Прикупљање материјала Излагање материјала Анализа
Средњи век на ППТ	4	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања- програмирана настава	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања
Презентација градива	5	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим критеријумима

Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима (6), квиз (4)	6 + 4	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама	Разговор, анализа, размена утисака
-Упознавање и договор о раду секције, уређење кабинета (1+2) -Основи проучавања прошлости (1) -Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку (7) -Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку,(15) -Европа, свет и српске земље у раном новом веку (10)		Проширивање знања из историје Припремање питања и пропозиција Реализација Развијање такмичарског духа, али и поштовања противника-Нека бољи победи!	Решавање тестова, питања, асоцијација, укрштеница
36	36		

ГЕОГРАФИЈА

Циљ:

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Задаци наставе:

-У обради прве теме Друштво и географија, ученици треба да се упознају са друштвено-географским дисциплинама и њиховим предметима проучавања (нпр. географија становништва, географија насеља – у оквиру урбана и рурална географија, економска, политичка географија итд.), као и са њиховим везама са другим географским дисциплинама и другим наукама.

- Тема Географска картачини скуп знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору

- Тему Становништво чине садржаји који третирају основне појаве и процесе у развоју становништва и њихове просторне карактеристике. Ученике треба упознати са одликама и факторима демографског развоја, распоредом становништва на Земљи, као и његовим структурним обележјима.

-У оквиру теме Насеља предвиђено је да се ученици упознају са основним појавама и процесима (законитостима) у развоју насеља у Србији, Европи и свету.

-Тему Привреда чине садржаји из области економске географије у оквиру којих ученици треба да се упознају са основним појмовима о привреди, факторима развоја привреде и појединих привредних делатности, утицајем привреде на географски простор, концептом одрживог развоја и да се уведу у регионалне разлике у развоју светске привреде.

-Тема Држава треба ученика да упозна са политичко-географским карактеристикама државе, дефинише појам државе, њене елементе и укаже на време и место настанка првих држава у свету.

-Наставна тема Географија Европе обухвата основне појмове о континенту: географски положај, границе и величину, природне одлике и друштвене одлике и то према шеми како су проучаване друштвено географске теме.

Фонд часова: недељни 2, годишњи 72

Корелација са другим предметима :

Наставне јединице:

Географска/картографска мрежа-математика

Географска ширина и географска дужина, часовне зоне-математика

Појам карте и њен развој кроз историју-историја

Подела карата према садржају и величини размера-математика

Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи -математика

Миграције становништва-историја

Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске-биологија

Концепт одрживог развоја-чувари природе

Појам и настанак првих држава-историја

Облик владавине-историја

Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата-историја

Територијални интегритет и спорови-историја

Литература: Уџбеник географије за шести разред основне школе, аутори: Слађана Луковић, Алекса Попадић, “Data Status”, 2019.

Наставник: Слађана Вилоотијевић

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ Ученик/ученица:	ИСХОДИ
1.	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса; – одређује математичко-географски положај на Земљи.
2.	ГЕОГРАФСКА КАРТА	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и 	<p>ГЕ.1.1.1. разме појам оријентације и наводи начине оријентисања</p> <p>ГЕ.1.1.2. описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта)</p> <p>ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; – оријентише се у простору

		<p>информацијама</p> <ul style="list-style-type: none"> –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>ГЕ.2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p>	<p>користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе.</p>
3.	СТАНОВНИШТВО	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група.
4.	НАСЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> – Учење 	<p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о</p>	<p>По завршеној теми/области</p>

		<ul style="list-style-type: none"> –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>	<p>ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; – доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима.
5.	ПРИВРЕДА	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету.
6.	ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална 	<p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>ГЕ.2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни политичко-географску структуру државе; – представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света.

		<ul style="list-style-type: none"> –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 		
7.	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	<ul style="list-style-type: none"> – Учење –Комуникација –Сарадња – Одговоран однос према околини –Рад са подацима и информацијама –Дигитална –Естетичка –Предузимљивост и оријентација ка предузетништву –Одговоран однос према околини 	<p>ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p> <p>ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p> <p>ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p> <p>ГЕ.3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије</p>	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни како се издвајају географске регије; – илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	НАЧИНИ ПРАЋЕЊА ОСТВАРЕНОСТИ
<p>обавештава, предлаже, води дискусију, подстиче, објашњава, препоручује литературу, даје задатке</p> <p>-предлаже или препоручује тему- препоручује литературу и друге изворе знања</p> <p>-одређује тежину задатка</p> <p>-препоручује теме за стваралачки рад</p>	<p>Слуша</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговара - дискутује - излаже -предлаже - објашњава -самостално се служи литературом -пише радове -подноси извештаје -посматрање и проучавање чињеница 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтално предавање -рад на карти -вежбање елемената карте на атласу и карти света -цтрање на табли и у свесци -рад на терену са компасом и картом -рад на рачунару -коришћење слика и фотогафија 	<p>Иницијално и завршно тестирање, усмено одговарање, рад са картом, израда домаћих задатака, учешће у дискусији, квалитет рада у оквиру групних задатака, израда додатних материјала (пано, презентације), контролни задаци, учешће у</p>

<ul style="list-style-type: none"> -препоручује литературу и средства за рад -консултује и подржава ученике у раду -прати ток рада ученика -бира задатке и проблеме -формулише проблем -поставља тезе које треба доказати и потврдити -предлаже алтернативе за које се треба одредити -препоручује литературу и потребан материјал -дискутује са ученицима -разматра резултате -осмишљава целину ситуације учења -припрема дидактичка средства -планира ток активности -ствара проблемске ситуације за ученика -организује групе ученика и њихова задужења -предлаже садржаје -прати ток практичне активности - консултује и саветује. 	<p>и појава</p> <ul style="list-style-type: none"> -утврђивање проблема -постављање хипотеза -израда плана истраживања -налажење решења -провера добијених резултата -утврђивање значаја решења и његове примене -посматрање и уочавање-у простору и на карти (уочавање целине, издвајање елемената, запажање проблема, утврђивање удаљених односа) -проналажење у простору и на карти (нових чињеница, нових решења, нових проблема, нових средстава и путева решења, продуковање идеја, оригиналних решења). -самостално служење књигом -самостално служење компјутером -коришћење бројних извора знања -примена стечених знања у решавању проблемских задатака -постављање питања и хипотеза -одаби активности и тражење допунских информација -уочавање, дефинисање и прецизирање проблема-планирање решења проблема -самосталан рад на литератури -дискусија о проблему -израда извештаја -извештавање самостално или у групи -мобилицу своја постојећа знања и искуства -решавају појединачне проблемске 	<ul style="list-style-type: none"> -рад са подацима -повезивање градива са историјом -прожимање савремених процеса са градивом кроз дискусију -израда паноа, презентација -читање текстова са интернета -израда домаћих задатака -истраживачки рад -задаци у паровима -рад са литературом на часу фронтално предавање -рад на карти -вежбање елемената карте на атласу и карти света -цртање на табли и у свесци -рад на терену са компасом и картом -рад на рачунару -коришћење слика и фотогтафија -рад са подацима -повезивање градива са историјом -прожимање савремених процеса са градивом кроз дискусију -израда паноа, презентација -читање текстова са Интернета -израда домаћих задатака -истраживачки рад -задаци у паровима -рад са литературом на часу 	<p>истраживачком раду, заинтересованост за теме.</p>
--	---	---	--

	ситуације -стварају заједничке продукте(текстове, цртеже, карте, скице, шеме, ЦД-ове...) -праве колекције, збирке, албуме, зидне новине, карте, шеме, дијаграме, скице, извештаје, ЦД-ове...		
--	---	--	--

ПЛАН ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Број теме	Назив теме	Број часова
1.	Картографска мрежа и карта	10
2.	Становништво и насеља на Земљи	2
3.	Географска средина и људске делатности	5
4.	Регионална географија	10
	Укупно часова	27

БИОЛОГИЈА

Назив предмета	Биологија
Циљ	Циљ учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
разред	ШЕСТИ
Годишњи фонд часова	72

ИСХОДИ	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начин остваривања програма	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА (елементи оцењивања ученика)
<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада. -групише жива бића у пет царстава према њиховим заједничким особинама- -одабира по макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића. 	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>Грађа живихбића – спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и</p>	<p>Ученик развија:</p> <ul style="list-style-type: none"> -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију -компетенцију за рад са подацима -дигиталну компетенцију; - компетенција за учење и решавање проблема - решавање проблема - сарадња 	<p>Излагање, објашњавање, употреба природног материјала, употреба лабораторијског прибора и инструмената, зидне слике. Амбијентална настава. Проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, повезивање (решавање) проблема из свакодневног живота, индивидуализована настава, (предавање, вежбање, праћење постигнућа), рад у</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, писмена провера, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, вежбе на часу, пројектне активности и истраживачки рад (презентације, прикупљање података, израда модела, паноса, сарадња), примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест (задаци објективног типа)</p>

		<p>сличности и разлике у обављању основних животних процеса. Откриће ћелије и микроскопа. Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.</p>		<p>групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Рад на рачунару (презентације).</p>	
<p>-индетификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући основне односе исхране и распрострањање -јединственим цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује означава кључне детаље</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p>	<p>Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. Угрожавање живих бића и њихова заштита.</p>	<p>Ученик развија: -компетенцију за целоживотно учење -компетенцију за одговоран однос према околини -компетенцију сарадње -компетенцију комуникације -решавање проблема</p>	<p>Излагање, објашњавање, употреба природног материјала, употреба лабораторијског прибора и инструмената, зидне слике. Амбијентална настава. Проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, писмена провера, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, вежбе на часу, пројектне активности и истраживачки рад (презентације, прикупљање података, израда модела, паноса,</p>

				појмова, повезивање (решавање) проблема из свакодневног живота, индивидуализована настава, (предавање, вежбање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Рад на рачунару (презентације).	сарадња), примена знања, примена савремених технологија, стандардизован тест (задачи објективног типа)
-прикупља податке о варијабилности организама унутра једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке. -разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине на моделима из свакодневног живота. -поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на наследне особине живих бића и критички сагледава резултате.	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). Индивидуална варијабилност. Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека.	Ученик развија: -компетенцију за целоживотно учење -дигитална компетенција - рад са подацима и информацијама - компетенцију за учење - компетенцију за одговоран однос према здрављу	Излагање, објашњавање, употреба природног материјала, употреба лабораторијског прибора и инструмената, зидне слике. Амбијентална настава. Проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова,	Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, писмена провера, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, вежбе на часу, пројектне активности и истраживачки рад (презентације, прикупљање података, израда модела, паноса, сарадња), примена

<p>-користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживаљну, обради података и приказу резултата.</p>				<p>повезивање (решавање) проблема из свакодневног живота, индивидуализована настава, (предавање, вежбање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Рад на рачунару (презентације).</p>	<p>знања, примена савремених технологија, стандардизован тест (задаци објективног типа)</p>
<p>-доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на земљи. -направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу -предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин. -илуструје примерима деловање људи на животну</p>	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p>	<p>Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећеличности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”</p>	<p>Ученик развија: -компетенције за целоживотно учење; -комуникацију -компетенцију за рад са подацима -дигиталну компетенцију; - компетенција за учење и решавање проблема - решавање проблема - сарадња</p>	<p>Излагање, објашњавање, употреба природног материјала, употреба лабораторијског прибора и инструмената, зидне слике. Амбијентална настава. Проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, повезивање</p>	<p>Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, писмена провера, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, вежбе на часу, пројектне активности и истраживачки рад (презентације, прикупљање података, израда модела, паноса, сарадња), примена знања, примена</p>

средину и процењује последице таквих дејстава.				(решавање) проблема из свакодневног живота, индивидуализована настава, (предавање, вежбање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Рад на рачунару (презентације).	савремених технологија, стандардизован тест (задачи објективног типа)
-индетификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима.	Ученик развија: -компетенцију за здравље -компетенцију за одговорно учешће у демократском друштву - решавање проблема - компетенцију за целоживотно учење - комуникацију - дигиталну компетенцију -компетенцију за рад са подацима и информацијама - компетенцију сарадње	Излагање, објашњавање, употреба природног материјала, употреба лабораторијског прибора и инструмената, зидне слике. Амбијентална настава. Проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, повезивање проблема из	Иницијални тест, усмена провера, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, писмена провера, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, вежбе на часу, пројектне активности и истраживачки рад (презентације, прикупљање података, израда модела, паноса, сарадња), примена знања, примена савремених

		Последице болести зависности – алкохолизам.		свакодневног живота, индивидуализована настава, (предавање, вежбање, праћење постигнућа), рад у групама, рад у пару, употреба мултимедијалних садржаја. Рад на рачунару (презентације).	технологија, стандардизован тест (задаци објективног типа)
--	--	---	--	---	--

Напомена: контролне вежбе, односно број истих, као и број планираних часова типа вежби се налази у глобалном плану.

Биологија 6. разред Теме	Међупредметна хоризонтална- у оквиру једног разреда са различитим предметима) Међупредметна вертикална- садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима Корелација у оквиру самог предмета- то јест међу подобластима предмета	
	Наставна област	Предмет
Јединство грађе и функције као основа живота	-Садржаји о живој природи -Повезаност живе и неживе природе -Садржаји везани за правописна правила и различите облике казивања и	-Природа и друштво -Географија -Српски језик

	<p>дескрипције</p> <ul style="list-style-type: none"> -Поређење линија и облика из природе; Цртежи различитих биолошких појава, процеса -Коришћење ИКТ опреме; Позитиван и негативан утицај технологије на живи свет; Повезаност науке и технологије -Рад са сликама; Претраживање интернета; Мултимедијалне презентације -Скуп; Елементи; Пресек скупова 	<ul style="list-style-type: none"> - Ликовна култура -Техника и технологија -Информатика -Математика
Живот у екосистему	<ul style="list-style-type: none"> -Климатске прилике и распрострањеност биљног и животињског света на Земљи; Унутрашња грађа и рељеф Земље - Поређење облика из природе - Облици дескрипције пејзажа - Коришћење ИКТ опреме - Рад са сликама; Мултимедијална презентација; Претраживање интернета 	<ul style="list-style-type: none"> -Географија -Ликовна култура -Српски језик -Техника и технологија - Информатика
Наслеђивање и еволуција	<ul style="list-style-type: none"> -израчунавање једноставног бројног исказа - Коришћење ИКТ опреме - Рад са сликама; Мултимедијална презентација; Претраживање интернета -Употреба различитих облика дескрипције 	<ul style="list-style-type: none"> -Математика -Техника и технологија -Информатика -Српски језик
Порекло и разноврсност живота	<ul style="list-style-type: none"> -Климатски фактори, загађивање и заштита атмосфере; Распрострањеност биљног и животињског света-природне зоне - Коришћење ИКТ опреме; Природни ресурси на Земљи - Рад са сликама; Мултимедијална презентација; Претраживање интернета -Поређење облика из природе - Утицај развоја индустрије на природу - Облици дескрипције пејзажа 	<ul style="list-style-type: none"> -Географија -Техника и технологија -Информатика -Ликовна култура -Историја -Српски језик

Човек и здравље	-Спорт и рекреација; Психичко и физичко здравље; Здрава исхрана - Облици писања есеја - Коришћење ИКТ опреме; Позитиван и негативан утицај технологије на живисвет - Употреба рачунара за претрагу или приказивање података	-Физичко и здравствено васпитање -Српски језик - Техника и технологија -Информатика
-----------------	--	--

КОРЕЛАЦИЈЕ**МАТЕМАТИКА**

ЦИЉ: Циљ учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); – одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; – израчуна вредност једноставнијег бројевог израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;	ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима.
	ТРОУГАО	Први део Појам троугла. Обим троугла. Једнакочраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троуглова. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост

<ul style="list-style-type: none"> – примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; – прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм); – тумачи податке приказане табелом и графички; – класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; – конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; – уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; – утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; – конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); – примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; – сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; – одреди центар описане и уписане кружнице троугла; – примењује особине централне и осне симетрије и транслагације у једноставнијим задацима; – израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост. 		<p>троугла.</p> <p>Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°)</p> <p>Други део</p> <p>Основне конструкције троуглова.</p> <p>Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност.</p> <p>Осна симетрија и подударност.</p> <p>Центар описане и уписане кружнице троугла</p>
	<p>РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ</p>	<p>Први део</p> <p>Скуп рационалних бројева.</p> <p>Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја.</p> <p>Приказ рационалних бројева на бројевној правој.</p> <p>Упоредивање рационалних бројева.</p> <p>Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства.</p> <p>Изрази са рационалним бројевима.</p> <p>Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$ ($a, b, c \in Q, a \neq 0$).</p> <p>Други део</p> <p>Координатни систем.</p> <p>Приказ података у координатном систему.</p> <p>Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти.</p> <p>Директна пропорционалност.</p> <p>Обрнута пропорционалност.</p>
	<p>ЧЕТВОРОУГАО</p>	<p>Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла.</p> <p>Паралелограм.</p> <p>Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат.</p> <p>Конструкција паралелограма.</p> <p>Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем.</p>

		Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. Делтоид
	ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА	Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама

Кључни појмови: цео број, апсолутна вредност, рационалан број, изрази, једначине и неједначине, координатни систем, пропорција, конструкције углова, троуглова и четвороуглова, паралелограм, ромб, трапез, делтоид, центар описаног и уписаног круга, површине троуглова и четвороуглова.

Математика-општи стандарди постигнућа на крају 6. разреда

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ (ученик уме да:)	
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.3. упореди по величини бројеве и истог записа, помажући се сликом кад јето потребно МА.1.1.4. изврши једно основну рачунску операцију са бројевима и истог записа, помажући се сликом кад јето потребно (у случају сабирања и одузимања разломака са менаџментом); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дат тип природан број МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама
	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

ТРОУГАО	ОСНОВНИ НИВО	<p>МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)</p> <p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку;</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>
	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу
	НАПРЕДНИ НИВО	<p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>
РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	ОСНОВНИ НИВО	<p>МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)</p> <p>МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно</p> <p>МА.1.1.3. упореди по величини бројеве из истога записа, помажући се сликом кад јетопотребно</p> <p>МА.1.1.4. изврши једно основну рачунску операцију са бројевима из истога записа, помажући се сликом кад јетопотребно (у случају сабирања и одузимања разломака са самостим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дат природан број</p> <p>МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиком и обрнуто</p>
	СРЕДЊИ НИВО	<p>МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p> <p>МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истога записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)</p> <p>МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном</p>
	НАПРЕДНИ	МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

	НИВО	МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина
ЧЕТВОРОУГАО	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
	СРЕДЊИ НИВО	МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима МА.2.3.6. уочи осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
ПОВРШИНА ТРОУГЛОВА И ЧЕТВОРОУГЛОВА	ОСНОВНИ НИВО	МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; МА.1.3.6 интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) МА.1.4.1 користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова
	СРЕДЊИ НИВО	
	НАПРЕДНИ НИВО	МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

Међупредметне компетенције које се могу развити преко наведених исхода и садржаја у оквиру плана наставе и учења наставног предмета математика

- Комуникација
- Рад с подацима и информацијама

	• Дигитална компетенција • Решавање проблема • Сарадња

Начин остваривања програма:

-методе рада: монолошка, дијалошка, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблема-хеуристички приступ, комбинована

-облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.

Активности:

наставника: организује, осмишљава, слуша, анализира, разговара, објашњава, образлаже, усмерава, упућује, наводи, подстиче, процењује, вреднује, води, мотивише, контролише, прати, обезбеђује материјал, повезује садржаје

-ученика: активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство

Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере(иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)

Корелација са другим предметима :

Математика / ТИО - Површина троугла и четвороугла

Математика / Физика - Сила- задаци из силе. Директна и обрнута пропорционалност

Математика/ Физика -Притисак чврстих тела. Директна и обрнута пропорционалност

Математика/ Физика/ Биологија -Хидростатички притисак

Литература (за наставнике и ученике)

1. Небојша Икодиновић, Слађана Димитријевић, *Математика, уџбеник за пети разред основне школе*, Издавачка кућа Клетт, Београд, 2019.

2. Бранислав Поповић, Марија Станић, Ненад Вуловић, Сања Милојевић *Математика, збирка задатака за пети разред основне школе*, Издавачка кућа Клетт, Београд, 2019.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ: Прилагођавање (индивидуализација) наставних садржаја из математике ученицима који из било којих разлога имају тешкоћа у овладавању програма како би им се омогућило усвајање програма и развитак њихових способности.

Задаци: Умеју да прочитају и запишу природне и целе бројеве, да преведу децимални запис у разломак и обратно; умеју да упореде бројеве истог записа помажући се сликом; користе целе бројеве и једноставне изразе са њима; умеју да решавају једначине у којима се непозната појављује у само једном члану; владају појмовима троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник; умеју да их нацртају и знају да одреде обим и површину; интуитивно схватају појам подударних фигура; при мерењу одабирају одговарајућу мерну јединицу.

ОБЛАСТИ/САДРЖАЈ	бр. часова	Методe	Облици
Цели бројеви		диференцијација задатака према индивидуалним способностима ученика	фронтални индивидуални
Троугао			
Рационални бројеви			
Четвороугао			
Површина троугла и четвороугла			

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке. Мотивисање ученика да развијају математичко мишљење, да уочавају примену математике у свакодневном животу, стичу шире образовања за примену математике у другим областима. Подстицање и развијање способности анализе, синтезе, апстрактног мишљења и истраживачког рада.

Задатак: Решавање захтевнијих задатака из области које се уче у редовној настави.

ОБЛАСТИ/САДРЖАЈ	бр. часова	Методe	Облици
Скуп целих бројева		дискусија, демонстрација односа, диференцијација задатака (садржаја) према индивидуалним способностима, склоностима и интересовањима ученика.	фронтални индивидуални
Троугао			

Дирихлеов принцип			
Скуп рационалних бројева			
Конструктивни задаци			
Четвороуглови			
Проблемски задаци			
Задаци логичко – комбинаторне природе			
Задаци са ранијих такмичења			

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставни предмет: Информатика и рачунарство

Разред: шести

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Литература	Информатика и рачунарство за 6. разред основне школе (у припреми) Збирка задатака за информатику и рачунарство (у припреми)
Корелација са другим предметима	Техника и технологија (техничко цртање, коришћење ИКТ уређаја) Математика (геометрија, алгоритам) Ликовна култура (основне и изедене боје)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

10.	ИКТ	<p>–наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу</p> <p>–правилно користи ИКТ уређаје</p> <p>–именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја</p> <p>–прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса</p> <p>–прилагоди радно окружење кроз основна подешавања</p> <p>–креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <p>–креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <p>–примени алате за снимање и репродукцију</p>	<p>Програм за обраду текста.</p> <p>Креирање табела, унос текста</p> <p>Уметање редова и колона</p> <p>Спајање и дељење ћелија</p> <p>Рад са текстом</p> <p>Оквир и сенчење табеле</p> <p>Уметање табела</p> <p>Означавање страна (време, датум, број)</p> <p>Подешавање формата папира и маргина</p> <p>Преглед текста, штампање</p>	<p>Слушају, раде практично, користе ИКТ уређаје, користе софтвер за обраду текста, слике и израду презентација</p>	<p>Упознаје ученике са предметом, објашњава значајне појмове, демонтрира правилно коришћење софтвера, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-----	---	---	--	--	--

11.	ЦИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<p>–реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;</p> <p>–доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине</p> <p>–разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету</p> <p>–реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета</p> <p>–приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у</p>	<p>Локална и глобална мрежа, повезивање на интернет</p> <p>Претраживање интернета</p> <p>Преузимање података са интернета</p> <p>Мере заштите и сигурност на интернету</p> <p>Графика</p> <p>типови записа дигиталних слика</p> <p>Рачунарска графика</p> <p>Обрада слика</p> <p>Скенер</p> <p>Фотоапарат</p> <p>Проналажење и преузимање слика са интернета</p> <p>Алати за цртање и обраду графике</p>	<p>Слушају, претражују интернет, преузимају садржаје са интернета</p>	<p>Упознаје ученике са појмом глобалне и локалне рачунарске мреже.</p> <p>Објашњава ученицима начин повезивања на Интернет.</p> <p>Упознаје ученике са начином примања и слања електронске поште.</p> <p>Упознаје ученике са начином ефикасног коришћења сајтова за циљано претраживање Интернета, као и начине преузимања текста и слика са Интернета и њихово складиштење на меморијске јединице.</p> <p>Објашњава ученицима структуру Web</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	---------------------	--	--	---	--	--

12.	РАЧУНАРСТВО	<p>–изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке</p> <p>–схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”</p> <p>–зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски</p> <p>–наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема</p> <p>–креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу</p> <p>–сврнисходно</p>	<p>Програмски језик Python</p> <p>Аритметичке операције</p> <p>Променљиве</p> <p>Цели и реални бројеви</p> <p>Реално дељење</p> <p>Целобројно дељење</p> <p>Корњача</p> <p>графика</p> <p>Уграђене функције</p> <p>НискеГранање, листе</p> <p>Скупови, торке,</p> <p>речници</p> <p>Понављање</p> <p>Уграђене функције</p> <p>Пресликавање</p> <p>Филтрирање</p> <p>Игра каладонт</p>	<p>Слушају, прате</p> <p>упутства наставника и креирају</p> <p>једноставан програм користећи софтвер Scratch</p>	<p>Наводи ученике на алгоритамски начин решавања проблема, упознаје ученике са линијским програмом, објашњава понављања и листе, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-------------	--	---	--	---	--

13.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	<p>– сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака</p> <p>– одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта</p> <p>– наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен</p> <p>– поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз</p>		<p>У договору са наставником формирају групе за израду пројектног задатка, планирају активности, раде на истради пројектног задатка, презентују свој рад и вреднују резултате</p>	<p>Упознаје ученике са циљевима пројектног задатка, даје смернице за планирање, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-------------------	---	--	---	--	---

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставни предмет: Техника и технологија

Разред: шести

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Литература	Техника и технологија за 6. разред основне школе (у припреми) Радна свеска за технику и технологију за 6. разред основне школе (у припреми)
Корелација са другим предметима	Информатика и рачунарство (ИКТ уређаји, програми за обраду текста, слика) Математика (геометријске фигуре, паралелне и нормане праве) Ликовна култура (шрафирање, сенчење, перспектива) Историја (стари век) Географија (природни ресурси)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	
1.	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; анализира карактеристике савремене културе становања; класификује кућне инсталације на основу њихове намене. 	<p>Значај и развој грађевинарства.</p> <p>Просторно и урбанистичко планирање.</p> <p>Култура становања у урбаним и руралним срединама.</p> <p>Распоред просторија и уређење стамбеног простора.</p> <p>Кућне инсталације (водоводна, канализациона и грејна).</p>	Ученици слушају, посматрају, цртају.	Наставник усмерава размишљање ученика наводећи их тако на одговарајуће закључке	Усмене провере
2.	САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> класификује врсте саобраћајних објеката према намени; повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације. 	<p>Саобраћајни системи.</p> <p>Грађевински објекти у саобраћају. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p> <p>Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p> <p>Коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима.</p>	Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.	Упознаје ученике са грађевинским објектима у саобраћају. Објашњава ученицима о правилима безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.	Усмене провере Писмене провере

3.	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> • скицира просторни изглед грађевинског објекта; • чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; • користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; • самостално креира дигиталну презентацију и представља је. 	<p>Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката (планирање, пројектовање, извођење грађевинских радова)</p> <p>Техничко цртање у грађевинарству. (прибор, котирање, размера, техничко писмо, симболи).</p> <p>Техничко цртање у грађевинарству. (котирање, размера, техничко писмо, симболи).</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката (скица, ортогонално пројектовање, цртеж у перспективи, хоризонтални и вертикални пресек).</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката</p> <p>Рачунарске апликације за једноставно цртање грађевинских објеката и унутрашње уређење стана</p> <p>Рачунарске апликације за једноставно цртање грађевинских објеката и унутрашње уређење стана</p> <p>Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.</p>	Ученици слушају, посматрају, цртају.	Упознаје ученике са правилима техничког цртања у грађевинарству.	Усмене провере Писмене провере Практичан рад
----	--------------------------------	---	--	--------------------------------------	--	--

4.	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> • класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; • повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; • повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; • реализује активност која указује на важност рециклаже; • образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; • правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; • повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; • повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; • описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; • изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду. 	<p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала.</p> <p>Конструктивни елементи грађевинског објекта.</p> <p>Системи градње у грађевинарству.</p> <p>Врсте грађевинских објеката.</p> <p>Техничка средства у грађевинарству.</p> <p>Енергетика у грађевинарству.</p> <p>Обновљиви извори енергије.</p> <p>Мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије у грађевинарству.</p> <p>Организација рада у пољопривредној производњи.</p> <p>Прехрамбена технологија у пољопривредној производњи.</p> <p>Техничка средства у пољопривредној производњи.</p> <p>Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине.</p> <p>Занимања у области грађевинарства и пољопривредне производње.</p> <p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користе обновљиве изворе енергије.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са врстама материјала и показује неке од њих</p> <p>Упознаје ученике са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима</p> <p>Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине, показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом.</p>	<p>Усмене провере</p> <p>Писмене провере</p> <p>Практичан рад</p>
----	----------------------	--	---	---	---	---

5.	<p style="text-align: center;">КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образложи избор; • самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; • креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; • припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; • израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; • учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела; • одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну 	<p>Рад на пројектном задатку. Истраживање информација, долажење до идеје уз помоћ ИКТ-а.</p> <p>Планирање сопственог производа и израда техничке документације.</p> <p>Креирање планске документације и израда техничке документације.</p> <p>Организација радног места. Избор материјала и алата. Мерење и обележавање на материјалу.</p> <p>Рад на пројектном задатку. Израда макете грађевинског објекта, модела техничког средства/уређаја у енергетици, грађевинарству или пољопривреди од различитих материјала. Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала.</p> <p>Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала.</p> <p>Представљање производа (маркетинг).</p> <p>Одређивање тржишне вредности и продаја производа. Финансијски извештај.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.</p>	<p>Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад Објашњава ученицима појам алгорита (наводи примере) Графички представљају блокове алгорита-наставник надгледа рад Израђују модел по својој идеји на основу скице-наставник надгледа рад.</p>	<p>Усмене провере Писмене провере Практичан рад</p>
----	--	--	---	--	---	---

Наставни предмет: **ЛИКОВНА КУЛТУРА**

Разред: Шести

Годишњи фонд часова: 36

Исходи	Р.бр. наставне теме	Тема (област)	Образовни стандарди		Активности		Методе	Корелација (у предмету и међу предметима)
			По нивоима	Праћење и процењивање њиховог квалитета	ученика	наставника		
<ul style="list-style-type: none"> •успешно користи уџбеник као наставносредство. •препознаје боје спектра, зна које су основне, акоје су изведенебоје. •зна шта је спектарбоја. •уочава мешање боја помоћу обојенесветлости. •дискутује о свом и раду других угрупи. •препознаје нове појмове: луминообјекти ивитраж. •усваја нова знања о бојама –пигментима. •уочава и упоређује разноврсне примере изсвета уметности који илуструју различите приступе решавању истог или сличног ликовногпроблема. 	1.	БОЈЕ	<p>ЛК.1.1.1. разликује користи (у свом рад основне меди-је, материјале и техни (цртање, сликање, в н>е) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне тродимензионалне радове</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује с рад и радове других (нпр. исказујеутиса</p>	<p>излагање, дијалог, дискусија; ке - објашњавање појма ритма (правилноги слободног); примери и демонстрације лик. проблема ритмакроз различите медије-цртачке, сликарске, вајарске; корелација са војсвакодневнимживот и другим наставним к) предметима; коректуре и естетс анализа</p>	<p>- перцепцијакроз разговор и дискусију (посматрање, уочавање и описивање);</p> <p>- аперцепција- примена, експеримент и истраживање кроз комбинацију различитих ликовнихтехника;</p>	<p>- представљање наставног садржаја -усмеравање на активности ученика и посебна инерактивни рад (у пару, групи) са поделом задатака;</p> <p>- естетска анализисамовредновањ</p>	Демонстрацијана, истраживачка и игра	Физика, географија, биологија, математика, информатика

<ul style="list-style-type: none"> •уме да повеже усвојена знања о бојама и пигментима с природним окружењем. •зна које су хроматске и ахроматске боје, примарне, секундарне и терцијарне боје. •зна да препозна уметничко дело из периода античке Грчке. •зна да направи спектар боја. -успешно примењује усвојена знања у свом практичном раду. •користи нове технике за свој ликовни рад – користи рециклажни материјал у креативне сврхе односно за свој ликовни рад. •развија своју машту и креативност неослањајући се само на репродуковање. •показује знања о мешању боја и уме да самостално изради ликовни рад. •уочава и упоређује 			<p>ЛК. 1.2.1. описује с рад и радова других (нпр. исказује у тису</p>	заједно са ученицима;				
--	--	--	---	-----------------------	--	--	--	--

<p>разноврсне примере изсвета уметности који илуструју наставнугеу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • дискутује о свом и раду других угрупи. • стиче знања о симболици боја и њиховом дејствуу ликовним уметностима – уме да препознаулогу симболике боја у различитим културама и народима. • користи дигиталну технологију за ликовнирад. 								
<ul style="list-style-type: none"> • примењује знања о бојама и њиховом дејствуу стваралачкомраду. • уме да препозна улогу симболике бојау различитим културама инародима. • уочава и упоређује разноврсне примере изсвета уметности који илуструју наставнугеу. • повезује примере из свакодневног живота 	2.	КОМУНИКАЦИЈА	<p>ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава уметничким радо-в из различитих зема култура ипериода</p> <p>ЛК. 1.3.2. зна да нав различита занимањ која су по-ребна зн и вештине стечени учењем у визуелни уметностима</p>	<p>- излагање, дискусија, дијалог накроз објашњавање имагојма визуелних ља, комуникација и споразумевања- кодирање и еддекодирање а завизуелног знака; ањ- аилустративно- демонстративни м примери из свакодневног живота;</p>	<p>- перцепцијакр оз разговор и дискусију (посматрање, уочавање и описивање);</p> <p>- аперцепција- практична применастеченог знања на конкретном задатку;</p>	<p>Представљање наставног садржаја</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмеравање на самосталан самостални рад санаглашеном индивидуалношћ - развијање свести ученика за корелацију са другим наставни предметима - естетска анализисамовредновањ 	<p>Демонстративна, интерактивна, истраживачка и игра</p>	<p>Информатика и рачунарство, историја, српски језик, музичка култура, биологија, математика</p>

<p>својом наставном темом.</p> <ul style="list-style-type: none"> • да досадашња знања с претходних часова примени у дискусији о новој наставној јединици. • да препозна примере визуелне комуникације са којима се свакодневно сусрећемо. • да објасни потребу праисторијског човека да се визуелно изрази. • да препозна улогу визуелне комуникације у свакодневном животу. • разуме значај и улогу уметности у визуелним комуникацијама. • разуме различиту улогу и намену уметничких дела кроз историју. • самостално користи нова знања о визуелним комуникацијама у својом 			<p>(нпр. костимограф, дизајн архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје ме изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера приме</p> <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <p>ЛК2.1.1. познаје и користи (у својом раду) основне изразне могућности класичних, савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p>	<p>- креирање вежбе и њена примена кроз стадијску ликовну технику;</p> <p>а) - коректура и естетска анализа; вежбе, (нпр. дијалог, монолози, дискусија кроз објашњавање појма тактилне и визуелне перцепције текстуре - илустративни примери из свакодневног живота, различитих уметничких дела и техника, различитих врста материјала и њихових примена у улози текстуре као ликовног проблема;</p>	<p>- перцепција и аперцепција кроз разговор стечена знања деце примењују у практичном раду на конкретном задатку, у различитим техникама и материјалима; - аперцепција</p>	<p>- Упознавање са наставним садржајем - усмеравање активности ученика на повезивање различитих материјала са нагласком на површину и представљање истих у различитим техникама - самосталан рад са наглашеном индивидуалношћу као и рад у пару или групи;</p>	<p>Демонстрација интерактивна, истраживачка и игра</p>	
---	--	--	--	--	--	--	--	--

<p>ликовном раду.</p> <ul style="list-style-type: none"> • да креира знак – лого користећи своје иницијале. • дискутује о свом и раду других угрупи. • да процени свој рад и рад других угрупи • користи препоруке наставника за свој ликовни рад • самостално и сврсисходно користи уџбеник. • да дефинише појмове визуелна комуникација, уметничка фотографија, дигитална фотографија, графички дизајн, фонтови, знак – лого. • да креира знак – лого користећи своје иницијале у неком од рачунарских програма. • разуме нове појмове: мотив, тема, порука, жанр сцена, апстрактна уметност. • препозна и разликује мотив, тему и поруку 			<p>ЛК.2.1.2. образлаже рад и радоведругих (нпр. наводи садрж тему, карактеристи технике...)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрација рада у различитим материјалима и техникама - цртачке, сликарске, вајарске; - креирање задатка; - коректура, естетска анализа и оцењивање; 				
--	--	--	---	---	--	--	--	--

<p>ликовном делу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује постојање различитих тема у визуелним уметностима (религијска, митолошка, историјска). • разуме различиту улогу и намену уметничких дела кроз историју. 							
<ul style="list-style-type: none"> • стиче знања о текстурама и њиховом дејству у ликовним уметностима као једном од ликовних елемената. • да уочи разлике између тактилне и визуелне текстуре. • разликује колаж, деколаж и сасамблаж. • уочава и упоређује разноврсне примере из света уметности који илуструју наставну тему. • да повеже усвојена знања о текстури с појавама у природи и окружењу. 	3.	ТЕКС ТУРА	<p>ЛК2.2.1. одабира адекватан садржај и представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.2.2.2. образлаже рад и радове других (нпр. наводи садрж тему, карактеристике технике...)</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности</p>	<p>а би је у</p> <p>својој, уметничкој</p> <p>- илустративно, за сваку тематску јединицу, објаснити проблем светлости и</p>	<p>- естетска анализа и самовредновање</p> <p>перцепција- кроз дијалоге и дискусије уочавање проблема светлости и</p>	<p>Биологија, географија, математика, информатика и рачунарство</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • дискутује о свом и раду других у групи. • користи препоруке наставника за свој ликовни рад. • самостално препозна примере који илуструју наставну тему. • препознаје текстуру у ликовним уметностима као један од ликовних елемената. • зна да објасни појам визуелне текстура. • уочава и упоређује разноврсне примере из света уметности који илуструју наставну тему. • стиче знања о скулптури у пленеру и разумна значај присуства скулптуре у пленеру, • уочава и упоређује разноврсне примере из света уметности који илуструју наставну тему. 	4.	УОБРАЗИЉА	<p>ос класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) по којих ће на најбољи начин реализовати (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) по којих ће на најбољи начин реализовати (одабрану) идеју</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи радове одређеног намера користећи</p>	<p>њених различитих својстава;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дијалогска корелација са другим предметима (биологија, физика...) - увођење проблематике валера (тонских разлика) и његове примене у дочаравању простора и трећедимензије; - објашњавање и демонстрација примене валера као ликовног проблема у различитим ликовним медијима - цртачки, сликарски, вајарски; - креирање вежби задатака, рад по природи; 	<p>њеног дејства у ликовном смислу, аперцепција - практична примена усвојеног знања на конкретним задацима у различитим ликовним техникама кроз експерименте и истраживање светлости као ликовног проблема;</p>	<p>Упознавање са наставним садржајима - показивање примера из ликовне уметности и свакодневног живота</p>	<p>Демонстрација и интерактивна, истраживачка и игра</p>	<p>Историја, српски језик, музичка култура, биологија, географија</p>
--	----	------------------	--	---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> •разуме нове појмове машта, уобразиља, фантазија, имагинација. •користи машту у самосталном стваралачком раду – препознаје постојање фантастике, маште, надреалних тема у визуелним уметностима, •уочава и упоређује разноврсне примере који илуструју наставнуге, <ul style="list-style-type: none"> •користи препоруке наставника за свој ликовнирад. •разуме појмове машта, уобразиља, фантазија, имагинација, надреализам. •да нова знања примени у ликовном раду, надреалних тема у визуелним уметностима, •познаје мит или легенду коју користи 			<p>основне визуелне елементе принципе да би пос гао одређениефека</p>					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

као инспирацију за свој ликовнирад.								
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Наставни предмет: **МУЗИЧКА КУЛТУРА**

Разред: Шести

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА	☐ Неговање способности извођења музике певањем и свирањем ☐ Неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) ☐ Стицање навике за слушање музичког дела ☐ Развијање способности за доживљај музичког дела ☐ Развијање способности за разумевање музичког дела ☐ Развијање критичког мишљења ☐ Подстицање стваралачког ангажовања ученика ☐ Развијање музичке креативности ☐ Развијање способности за импровизацију мелодије
ЛИТЕРАТУРА	МУЗИЧКА КУЛТУРА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, мр Драгана Михајловић Бокан и мр Александра Паладин, Нови логос, Београд, 2019.
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	Српски језик: – Анализа литерарних текстова свих песама које ученици певају у петом разреду (присутна на свим часовима где се обрађују песме) - одлике поетског текста. - , , Ноћас нису сјале“ – Алекса Шантић (живот и дело) - , , Тихо ноћи“- Јован Јовановић Змај(живот и дело) - , , Коњски реп“- Мирослав Антић (живот и дело) - , , Ој голубе“, врсте тактова“ - Акценти Математика: - , , Ој голубе“, врсте тактова“- Рационални бројеви – Обрада песама из нотног текста (трајење нота приликом тактирања) – разломци

Историја: -, , Химна Светом Сави“ - Владавина Немањића Србијом
Немачки језик: -, , Успаванка“и , , Чежња за пролећем“ В.А.Моцарт – Рођендани славних немачких личности -, , 5. симфонија“, Л.в.Бетовен- Рођендани славних немачких личности -, , Зима“, Ј.С. Бах - Рођендани славних немачких личности
Физика: -, , Снивај, спавај“, темпо – Брзина равномерног праволинијског кретања -, , Где је онај цветак жути“, темпо - Брзина равномерног праволинијског кретања
Географија: -, , Шпанска песма“ – Шпанија -, , Зима“, А.Вивалди- Италија -, , Пер Гинт“, Е. Григ – Северна Европа -, , Успаванка“ и , , Чежња за пролећем“ В.А.Моцарт – Аустрија -, , 5. симфонија“, Л.в.Бетовен – Немачка -, , Коробушка“ , , Петрушка“(И.Стравински), , , Шехерзада“(Н.Р.Коорсаков), , , Половецке игре“(А.Бородин), , , Балет – П.И.Чајковски“ - Русија
Ликовна култура: -, , Кочија“, Де-дур лествица – Валерска скала -, , Ах што волим“, ЕФ-дур лествица - Валерска скала -, , Зима“, де-мол лествица“ - Валерска скала -Троделна песма - Слободно ритмичко изражавање облицима
Техничко образовање. -Троделни облик- Увод у архитектуру и грађевинарство
Верска настава: -, , Химна Светом Сави“ – Свети Сава
Повезивање садржаја из различитих области(уметности)Филмска уметност -, , Рунолист“- Моје песме , моји снови

Корелација ће се оперативно разрађивати током школске године.

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
--------------------------	--------	----------------------	----------------------	-------------------	----------------------------	----------------------------------

Човек и музика	Препознаје основне елементе музичке писмености; дефинише шта је музика; вербализује свој доживљај музике	МК. 1.1.1 МК. 2.1.1 МК. 3.1.1	Упознаје са правилима музичке писмености; задаје задатке провере.	Извршава задатке провере музичке писмености.	Естетичка, Комуникацијска, Одг. однос према околини	Свакодневно праћење ученика на часовима; Иницијални тест; домаћи задатак
Музички инструменти	Класификује инструменте по начину настанка звука	МК. 1.1.2	Упознаје ученике са инструментима путем слика, видео/аудио презентација или инструментима у поседу школе	Праве инструменте према инструкцијама наставника или описима из књиге	Учење, Дигитална, Рад са подацима	Индивидуализовани захтеви
Слушање музике Средњег века и Ренесансе	Анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте	МК. 1.2.1 МК. 1.2.2 МК. 2.2.2 МК. 3.2.1 МК. 3.2.3	Пуштање музичких примера са CD – уређаја или уз помоћ интернета Припрема за час. Усмеравање активности на самом часу. Увођење у слушање музике. Презентовање садржаја о слушаним композицијама и композиторима	Слушање примера и њихово описивање; препознавање разлика Пажљиво слушање музике, изражавања ученика о слушаном делу, изражавање емоција кроз кратку причу или ликовну илустрацију.	Дигитална, Естетичка, Учење	Повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора; петнаестоминутне вежбе; контролни задаци
	Пева самостално и	МК. 1.3.1 МК. 3.3.1	Објашњава правилно извођење	Певање/свирање у групи или поједи	Комуникацијска, Сарадња,	Свакодневно праћење ученика на часовима;

Извођење музике (певање/свирање)	у групи, примењује правилну технику певања		песама Припрема за час. Умеравање активности на самом часу. Умеравање на изражајно музицирање. Естетска анализа и самовредновање. Певање и свирање песама.	Певање песама. Свирање на дечијим музичким инструментима Групно музицирање. Тактирање песама. Анализа песама. Јавно наступање.	Решавање проблема	посматрање и праћење интеракције са вршњацима у групи
----------------------------------	--	--	--	---	-------------------	---

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Ред. Бр. Обл.	Наставна тема	Број часова	Стандарди	Активности ученика у образовно–васпитном раду	Исходи постигнућа ученика (знања, вештина и умења)
---------------	---------------	-------------	-----------	---	--

1.	АТЛЕТИКА	12	ФВ1.1.3., ФВ1.1.4., ФВ1.1.5., ФВ1.1.6., ФВ1.1.7., ФВ1.1.8., ФВ1.1.9., ФВ1.1.10., ФВ2.1.3., ФВ 2.1.4., ФБ2.1.7., ФБ2.1.8., ФБ2.1.3., ФВ2.1.4., ФВ2.1.8.ФВ1. 1.3., ФВ1.1.4., ФВ1.1.5., ФВ1.1.6., ФВ1.1.7., ФВ1.1.8., ФВ1.1.9., ФВ1.1.10.,	Усавршавањетехникеспринтерскогтрчања(радногуиру ку, положај трупа иглаве) Техника ниског старта и стартногубрзањаТрчање деоница до 50м Штафетно трчање уз измену штафета у различитимформама(парови, четворке и др.) у ходу итркуТрчање на средњим дистанцама икрос Крос полигон у школском дворишту (трчање поразличитимврстамаподлоге) Скок у даљ – техником"увинуће"Скок у вис – техником"маказе" Бацање лоптице (хватање, држање, стварање осећајазареквизит)Бацање кугле из залета	Правилно трчи варијантаматехникетрчања на кратким и средњим стазамаи мерирезултат Правилно изводи варијантутехникештафетногтрча ња Зна правилно да скаче удаљваријантомтехнике "увинуће"и мери дужинускока Зна правилно да скаче увисваријантомтехникемаказице Правилно баца лоптицу из места имеридужинухицаЗна правилно да баца куглу Зна правила за такмичење, сигурноснаправила, Зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга
----	----------	----	--	--	--

2.	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА ИТЛУ	24	ФВ1.1.11., ФВ1.1.12., ФВ1.1.13., ФВ1.1.17., ФВ1.1.19., ФВ2.1.9., ФВ2.1.11., ФВ2.1.17	Премет упором странце у обестране Два узастопна упоространце Став на глави узасистенцију Став на шакама узасистенцију Летећи колут са изразитијом фазомлета Став на шакама и колут напред(дечаца) Став на шакама и мост напред уз асистенцију(девојчице)Разношка и згрчка 120 цм уз удаљенију даску и изразитијеотварање у другој фазилетаПрипремне вежбе за склонку исклонка Њих у потпору предњихом упор до седа разножносаселомсножити и зањихомсаскок	Правилно изводи вежбе натлуПравилно изводи прескоке Правилно изводи основне вежбенапаралелномразбоју Изводи вежбе и комбинације вежби на греди Разуме смисао Физичког васпитањаиутицај физичкогвежбања Зна основне појмове везане заФизичковежбањеСхвата значај обезбеђивања
3.	СПОРТСКЕИГРЕ	20	ФВ.1.1.1., ФВ1.1.2., ФВ.2.1.1., ФВ2.1.2., ФВ.3.1.1., ФВ3.1.2.	Основни ставови у нападу и одбраниОсновни став у нападу салоптом Основни став у одбрани-паралелни и дијагоналиТехникапивотирања Хватање и додавање лопте у месту и кретању (хватање лоптикоједолазе: високо, средње и ниско) Додавање са две руке са груди директно и одпод Додавање са једном руком испред рамена директно и одпод Додавање са две руке изнадглаве Дриблинг у месту - једном руком уставуУкрштени полазак у дриблинг Праволинијски дриблинг са променом ритма са и без заустављања Предња промена правца Кретање у одбрани Кретање „у паралелном ставу“ Кретање „у дијагоналном ставу“ Шут на кош из места Скок шут	Правилно изводи основне варијанте технике салоптомИгра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са осталимчлановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других Зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ Зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга

4.	ТЕСТИРАЊЕ	6		Мерење, анализирање, упоређивање	Провера физичких способности ученика
5.	ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ	10	ФВ 1.1.10. ФВ 1.1.21. ФВ 1.1.22. ФВ 1.2.22. ФВ 2.1.18. ФВ 2.2.19. ФВ 2.1.20.	Естетско обликовање корака рад руку и комбинацији; Скокови: галоп, дечјим, мачјим, далековисоким и полкин корак Вијача: мачји скок и за напредније ученице далековисоки скок Лопта: бацања у чеоној и бочној равни, повезано са наученим поскоцима и скоковима. Замаси рукама Обруч: вртење обруча око руке; котрљање обруча по тлу повезано са поскоцима и скоковима. Замаси рукама Корективно-педагошки рад са ученицима смањених физичких способности, са телесним деформитетима и лошим држањем тела.	Правилно извођење основне вежбе из ритмичке гимнастике Успешно кретање у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања Зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа прву помоћ Зна утицај физичког вежбања

Облик рада: Фронтални, групни, комбиновани и индивидуални
Метод рада: вербални, метод демонстрације, практични рад-вежбање, метод разговора, усмено излагање, обучавање
Наставна средства: струњаче, сунђер за доскок, сталци, растегљива трака, одскочна даска, козлић, паралелни разбој, рукометне лопте, чуњеви, вијаче, обручеви, маркери, Шведски сандук...
Место реализације наставе: велика физкултурна сала и школско двориште

ГОДИШЊИ ПЛАН ПРОВЕРЕ ИСХОДА - ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ЗНАЊА, УМЕЊА И ВЕШТИНА

Времереализације	Наставна тема, област јединица	Васпитно образовни исходи провере	Стандарди	Начин провере
Септембар	АТЛЕТИКА, Ниски старт техника спринтерског трчања	Правилно изводи технику ниског старта, Правилно трчи варијантом технике трчања на кратким стазама Имери резултат зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа прву помоћ. Зна утицај физичког вежбања	ФВ1.1.3. ФВ1.1.4. ФВ1.2.2.	Демонстрација, практични рад и усмено излагање
Септембар	АТЛЕТИКА, Техника штафетног трчања	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа	ФВ2.1.3. ФВ1.1.4. ФВ1.2.2.	Демонстрација, практични рад и

	ања	првупомоћ. Зна утицај физичкогвежбања		усменоизлагање
Октобар	АТЛЕТИКА, Бацање кугле	Правилно изводи технику бацања кугле из залета и мерирезултат Зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа првупомоћ, зна утицај физичкогвежбања	ФВ1.1.9. ФВ1.1.10. ФВ1.2.2.	Демонстрација, практичан радиусменоизлагање
Октобар	КОШАРКА, Хватањедодавањееи вођењелопте	Правилно изводиваријантетехнике хватања, додавањееи вођењелопте Зна основна правилаовеспортскеигре. Зна терминологију	ФВ1.1.1. ФВ1.2.5. ФВ2.2.1.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Новембар	КОШАРКА, Шут на кош, скокшут из места и двокорачниулаз	Правилно изводи техникушута на кош, скок шутаизместа и двокорачногулазаса "јаче" стране Зна основна правилаовеспортскеигре Зна терминологију Зна основне појмовевезане за Физичковаспитање	ФВ1.1.1. ФВ1.2.5. ФВ2.2.1. ФВ1.2.3.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Децембар	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА ИТЛУ, Летећи колут, предмет странцеистав на глави и шакамаузасистенцију	Правилно изводи вежбенатлу Зна називе вежби, основеорганизације рада насправи и пружа првупомоћ	ФВ1.1.11.ФВ1.1.19	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Јануар	АТЛЕТИКА, Скок у даљ-Увинуће	Зна правилно да скачеудаљваријантом технике увинућеи мери дужинускока Зна терминологију, основетренинга и пружа првупомоћ	ФВ2.1.4.. ФВ1.1.19.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Фебруар	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА ИТЛУ, разножни и згрчнипрескок	Правилно изводиразножнипрескок Правилно изводизгрчнипрескок Зна мере сигурности, чувањееи помагање, називе вежбииснове организацоијерада	ФВ1.1.12.ФВ2.1.10 ФВ2.1.17	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Фебруар	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА ИТЛУ, ПАРАЛЕЛНИ РАЗБОЈ – њиху	Правилно изводи вежбеикомбинације вежбинапаралелномразбоју Зна мере сигурности, чувањееи помагање, називе вежбииснове организацоијерада	ФВ2.1.15.ФВ2.1.17	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање

	упору и саскокзаношком(предношком), њих у порпоруупредњихомупор.			
Фебруар Март	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА ИТЛУ, Грета	Правилно изводи вежбеикомбинације вежби нагредиЗна мере сигурности, чуваеи помагае, називе вежбииснове организациојерада	ФВ2.1.11. ФВ1.2.2.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Март Април	АТЛЕТИКА, Скок у вистехником"маказе"	Зна правилно да скачеувисваријантом технике„Маказице“Зна терминологију, основетренинга и пружа првупомоћ	ФВ1.1.7. ФВ1.1.8.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Април	АТЛЕТИКА, Техникатрчања насредњимд истанцама	Правилно изводи технику трчањанасредњим стазама и мерирезултат Зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа првупомоћЗна утицај физичкогвежбања	ФВ1.1.3. ФВ1.1.4. ФВ1.2.2.	Демонстрација, практичан радиусменоизлагање
Април Мај	КОШАРКА, Игра на једанкош	Игра спортскуигрупимењујући основнuteхнику, неопходна правилаи сарађује сачлановимаекипе изражавајућисопствену личностузпоштовањедругих Зна функцију спортскеигре, основне појмове, неопходнаправила, основнепринципетренинга и пружа првупомоћ	ФВ1.1.1. ФВ1.1.2.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Мај	РИТМИКАТехника скокова и поскока у комбинацији кретањима без реквизита и са вијачом, обручем	Правилно извођење основне вежбе из ритмичке гимнастикеУспешно кретање у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања Зна терминологију, значај, вежбања, основе тренинга и пружа прву помоћ. Зна утицај физичког вежбања	ФВ 2.1.18. ФВ 2.1.19. ФВ 2.1.20. ФВ 2.2.1.ФВ 2.2.2.ФВ 2.2.3.	Демонстрација, практичанрад и усменоизлагање
Јун	ТЕСТИРАЊЕМОТОРИЧКИХСПОСОБНОСТИУЧЕНИКА			Практичанрад

Слободни садржаји

назив	времереализације	Местореализације	учесници	реализатори	садржај
КросРТС-а	септембар – мај	школскодвориште	сви ученици од 5 до 8. разреда	Активнаставника физичког васпитања	кружна трка дефинисана јединственим правилима
Спортски дан - Дан школе	Почетак априла	адекватан школски простор зависно од активности	сви ученици од 5 до 8. разреда	Активнаставника физичког васпитања у сарадњи са свим осталим наставницима	спортске игре, шах, традиционална надметања
Ревизијална одбојкашката такмица (ученици-наставници)	новембар – мај	велика физкултурна сала	Репрезентација школе	Активнаставника физ. вас. и осталим наставницима	фудбалска, кошаркашка, рукометна или одбојкашка утакмица
Светски дан здравља, кретање за здравље Пролетна радост	април – мај	адекватан школски простор зависно од активности	сви ученици од 5 до 8. разреда	Активнаставника физичког васпитања учитеља	занимљиви полигони, елементарне игре и шах, пешачке туре
			сви ученици од 1 до 8. разреда	Активнаставника физичког васпитања	спортске игре и шах, пешачке туре
Спортска такмичења	током читаве школске године	велика физкултурна сала или школско дворниште	сви ученици од 3 до 8. разреда	Активнаставника физичког васпитања, учитеља	атлетика, полигон испретности, стонитенис, рукомет, кошарка, одбојка, мали фудбал, стрељаштво, пливање
Излети – екскурзије	током читаве			Активнаставника	планинарење, скијање,

Летовање – зимовање:	школске године		сви ученици од 1 до 8. разреда	физичког васпитања	клизање; летовања- камповања, излети (једнодневни, вишедневни)
----------------------	----------------	--	-----------------------------------	--------------------	--

ОБАВЕЗНЕ ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Обавезне физичке активности ученика

Физичке активности ученика доприносе остваривању постављеног циља и исхода *физичког и здравственог васпитања*. Ове активности организују се у оквиру редовног распореда или према посебном распореду у складу са просторним могућностима школе и потребама ученика у трајању од 1, 5 час недељно, реализацијом обавезних и препоручених садржаја.

План рада ових активности је саставни је део планирања у *физичком и здравственом васпитању*.

Програмски садржаји обавезних физичких активности

Обавезни програмски садржаји ових активности су:

- Кондиционо вежбање ученика у трајању од најмање 20 минута; - Рукомет/минирукомет.

Напредни елементи технике, тактике и правила игре:

1. хватања котрљајућих лопти;
2. дриблинг - вежбе вођења са радом ногу (кроз ноге, поред и испред тела); вођење две лопте;
3. додавање лопте: додавање „дугим замахом” – чеони залет; додавање лопте изведеним начинима; додавања са изменом места;
4. шутирања на гол, бочни шут са отклоном, шутирање пивотмена, шут са крилне позиције;
5. финтирање: једнострука финта у „слабију страну”;
6. хватање лопте: хватање једном руком;
7. вежбе са два и три играча у нападу;
8. основни принципи колективне одбране;
9. техника игре голмана;

10. игра са применом правила.

- Обучавање и усавршавање елемената предвиђених проширеним наставним садржајима:

1. Атлетике;
2. Гимнастике, ритмике;
3. Других активности предвиђених програмом.

- Мали фудбал:

колективна игра у одбрани и нападу; игра уз примену правила.

- Бадминтон;
- Стони тенис;

Друге активности по избору Стручног већа школе

ФИЗИКА

ЦИЉ: Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Циљеви	Садржај	Исходи	Међупредметне компетенције	Начин остваривања	Активност ученика	Активност наставника	Праћење и вредновање
-Развијање функционалне писмености у области физике -разумевање неких физичких феномена у	1.УВОД У ФИЗИКУ - Физика као природна наука и методе којима се	Ученик ће бити у стању да: -Наводи примере природних појава -дефинише појам и значај физике -наводи методе изучавања физике	Биологија Компетенија за целоживотно учење Биологија и математика Дигиталне, математичка писменост и рад са научним подацима	Дијалогско-монологско метода -Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова -Лабораторијска -Практични радови	Спонтано прати ток посматране појаве, расуђује, поставља питања и да кроз примере уочава разлику између физичких тела	Излаже нови садржај.Подстиче и усмерава ученике на размишљање.Поставља питања, сугерише, упуђује да повезује са	Иницијално тестирање Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење

природи -развијање појмова природних наука, развијање способности знања о природним појавама кроз истраживање , развијање логичког и апстрактног мишљења -схватање да је физика експеримента лна и теоријака наука и да се појаве описују законима и одговарајући м физичким величинама	она служи (посматра ње, мерење, оглед) - Огледи који илуструју различит е физичке појаве	-наводи облике материје -препознаје физичке дисциплине и предмет њиховог изучавања -демонстрира природне појаве	Техничко образовање Компетесија за целоживотно учење, дигиталне, математичка писменост и рад са научним подацима	(лабораторијске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака -Хеуристичка метода Проблемска настава - Диференцирана настава -Активна настава -Симулативна -Фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима Примена ИКТ-а у настави	и супстанције.	стеченим знањима.	демонстраци оних огледа, практичних радова ученика
---	---	---	---	--	----------------	----------------------	--

<p>-Развијање функционалне писмености и у области физике - разумевање неких физичких феномена у природи развијање способности и знања о природним појавама кроз истраживање, развијање логичког и апстрактног мишљења - схватање да је</p>	<p>.2. КРЕТАЊЕ Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања, референтно тело Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Равномерно праволинијско кретање Подела кретања према облику путање и брзини тела. Равномерно праволинијско кретање Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: Ученик ће бити у стању да: - дефинише физичке величине којима се описује механичко кретање (путања, пут, брзина), подела кретања према путањи и брзини, - решава самостално рачунске задатке везане за кретање - табеларно приказује</p>	<p>Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална компетенција</p>	<p>Дијалогско-монологско метода - Демонстрациона методе - Метода рада са текстом - Метода писмених и графичких - Радова - Лабораториска - Практични радови (лабораториске вежбе, огледи, израда модела, мерење) - Решавање рачунских задатака - Хеуристичка метода Проблемска настава - Диференцир</p>	<p>Посматрају кретање разних самостално закључују и наводе примера, учествују у анализи рачунских задатака и дискутују у решења задатака.</p>	<p>Наводи примере. Наводи ученике да самостално изводе закључке. Поставља питања и подпитања, демонстрира, сугерише, детаљно објашњава, упућује у истраживачки рад, кординира рад у одељењу, развија партнерски однос кроз групни рад,</p>	<p>Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа, практичних радова ученика истраживачки радови Експерименти, истраживачки пројекти. предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких</p>
--	---	--	--	--	---	--	---

физика експериментална и теоријска наука и да се појаве описују законама и одговарајућим физичким величинама		зависност брзине и пута од времена -изради практичних радова кретања уз помоћ рачунара		ана настава -Активна настава - Симулативна -Фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима Примена ИКТ-а у настави НТЦ -метод			задатака, лабораторијских вежби, пројеката...
-Развијање функционалне писмености и у области физике - разумевање неких физичких феномена у природи - развијање способности и знања о	3.СИЛА -Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух -Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). -Сила као мера узајамног деловања два тела -Правац и смер деловања силе -Процена интензитета силе демонстрационим динамометром -Сила Земљине тежа (тежина тела).	Ученик ће бити у стању да: - препознаје узајамно деловање тела -зна да дефинише силу и њену јединицу у SI-систему, разликује силу	Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална компетенција	Дијалогско-монолошка метода - Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких радова - Лабораторијска - Практични радови	Пажљиво посматрају различита деловања које наставник показује отворено и радозналост постављају питања,	Подстиче ученике у коришћењу додатне литературе.Изводи и демонстрира огледе.Врши додатна објашњења, сугерише у повезивању теоретских и практичних знања.	Проверостварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа, практичних радова ученика истраживач

<p>природним - појавама кроз истражива ње, развијање логичког и апстрактно г мишљења -схватање да је физика експериме нтална и теоријака наука и да се појаве описују законима и одговарају ћим физичким величинам а</p>		<p>Земљине теже и тежину. Зна да мери силу. -зна да је сила векторска величина -описе узајамна деловања тела- самосталн о израчуна тежину тела, однос дужине истъзања опруге и силе.- упоређује, самосталн о закључује и анализира узрок и</p>		<p>(лабораториј ске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака - Хеуристичк а метода Проблемска настава - Диференцир ана настава -Активна настава - Симулативн а -Фронтални, групни, индивидуал ни и рад у паровима Примена ИКТ-а у настави(пла тформа ЕДмодо) НТЦ-метод</p>	<p>схвата повезано ст физички х појава и истражуј е сам још нека деловањ а природе.</p>		<p>ки радови, презентаци је , симулације предавања, решавања квантитати вних, квалитатив них и графичких задатака, лаборатори јских вежби, пројеката...</p>
--	--	--	--	--	---	--	---

		последнице деловања силе у природи примењује у свакодневном животу -зна да измери силу динамометром, да схвати да је сила векторска величина					
-Развијање функционалне писменост и у области физике - разумевање неких физичких феномена	4. МЕРЕЊЕ - Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера - Мерење дужине, запремине и времена - Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу - Мерни инструменти - Мерење димензије малих тела лењиром са милиметарском поделом - Мерење запремине чврстих тела неправилног облика мензуром - Одређивање сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са	Ученик ће бити у стању да: - оспособљавање ученика да усвоји појам масе и тежине и прави разлику	Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална компетенција	Дијалогско-монологско метода - Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова -	Посматра различита мерила и инструменте, уочава разлику при мерењу, развија радозналост за мерење	Објашњава и практично показује рад мерила и мерних инструмената.Указује на значај физ.величина и јединица.Објашњава	Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа,

у природи -развијање појмова природних наука, развијање способност и и знања о природним појавама кроз истражива ње, развијање логичког и апстрактно г мишљења -схватање да је физика експериме нтална и теоријака наука и да се појаве описују законама и одговарају ћим	мехуром.- Одређивање средње брзине променљивог кретања - Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге - Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром - Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози	између њих - оспособљава ученика да мери масу тела вагом, - стицање знања о густини чврстих тел течности -одређивањ густине чврстих тела и течности, - илустрова табеларно и графички д приказиван података мерења.		Лабораториј ска - Практични радови (лабораториј ске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака - Хеуристичк а метода Проблемска настава - Диференцир ана настава -Активна настава - Симулативн а -Фронтални, групни, индивидуал ни и рад у паровима -примена ИКТ-а у настави	неких величин а, записуј е неке мерене величин е и закључ ује значај мерења у физици	апсолутну и релативну грешку мерења, сугерише да стечена знања примене у пракси.	практичних радова ученика предавања, решавања квантитатив них, квалитатив них и графичких задатака, лаборатори јских вежби, пројеката...
--	---	--	--	---	---	---	--

физичким величинама а грешка мерења.							
-Развијање функционалне писменост и у области физике - разумевање неких физичких феномена у природи -развијање појмова природних наука, развијање способност и знања о природним појавама	5. МАСА И ГУСТИНА - Инертност тела. Закон инерције (први Њутнов закон механике). - Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. - Маса и тежина као различити појмови. - Мерење масе тела вагом. - Густинатела. Одређивањегустинечврстихтела. - Одређивањегустинетечностимерењемњенемасеизапремине. - Одређивањегустинечврстихтелаправилногинеправилногоблика. - Одређивањегустинетечностимерењемњенемасеизапремине.	Ученик ће бити у стању да: --Зна да разликује појмове инерције и инертност и - препознаје примере Закона инерције, ређе и гушће супстанце - дефинише масу и густину и њихове јединице	Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигиталнакомпетенција	Дијалошко-молошка метода - Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова - Лабораторијска - Практични радови (лабораторијске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење)	Посматра, уочава, врши мерења, записује, закључује врши анализу задатака и математички израчунава непознату величину	Излаже нов садржај и буди радозналост код ученика.Подсиче ученике на истраживачки рад и самостално закључивање. наводи примену у техници, упућеје ученика да стечена знања из других предмета као и из физике искористи при усвајању нових.	Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа, практичних радова ученика, предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака,

<p>кроз истраживање, развијање логичког и апстрактног мишљења - схватање да је физика експериментална и теоријска наука и да се појаве описују законама и одговарајућим физичким величинама</p>		<p>у СИ-систему, - самостално израђује рачунске и проблемске задатке из масе и густине - зна да измери масу вагом и едреди густину чврстих тела и течности, - зна табеларно и графички да прикаже податаке мерења - примењује и повезује научено градиво са</p>		<p>- Израда рачунских задатака - Хеуристичка метода Проблемска настава - Диференцирана настава - Активна настава - Симулативна - Фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима примена ИКТ-а у настави</p>			<p>лабораторијских вежби, пројеката...</p>
---	--	---	--	---	--	--	--

		другим области					
-Развијање функционалне писменост и у области физике - разумевање неких физичких феномена у природи -развијање појмова природних наука, развијање способност и знања о природним појавама кроз истраживање, развијање логичког и апстрактно	6. ПРИСАК -Притисак чврстих тела -Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. - Спојени судови -Атмосферски притисак. Торичелијев оглед Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. -Преношење спољашњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена -Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде	Ученик ће бити у стању да: - зна да дефинише притисак чврстих тела, хидростат ички притисак, Паскалов закон, атмосфер ски притисак ---изради рачунске и проблемс ке задатке из притисак чврстих тела, хидростат ичког притисака , Паскалов ог закона	Комуникациј а на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална комп етенција	Дијалогско- монолошка метода - Демонстрац иона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова - Лабораториј ска - Практични радови (лабораториј ске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака - Хеуристичк а метода Проблемска	Посмат ра, пита, записуе , наводи пример е за притиса к, решава просте задатке и примењ ује стечењо знање за решава ње пробле ма.	Наводи примере и демонстрира огледе.Навод и примену и значај физике у свакодневном животу и техници, кординира, усмерава, објашњава.	Провера остваренос ти исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрац ионих огледа, практичних радова ученика предавања, решавања квантитат ивних, квалитатив них и графичких задатака, лаборатори јских вежби, пројеката... Завршни

Г мишљења -схватање да је физика експериментална и теорија наука и да се појаве описују законима и одговарајућим физичким величинама		-зна да користи барометар и манометар -повезује градиво из притиска са другим областима и предмети ма и примењује у свакодневном животу --направи једноставан барометар -израђује презентације, симулације, ради пројекте		настава - Диференцирана настава -Активна настава - Симулативна -Фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима примена ИКТ-а у настави			тест
--	--	--	--	---	--	--	------

МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ И ПОВЕЗАНОСТ СА ПОСЕБНИМ ПРОГРАМИМА			
ТЕМА/САДРЖАЈ	ВРЕМЕ	ПРЕДМЕТ са којим је у корелацији	КОРЕЛАТИВНИ САДРЖАЈ
Кретање у свакодневном животу	Октобар	Биологија 5. разред	Адаптације живих бића
		Географија 5. разред	Револуција Земље око Сунца
Појмови и величине који описују кретање	Октобар	Ликовна култура 5. разред	Линије у природи и свет око нас
Равномерно праволинијско кретање	Октобар	Физичко васпитање 5. разред	Спринтерско трчање
Сила Земљине теже и тежина тела	Новембар	Географија 5. разред	Облик и величина Земље
Мерење дужине, одређивање површине	Фебруар	Математика 5. разред	Размера
Одређивањеи мерење запремине, .мерење времена	Фебруар	Математика 5. разред	Размера
Густина тела. Одређивање густине	Мај	Математика 5. разред	Појам запремине
Појам притиска	Мај	Биологија 7. разред	Кардиоваскуларни систем
Паскалов закон	Јун	Математика 5. разред	Размера
Семинарски радови ученика	У току године	Информатика и рачунарство	Примена интернета
Сви садржаји физике	У току године	Српски језик	Читање, писање, описивање, рад на есејима, рефератима, - српски језик Проширивање фонда речи научним терминима

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА - СЕКЦИЈА**РАЗРЕД: 6**

ЦИЉ: Циљ рада секције из физике је да ученици продуже знања о природним појавама и оснвним законима, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и активно стичу знања о физичким појавама кроз истраживање.

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1 ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36							
ЦИЉЕВИ	САДРЖАЈ	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Циљ рада секције из физике је да ученици продуве знања о природним појавама и основним законима, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневно м животу и активно стичу знања о физичким појавама кроз истраживање . - прављење нових наставних	Упознавање ученика са секцијом и њеним програмом . 1. Увод 2. Кретање 3. Сила 4. Мерење 5. Маса и густина 6. Притисак	Ученик ће бити у стању да: – разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо,	Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална компетенција	Дијалогско-монологско метода -Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова -Лабораторијска -Практични радови (лабораторијске вежбе, фронтални огледа, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака -Хеуристичка метода Проблемска настава - Диференцирана настава -Активна настава -Симулативна -Фронтални, групни, индивидуални и	-усваја знања -прати наставу и активно учествује -бележи -процењивање -дискутује -користи интернет (претраживање, тражење информација) -организује -активан учесник у комуникацији -решавалац проблема	-организује -припрема -мотивише -усмерава -помаже -прати -повезује садржаје са садржајима других предмета -вреднује	Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа, практичних радова ученика предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката

<p>средстава - извођење демонстратив них огледа - извођење експерименат а - домаћи задаци - повезује са свакодневни м животом -остварује бољу комуникациј у - проналажење оригиналне идеје - развијена маштовитост - решавање сложенијих проблема</p>		<p>електрично и магнетно деловање); – разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; – повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); – демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и при- мењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; – демонстрира појаву инерције тела, деформације</p>		<p>рад у паровима примена ИКТ-а у настави</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

		<p>тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности;</p> <p>– разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...);</p> <p>– познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане);</p> <p>– изражава физичке величине у одговарајућим мерним</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

		<p>јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); – процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); – мери тежину, дужину, време, запремин у и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак; – одређује средњу</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

		вредност мерене величине и грешку мерења; – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...).					
--	--	--	--	--	--	--	--

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА – ДОПУНСКА НАСТАВА**РАЗРЕД: 6****ЦИЉ:** Циљ допунске наставе је помоћи ученицима који нису усвојили основно знање из програма предмета.**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1****ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 18**

ЦИЉЕВ И	САДРЖА Ј	ИСХОДИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊ А	АКТИВНОС Т УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИК А	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
--------------------	---------------------	---------------	---------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------	--------------------------------------	---------------------------------

<p>Циљ рада допунске наставе из физике је помоћи ученицима који нису усвојили основно знање из програма предмета.</p>	<p>1. Увод 2. Кретање 3. Сила 4. Мерење 5. Маса и густина 6. Притисак</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:– разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру; – разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; – повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела; – разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности;</p>	<p>Комуникација на матерњем језику Научна компетенција Математичка писменост Дигитална компетенција</p>	<p>Дијалогско-монологско метода -Демонстрациона методе -Метода рада са текстом -Метода писмених и графичких -Радова -Лабораторијска -Практични радови (лабораторијске вежбе, фронтални огледи, израда модела, мерење) -Израда рачунских задатака -Хеуристичка метода Проблемска настава - Диференцирана настава -Активна настава -Симулативна -Фронтални, групни, индивидуални и рад у паровима примена ИКТ-а у</p>	<p>-усваја знања -прати наставу и активно учествује -бележи -процењивање -дискутује -користи интернет (претраживање, тражење информација) -организује -активан учесник у комуникацији -решавалац проблема</p>	<p>-организује -припрема -мотивише -усмерава -помаже -прати -повезује садржаје са садржајима других предмета -вреднује</p>	<p>Провера остварености исхода кроз усмене одговоре, кратка питања, извођење демонстрационих огледа, практичних радова ученика предавања, решавања квантитативних, квалитативних и графичких задатака, лабораторијских вежби, пројеката</p>
---	---	---	---	---	---	---	---

		<p>– изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);</p> <p>– процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената;</p> <p>– мери тежину, дужину, време, запремину;</p>		настави			
--	--	---	--	---------	--	--	--

ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Назив предмета:		ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС		
Годишњи фонд часова:		36		
Разред:		Шести		
ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ☐ Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања.	☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; ☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> ☐ теоријска настава (35 часова) ☐ практична настава (1 час)

<p>II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ</p> <p>2. Историјске околности пред долазак Христов</p> <p>3. Јеврејско ишчекивање Месије</p> <p>4. Свети Јован Претеча</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Упознати ученике са културно-историјским приликама у Палестини пред Христово рођење; ☐ Указати ученицима на старозаветна пророштва везана за долазак Спаситеља – Месије; ☐ Објаснити ученицима улогу и значај Светог Јована Претече; ☐ Развити свест код ученика о значају покајања и врлинског живота; 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе ☐ моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава ☐ моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа ☐ моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом; 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Историјске околности пред долазак Христов ☐ Старозаветна пророштва о доласку Месије ☐ Свети Јован Претеча
---	--	--	--

<p>III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ</p> <p>5. Нови Завет је испуњење Старог Завета</p> <p>6. Новозаветни списи</p> <p>7. Јеванђелисти</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Упознати ученике са настанком новозаветних књига; ☐ Објаснити ученицима кључне новозаветне појмове; ☐ Пружити 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. ☐ моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; ☐ моћи да пронађе 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Нови Завет је испуњење Старог Завета ☐ Новозаветни списи (настанак, подела, функција, 	<p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Теоријска настава се реализује у учионици; ☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из
--	--	--	--	--

	<p>ученицима основ за разумевање смисла новозаветних догађаја;</p> <p>☐ Подстаћи ученике да самостално читају Свето Писмо.</p>	<p>одређени библијски одељак;</p> <p>☐ моћи да каже да се Библија користи на богослужењима;</p> <p>☐ моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе;</p> <p>☐ бити подстакнут на читање Светог Писма.</p>	<p>аутори...)</p> <p>☐ Јеванђелисти</p>	<p>подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>☐ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>☐ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
<p>IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС</p> <p>8. Пресвета Богородица – Благовести</p> <p>9. Богородичини празници</p> <p>10. Рођење Христово</p> <p>11. Христос је Богочовек</p> <p>12. Крштење Христово</p> <p>13. Христова чуда</p> <p>14. Новозаветне заповести и Беседа на гори</p>	<p>☐ Пружити ученицима основно знање о личности Пресвете Богородице;</p> <p>☐ Објаснити ученицима хришћанско поимање слободе;</p> <p>☐ Пружити ученицима основно знање о јеванђелским казивањима о Господу Исусу Христу;</p> <p>☐ Објаснити ученицима разлог оваплоћења Сина Божијег;</p> <p>☐ Подстаћи ученике да у описима Христових чуда увиде љубав Божију</p>	<p>☐ моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“;</p> <p>☐ моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих;</p> <p>☐ моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе;</p> <p>☐ моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога</p> <p>☐ моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима;</p> <p>☐ моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог;</p>	<p>☐ Пресвета Богородица – Благовести</p> <p>☐ Богородичини празници</p> <p>☐ Рођење Христово</p> <p>☐ Христос је Богочовек</p> <p>☐ Крштење Христово</p> <p>☐ Христова чуда</p> <p>☐ Новозаветне заповести и Беседа на гори</p> <p>☐ Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“</p>	

<p>15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Кроз Христове заповести о љубави и тумачење појединих одељака из Беседе на гори указати ученицима на значај љубави према Богу и ближњима. ☐ Подстаћи ученике да живе по Јеванђељу; ☐ Указати ученицима на повезаност Тајне Вечере и Свете Литургије; ☐ Представити ученицима догађаје Страдања и Васкрсења Христовог као кључне за спасење света и човека. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека ☐ моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; ☐ моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; ☐ моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; ☐ бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; ☐ моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Лазарева Субота и Цвети ☐ Тајна Вечера – прва Литургија ☐ Страдање Христово ☐ Васкрсење Христово 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ☐ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ☐ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. <p>Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
--	---	---	---	--

		<p>Јерусалим; ☐ моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрема Христове личности; ☐ моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; ☐ моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; ☐ моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења ☐ моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;</p>		
--	--	---	--	--

<p>V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА</p> <p>20. Вазнесење и Педесетница</p> <p>21. Црква у Јерусалиму</p> <p>22. Павле – апостол незнабожаца</p> <p>23. Прогони хришћана</p> <p>24. Свети цар Константин и крштење царства</p>	<p>☐ Објаснити ученицима значај догађаја Вазнесења и Педесетнице;</p> <p>☐ Упознати ученике са мисионарском делатношћу светих апостола;</p> <p>☐ Упознати ученике са особеностима сведочења вере у раној Цркви;</p> <p>☐ Указати ученицима на узроке гоњења хришћана;</p> <p>☐ Подстаћи ученике на толеранцију према припадницима других вероисповести.</p>	<p>☐ моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице;</p> <p>☐ моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова;</p> <p>☐ моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота;</p> <p>☐ моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва;</p> <p>☐ моћи да објасни значај доношења Миланског едикта;</p> <p>☐ моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;</p>	<p>☐ Вазнесење и Педесетница</p> <p>☐ Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских</p> <p>☐ Мисионарско дело светог апостола Павла</p> <p>☐ Гоњења Цркве</p> <p>☐ Свети цар Константин и крштење царства</p>	<p>☐ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;</p> <p>Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☐ усмено испитивање;</p> <p>☐ писмено испитивање;</p> <p>☐ посматрање понашања ученика;</p> <p>Оквирни број часова по темама Увод – 1 Припрема света за долазак Сина Божијег – 5 Увод у Нови Завет – 5 Богочовек Исус Христос – 16 Црква Духа Светог – 7 Евалуација – 1+1</p>
---	--	--	---	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност 2. Историја 3. Географија 4. Ликовна култура 5. Музичка култура 6. Грађанско васпитање

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ Разред: **шести** Недељни фонд часова: **1** Годишњи фонд часова: **36** Циљ наставе и учења предмета: Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

ИСХОДИ По завршеној области/тема ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>- образложи везу права и одговорности на примеру; – наведе примере за групу права слобода да... и заштита од...; – аргумендује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; – штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА</p>	<p>Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: „слобода да...“ и припадајуће одговорности. Посебна група права: „заштита од...“ и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности.</p>
<p>– сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; – образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему властима на примеру; – разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне;</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p>	<p>Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Ниво и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.</p>

<p>-позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција;– образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца;– примени 7 правила за сигурно чествовање и коришћење СМС порука;– препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме дасе обрати за помоћ;</p>	<p>ПРОЦЕСИ УСАВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p>	<p>Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно чествовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.</p>
---	---	---

САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред	ШЕСТИ	
Годишњи фонд	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција	– наведе основне појмове о животној средини; – наведе примере утицаја човека на животну средину; – уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и	ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ Основни појмови из области животне средине.

<p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>животна средина;</p> <p>– препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја;</p> <p>– активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке;</p> <p>– повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја;</p> <p>– развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету;</p> <p>– емоционално реагује на проблеме локалног окружења;</p> <p>– схвати и разуме поделу и значај природних ресурса</p> <p>– разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса;</p> <p>– препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса;</p> <p>– критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса;</p>	<p>Утицај човека на животну средину.</p> <p>Концепт одрживог развоја.</p> <p>Спровођење акција у заштити и очувању животне средине (мали пројекти).</p> <hr/> <p>ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ</p> <p>Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај.</p> <p>Обновљиви и необновљиви природни ресурси.</p> <p>Жива бића као природни ресурс (мали пројекти).</p> <p>Одрживо коришћење ресурса.</p>
	<p>– наведе изворе и последице загађења природне средине</p> <p>– разликује изворе и врсте загађења;</p> <p>– анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет;</p> <p>– разврстава изворе загађења;</p> <p>– истражи изворе загађења у локалној средини;</p> <p>– наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину;</p> <p>– уочава узрочно последичне везе између глобалних и</p>	<p>ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p> <p>Појам, извори и врсте загађивања.</p> <p>Глобалне промене и глобалне последице.</p> <p>Озонске рупе и последице на животну средину.</p> <p>Смањење загађења од отпада.</p> <hr/> <p>БИОДИВЕРЗИТЕТ И</p>

	<p>локалних проблема загађења и очувања природне средине;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка; – разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета. 	<p>ГЕОДИВЕРЗИТЕТ Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета. Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета. Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.</p>
--	---	---

ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ

Ученици у групама кроз истраживачке задатке анализирају по један од утицаја човека на природну средину као и последице тих утицаја на живот људи. Такође, могу да праве промотивне материјале који се односе на заштиту и очување природе и да осмишљавају различите активности везане за ту сврху.

ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ

Ученици се деле у две групе тако да једна група ради истраживачки задатак везан за предности и недостатке коришћења обновљивих, а друга за коришћење необновљивих извора енергије, а своје резултате приказују путем паноа, ппт и сл.

ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Пронаћи податке о загађењу животне средине на локалном нивоу и након тога обавезно са ученицима разговарати како они виде проблем и што је још важније, како виде решење проблема загађења. С обзиром на то да се као глобалне последице загађења животне средине издвајају ефекат стаклене баште, киселе кише, озонске рупе, ученици у групама путем паноа, стрипа или филма представљају њихове узроке.

БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ

Уколико постоји могућност требало би организовати посету Заводу за заштиту природе Србије или организовати предавања, презентације, креативне радионице, еко-играонице, прилагођена истраживања на терену, излете у природна добра, изложбе цртежа и фотографија, пројекције филмова и слично, чиме се код ученика развија свест о вредностима и значају природних ресурса, њиховом очувању у циљу изграђивања знања и вештина еколошки активних и одговорних грађана.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа се темељи на целовитом (холистичком) приступу и подстицању индивидуалног развоја и развијање свих потенцијала ученика (когнитивни, афективни и психомоторички домен).

Наставник треба континуирано да прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како предвиђају последице, како критички промишљају, чиме се руководе у процесу доношења одлука, како комуницирају. Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*, а успех се изражава описно (*истиче се, добар и задовољава*). Ученици свакако треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати. Ученик је активни субјект у процесу учења, вредновања и самовредновања сопствених постигнућа. Сама природа и концепција предмета и потенцирање на активном, пројектном и истраживачком приступу у стицању ученичких компетенција наглашава формативно оцењивање. Оно се исказује кроз: опис постигнућа ученика, опис ангажовања ученика у настави и препоруке за даље напредовање.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

биологија—одређивање распрострањености одређених група животиња, биоми, пољопривреда....

-ликовна култура – израда паноа, плаката, цртежа, модела, мапа ума;

-информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова;

Предметни наставник, Слађана Вилотијевић

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ- шестиразред Времереализације	Активности/теме	Начинреализације	Носиоциреализације
Септембар	-Упознавањеученикасаправилимапонашања у школи -Образовањезаправадетета -Разговор о односима у одељењу- конструктивнорешавањесукоба -Безбедностдеце у саобраћају -како да помогнем другу да боље учи	-разговор -дискусија -евиденција у ес- дневнику	-одељењскистарешина -ученици -родитељи
Октобар	-Спровођењепланаваспитнихмера -Изражавањесопствених и разумевањетуђихосећања -Учењеусмереноназнање и самопроценауспешногучења -Полиција у службиграђана	-разговор -дискусија -евиденција у ес- дневнику	-одељењскистарешина -ученици
Новембар	- Анализауспеханакрајупрвогкласификационогпериода - Планирањеподршкезаученикекојиимајунедовољнеоце не	-разговор -дискусија -евиденција у ес- дневнику	-одељењскистарешина -ученици -родитељи

	-Насиљекаонегативнапојава Разговор о односима у одељењу		
Децембар	-Подршка и значајсоцијалнегрупе у превазилажењуличнихпроблема -Разговор о односима у одељењу -Превенција и заштитадецеодопојнихдрога и алкохола -Радионице у оквируактуелних тема -Водими рачуна о хигијени		-разговор -дискусија -евиденција у ес-дневнику -одељењскистарешина -ученици -родитељи
Јануар	-ОбележавањеДанаСветогСаве -Анализауспеха и васпитнодисциплинскихмераучениканаполугодишту -Безбеднокоришћењеинтернета и друштвенихмрежа -Колико вреди здравље?		-разговор -дискусија -евиденција у ес-дневнику -одељењскистарешина -ученици -родитељи
Фебруар	-Превенција и заштитадецеодтрговинелјудима -Превенцијаболестизависности		-разговор -дискусија -евиденција у ес-дневнику -одељењскистарешина -ученици -патронажнаслужбаДомаздравља
Март	- Развијањеумећакомуникације -“Коликосепознајемо“ – радионицаизпрограмау мећеодрастања -Заштитаодпожара -Пубертет - Сређивањепедагошкедокументације	-разговор -дискусија -евиденција у ес-дневнику	-одељењскистарешина -ученици -родитељи -Заводзајавноздравље
Април	- Анализауспеханакрајутрећекласификационогпериода -	-разговор -дискусија -евиденција у ес-дневнику	-одељењскистарешина -ученици

	<p>Организовање извођења екскурзије</p> <p>- Обележавање Дана школе</p> <p>- Текућа питања ученика</p>		
Мај	<p>Заштита од техничко-технолошких опасности и природних непогода</p> <p>- Значај мишљења одељења</p> <p>- Анализа успеха ученика на такмичењима</p> <p>- Праћење постигнућа ученика у одељењу</p>	<p>- разговор</p> <p>- дискусија</p> <p>- евиденција у ес-дневнику</p>	<p>- одељењски старшина</p> <p>- ученици</p> <p>- родитељи</p>
Јун	<p>- Анализа успеха на крају школске године</p> <p>- Сређивање педагошке документације</p> <p>- Предлози за побољшање учења и понашања у седмом разреду</p>	<p>- разговор</p> <p>- евиденција у ес-дневнику</p>	<p>- одељењски старшина</p> <p>- ученици</p> <p>- родитељи</p>

7. РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕДМЕТ КОЈИ ПРЕДАЈЕ
Александра Пејовић	Српски језици и књижевност
Весна Вукотић	Енглески језик
Александра Јањић	Немачки језик
Данијела Шебек	Музичка култура
Лела Томашевић	Ликовна култура
Славица Левајац	Историја
Слађана Вилотијевић	Географија
Драгица Дроца	Математика
Ана Ракочевић	Физика
Душица Станојевић	Биологија
Александар Винић и Владан Шипетић	Техника и технологија
	Информатика и рачунарство
Горан Лазовић	Физичко и здравствено васпитање
Видан Заграђанин	Верска настава
Александра Пејовић	Грађанско васпитање
Владан Шипетић	Предузетништво (слободна наставна активност)

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

СЕДМИ РАЗРЕД		
фонд часова	Н	Г
Српски језик и књижевност	4	144

Енглески језик	2	72
Ликовна култура	1	36
Музичка култура	1	36
Историја	2	72
Географија	2	72
Физика	2	72
Математика	4	144
Биологија	2	72
Хемија	2	72
Техника и технологија	2	72
Информатика и рачунарство	1	36
Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно	28	1008
Обавезни изборни предмети(1)	Н	Г
1.Грађанско васпитање/Верска настава	1	36
2.Страни језик – Немачки	2	72
Слободне наставне активности	1	36
7.разред-Предузетништво		

Облик образовно-васпитног рада		
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Остали облици образовно-васпитног рада	Н	Г
Час одељењског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36/72
Екскурзија	1-3 дана годишње	

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 144

Недељни фонд часова: 4

Циљеви:

- оспособити ученике да правилно користе српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развијају читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстицати имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се оспособљавање ученика да одговарајућим врстама читања открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Задаци:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза; увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког); оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова; -упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу; поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста; развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм); упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује; подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво; подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.); васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности; развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ФОНДА ЧАСОВА ПО ОБЛАСТИМА

Тема/област	Прво полугодиште			Друго полугодиште		
	Обрада	Остало		Обрада	Остало	
1. Језик	16	23	39	9	10	19
2. Књижевност	20	5	25	20	6	26
3. Језичкакултура	2	14	16	2	17	19
Укупно	38	42	80	31	33	64
	80			64		
	144					

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начини и поступци остваривања програма
	-користи књижевне термине		ЛЕКТИРА	Компетенција	Комбиновање

1.	и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима које чита; -истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их у складу са узрастом; -разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; - разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму;слободни и везани стих; рефрен; -тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраниом лирском тексту; -локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; -разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - разликује облике казивања (форме приповедања); - идентификује језичко - стилска изражајна средства и	<p>К Њ И Ж Е В Н О С Т</p>	<p>Лирика 1.Јован Дучић: „Подне“ 2.Милан Ракић: „Божур“ 3.Владислав Петковић Дис: „Међу својима“ 4.Милутин Бојић: „Плава гробница“ 5.Десанка Максимовић: „Крвава бајка“ 6.Стеван Раичковић: „После кише“ 7.Јован Јовановић Змај: „Јутутунска јухахаха“ 8. Рабиндранат Тагоре: „Папирни бродови“ 9.Вислава Шимборска: „Облаци“</p> <p>Епика 1.Народна бајка (једна по избору): „Међедовић“/ „Чудотворни прстен“/„Златоруни ован“ 2.Стефан Митров Љубиша: „Кањош Мацедоновић“ (одломак) 3.Радоје Домановић: „Вођа“(одломак) 4.Петар Кочић: „Кроз међаву“ 5.Иво Андрић: „Јелена, жена које нема“ (одломак) 6.Данило Киш: „Прича о печуркама“ /„Еолска харфа“ 7.Алфонс Доде: „Последњи час“ /Владимир Набаков: „Лош дан“ 8.„Дневник Ане Франк“</p>	за учење; Рад са подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу.	различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу -Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца -Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак -На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. -Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву -Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици
----	--	--	--	---	---

	<p>разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; -уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; -критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; -доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; -размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевноуметничких текстова; -препоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст.</p>		<p>(одломак) 9.Ефраим Кишон: „Код куће је најгоре“ (једна прича по избору) 10.„Афоризми“ (Душан Радовић и други)</p> <p>Драма 1.Бранислав Нушић: „Власт“ (одломак) 2.Вида Огњеновић: „Кањош Мацедоновић“ (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана)</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <p>Обавезна дела 1.Михајло Пупин: „Са пашњака до научењака“ (одломак) 2.ЈеленаДимитријевић:„Седам мора и три океана“ (одломак)/Милош Црњански: „Наша небеса“ („Крф, плава гробница“ - одломак)</p> <p>Једно дело по избору 1.Јован Цвијић: „Охридско језеро“ (одломак) / Пеђа Милосављевић: „Потера за пејзажима“ 2.Светлана Велмар Јанковић: „Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана)“ 3.Уметнички и научнопопуларни</p>	<p>самостално закључују о вредностима тих дела -Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве -На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача -Упоредију народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике</p>
--	--	--	--	--

			<p>текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја 4.Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <p>1.Епске народне песме покосовског тематског круга („Смрт војводе Пријезде“, „Диоба Јакшића“, и једна песма по избору)</p> <p>2.Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима („Мали Радојица“, „Стари Вујадин“, „Старина Новак и кнез Богосав“, „Ропство Јанковић Стојана“)</p> <p>3. „Свети Сава у књижевности“: одломак из „Житија Светог Симеона“ (о опроштају оца од сина); избор из народних прича и предања (на пример: „Свети Сава и ђаво“, Легенде о Светом Сави); избор из ауторске поезије о Светом сави (на пример Матија Бећковић: „ Прича о Светом Сави“);</p> <p>4.Мирослав Антић:„ Плави чуперак“ и „Шашава књига“ (избор)</p> <p>5.Антоан де Сент Егзипери: „Мали Принц“; Момо Капор: „Мали принц“</p> <p>6.Јован Стерија Поповић: „Покондирена тиква“</p>		
--	--	--	---	--	--

		<p>7. Душан Ковачевић: „Свемирски змај“</p> <p>8. Дејан Алексић: „Ципела на крају света“/Игор Коларов: „Дванаесто море“</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати до 3 дела)</p> <p>1. Милорад Павић: „Руски хрт“ (одломак)</p> <p>2. Тургеев: „Шума и степа“</p> <p>3. Антон Павлович Чехов: „Чиновникова смрт“</p> <p>4. Јанко Веселиновић: „Хајдук Станко“ (одломак из првог дела романа)</p> <p>5. Гордана Малетић: „Катарке Београда“ (прича „Зебња“ и друге)</p> <p>6. Урош Петровић: „Загонетне приче“</p> <p>7. Александар Манић: „У свитање света“</p> <p>8. Јасминка Петровић: „Лето када сам научила да летим“</p> <p>9. Градимир Стојковић: „Хјдук у Београду“</p> <p>10. Корнелија Функе: „Срце од мастила“</p> <p>11. Душица Лукић: „Земља је у квару“ (избор)</p> <p>12. Гордана Брајовић: из збирке песама „Индија“ („Индија“ „Пролази слон пун мириса“, „Пролази слон пун Хималаја“)</p>		
--	--	--	--	--

			<p>13. Душан Поп Ђурђев: „Лет лионског Икара“</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње; увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.</p>		
2.	-разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и	Ј	садашњи и глаголски прилог прошли. Подела глаголских	Компетенција за учење; Рад са	Комбиновање различитих врста

	<p>употреби их у складу са нормом; -одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; -уочи делове именичке синтагме; - разликује граматички и логички субјекат; -разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; -препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - идентификује врсте зависних реченица; - исказе реченични члан речју, предлошкопадежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; -примени основна правила конгруенције у реченици;</p>	<p>Е З И К</p> <p>ГРАМАТИКА</p>	<p>облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложен глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошкопадежном конструкцијом, и реченицом. Конгруенција – основни појмови.</p>	<p>подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>дидактичког материјала: илустрација, табела, паноа, Увођење ученика у главне појмове граматике, српског језика прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација</p>
	<p>доследно примени правописну норму;</p>	<p>ПРАВОПИС</p>	<p>Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.</p>		<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела Самоевалуација и евалуација Кроз</p>

					практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке - Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури
	разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;	Ортоенија	Дугоузлазни и дугосилазни акценат.		Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности - Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва - Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију Самоевалуација и евалуација
3.	-говори на задату тему поштујући књижевнојезичку	Ј	Књижевни и остали типови текстова у функцији	Компетенција за учење; Рад са	Комбиновање различитих врста

	<p>норму; -разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; - састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; -напише једноставнији аргументовани текст позивајући се на чињенице; -користи технички и сугестивни опис у изражавању; -препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; -пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; -напише електронску (имејл, СМС) поруку поштујући нормативна правила; -примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); -састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); -правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.</p>	<p>Е З И Ч К А К У Л Т У Р А</p>	<p>унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Текстови: табеле, легенде, графикони... Говорне вежбе: интерпретативноуметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и</p>	<p>подацима и информацијама; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Решавање проблема; Сарадња; Дигитална компетенција; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу</p>	<p>дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост - Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност - Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе -Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање -Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима - Самостално примењују правописна правила Самоевалуација и евалуација</p>
--	---	--	---	--	---

			употреба) . Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.		
<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Историја – друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија– географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура – илустрације књижевних текстова. Музичка култура– мотивски. Страни језици– тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика–математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини.</p>					
Активности у наставном процесу					

Активности ученика	Дефинише, идентификује именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се...
НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА	
Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, 15 мин. Провера знања, тематске провере знања, тест – годишња провера знања) Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.) Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.	

Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.
------------------------------	--

ОБЛАСТ/ТЕМА	СТАНДАРДИ
КЊИЖЕВНОСТ	<p>SJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од 5. до 8. разреда) са именима аутора тих дела</p> <p>SJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>SJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму</p> <p>SJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>SJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог</p> <p>SJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја) уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу</p> <p>SJ.1.4.7. време и место радње, лик...</p> <p>SJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе</p> <p>SJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела</p> <p>SJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања</p> <p>SJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација</p> <p>SJ.2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)</p> <p>SJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научнопопуларне текстове</p> <p>SJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градијација, метафора, контраст)</p> <p>SJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност</p> <p>SJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи</p>

	<p>монолог, дијалог</p> <p>CJ.2.4.8.уочава разлику између препричавања и анализе дела</p> <p>CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама</p> <p>CJ.3.4.1.наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива</p> <p>CJ.3.4.2.издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту</p> <p>CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу</p> <p>CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту</p> <p>CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе</p> <p>CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело</p> <p>CJ.3.4.7.изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже</p> <p>CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави.</p>
<p>ЈЕЗИК (граматика, правопис, ортографија)</p>	<p>CJ.1.2.1.зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>CJ.1.2.4.уме да преприча текст</p> <p>CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)</p> <p>CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу</p> <p>CJ.1.2.7.зна да се служи Правописом (школским издањем)</p> <p>CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима</p> <p>CJ.1.2.9.има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње</p> <p>CJ.1.3.1.зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама</p> <p>CJ.1.3.2.уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације</p> <p>CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима</p> <p>CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи</p> <p>CJ.1.3.5.разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела</p> <p>CJ.1.3.6.препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)</p> <p>CJ.1.3.7.разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)</p>

СЈ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима

СЈ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми

СЈ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)

СЈ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања

СЈ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору као лексички механизам

СЈ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)

СЈ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)

СЈ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)

СЈ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама

СЈ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)

СЈ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика

СЈ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина

СЈ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)

СЈ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој

СЈ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан

СЈ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај

СЈ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста

СЈ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика

СЈ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

СЈ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме

СЈ.2.3.2. препознаје гласовне промене

СЈ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи

СЈ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)

СЈ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)

СЈ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима

СЈ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици

СЈ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика

СЈ.2.3.9. познаје метонимију као лексички механизам

СЈ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима)

	<p>из лектуре и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава</p> <p>CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)</p> <p>CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста</p> <p>CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст</p> <p>CJ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу</p> <p>CJ.3.2.4. пише резиме дужег и /или сложенијег текста</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p> <p>CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)</p> <p>CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму</p> <p>CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p> <p>CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)</p> <p>CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла</p> <p>CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи</p> <p>CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда</p> <p>CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима</p> <p>CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста</p> <p>CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима</p> <p>CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног</p> <p>CJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказа не односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту</p> <p>CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе</p> <p>CJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених</p>

и информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради и вршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање рад и уживања

CJ.2.1.2.познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)

CJ.2.1.3.препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове

CJ.2.1.4.разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи

CJ.2.1.5.проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)

CJ.2.1.6.разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима

CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту

CJ.3.1.1.проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)

CJ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст

CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту

CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе.

НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ДОДАТНА НАСТАВА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставникове инструкције; - користи препоручену литературу; - испуњава и реализује истраживачке задатке; - повезује различите изворе знања и изводи закључке; 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче и усмерава рад ученика; - даје потребна објашњења; - упућује на доступну литературу; - осмишљава истраживачке задатке; - прати реализацију и даје коментар; - одговара на питања; 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проширује знања стечена у оквиру редовне наставе; - самостално истражује, закључује и аргументовано излаже своје мишљење; - даје коментар на свој рад и на радове других ученика; - овладава појмовима из књижевности и књижевнотеоријским појмовима;
Језик	<ul style="list-style-type: none"> поставља питања; - прати инструкције од стране наставника; - решава тестове са примерима из ових области; - уочава у тексту тражене граматичке моделе; - самостално проналази примере у задатом тексту; 	<ul style="list-style-type: none"> подстиче и усмерава рад ученика; - појашњава и додатно објашњава граматичку грађу; - проналази адекватне примере за анализу; - осмишљава и креира задатке за самостално вежбање; - подстиче ученике на самостално креирање примера; 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје и разликује глаголске облике; - разликује променљиве и непроменљиве врсте речи; - анализира именичку синтагму; - прецизно именује реченичне чланове, разликује граматички и логички субјекат, прост и сложен глаголски предикат; - разликује предикатску и комуникативну реченицу, као и врсте напоредних односа и врсте зависних реченица; - разликује којом синтаксичком јединицом је исказан реченични члан; - познаје основне појмове у вези са конгруенцијом; - доследно примењује правописну норму у вези са глаголским облицима, зависним

			реченицама
Језичка култура	-решава понуђене задатке; -поставља питања; -прати инструкције наставника.	подстиче и усмерава рад ученика; -проналази примере у тексту зајезичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје појашњења и образлаже ученичке радове	-разликује књижевноуметнички и публицистички стил; -саставља логички смислене текстове; -уме да искаже аргументоавно мишљење; -прави, чита и тумачи податке представљене легендом, табелом, графиконом, мапом ума и слично.

ДОПУНСКА НАСТАВА

Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност	-прати смернице које добија од стране наставника; - поставља питања; - решава захтеве задатка уз помоћ наставника; - усваја основне појмове из епике, лирике и драме; - усваја основне књижевне термине и појмове;	прати рад ученика; - подстиче и мотивише ученике; - појашњава ученицима захтеве задатака;	Ученик: -разликује књижевни род на основу датог примера; -уочава тему, основне мотиве, фабулу, песничке слике, главне ликове; -препознаје дескрипцију, нарацију, монолог, дијалог; -усваја основне књижевнотеоријске појмове (врсте строфе, стиха, риме и стилске фигуре);

Језик	<ul style="list-style-type: none"> - прати наставникова појашњења; - поставља питања; - прати захтеве задатака; - решава задатке; 	<ul style="list-style-type: none"> проналази једноставније примере за вежбу; - подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању; - прати рад и напредовање ученика; 	<ul style="list-style-type: none"> разликује просте и сложене, као и личне и неличне глаголске облике; - разликује променљиве и непроменљиве врсте речи; - уочава главну реч и зависне шланове синтагме у једноставним примерима; - препознаје врсте субјекта, предиката и објекта; - уочава разлику између комуникативне и предикатске реченице; - препознаје напоредне односе међу независним реченицама; - одређује врсту зависне реченице у једноставнијим примерима; - примењује правописну норму у једноставнијим примерима - препознаје технички и сугестивни опис; - уочава цитат у тексту и тумачи фусноту; - тумачи једноставније табеле и гарфиконе; - допуњује текст различитим облицима променљивих речи; - проналази тражене податке у краћем тексту
Језичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - поставља питања; - решава задатке; - прати инструкције наставник 	<ul style="list-style-type: none"> - појашњава захтеве задатака; - проналази пригодне краће текстове за рад и вежбу; - прати и подстиче рад и напредовање ученика. 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје технички и сугестивни опис; - уочава цитат у тексту и тумачи фусноту; - тумачи једноставније табеле и гарфиконе; - допуњује текст различитим облицима променљивих речи; - проналази тражене податке у краћем тексту.

Стручно веће наставника српског језика и књижевности

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	<p>Introduction</p> <p>Поздрављање; представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у садашњости.</p>	<p>Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенција за учење; Одоговорно учење у демократском друштву; Естетичка компетенција</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.</p>	<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима;</p> <p>- поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>- поставе и одговоре на сложенија питања личне природе;</p> <p>- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње;</p> <p>- размене информације које се односе на дате комуникативне ситуације;</p> <p>- опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа;</p>

			2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју и примењују правила учтиве комуникације.
2.	<p>Past and present</p> <p>Тражење и давање информација о другима и давање информација о себи у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у прошлости; изражавање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.</p>	<p>Комуникација; Сарадња; Дигитална компетенција; Рад са подацима и информацијама; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе;</p> <p>- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји у прошлости;</p> <p>- размене информације у вези са догађајима у прошлости;</p> <p>- опишу у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност и сл.</p> <p>- разумеју и реагују најједноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања;</p> <p>- размене информације које се односе на допадање/недопадање уз образложење;</p> <p>- разумеју предлоге и одговоре на њих;</p> <p>- упуте предлоге и реагују на предлоге пружајући одговарајући изговор или одговарајуће оправдање на прикладан начин;</p> <p>- опишу сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас.</p>

3.	<p>Fame and fortune</p> <p>Исказивање предвиђања, нуђења услуге/ одлука и намера у будућности.</p>	<p>Комуникација; Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности;</p> <p>- разумеју и размене информације које се односе на предвиђање, нуђење услуге/одлуке, и намере у будућности;</p> <p>- изразе своја и туђа предвиђања, одлуке, и намере у будућности;</p> <p>- понуде/прихвате/одбију услугу на прикладан начин;</p> <p>- уоче и опишу сличности и разлике у прослави рођендана у ВБ и код нас.</p>
----	---	--	---	--

4.	Health and safety Описивање догађаја из прошлости; исказивање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.	Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.7. 2.3.8.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости; - размене једноставније информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађаје из прошлости; - опишу историјске догађаје циљне културе користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на допадање/недопадање; - изразе допадање/недопадање једноставнијим језичким средствима; - израчунају време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију.
			1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставнији опис места (знаменитости, институције)

5.	Heroes Описивање места; исказивање просторних односа и смера кретања; описивање догађаја у прошлости; исказивање предлога и сугестија; изражавање будућних планова/договора.	Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација	1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8.	и сл.); - упореде и опишу карактеристике места, користећи једноставнија језичка средства; - опишу места користећи једноставнија језичка средства (знаменитости, занимљивости и сл.); - разумеју појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања; - питају и кажу где се нешто налази користећи једноставнија језичка средства; - затраже и у неколико везаних исказа саопште смер кретања; - разумеју и опишу искуство/догађај из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на предлоге и сугестије уз образложење; - саопште предлоге и сугестије; - разумеју једноставније исказе који се односе на планове за будућност; - у неколико везаних исказа саопште планове/договоре за будућност; - разумеју и поштују правила учтивне комуникације; - опишу значајније градове циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк);
----	--	---	---	---

				- опишу значајни историјски догађај циљних култура
б.	Our enviroment Описивање искуства у прошлости; исказивање жеља и амбиција; исказивање упозорења;	Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање искуства у прошлости; - размене информације у вези са искуствима из прошлости; - опишу у неколико везаних исказа своја и туђа искуства из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју краће и дуже исказе који се односе на жеље и амбиције; - изразе своје и туђе жеље и амбиције једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније текстове који се односе на упозорења; - саопште упозорења; - разумеју текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опишу значајније историјске личности користећи једноставнија језичка средства.

			2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.	
7.	<p>Relationships</p> <p>Исказивање потреба, осета и осећања; изрицање савета, забрана и обавеза; изражавање мишљења (слагања /неслагања).</p>	<p>Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Рад са подацима; Дигитална компетенција; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Сарадња; Решавање проблема; Комуникација</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>- разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима;</p> <p>- изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разумеју и реагују на савете, присуство/одсуство обавезе;</p> <p>- размене информације које се односе на савете, забране, присуство/одсуство обавезе;</p> <p>- саопште савете, забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства;</p> <p>-разумеју и формулишу исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање.</p>

ОБЛАСТ/ТЕМА		МЕСЕЦ										Обрада	Остали типови часа	Свега
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	Introduction	2											2	2
2.	My life	7	5									4	8	12
3.	The future		4	5	1							4	6	10
4.	Times and places				7	3						4	6	10
5.	Cities					4	4	4				4	8	12
6.	Experiences							2	6	2		4	6	10
7.	What's up?									6	4	4	6	10
	Written test 1			3									3	3
	Written test 2							3					3	3
УКУПНО		9	9	8	8	7	4	9	6	8	4	24	48	72

Напомена: Издавач је израдио оквирне годишње и месечне планове пратећи препоруке Министарства просвете, науке и технолошког развоја за планирање образовно-васпитног рада у складу са новим програмима наставе и учења. Наглашавамо да у препорукама дати обрасци нису прописани и обавезни већ само препоручени па они могу према потребама наставника изгледати и другачије. У истом документу се наводи да не постоји прописан образац за писане припреме наставника али се у њиховом креирању мора водити рачуна о реалном контексту у коме наставник ради, материјалним ресурсима и сл. с тим да се у првом и петом/другом и шестом разреду уместо задатака (образовних, васпитних и функционалних) дефинишу исходи часа/дана/недеље.

Преглед тема/комуникативних функција, исхода, наставних садржаја и оперативних задатака, броја часова по теми и укупно

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТ И (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Обрада	Остали типови	Број часова по
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			

<p>1. Introduction</p> <p>Поздрављање; представљање себе и других и тражење/ давање информација о себи и другима у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у садашњости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - поставе и одговоре на сложенија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размене информације које се односе на дате комуникативне ситуације; - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и примењују правила учтиве комуникације. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре</p> <p><i>Chloe. This is Layla Morrison. Where do you live? I live in Oak Street. James lives near there. I don't know that street. Do you know it? Yes, I do. No, I don't. Who's that girl over there? Does she go to this school? Yes, she does. No, she doesn't. Who's that man over there? Why is he climbing that tree? Is he looking for something? We're painting a sign on this door. Someone is moving into this office. He cycles to work every day. I can see him out of the window now. He's arriving on his bike again.</i></p> <p>(The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>		2	2
--	--	--	--	----------	----------

<p>2. My life</p> <p>Тражење и давање информација о другима и давање информација о себи у ширем комуникативном контексту; описивање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји у прошлости; - размене информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађај из 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре</p> <p><i>Where were you born? Were you born in England? No, I wasn't. I was born in Australia. When did you move to a new house? I moved to a new house when I was six. Why did he move to England? Because his father got a new job. My parents got married in Paris. He didn't walk to school. He took the bus. Modern human beings first appeared in Africa 150,000 years ago. How was your weekend? Where did you go? Who did you go with? It was brilliant/</i></p>	4	8	12
--	--	--	----------	----------	-----------

<p>догађаја у прошлости; изража-вање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.</p>	<p>прошлости/историјску личност и сл.</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју и реагују наједноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - размене информације које се односе на допадање/недопадање уз образложење; - разумеју предлоге и одговоре на њих; - упуте предлоге и реагују на предлоге пружајући одговарајући изговор или одговарајуће оправдање на прикладан начин; - опишу сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас. 	<p><i>fantastic/great/not bad/OK... I didn't like it here first because all my friends were in Australia. (The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола) Do you like skiing? What does Mickey like doing? What doesn't he like doing? Do you fancy a game of football? Sorry I can't. I've got a piano lesson. Would you like to come too? Yes, please. Do you want to come to my party? Yes, I'd love to. Thanks. (Would like + инфинитив, like + глаголска именица);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>			
<p>3. The future</p> <p>Исказивање предвиђања, нуђења услуге/одлука и намера у будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разумеју и размене информације које се односе на предвиђање, нуђење услуге/одлуке, и намере у будућности; - изразе своја и туђа предвиђања, одлуке, и намере у будућности; - понуде/прихвате/одбију услугу на прикладан начин; - уоче и опишу сличности и разлике у прослави рођендана у ВБ и код нас. <p>- The first written test</p>	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>Tomorrow the spaceship Galaxy will leave the Moon's orbit and... How long will the journey take? I'm sure/I believe I'll win the award this year. I think/don't think I'll live in another country. Look at the clouds! It's going to rain. What's the problem? The DJ is ill. Don't worry. I'll be the DJ. What? You'll do it. Are you sure? Yes, It'll be fun. Would you like a drink? I'll get you a glass of lemonade. Thanks. Is there a lot to do for your party? Yes, but don't worry, everybody's going to help. Layla and I are going to decorate the room. Why are you putting on your coat? I'm going to take my dog for a walk. (Will за предвиђања, понуде/одлуке; Going to за предвиђања, одлуке, намере; Would you like за изражавање понуде);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	4	6	10
				3	3

<p>4. Times and places</p> <p>Описивање догађаја из прошлости; исказивање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости; - размене једноставније информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађаје из прошлости; - опишу историјске догађаје циљне културе користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на допадање/недопадање; - изразе допадање/недопадање једноставнијим језичким средствима; - израчунају време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>At ten o'clock yesterday, I was sending an e-mail to my friends around the world. While I was cycling past the dam, I saw a crack in the wall. What were people doing when you reached the town? They were shopping and some children were playing. As Leo was running, he dropped his teddy. What did the people do when they heard you? They grabbed their children and ran indoors. (The Past Continuous Tense; The Past Continuous Tense и The Past Simple Tense– разлике у значењу); We went to New York for our holidays. That sounds exciting. I've got a new computer game called Virtual Soap. That sounds interesting. Here's the pizza. It looks delicious. I'd like to taste it. The path looks dangerous. I think I'll go back. The film looks boring. I think I'll fall asleep. (глаголи look и sound); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>	4	6	10
<p>5. Cities</p> <p>Описивање места; исказивање просторних односа и смера кретања; описивање догађаја у прошлости; исказивање предлога и сугестија;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставнији опис места (знаменитости, институције и сл.); - упореде и опишу карактеристике места, користећи једноставнија језичка средства; - опишу места користећи једноставнија језичка средства (знаменитости, занимљивости и сл.); - разумеју појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања; - питају и кажу где се нешто налази користећи једноставнија језичка средства; - затраже и у неколико везаних исказа 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>On the first day we went on a sightseeing tour. On the second day we took the underground. This is Buckingham Palace. The Queen lives here, but she isn't here all the time. The Olympics were in London in 2012. The stadium and the other buildings are amazing. The London Eye is the biggest wheel of its kind in the world. (The Past Simple Tense; The Present Simple Tense за изражавање чињеница); Excuse me. Is there a post office near here? How do we get to the post office, please? Go along this street. There's a supermarket on the right. Go past the</i></p>	4	8	12

<p>изражавање будућих планова/договора</p>	<p>саопште смер кретања; - разумеју и опишу искуство/догађај из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на предлоге и сугестије уз образложење; - саопште предлоге и сугестије; - разумеју једноставније исказе који се односе на планове за будућност; - у неколико везаних исказа саопште планове/договоре за будућност; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације; - опишу значајније градове циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк); - опишу значајни историјски догађај циљних култура</p>	<p><i>supermarket and take the first turning on the left. You can't miss it. It's between the courthouse and the town hall – opposite the prison.</i> (Егзистенцијално 'There', Импера-тив, предлози за место, одређени и неодређени члан – првопоменути, другопоменути и уз имена институција); <i>He walked along the bridge and nothing happened. He saw nobody. He looked everywhere. While he was sitting, somebody spoke to him. (The Past Simple Tense, The Past Continuous Tense за препричавање догађаја; неодређене заменице са some, any, no, every – something, anything, nothing, everything, someone, anyone, no one...); Shall we go and see 'Cyberspace' on Saturday? I can't. My grandparents are coming this weekend. What about Friday? That's not good for me. I'm playing football on Friday. (Shall we... за изражавање предлога и сугестија; The Present Continuous Tense за изражавање планова/договора у будућности. текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>			
--	---	---	--	--	--

<p>6. Experiences Описивање искуства у прошлости; исказивање жеља и амбиција; исказивање</p>	<p>- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање искуства у прошлости; - размене информације у вези са искуствима из прошлости; - опишу у неколико везаних исказа своја и туђа искуства из прошлости користећи</p>	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>I've been in some plays at the theatre. I haven't been on TV or in a film, but I'd love to. Have you ever played golf? I've never played any sport. I've climbed Mount Everest twice in my life. Would you like a drink? No, thanks. I've just had one. Can I speak to Mellinda, please? Sorry, she's just gone out. (The Present Perfect</i></p>	<p>4</p>	<p>6</p>	<p>10</p>
--	--	---	-----------------	-----------------	------------------

упозорења;	<p>једноставнија језичка средства;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумеју краће и дуже исказе који се односе на жеље и амбиције; - изразе своје и туђе жеље и амбиције једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније текстове који се односе на упозорења; - саопште упозорења; - разумеју текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опишу значајније историјске личности користећи једноставнија језичка средства. <p>- The second written test</p>	<p>Tense за изражавање искуства у недефинисаној прошлости до неког тренутка у садашњости, као и уз прилошке одредбе <i>ever, never, just</i>); <i>I've won several races. Last week I was in the Country Championship. I didn't win the race because my car broke down.</i> (The Present Perfect Tense и The Past Simple Tense разлике у употреби и значењу); <i>I want to be an actress. I'd love to be on TV.</i> (глаголи <i>want</i> и <i>would love</i> за изражавање жеља и амбиција); <i>Never give your real address, date of birth or e-mail address on the Internet. Don't open any attachments as they may contain a virus. Delete the e-mail immediately.</i> (Императив); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>		3	3
<p>7. What's up?</p> <p>Исказивање потреба, осета и осећања; изрицање савета, забрана и обавеза; изражавање мишљења (слагања /неслагања).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и реагују на савете, присуство/одсуство обавезе; - размене информације које се односе на савете, забране, присуство/одсуство обавезе; - саопште савете, забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разумеју и формулишу исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>I'm thirsty/hot/bored/tired. What's wrong? Have you got a headache? You shouldn't sit so close to the TV. You should sit back here in one of the armchairs.</i> (Модални глагол <i>should</i> за давање савета); <i>You look really tired. You don't have to stay here again tonight. We must catch those thieves. You mustn't touch that switch.</i> (Глаголи <i>must</i> и <i>don't have to</i> за изрицање присуства / одсуства обавезе, глагол <i>mustn't</i> за изрицање забране); <i>Wow! Sounds good! Oh, I see. Me, too. Shall we go? Oh, yes. That'll be great.</i></p>	4	6	10

Укупан број часова:			24	48	72

Преглед облика и метода рада, стандарда постигнућа и начина провере постигнућа, корелација, активности ученика и наставника

Број и назив теме	Облици рада	Методе рада	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Корелација	Активности ученика	Активности наставника
1. Introduction	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и допуни/штиклирај/ одговори на питања/попуни табелу; играње улога, симулација; игра меморије; усмено и писмено давање информација о себи и другима.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песмицу; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.

2. My life	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, историја.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
------------	--	--	--	---	--	---	---

3. The future	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, географија.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
---------------	--	--	---	---	--	---	---

4. Times and places	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.7. 2.3.8.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, географија.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
---------------------	--	--	--	---	--	---	---

5. Cities	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, географија, историја.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
-----------	--	--	--	---	--	---	---

6. Experiences	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и понови/одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, историја, екологија, информатика	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
-----------------------	--	---	--	---	---	---	---

7. What's up?	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	КМ – читај/слушај и понови/одговори на питања/попуни табелу/допуни текст/повежи; играње улога, симулација; вођени дијалог; вођено писање састава и усмено излагање.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.6.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.	Грађанско васпитање, српски језик, филмска уметност.	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, певају песму; раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
---------------	--	---	--	---	--	---	---

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма

Планирање наставе и учења

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, садржаја и препоручених језичких активности у комуникативним ситуацијама наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи дефинисани по областима, тј. комуникативним функцијама, усмеравају наставника да операционализује исходе на нивоу једне или више наставних јединица. Наставник за сваку област има дефинисане исходе и од њега се очекује да за сваку наставну јединицу, у фази планирања и припреме часа, дефинише исходе имајући у виду ниво постигнућа ученика. То значи да исходе треба класификовати од оних које би сви ученици требало да достигну, преко оних које остварује већина па до оних које достиже мањи број ученика са високим степеном постигнућа.

При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упути ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

Остваривање наставе и учења

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;

– за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- препознавање везе између група слова и гласова;
- одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби.

Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова;

- замењивање речи цртежом или сликом;
- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

Стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина

С обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких вештина, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем.

Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,

- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,
- од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);
- дужина усменог текста;
- брзина говора;
- јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;
- познавање теме;
- могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца разликујемо следеће врсте читања:

- читање ради усмеравања;
- читање ради информисаности;
- читање ради праћења упутстава;
- читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

- глобалну информацију;

- посебну информацију,
- потпуну информацију;
- скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексике и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);
- степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији монолошког излагања, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији интеракције, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)
- Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:

- читањем писаног текста пред публиком;
- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,
- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља интеркултурна компетенција, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

Упутство за тумачење граматичких садржаја

Настава граматике, с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

Грамматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

Грамматичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

Праћење и вредновање наставе и учења

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социолингвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

Литература за ученике: Project 3, 4th edition(енглески језик за 6.разред основне школе), уџбеник и радна свеска са ЦД-ом, код за Online Practice; (дигитални

уџбеник у припреми)

Аутор: Tom Hutchinson

Издавач: *The English Book*, Београд и *Oxford University Press*, Велика Британија, 2019.

Литература за наставнике: Project 3 - Приручник за наставнике, Золтан Ресмувеш;

Остала наставна средства: *CPT (classroom presentation tool)*– софтвер за интерактивну белу таблу (користи се уз помоћ рачунара и пројектора);

аудио ЦД, ДВД, ДВД радни листови и упутства за наставнике; онлине тест генератор; *e-book* у припреми

НАПОМЕНА:Додатни дидактички материјал за наставнике и ученике омогућен је на интернет страницама издавача.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: седми

Годишњи фондчасова:36

Недељни фондчасова:1

Циљ:

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Укупан број часова и број часова по темама/областима:

Редни број теме	ОБЛАСТ/ТЕМА	ПРЕДВИЂЕН БРОЈ ЧАСОВА ЗА ТЕМУ
1.	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	19
2.	КОМУНИКАЦИЈА	12
3.	УМЕТНОСТ ОКО НАС	5
УКУПНО:		36

Кључни појмови садржаја: композиција; елементи композиције; принципи компоновања; арабеска; пропорције; простор; кроки; контрапост; анфас полупрофил; профил; ентеријер; екстеријер; амбијент; склад; естетика; дизајн; рециклажа, сцена, дизајн светла, дизајн звука, сценографија, костимографија, менаџер, презентација; савремена уметност, амбијентална уметност, дигиталне технологије, музеј, галерија, атеље, уметничке организације и удружења, уметничка занимања, уметничко наслеђе

р.бр.	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
-------	---	--------------------------	----------	-------------------------------	---

1.	<p>- Разуме појам простора и препознаје га у свакодневном животу, као и у различитим видовима уметничког изражавања</p> <p>- користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања;</p> <p>- изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију;</p> <p>- обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи;</p>	ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	<p>Композиција</p> <p>Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна)</p> <p>Арабеска</p> <p>Појам, врсте, принципи и начини конструкције, израда арабеске</p> <p>Пропорције</p> <p>Односи величина, пропорције људске фигуре, пропорције портрета, кроки</p> <p>Простор</p> <p>Појам и врсте простора (унутрашњи и спољашњи, микро и макро); простор у ликовним уметностима;</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција.</p> <p>Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака.</p> <p>Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о</p>
----	--	-----------------------	--	---	--

	<p>-користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>– представи своје и радове других, кратко,</p>		<p>Амбијент</p> <p>Елементи који чине амбијент (дизајн ентеријера, атмосфера, корисници, утицај амбијента на расположење, активност и учење, обликовање школског простора, поставка изложбе).</p> <p>Перспектива</p> <p>Врсте перспектива: нагомилавање; вертикална; инверзна; иконолошка (семантичка); линеарна (централна, угаона,</p>		<p>уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>аргументовано и афирмативно;</p> <p>-користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад</p> <p>-описује свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела и класицизма;</p>		<p>птичија, жабља); ваздушна, колористичка и полиперспектива.</p>	<p>пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>
--	---	--	---	--

2.	<p>-идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p> <p>-изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>-разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха;</p> <p>-препозна различите врсте фотографија;</p> <p>-самостално креира своје</p>	КОМУНИКАЦИЈА	<p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p> <p>Фотографија Историја фотографије (појам, врсте фотографија и техника фотографисања); примена фотографије у свакодневном животу; дигитална фотографија.</p> <p>Кадрирање Портрет (анфас, полупрофил и профил); аутопортрет; однос мотива и простора у којем се он налази; динамика кадра</p> <p>Анимација Врсте анимација (фенакистоскоп, праксиноскоп, цртани филм, компјутерска анимација); дизајн карактера анимираних ликова;</p> <p>Покрет, игра, звук Обједињавање игре, покрета и звука (ритуални плесови, карневали, циркуске представе, драмска и филмска уметност, перформанс и хепенинг); Организација сцене</p> <p>Презентација</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих</p>
----	--	---------------------	--	---	---

<p>фотографије успешно користећи начине кадрирања и технику фотографисања ;</p> <p>-уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије;</p> <p>-прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације;</p> <p>-разматра своја интересовања и могућности у</p>		<p>Презентовање тема из ликовне уметности путем PowerPoint-а.</p>		<p>мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>
---	--	---	--	--

	односу на занимања у визуелним уметностима.				
3.	<p>– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p> <p>– предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне</p>	УМЕТНОСТ ОКО НАС	<p>Уметност и технологија</p> <p>Савремена средства израза (видео продукција ликовних дела, инсталације, амбијентална уметност, дигитална фотографија, уметност рециклаже.</p> <p>Моје место, мој крај</p> <p>Институције културе, значајни споменици и ликовни ствараоци Западне Србије.</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење Естетичка</p>	<p>Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу.</p>

	акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе;		<p>Уметничке школе и занимања</p> <p>Преглед средњих школа и факултета за развијање ликовних вештина и знања; врсте</p>	<p>компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка</p>	<p>Организује посете галерији.музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја</p>
			<p>занимања ликовних и примењених уметности (сликарство, вајарство, графика, фотографија, сценографија, костимографија, уметничка керамика, индустријски и графички дизајн, дизајн ентеријера и екстеријера, архитектура, пејзажна архитектура...).</p> <p>Уметничко наслеђе (савремено уметничко стваралаштво нашег краја).</p>	<p>предузетништву</p>	<p>друштвених околности на резултате уметничких израза. У овој области је предвиђен и практичан рад ученика кроз који би се реализовала пројектна настава усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе би ученици користили материјале за рециклажу.</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	
Активности ученика	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставодучи, изведе, процени.
Активноти наставника	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша, посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.
Начин провере остварености исхода	Посматрање, разговор, естетска анализа, бележење активности, комисије ученика и наставника. Ученике оспособљавати да врше самопроцену у остваривању исхода као и процену напредовања других у остваривању прописаних исхода.

Методе, поступци, технике наставе и облици рада	<p>Наставник ствара позитивну атмосферу у којој ученици слободно раде повезујући предмете/теме хоризонтално и верикално. Наставни процес је орјентисан на постизање исхода, али и на сам процес учења и рада на конкретним ликовним проблемима. Ученицима се приступа потпуно индивидуално и прати се потпуно лични напредак ученика у самом процесу рада и остваривања исхода. Полазна основа су индивидуалне могућности ученика. Ученике упућивати на везу ликовне културе са свакодневним животом, како би ученици функционално користили стечена знања. У настави према могућностима користити доступна техничка средства, наставу учинити занимљивом и интересантом, а ученике активирати у што је могуће већој мери.</p> <p>Наставник користи различите методе и облике рада: илустаривне, демонстративне, вербалне, текстуалне, рад у пару, групни рад, индивидуални и фронтални начин рада.</p>
---	---

Начин провере остварености исхода

Формативно, свакодневно оцењивање ученика Индивидуални рад ученика

Мапа радова ученика Практични рад

Усмена провера

Индивидуална естетска анализа Естетска анализа кроз дискусију

Процењивање рада у пару и у групи

Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова

Домаћи задатак Сумативно оцењивање

Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:

- Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);
- Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новимактивностима...)
- Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...) – Разумевање (разуме задатак;разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...; раздваја битно од небитног...)
- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје,дела...)
- Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходнерадове..)
- Организација композиције (примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о перспективи, правцу, смеру...)
- Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...)
- Употреба техника (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике иматеријала)...

ПЛАН ЕВЕЛУАЦИЈЕ- формативно и сумативно оцењивање ученика током школске године				
Елементи које процењујемо	Критеријуми оцењивања	Поступци/ начини оцењивања	Инструменти оцењивања	Време евалуације

Степен остварености	Процењују се:	ученик који остварује веома значајан	Формативно	Учесталост јављања на	На сваком часу
циљева и прописаних	вештине ликовног изражавања и	напредак у савладавању програма предмета	оцењивање:	часу	током школске
исхода, односно	разумевање, примена и	и у потпуности самостално испуњавања	бележење	Свеобухватност одговора	године.
прилагођених	вредновање научених поступака и	захтеве који су утврђени на основном и	активности	Хоризонтално и	Пресек стања
стандарда постигнућа	процедура; рад са различитим	средњем нивоу, као и већину захтева са	ученика на часу у	вертикално повезивање	по
у току савладавања	врстама ликовних материјала и рад	напредног нивоа посебних стандарда	табелу	градива	тримесечјима.
програма предмета;	на различитим врстама ликовних	постигнућа, односно захтева који су	евиденције	Самосталност у	
	задатака; уметничко изражавање;	одређени индивидуалним образовним	наставника	одговарању	
	вештине, руковање прибором,	планом и прилагођеним стандардима	Комисија ученика	Оцена се одређује кроз	
	алатом и технологијама и извођење	постигнућа, добија оцену одличан (5);	и наставника	естетску анализу	
	радних задатака.	ученик који остварује значајан напредак у	Практичан рад	наставника и ученика	

		савладавању програма предмета и у	Групни рад	заједно, неретко учешћем	
		потпуности, самостално, испуњавања	(посматрање	и осталих ученика у	
		захтеве који су утврђени на основном и	наставника,	разреду.	
		средњем нивоу, као и део захтева са	излагање група,	Рад који у потпуности	
		напредног нивоа посебних стандарда	процена осталих	задовољава естетске	
		постигнућа уз мању помоћ наставника,	ученика)	критеријуме у складу са	
		односно захтева који су одређени		ликовним задацима	
		индивидуалним образовним планом и		(оцена 5);	
		прилагођеним стандардима постигнућа,		Углавном задовољава и	
		добија оцену врло добар (4);		види се уложени труд	
		ученик који остварује напредак у		(оцена 4);	
		савладавању програма предмета и у		Делимично задовољава –	
		потпуности, самостално испуњавања захтеве		испод прага могућности	

		који су утврђени на основном и већи део на		ученика (оцена 3);	
		средњем нивоу посебних стандарда		Мала количина уложеног	
		постигнућа, односно захтева који су		труда	
		одређени индивидуалним образовним		(оцена 2);	
		планом и прилагођеним стандардима		Нимало уложеног труда	

		постигнућа, добија оцену добар (3);		(оцена 1). Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе	
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтева који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);		Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	

		Недовољан (1) добија ученик који: - знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; - не изводи закључке који се заснивају на подацима; - критички нерасуђује;			
Ангажовање ученика у настави	Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (2)</p> <p>– не показује интересовање за учење у активностима нити ангажовање (1)</p>	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учестало ст и активност) - Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израдаасоцијација...)	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

			институција ма и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима	-Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
			-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.		

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментира и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик

развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.

Основни ниво

На основном нивоу ученик има следеће компетенције: Изражава своја осећања и идеје користећи основне технике визуелних уметности. Уме да пронађе изворе и информације потребне за креативан рад. Учествује у школским и ваншколским активностима кроз стваралаштво у визуелним уметностима. Познаје вредност сопствене културе и културе других народа.

Средњи ниво

На средњем нивоу ученик има следеће компетенције: Развија своја осећања и идеје користећи различите медије визуелне уметности. Развија интересовања и самостално проналази потребне информације. Активно учествује у школским и ваншколским активностима. Разуме специфичности различитих уметничких дисциплина. Уочава повезаност знања из различитих области или предмета. Разуме вредност сопствене културе и културе других народа.

Напредни ниво

На напредном нивоу ученик има следеће компетенције: Развија и изражава своја осећања, идеје и ставове и адекватно користи различите медије визуелне уметности. Негује и развија своје склоности и интересовања за уметност. Самостално истражује изворе и информације потребне за креативан рад и решавање проблема. Осмишљава и учествује у тимским активностима које доприносе развоју и побољшању друштвене заједнице. Разуме специфичности као и сличности различитих уметничких дисциплина. Повезује знања из различитих области или предмета и примењује их у различитим животним ситуацијама. Свестан је вредности сопствене културе и културе других народа. Разуме универзални језик уметности.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности, индивидуалну креативност и естетску

осетљивост. Основни ниво

Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.

Средњи ниво

Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.

Напредни ниво

Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје. Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.

СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

1. Основни ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу:

1.1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних

уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказујеутисак)

1.2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...)

ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр.

исказујеутисак)

1.3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода

ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)

ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

*Стандарди ЛК.1.1.3. и ЛК.1.2.3. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у

оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

2. Средњи ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу:

2.1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

2.2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...)

ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку

идеју или концепт

ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

2.3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

*Стандарди ЛК.2.1.2. и ЛК.2.2.2. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних

уметности) и у другој области (2.Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности).Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура.Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

3. Напредни ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу:

3.1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

3.2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју

(одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао

одређени ефекат

ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

3.3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних

уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

*Стандарди ЛК.3.1.2. и ЛК.3.2.1. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе

учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

У оквру овог предмета организоваће се рад ликовне секције са фондом од 36 часова на годишњем, односно једног часа на недељном нивоу.

Секција ће бити организована за ученике од V- VIII разреда који исказују интересовање и поседују одређене вештине и таленат за рад у ликовној уметности. У раду секције биће приређене изложбе ученичких радова поводом Дана школе и других значајнијих датума. Ученици ће учествовати на наградним конкурсима, посетити изложбе у Градској галерији и Јокановића кућу. Радиће на естетском уређењу школског простора и неким другим садржајима који буду договорени са њима на почетку сваке школске године. Детаљан план рада

секције биће у годишњем планурада
школе.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: Седми

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА	☐ Неговање способности извођења музике певањем и свирањем ☐ Неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) ☐ Стицање навике за слушање музичког дела ☐ Развијање способности за доживљај музичког дела ☐ Развијање способности за разумевање музичког дела ☐ Развијање критичког мишљења ☐ Подстицање стваралачког ангажовања ученика ☐ Развијање музичке креативности ☐ Развијање способности за импровизацију мелодије
ЛИТЕРАТУРА	МУЗИЧКА КУЛТУРА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, мр Драгана Михајловић Бокан и мр Александра Паладин, Нови логос, Београд, 2019.
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	Српски језик: – Анализа литерарних текстова свих песама које ученици певају у петом разреду (присутна на свим часовима где се обрађују песме) - одлике поетског текста. - „О јесењске дуге ноћи“ и „Пред Сенкиним кућом“, 6/8 такт – Акценат - „Креће се лађа француска“ – Плава гробница - „Тамо далеко“ - Плава гробница

	- „Тихо ноћи“ – Јован Јовановић Змај
	Историја: - „Креће се лађа француска“ – Први светски рат - „Тамо далеко“ - Први светски рат
	Географија: - „Гуантанамера“ - Куба - „Класицизам“ - Државе Европе, Аустрија - „Трзалачки инструменти – гитара“ - Државе Европе, Шанија - „Барок“ - Немачка
	Ликовна култура: - Музичко-стилска раздобља (барок и класицизам) – Композиција и простор
	Верска настава: – „Химна Светом Сави“ – Свети Сава
	Повезивање садржаја из различитих области(уметности)Филмска уметност -Негде изнад дуге – „Чаробњак из Оза“

Корелација ће се оперативно разрађивати током школске године.

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
Човек и музика	· објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван	Знање и разумевање: У области Знање и разумевање ученик уме да:	Упознаје са правилима музичке писменост	Извршава задатке провере музичке	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција;	Свакодневно праћење ученика на часовима; Домаћи задатак

Музика и здравље, поезија певања, вишегласно певање и записивање нота.	<p>уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p> <ul style="list-style-type: none"> · изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; · критички просуђује утицај музике на здравље; · користи могућности ИКТ-а 	<p>Основни ниво</p> <p>1.1.1 . препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких састава.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик:</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке изражајне елементе;</p>	и; задаје задатке провере.	писмености.	<p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Компетенције за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	
--	---	--	----------------------------	-------------	--	--

	<p>за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>1.2.2.извођачки састав.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре).</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера.</p>				
--	--	---	--	--	--	--

Музички инструменти Жичани инструменти. Гудачки: виолина, виола, виолончело и контрабас. Трзачки: Харфа,	<ul style="list-style-type: none"> · препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; · опише начин добијања тона код жичаних инструмената; · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; · објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке 	<p>Знање и разумевање:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких инструмената и састава.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са са живахним карактером);</p> <p>2.1.3. облика српског црквеног/народног музицирања са специфичним контекстом духовног/народног живота.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање</p>	Упознаје ученике са инструментом путем слика, видео/аудио презентација или инструмената у поседу школе	Праве инструменте према инструкцијом наставника или описима из књиге	<p>Компетенције за учење;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Преуимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p>	Индивидуализовани захтеви
---	--	---	--	--	--	---------------------------

<p>гитара, тамбура, мандолина, лаута, цитра и балалајка</p>	<p>могућности инструмената;</p> <ul style="list-style-type: none"> · користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<p>ученик:</p> <p>3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке инструменте;</p> <p>1.2.2.извођачки састав;</p> <p>Средњи ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик</p>				
---	--	--	--	--	--	--

		<p>уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера;</p> <p>3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера;</p> <p>3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		музичког фолклора.				
<p>Барок Класици зам, Развој српске црквене музике</p> <p>Барок у уметност и, музици, Рођење опере, редставн ици барока, инструме нтална и</p>	<ul style="list-style-type: none"> · повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; · наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; · уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог 	<p>Знање и разумевање:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике историјско-стилских периода.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.2 структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми);</p> <p>2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик:</p> <p>3.1.1. упознаје функцијелемената</p>	<p>Пуштање музичких примера са CD – уређаја или уз помоћ интернета</p> <p>Припрема за час.</p> <p>Усмеравање активност и на самом часу.</p> <p>Увођење у слушање музике.</p> <p>Презентовање садржаја о слушаним композицијама и композиторима</p>	<p>Слушање примера и њихово описивање; препознавање разлика</p> <p>Пажљиво слушање музике, изражавања ученика о слушаном делу, изражавање емоција кроз кратку причу или ликовну илустрацију.</p>	<p>Компетенције за учење;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Предуимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p>	<p>Повремене провере на крају часа путем усмених или кратких писмених одговора; петнаестоминутне вежбе;</p>

<p>вокално инструментална музика барока, Класицизам у уметности и музици, форме класицизма, представи класицизма, загонетне приче</p>	<p>музичког стила;</p> <ul style="list-style-type: none"> · разликује музичке форме барока и класицизма; · идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; · идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; · изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; · примењује принцип сарадње и 	<p>музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора;</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке изражајне елементе;</p> <p>1.2.2. извођачки састав;</p> <p>1.2.3. музичке жанрове.</p>				
---	---	---	--	--	--	--

	<p>међусобног подстицања у заједничком музицирању;</p>	<p>Средњи ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера;</p> <p>3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>примера;</p> <p>3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора/српске црквене музике</p>				
<p>Извођење музике (певање/свирање)</p> <p>Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног</p>	<ul style="list-style-type: none"> · изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; · критички просуђује утицај музике на здравље; · користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина 	<p>Знање и разумевање:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да:</p> <p>1.1.1 . препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких жанрова и народног стваралаштва.</p> <p>Средњи ниво</p> <p>У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са са живахним карактером);</p> <p>2.1.3. облика народног музицирања</p>	<p>Објашњава правилно извођење песама Припрема за час.</p> <p>Усмеравање активност и на самом часу.</p> <p>Усмеравање на изражајно музицирање.</p> <p>Естетска анализа и самовредновање.</p> <p>Певање и свирање</p>	<p>Певање/свирање у групи или поједи Певање песама.</p> <p>Свирање на дечијим музичким инструментима</p> <p>Групно музицирање</p> <p>· Тактирање песама. Анализа песама.</p> <p>Јавно наступање.</p>	<p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Компетенције за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Одговоран однос према</p>	<p>Свакодневно праћење ученика на часовима; посматрање и праћење интеракције са вршњацима у групи</p>

<p>текста) различит ог садржаја и располо жења традицио налне и уметнич ке музике, које су примере не гласовни м могућнос тима и узрасту ученика. Тактира ње песама. Упознава ње са елементи ма музичког тока:</p>	<p>кроз певање, свирање и покрет; · комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; · учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; · изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); · учествује у школским приредбама и манифестацијама; · понаша се у складу са</p>	<p>са специфичним контекстом народног живота. Напредни ниво У области Знање и разумевање ученик: 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела; 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора; 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд; 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом). Музичко извођење: Основни ниво У области Музичко извођење</p>	<p>песама.</p>	<p>начно</p>	<p>здрављу; Одговоран однос према околини.</p>	
--	--	---	----------------	--------------	---	--

<p>ритам, мелодија , динамик а,темпо, мол и дур, вишеглас је,</p>	<p>правилима музичког бонтонa у различитим музичким приликама; · користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>ученик уме да:</p> <p>1.3.1. пева једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције;</p> <p>1.3.2. изводи једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције на бар једном инструменту.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Музичко извођење ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.3.1. изведе разноврстан музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p> <p>Музичко стваралаштво:</p> <p>Основни ниво</p> <p>У области Музичко стваралаштво</p>				
---	--	--	--	--	--	--

		<p>ученик уме да:</p> <p>1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.</p> <p>Напредни ниво</p> <p>У области Музичко стваралаштво ученик уме да:</p> <p>3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте;</p> <p>3.4.2. импровизује и/или компоњује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова;</p> <p>3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>				
--	--	--	--	--	--	--

ИСТОРИЈА

ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

ГОИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72

НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2

ЛИТЕРАТУРА: Урош Миловојевић, Весна Лучић, Зоран Павловић, Историје за седми разред основне школе, БИГЗ

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК: Славица Левајац

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (допуна)

Ученици у седми разред улазе са већ оформљеним знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Битно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе „како је уистину било”, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле.

Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебно пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Powerpoint презентација, коришћење дигиталних аудиовизуелних материјала и израда реферата).

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Методе, облици рада, диференцијација, индивидуализација, пројектна настава..., домаћи задаци, писмени задаци, корелација	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (елементи оцењивања ученика)
--------	--------------	----------	-------------------------------	---	---

<p>- именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје</p> <p>- повезује историјске изворе са установама у којима се чувају</p> <p>- именује нови век и наводи граничне догађаје</p> <p>- користи основне историјске појмове (стари век, средњи век, повеља, житије)</p> <p>- пореди историјске</p>	<p>1.тема</p> <p>Основи проучавања прошлости</p> <p>(2о+1у+1п=4)</p>	<p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:</p> <p>учење, комуникацију, рад са подацима и решавање проблема, дигитална компетенција</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота.</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалогске, илустративне,</p> <p>демонстративне методе</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана,</p>	<p>Иницијални тест, Формативно, оцењивање усмених одговора ученика, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу;</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>
---	--	---	--	---	--

<p>периоде</p> <p>- разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду</p>				<p>ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове новог века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p>	
<p>Користи основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>-Повеже визуелне и текстуалне</p>	<p>2.тема</p> <p>Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./$(12o+10y+4=26)$</p>	<p>Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе).</p> <p>Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција,</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, естетику, сарадњу, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава</p>	<p>Формативнооцењивање усмених одговора ученика, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p>

<p>информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени)</p> <p>-Сагледава значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>-Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи</p> <p>-Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову</p>		<p>просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма).</p> <p>Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес).</p> <p>Свакодневни живот и култура(промене у начину живота).</p> <p>Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за</p>		<p>(предавање, ,праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја,</p> <p>примена монолошке, дијалогске, илустративне,</p> <p>демонстративне методе</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p>	<p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>
--	--	---	--	---	--

<p>личност</p> <p>-Изражава своје ставове на аргументован начин</p> <p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку</p> <p>- Препознаје основне карактеристик</p>		<p>ослобођење).</p> <p>Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.</p> <p>Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај).</p> <p>Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа).</p> <p>Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног</p>			
--	--	--	--	--	--

<p>е различитих идеологија</p> <p>- Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба</p> <p>- Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>- Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских</p>		<p>уређења).</p> <p>Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.</p>			
--	--	--	--	--	--

извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Упоређује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употреби податке из					
--	--	--	--	--	--

<p>табеле у једноставном истраживању</p> <p>-Наведе специфичност и друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку</p> <p>-</p> <p>Анализирајућ и дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>-Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера</p> <p>-Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>Анализира процес настанка модерних нација и</p>	<p>3.тема</p> <p>Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.(13о+8у+2=23)</p>	<p>Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства).</p> <p>Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва,</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, комуникацију, естетику, сарадњу, дигитална компетенција,рад са подацима и информацијама, одговоран однос према здрављу</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава,очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p> <p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке,дијалогске,илустративне,</p> <p>демонстративне методе ..</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа, сарадња,</p> <p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>
--	---	---	--	---	--

<p>наводи њихове основне карактеристике</p> <p>-Користи основне историјске појмове</p> <p>- На карти показује места где су се десили одређени догађаји</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>- Самостално или у групи реализује једноставне задатке</p>		<p>положај деце и жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот).</p> <p>Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу).</p> <p>Истакнуте</p>		<p>илустрација, шема, графикана, ППТ</p> <p>Виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Увођење ученика у главне појмове средњег века прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>самоевалуација и евалуација</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку</p> <p>- Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>- Пореди положај и начин живота припадника различитих</p>		<p>личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић,</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>друштвених слојева и група у индустријско доба</p> <p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима</p>		Бењамин Калај, Алекса Шантић			
--	--	---------------------------------	--	--	--

историјских извора - Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Упоређује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употреби					
---	--	--	--	--	--

<p>податке из табеле у једноставном истраживању</p> <p>-Наведе специфичност и друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку</p> <p>- Анализирајућ и дате примере уочава утицај научно- технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>окружењу</p> <p>-Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)</p>					
<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Балкански ратови, Први светски рат</p> <p>- Користи</p>	<p>4.тема</p> <p>Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века</p> <p>(9o+7y+3=19)</p>	<p>Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).</p> <p>Међународни односи и кризе</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за: учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетику, комуникацију, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадњу и дигитална компетенција</p>	<p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана настава</p>	<p>Формативно оцењивање усмених одговора ученика, петнаестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу, пројектне активности</p> <p>(презентације, прикупљање података, израда модела, паноа,</p>

<p>основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту: Петар I и Александар Карађорђевић, Николај II Романов, Вилхелм II, Вудро Вилсон</p> <p>Наведе специфичност и друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку: интереси</p>		<p>(формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).</p> <p>југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима).</p> <p>Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија</p>		<p>Индивидуализована настава (предавање, праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја</p> <p>Примена монолошке, дијалогске, илустративне,</p> <p>демонстративне методе рад у пару и групама</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Вежбање на историјској карти</p> <p>Коришћење веб-алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др.</p> <p>Анализа историјских извора</p> <p>Израда ППТ, паноя, кратка предавања од стране ученика</p>	<p>сарадња,</p> <p>примена знања,</p> <p>примена савремених технологија,</p> <p>самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>
--	--	---	--	---	--

<p>великих сила и савеза; Балкански ратови</p> <p>- Уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе</p> <p>- Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом</p>		<p>и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).</p> <p>Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и</p>		<p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Поређење култура</p>	
---	--	---	--	--	--

<p>друштву: односи између великих сила, позиција Србије</p> <p>- Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва: споменичко наслеђе Балканских ратова, 11.</p>		<p>престолонаследни к Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>ноембар</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку: Балкански ратови и Први светски рат, Србија, Краљевина СХС</p> <p>Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>са одговарајућим историјским контекстом: прелазак Срба преко Албаније и др.</p> <p>Уочава улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости: "Тамо далеко", Време смрти, Дан шести и др.</p> <p>- Раздваја битно од небитног у историјској наративији</p> <p>Презентује самостално, или у групи ,</p>					
--	--	--	--	--	--

резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИК					
---	--	--	--	--	--

Корелације

Историја 7.разред Области предмета/теме	Корелације(повезивање садржаја наставних области са другим предметима и њиховим наставним областима) Могућности за успостављање различитих корелација: • садржаја у оквиру самог предмета (успостављање веза међу подобластима предмета) • садржаја у оквиру једног разреда, са различитим предметима (међупредметна хоризонтална корелација); • садржаја истог и других предмета који су савладани у претходним разредима (међупредметна вертикална корелација);		
	Наставни садржај и врста корелације у оквиру самог предмета међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим	Предмет/ разред	Реализација (месец)

	предметима) Међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)		
1.Основи проучавања прошлости	-Основне одлике периода 1780-1918.г. -Историјски извори за изучавање периода 1780-1918.г.	Географија (карте), (Друштвено- економске одлике Азије); српски језик (језичка култура);	септембар
2. Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./	-Индустријска револуција -Доба просветитељства -Енглеска и Америчка револуција -Француска револуција -Наполеоново доба -Српски народ под страном влашћу у другој половини 18.века -Први српски устанак -Други српски устанак -Прва владавина Милоша и Михаила Обреновића -Владавина уставобранитеља	Географија (карте); ликовна култура (визуелни прикази);српски језик (језичка култура) 5.разред (Јунаци Првог српског устанка); (Житије ајдук Вељка Петровића); 7.разред (хајдучки циклус песама: Старина Новак; Кнез Богосав) и ускочки циклус песама : Ропство Јанковић Стојана и Иво Сенковић и ага од Рибника); 7.разред (Живот и прикљученија, Доситеј Обрадовић; Хајдук Станко, Јанко Веселиновић);грађанско васпитање,	Септембар, октобар, новембар, децембар

<p>3.Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Револуције 1848/49.г. -Уједињење Италије и уједињење Немачке -Успон САД и Грађански рат -Источно питање и балкански народи -Велике силе и међународни односи у другој половини 19.века -Промене у привреди и друштву и култури у другој половини 19.века -Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића -Србија на путу ка независности -Србија од 1878.до1903.г. -Црна Гора у доба владичанства -Кнежевина Црна Гора у другој половини 19.века Положај Срба под османском влашћу у 19.веку -Срби под хабзбуршком влашћу у 	<p>(грађанско васпитање; ликовна култура (визуелни прикази);музичка култура 7.разред (Што се боре мисли моје, Корнелије Станковић);Географија (карте); српски језик (језичка култура); ликовна култура (визуелни прикази);</p>	<p>Децембар,јануар, фебруар, март</p>

	19.веку		
4.Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века	<p>-Међународни односи и кризе почетком 20.века</p> <p>-Развој науке и културе почетком 20.века</p> <p>-Краљевина Србија 1903-1912.г.</p> <p>-Црна Гора на почетку 20.века</p> <p>-Српски народ под аустроугарском и османском влашћу на почетку 20.века</p> <p>-Балкански ратови 1912-1913.г.</p> <p>-Свет у Великом рату 1914-1918.г.</p> <p>-Човек у Великом рату</p> <p>Србија у Великом рату 1914-1918.г.</p>	<p>Географија (карте), (Опште одлике привреде у Србији, српски језик (језичкакултура),(7.разред - Волео сам Вас,А.С. Пушкин); физика (Допринос Николе Тесле и Михаила Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени); грађанско васпитање; историја 7.разред (Индустријска револуција, Грађанске револуције); биологија (Теорија еволуције); Географија (карте),(Географски положај, границе и величина Републике Србије); (Миграције);</p> <p>Српски језик (језичка култура), (српски језик 6.разред (Јован Дучић; О, класје моје, Алекса Шантић; Богојављенска ноћ, Светозар Ћоровић), 8.разред (Подне , Јован Дучић),(Сумњиво лице, Бранислав Нушић), (Све ће то народ позлатити, Лаза Лазаревић) ; ликовна култура (визуелни прикази) , музичка култура 5.разред (Боже правде, Даворин Јенко); Географија</p>	Април, мај, јун

		(карте); српски језик (језичка култура); ликовна култура (визуелни прикази); Географија (карте), 8.разред (Јужни обод Панонске низије; Становништво Србије-основне одлике; Миграције; Београд.главни град; Привреда и саобраћај у Србији); српски језик (језичка култура); 8.разред (Домовина, Душан Васиљев); 7.разред ((Плава гробница, Милутин Бојић); ликовно (визуелни прикази); музичка култура 6.разред (Тамо далеко); веронаука;	
--	--	---	--

Улоге наставника и ученика у извођењу наставе историје

Активност наставника:	Активност ученика:
Објашњава, сугерише, мотивише, одстиче, поставља проблем, даје истраживачке задатке, анализира, проверава, поставља питања...	Активно слуша, учествује у разговору, одговара на питања, гледа илустрације, истражује и анализира историјске изворе, ради тестове (иницијалне, петнаестоминутне, стандардизоване тестове...), израђује паное, презентације, учествује у пројектној настави...

Улоге наставника и ученика у различитим етапама пројектне наставе

Етапа наставне активности	Активност наставника	Активност ученика
1. Избор теме и формулисање оквирног циља пројекта	Заједно са ученицима предлаже теме и формулише опште образовне и пројектне циљеве.	Расправљају и заједно с наставником бирају тему.
2. Подела теме на подтеме и формулисање посебних циљева за сваку подтему	Помаже ученицима у постављању и прецизирању подтема.	Предлажу или бирају понуђене подтеме
3. Формирање група/тимова и подела задужења	Формира групе по изабраним подтемама водећи рачуна о интересовањима ученика	У оквиру малих група/тимова међу собом деле улоге ради успешније реализације изабраног задатка.
4. Припремање материјала за истраживачки рад	Унапред разрађује задатке, питања за истраживачк и рад и припрема потребне ресурсе	Прихватају обавезе у изради задатка

5. Одређивање рока за завршетак пројектне активности и договор о презентацији резултата	Организује расправу и учествује у њој.	Расправљају и утврђују облике презентовања резултата својих истраживања.
6. Разрада пројекта, истраживање	Прати и усмерава рад ученика.	Истражују према унапред утврђеним задацима и процедурама уз инструкције наставника/библиотекара.
7. Обједињавање резултата мањих група/тимова	Упућује ученике како да обједине резултате.	Обједињују резултате према прихваћеним правилима.
8. Презентација	Наставник организује (јавну) презентацију	Извештавају о резултатима свог рада и добијају повратне информације
9. Рефлексија	Наставник процењује резултате реализованих активности и ефекат свог рада.	Ученици оцењују читав процес, своју улогу и допринос у процесу учења.

Славица Левајац

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ СЕДМОГ РАЗРЕДА

НАСТАВНА ОБЛАСТ	Оцена одличан (5)	Оцена врло добар (4)	Оцена добар (3) Ученик:	Оцена довољан (2) Ученик:	Оцена недовољан (1)

	Ученик:	Ученик:			
1. Основи проучавања прошлости	Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује	Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. *показује велику самосталност и	Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о историјским појавама. Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикона. Уме да повеже	Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из новог века. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (географска открића, развитак градова, појава мануфактуре, појава и развој нове културе- Хуманизам и ренесанса, реформација и против реформација, као и апсолутистичке монархије). Уме да наведе узроке и последице најважнијих	Ученик не препознаје градиво, не показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује. Не показује интересовање за учешће у активностима, нити за ангажовање.

	<p>релевантност историјских извора.</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>висок степен активности и ангажовања</p>	<p>личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом. Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје, Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје (научно-технолошка открића – географска открића – појава градова и мануфактуре, реформација и противреформација – апсолутистичке монархије).</p>	<p>појава из прошлости (узрок и последице географских открића, како се и где јавља нова култура, узрок и последице баучно-технолошких открића, узрок и последице реформације, последице реформације, последице противреформације, апсолутистичке монархије). Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно-технолошка открића, морепловци, књижевнике, слике, вајарска дела, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .</p>	
--	---	---	--	--	--

			*показује делимични степен активности и ангажовања	(путовањаморепловаца). *у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања	
2.Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./	Разуме на који начин су повезане појаве из из националне, регионалне и опште историје, Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости. Уме да закључи	Закључује о којемисторијском догађају је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора. Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и	Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је	Именује и разликује основне временске одреднице. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости.Препознаје значење основних појмова из новог	Ученик не препознаје градиво, не показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује. Не показује интересовање за учешће у активностима, нити за ангажовање

	<p>ташто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања.</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту. Зна специфичне детаље из националне и из опште историје.</p> <p>*показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања</p>	<p>наведена легенда.</p> <p>Повезује личност и историјски догађај са одговарајућом историјском одредницом и историјским периодом. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје.</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>века. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (Индустријска револуција, грађанске револуције, Француска револуција, Наполеон и његово доба, револуције 1848/49, уједињење Италије и Немачке, грађански рат у САД, велике силе и балкански народи).</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери</p>	
--	--	--	---	--	--

				критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања	
3.Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.	Разуме на који начин су повезане појаве из из националне, регионалне и опште историје, Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости. Уме да закључи ташто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања. Уме да анализира и процени релевантност историјског	Уме да закључи о ком историјском догађају је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора. Уме да закључи о којем догађају и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора. Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Зна	Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче. Повезује личност и историјски догађај са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разуме узроке и последице важних историјских	Именује и разликује основне временске одреднице. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације. Именује најважније појаве из националне историје. Зна на којем простору се се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости. *у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; -	Ученик не препознаје градиво, не показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује. Не показује интересовање за учешће у активностима, нити за ангажовање

	извора. *показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања	специфичне детаље из националне и из опште историје. *показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања	прекретница из опште историје. Зна и разуме узроке и последице важних историјских догађаја у националној историји. *показује делимични степен активности и ангажовања	понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; -показује мањи степен активности и ангажовања	
4.Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века	-може да закључи на основу одлика историјског периода краја 19-ог и почетка 20-ог века зашто су важни у том историјском контексту -повеже овај историјски период са српским и југословенским	-препознаје на основу примера да је реч о другој индустријској револуцији -уме да објасни повезаност историјске епохе друге индустријске револуције са српским и југословенским простором -повезује ове историјске појаве	дефинише на основу карактеристичних историјских инфорамција да је реч о другој индустријској револуцији -повезује период друге индустријске револуције са временском одредницом -повезује и објашњава личности са периодом друге индустријске	- именује најважније појаве из историје Срба крајем 19-ог и почетком 20-ог века (независност, краљевина, Мајски преврат) уз подршку наставника -именује најважније личности (Милан Обреновић, Александар Обреновић, Петар Карађорђевић уз подршку наставника) -показује на карти државе створене на Балкану после	не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције - не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање - не препознаје основне информације везане за конкретну тему

	<p>простором</p> <p>- узрочно-последично анализира овај историјски период друге индустријске револуције и улогу великих сила у решавању источног – питања; може да анализира историјску улогу личности које су обележиле епоху краја 19-ог и почетак 20-ог века (Никола Тесла, Михало Пупин, Ото фон Бизмарк, краљица Викторија)</p> <p>- критички процени и повезује културна и научна</p>	<p>са садашњим временом</p> <p>-применом знања из историјске хронологије прецизно одређује ком историјском периоду припадају личности које су обележиле епоху</p> <p>-потврђује да је реч о другој индустријској револуцији на основу карактеристичних сликовних извора</p> <p>- препознаје улогу владара Србије и Црне Горе у историјским догађајима и њиховим последицама за историју Србије и Црне Горе(независност, краљевина,</p>	<p>револуције (Никола Тесла, Михало Пупин)</p> <p>-на основу историјске карте у којој је наведена легенда дефинише информације везане за колонијализам</p> <p>- наводи владаре Србије и Црне Горе у другој половини 19-ог и почетком 20-ог века</p> <p>- повезује те владаре са важним догађајима и њиховом временском одредницом (Милан Обреновић, Александар Обреновић-независност, Устав, Мајски преврат, Петар Карађорђевић-Царински рат, завереничко питање)</p> <p>- објашњава узроке и</p>	<p>Балканских ратова уз подршку наставника</p> <p>- набраја у којим државама су живели Срби крајем 19-ог и почетком 20-ог века уз подршку наставника</p> <p>-именује појмове:</p> <p>Први светски рат/трајање/,Сарајевски атентат, фронтови/Западни, Источни, Балкански, Италијански и Солунски/ користећи карту уз помоћ наставника</p> <p>-препознаје карактеристичне историјске информације у форми слике/ наоружање из Великог рата/уз помоћ наставника-именује појмове:Сарајевски атентат, Церска и Колубарска битка,</p>	
--	---	--	---	--	--

	<p>достигнућа током друге индустријске револуције у Европи</p> <p>- закључује на основу историјске карте без понуђене легенде или упоређивањем два графика о одређеној појави током колонијализма</p> <p>-узрочно-последичном анализом може да објасни улогу владара Србије и Црне Горе у датом историјском тренутку (Милан Обреновић, Александар Обреновић, Петар Карађорђевић,</p>	<p>доношење Устава, промена династија, односу према ХМ и Османском царству</p> <p>- повеже појаве из прошлости и садашњости (положај Срба у Османском царству и на Косову- данас)</p> <p>-прецизно одређује којој деценији, веку припада која личности, историјски феномен (Балкански ратови, Бењамин Калај, босанска нација, Гаврило Принцип, Млада Босна, мађаризација)</p> <p>-закључује зашто је дошло до Великог рата и какве су последице/узрок, по вод, колоније, Антанта,</p>	<p>последнице Балканских ратова и утицај на стварање држава на Балкану</p> <p>-објасни узрок и повод за Први светски рат</p> <p>-дефинише фронтове дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>-закључује које су последице рата/људски губици, материјална штета/</p> <p>-уме да покаже на карти која су царства престала да постоје</p> <p>објасни почетак рата између Србије и А-У</p> <p>-дефинише правце кретања А-У војске на основу историјске карте у којој је наведена легенда</p>	<p>повлачење преко Албаније/голгота/ -уз помоћ наставника</p> <p>-каже на основу сликовних историјских извора о којој појави је реч/албанска голгота/- уз помоћ наставника</p> <p>-каже на основу сликовних историјских извора о којој личности је реч / Степа Степановић, Живојин Мишић, Радомир Путник /- уз помоћ наставника</p> <p>у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује мањи степен</p>	
--	--	---	--	--	--

	<p>Никола Петровић-независност Устав 1888, Мајски преврат, Анексиона криза, Царински рат....)</p> <p>- Анализира и процењује живот Срба у ХМ и Османском царству (народно-црквена аутономија, мађаризација, анексија БИХ, простори старе Србије)</p> <p>- закључује на основу историјске карте без понуђене легенде о промени граница на Балкану после Балканских ратова-узрочно-</p>	<p>Централне силе,сукоб блокова, Сарајевски атентат, , материјална штета, људске жртве, нестанак четири царства/</p> <p>-препознаје на основу сликовних историјских извора наоружање које је коришћено у рату</p> <p>-повезује утицај Октобарске револуције на прилике у Европи и свету</p> <p>закључи зашто је дошло до рата Србије и А-У и какве су последице за Србију, Европу и свет</p> <p>-примени знање из историјске хронологије и прецизно одреди</p>	<p>-повезује личност и битке у Србији/Церска-Степа Степановић, Колубарска-Живојин Мишић/</p> <p>-повезује албанску голготу и Крф/опоравак војске, пробој Солунског фронта/</p> <p>-објасни стварање КСХС/Крфска декларација/</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>активности и ангажовања</p>	
--	---	--	--	--------------------------------	--

	<p>последично анализира и повезује узроке и последице Првог светског рата у Европи и на југословенском простору</p> <p>-процењује угао гледања на повод Великог рата из угла победника и побеђеног</p> <p>-разрешава нејасноће у тумачењу повода за Први светски рат</p> <p>процењујеи анализира разлике и релевантност историјских извора код тумачења повода Првог рата</p>	<p>дешавања у Србији и на Солунском фронту од 1914-1918.г./битке, повлачење, ослобађање Србије, боравак на Крфу/</p> <p>-потврди о којим историјским личностима се ради на основу сликовних историјских извора/српске војводе, регент Александар, Никола Пашић/</p> <p>-потврди на основу писаних и сликовних извора о ком догађају је реч/Проглас и слика Проглашење уједињења 1.12.1918.г</p> <p>*показује велику самосталност и висок степен</p>			
--	---	---	--	--	--

	<p>-препознаје и образлаже пристрасност у појединим тумачењима/повод за Први светски рат, улога Младе Босне/</p> <p>-процењује и повезује утицај Октобарске револуције на прилике у Европи и последице на садашњост</p> <p>-представља специфичне детаље Првог светског рата/рововски рат, наоружање, живот у ратним условима, нестанак четири царства.../</p>	активности и ангажовања			
--	---	-------------------------	--	--	--

	<p>-анализира аргументовано улазак Србије и Црне Горе у Велики рат/сагледава узроке и повезаност Србије са земљама Балкана и Европе и њиховог утицаја на избијање рата/</p> <p>-уме да анализира и процењује релевантност историјских извора везаних за избијање рата/политички, идеолошки, географски контекст/</p> <p>-представља специфичне</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>детаље националне историје/Церска, Колубарска битка, Макензенова офанзива, албанска голгота, Нишка декларација, Крфска декларација, КСХС-уједињење/</p> <p>-процени и образложи улогу историјских личности/регент Александар Карађорђевић, Радомир Путник, Степа Степановић,Петар Бојовић, Живојин Мишић, Никола Пашић/</p> <p>-уме да објасни специфичностис</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>стварања Југославенског одбора и улоге у стварању Југославије</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>				
--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ –ДОПУНСКА НАСТАВА/2020-2024/

Ред бр. наст. теме	Број часова по теми	Садржаји програма за допунску наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова основног нивоа Образовни минимум по теми-исходи
		Основи проучавања прошлости	Објашњавање појма прошлости, хронолошких	-Зна да именује историјски период од половине XV до половине XIX века

I	Према потреби		<p>одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; размена у пару</p>	<p>-Зна дефиницију појма „нови век“</p> <p>- Зна хронолошке оквире појма нови век</p> <p>- Зна да именује историјске периоде и зна њихов хронолошки редослед</p> <p>-Зна да разврста и наведе историјске изворе за нови век</p> <p>-Зна да именује најближи архив или музеј у месту где живи и зна зашто су те институције важне</p>
II	10	<p>Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./</p>	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена</p> <p>Вежбање на задатим примерима самостално и у пару</p>	<p>- Зна да наведе појмове револуција и Прва индустријска револуција</p> <p>- Зна да хронолошки одреди век појављивања Прве инд. револуције</p> <p>-Зна да наведе бар један пример револуције (у било ком смислу и времену)</p> <p>-Зна да наведе проналазак којим је покренута Прва инд.револуција (парна машина) и ко је њен проналазач (Џејмс Ват)</p> <p>Зна да наведе политичка права -Демократска права:</p> <p>-пасивно и активно право учествовања у власти (да бираш и да будеш биран)</p> <p>-Зна дефиницију појма устав</p> <p>- Зна ко је Наполеон Бонапарта и зашто је важан</p>

				<p>-Препознаје и именује на сликама Наполеона Бонапарту</p> <p>Зна основне чињенице везане за уједињење Италије (Пијемонт, 1861) и Немачке (Пруска, 1871, Други рајх)</p> <p>-Зна на карти да покаже Немачку и Италију после уједињења</p> <p>-Зна да покаже на карти где се налази Америка,</p> <p>-Зна да опише ко су робови у Америци, одакле су и какав је њихов положај</p> <p>-Зна да наведе узрок и последице сукоба између Севера и Југа, уз помоћ наставника</p> <p>-Зна да покаже на карти где се налази Америка,</p> <p>-Зна да опише ко су робови у Америци, одакле су и какав је њихов положај</p> <p>-Зна ко су Доситеј Обрадовић и Вук Караџић и зашто су значајни за српску револуцију</p> <p>-Зна да су Срби извели прву националну револуцију у Европи</p> <p>-Зна да објасни појмове: устав и револуција</p> <p>- Зна на сликама да препозна Карађорђа и Милоша Обреновића</p> <p>-Зна када се одиграла и зашто Буна на дахије</p> <p>-Зна када је почео, а када се завршио Први српски устанак</p> <p>-Зна ко су Карађорђе Петровић и Стеван Синђелић</p>
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> - Зна датум почетка Другог српског устанка - Зна да именује место где је почео устанак и да га покаже на карти -Именује вођу Другог српског устанка -Зна када се завршио Други српски устанак - Зна ко су Милош и Михаило Обреновић -Зна годину када је донет Сретењски устав (1835) и зашто је он важан, зашто је данас то Дан државности
III	12	Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена Вежбање на задатим примерима самостално и у пару	<ul style="list-style-type: none"> -Зна од када до када је била Велика источна криза и када је био Берлински конгрес -Зна шта спада у Државна обележја (грб, застава, химна) и препознаје обележја државе Србије -Зна да наведе одлуке Берлинског конгреса које се односе на Србију, уз помоћ наставника - Зна да репродукује дефиницију појмова: капиталистичка привреда, Друга индустријска револуција, велика сила -Зна да наведе кључне проналаске Прве и Друге индустријске револуције (Прве- парна машина, а Друге-електрична енергија) -Зна ко су Никола Тесла, Томас Едисон -Зна да наведе имена савеза Антанта и Тројни савез (Централне силе) и ко су њихови чланови - Зна ко су краљ Петар I и престолонаследник Александар

				<p>Карађорђевић</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зна када је био Мајски преврат - Зна да објасни појам анексије и када је била анексија БиХ од стране А-У
IV	14	<p>Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века</p>	<p>Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена</p> <p>Вежбање на задатим примерима самостално, у пару, групи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Зна ко су краљ Петар I и престолонаследник Александар Карађорђевић - Зна када је био Мајски преврат - Зна да објасни појам анексије и када је била анексија БиХ од стране А-У - Зна када су били Први (1912/1913) и Други (1913) балкански рат - Уме, уз помоћ наставника, да на карти покаже границе балканских држава пре и после Балканских ратова -Зна да наведе узрок (борба за колоније) и повод (убиство Франца Фердинанда 28. јуна 1914. у Сарајеву) Првог светског рата , као и његово време трајања (1914 -1918) -Зна да наведе имена војно-политичких савеза (Централне силе и Антанта) и њихове чланице -Зна да именује фронтоне и уз помоћ наставника их покаже на карти -Зна да именује нова оружја, која су се појавила (тенк, авион, бојни отров, подморница)

				-Зна да наведе ко је победник, а ко губитник Првог св. рата
I + II + III	Према потре би	-Сналажење на историјској карти - Израда и читање ленти времена - Читање и тумачење историјских извора - Припремање за контролни	Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на: - решавању асоцијација - анализи познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи - ланац знања	-Израда ленте времена, уз помоћ наставника - Издваја у форми табеле, уз помоћ наставника или другог ученика, позитивне и негативне карактеристике појава у Европи у др. пол. XIX и поч. XX века
	36			

Предметни наставник: Славица Левајац

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ-ДОДАТНА НАСТАВА/2020-2024/

Ред бр. наст . теме	Број часова по теми	Садржаји програма за додатну наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова напредног нивоа Образовни максимум по теми-исходи
		Основи проучавања	- Примена знања из	-Уме да упореди основне карактеристике старог, средњег и

I	Према потреби	прошлости	<p>историје на примерима: историјских извора, у хронологији</p> <p>- Самостална продукција примера</p> <p>- Израда прилога о неком Музеју или Архиву по избору</p>	<p>новог века</p> <p>- Развијање умења самосталне израде ленте времена историјских периода</p> <p>- Уме да изврши селекцију историјских извора по важности за историју као науку</p> <p>- Уочава и објашњава разлику између историјских извора за стари, средњи и нови век</p>
II	4	Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./	<p>- Закључује на основу понуђених материјалних историјских извора</p> <p>- Анализирање писаних историјских извора</p> <p>- Самостално сналажење на историјској карти</p> <p>- Повезивање догађаја у целину на задатим примерима</p> <p>- Помагање другима из разреда</p>	<p>- Зна да објасни процес преласка са феудалног на капиталистички начин производње и са мануфактурног капитализма на либерални капитализам</p> <p>- Зна да објасни промене у привреди и друштву које су настале са првом индустријском револуцијом</p> <p>- Зна да последице политичких револуција примени на примеру Енглеске (16. в.) и Француске (18. в.) и промене њиховог државног уређења (постале уставне парламентарне републике и монархије)</p> <p>- Уочава и објашњава значај Америчке (1775-1783, Устав 1787.) и Ни зоземске (16.в) револуције</p> <p>- Повезује предходно градиво са овом лекцијом, то јест промене које су изазвала велика географска открића са друштвеним и политичким револуцијама које су се одиграле у државама на</p>

				<p>Атлантику</p> <p>-Зна да је идеал демократије:</p> <p>-Подела власти:</p> <p>-законодавна власт</p> <p>-извршна власт</p> <p>-судска власт</p> <p>Критички анализира идеје револуције, начин спровођења, идеје просветитељства у светлу данашње перспективе</p> <p>-Користи са лакоћом и разумевањем изразе: либерализам, политичка права, диктатура, уставна парламентарна монархија, револуција, демократија, терор</p> <p>-Зна и критички сагледава начине обрачунавања са „непријатељима револуције“</p> <p>-Разликује самостално апсолутну монархију, уставну парламентарну монархију и републику</p> <p>Критички сагледава ратовање и идеје, које је ширио Наполеон Бонапарта по Европи, његове поступке у владавини и последице по данашњу Европу одлука Бечког конгреса</p> <p>-Уме самостално да изради ППТ или пано о Наполеону Бонапарти</p> <p>Зна да опише процес ослобађања балканских држава у XIX веку</p>
--	--	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none">-Уочава и описује значај Грчког устанка (1821-1829) за промену односа великих сила према југо-истоку Европе- Анализира целовито позицију Русије у југо-источној Европи, однос великих сила према њој, позицију балканских народа у таквој мрежи изражених интереса, у XIX веку-Зна самостално да опише процес који зовемо Српска револуција (хронолошки, просторно, ко су вође, узроци, последице)-Зна да повеже Српску револуцију са догађајима који су се у исто време дешавали у Европи- Уме самостално на основу анализе песме Востани Србије, да издвоји национални програм Срба-Зна узрочно-последично да анализира ситуацију у Београдском пашалуку крајем XVIII и почетком XIX века са аспекта раје, Османлијског царства, дахија и ситуације у осталом делу Европе-Уме, без проблема, да уочи и протумачи тражене податке из песме Почетак буне против дахија-Зна узрочно-последично да анализира ситуацију у Београдском пашалуку крајем XVIII и почетком XIX века са аспекта раје, Османлијског царства, дахија и ситуације у осталом делу Европе-Уме, без проблема, да уочи и протумачи тражене податке из песме Почетак буне против дахија
--	--	--	--	---

				<p>-Уме целовито да опише и објасни функционисање устаничке Србије</p> <p>-Користећи предходна знања уме да опише међународну ситуацију током 1815.године у Европи и последице по Други српски устанак</p> <p>-Зна целовито да опише прву владавину кнеза Милоша (1815-1939)</p> <p>-Зна ко је Димитрије Давидовић</p> <p>-Критички уме да издвоји кључне моменте њихове владавине и да да свој суд о неким личним, политичким, дипломатским потезима двојице вођа устанка</p> <p>-Проналази занимљивости из живота двојице вођа и то презентује другима (уз сугестије наставника где да нађе одговарајућу литературу)</p> <p>-Уме критички да сагледа владавину уставобранитеља, њихове добре и лоше стране</p>
III	27	Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.	<p>-Развијање умења коришћења историјске карте</p> <p>-Развијање умења тумачења историјских извора</p> <p>- Развијање умења повезивања догађаја у</p>	<p>- Са лакоћом разликује узроке револуције по својој природи</p> <p>-Зна да целовито повеже и објасни узроке и последице Револуције 1948/1949 и зашто се тај период зове „Пролеће народа“</p> <p>(-Зна ко је Клеменц Метерних)</p> <p>- Примењује знање из предходних лекција да објасни суштину политичких промена које се траже у западној и средњој Европи</p>

			<p>целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве...</p> <p>- Помагање другима из разреда</p> <p>- Учење израде паноа, презентације на задату тему</p>	<p>- Разликује појмове политичког и правог народа</p> <p>- Са лакоћом разликује узроке револуције по својој природи</p> <p>-Зна да целовито повеже и објасни узроке и последице Револуције 1948/1949 и зашто се тај период зове „Пролеће народа“</p> <p>(-Зна ко је Клеменц Метерних)</p> <p>- Примењује знање из предходних лекција да објасни суштину политичких промена које се траже у западној и средњој Европи</p> <p>-Уме критички да сагледа владавину уставобранитеља, њихове добре и лоше стране</p> <p>- Зна ко је Анастас Јовановић и зашто је значајан</p> <p>-Уме целовито, самостално, узрочно-последично, да опише владавину кнеза Михаила</p> <p>-Зна да опише функцију Другог намесништва (1868-1872)</p> <p>-Уме целовито да опише Велику источну кризу, користећи знања из предходних лекција</p> <p>- Зна да опише преображај спољне политике Аустро-Угарске од средњоевропске монархије ка држави која тежи ка југо-истоку Европе на примеру Аустро- Угарске улоге у Великој источној кризи</p> <p>-- Зна целовито да опише Велику источну кризу и учешће Србије и Црне Горе и њој</p>
--	--	--	--	--

				<p>-Уме да напише есеј, користећи уџбеник, белешке, литературу: Ослобођење српских територија током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса)</p> <p>-- Уме да анализира положај Срба у Хабзбуршкој монархији-Аустро-Угарској са различитих аспеката: верски, социјални, културни, национални, политички</p> <p>-Уочава корене анимозитета према Србима који се јављају код Хрвата током целог новог века, али од Хрватско-Угарске нагодбе много израженије</p> <p>-Зна да уочи, издвоји и опише положај Срба у Хабзбуршкој монархији током XIX века до 1878.године (Берлинског конгреса)</p> <p>-- Зна да покаже на карти Босански пашалук и опише Турску управу у њему до XIX века</p> <p>-Зна да узрочно-последично опише последице Османске управе у Босни, као и безвлашће које је настало у XIX веку</p>
IV	5	Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века	<p>-Развијање умења коришћења историјске карте</p> <p>-Развијање умења тумачења историјских извора</p> <p>- Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-</p>	<p>Разуме и целовито објашњава и повезује процес демографске револуције, Другу индустријску револуцију, настанак монопола, настанак империјализма и на крају борбу за нову економску и политичку слику света</p> <p>- Повезује и објашњава промене видова капиталистичке производње кроз историју: од мануфактурне, преко либералне до империјализма</p>

			<p>последичних веза; поређење две појаве...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помагање другима из разреда - Учење израде панона, презентације на задату тему - Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<ul style="list-style-type: none"> - Уме да објасни друштвене промене које се одвијају као последица Друге индустријске револуције (прелазак са традиционалног и аграрног друштва на модерно индустријско; развој радничке класе;) - Уме да сам састави монопол (вежба) - Зна ко је Марија Кири - Уме да табеларне демографске податке Европе у XIX веку повеже са предходним историјским знањем - Уме самостално да напише рад (кратко предавање), направи пано, ППТ на тему проналазака Друге индустријске револуције (филм, авион, вишефазна струја, Периодни систем елемената, мотор са унутрашњим сагоревањем, Рендген зраци...) - Зна да објасни две велике међународне кризе између блокова Антанте и Централних сила, а настале у склопу решавања Источног питања: Анексиону кризу (1908) и Балканске ратове (1912/1913) - Зна узроке и последице стварања Централних сила и Антанте (дефинише интересе ових војних савеза) - Зна да објасни две велике међународне кризе између блокова Антанте и Централних сила, а настале у склопу решавања Источног питања: Анексиону кризу (1908) и Балканске ратове (1912/1913) - Зна узроке и последице стварања Централних сила и Антанте (дефинише интересе ових војних савеза)
--	--	--	---	---

				<ul style="list-style-type: none">-Зна да примени појам парламентарне демократије на период владавине Петра I до Балканских ратова-Критички анализира односе Србије и Аустро-Угарске од 1878 до 1914. и повезује Берлински конгрес-Тајну конвенцију-Царински рат-Зна да објасни значај оснивања Универзитета у Србији-Израђује самостално кратко предавање, пано, ППТ (уз сугестије наставника, где може да нађе литературу) о српским владарима 2/2 XIX и почетка XX века- Препознаје, уочава и повезује процес ширења Шиптара на Косову, као национални план, који се од Берлинског конгреса, уз помоћ великих сила, остварује и данас- На примеру дипломатског извештаја Милана Ракића , уочава о којим појавама се ради и повезује их са извештајима са КиМ у последњих 20-ак година-Самостално и целовито описује Балканске ратове (уз податке о Младотурској револуцији, слабљење Османског царства, продор Русије и Аустро-Угарске на Бакан, интереси балканских држава...)-уз приказивање на карти тока и интересних сфера у балканским ратовима- Уме самостално да попуни упоредну табелу Првог и Другог балканског рата (време, битке, узрок, последице; учесници)-рад на часу или домаћи-- --Критички се изражава о подацима изнетим у наведеним табелама демографске структуре Македоније
--	--	--	--	---

				<p>-Целовито објашњава Први светски рат (узрок, повод, ток, последице, хронолошким редом и течно) уз показивање на карти</p> <p>-Уме да упореди геостратешки положај Централних сила и Антанте на почетку, као и како се тај положај мењао током рата</p> <p>-Зна самостално да изради мапу ума за Први светски рат</p> <p>-Уме да анализира табелу поражених земаља Првог св. рата и услова уговора који су им наметнути Версајском мировном конференцијом</p> <p>- Уме да објасни на примеру Првог св.рата зашто је рат стање поништавања цивилизацијских вредности</p> <p>-Уме да да свој аргументован суд о Сарајевском атентату, ултиматуму Аустро-Угарске, као и да пронађе сличности са данашњим условљавањима ЕУ према Србији</p> <p>-Уме да просуди у чему је значај српских победа 1914, за положај сила Антанте, као и за Србију саму</p> <p>-Уме да да свој аргументован суд о Сарајевском атентату, ултиматуму Аустро-Угарске, као и да пронађе сличности са данашњим условљавањима ЕУ према Србији</p> <p>-Уме да просуди у чему је значај српских победа 1914, за положај сила Антанте, као и за Србију саму</p>
I + II +	Према потр		Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз	<p>-Сналажење на историјској карти</p> <p>- Израда ленти времена, асоцијација, питања</p>

III+	еби		рад на:	- Проналажење и тумачење историјских извора
IV			<ul style="list-style-type: none"> - изради асоцијација, питања - проналажењу и презентацији познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи <p>Систематизовање знања</p>	- Помагање другима у припреми за контролни
	36			

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2020-2024/

Садржаји програма	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно-васпитном раду
Историјске секције			

Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, електронског албума знаменитих Срба у новом веку, зидних новина на могуће теме: Српски народ кроз нови век Ленте времена....	10	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, анализа урађеног
Нови век на филму	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих	Прикупљање материјала Излагање материјала Анализа
Нови век на ППТ	4	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања-програмирана настава	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања
Презентација градива	5	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим

			критеријумима
Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима, квиз	6 + 4	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама	Разговор, анализа, размена утисака
1.Договор о раду секције и уређење кабинета (3) 2.Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба/до средине 19.в./ (10) 3.Европа, свет, српска држава и народ у др. пол.19.в.(12) 4.Европа, свет, српске државе и народ на почетку 20.века(11)		Проширивање знања из историје Припремање питања и пропозиција Реализација Развијање такмичарског духа, али и поштовања противника-Нека бољи победи!	Решавање тестова, питања, асоцијација, укрштеница

ГЕОГРАФИЈА

разред	недељно	годишње
седми	2 часа	72 часа

Циљ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК : Слађана Вилотијевић

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ У НАСТАВИ ГЕОГРАФИЈЕ	
целоживотно учење	<ul style="list-style-type: none"> -активно одваја битно од небитног, -ефикасно користи различите методе учења, -разликује чињенице од ставова, веровања и мишљења, -уме да процени степен у ком је овладао градивом -самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. - самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.
сарадња	<ul style="list-style-type: none"> -конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, -доприноси постизању договора о раду заједничког рада, -активно слуша и поставља релевантна питања, -ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групе, - поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару
дигитална компетенција	<ul style="list-style-type: none"> - уме да претражује, критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа средства ИКТ-а, - уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средства, - препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу

	ИКТ-а.
решавање проблема	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства, - самостално или консултујући друге особе (вршњаке, наставнике, родитеље) преиспитује начин решавања проблема, алтернативне начине решавања, тачност и прецизност решења, - примењује изабрано решење и прати његову примену, - вреднује примену датог решења и идентификује добре и слабе стране
рад са подацима и информацијама	<ul style="list-style-type: none"> -зна да је за разумевање догађаја и доношење исправних одлука потребно имати и поуздане податке, -уме да процењује поузданост података и препозна могуће узроке грешке, -користи табеларни и графички приказ података и уме да их чита и тумачи, - користи информационе технологије за чување,презентацију и основну обраду података
вештина комуникације	<ul style="list-style-type: none"> -доприноси постизању договора о раду заједничког рада, -активно слуша и поставља релевантна питања, -ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групе
естетска компетенција	-употребљава основне појмове, схеме и правила који припадају теоријама уметничких грана које постоје у основном образовању

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Регионална географија, принципи регионализације Хомогеност и хетерогеност географског простора	Наставник: Предаје,показује на карти појмове,објашњава,пита ученике,записује на табли,упућује ученике на уџбеник Ученици: Записују,уче,прате уџбеник,питају,показују на атласу појмове	Иновације;разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада-усмено излагање, разговор, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства-уџбеник, савремена образовна технологија(ТВ, рачунар, филм...), видео БИМ	-Уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија;–
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте	ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи његове географске регије	ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних	

			делатности ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) и уме да издвоји географске регије	
ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој,	Наставник поштује принципе поступности, систематичности, очигледности, принцип повезаности теорије са праксом, принцип научности, принцип трајности знања Планира и припрема Предвиђа различите облике и методе рада Користи стручну литературу и друге изворе узима у обзир разлику ученика у напредовању знању и искуству Објашњава и даје упутства Припрема задатке за рад различите тежине Планира коришћење наставних средстава	Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на неким картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија (ТВ, рачунар, филм...)	- Дефинише границе Европе и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу - проналази податке о бројном стању становништва у Азији, регијама и одабраним државама и

	<p>урбанизација, политичка подела Немачка – основне географске карактеристике Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела Норвешка – основне географске карактеристике Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и</p>	<p>Упућује ученике како да попуне нему карту Одговара на питања Чита текст Поставља питања Подстиче активност Организује време на часу Подстиче ученике на истраживачки рад Настоји да примере које даје буду занимљиви и повезани са искуством ученика Препоручује ученицима да користе додатне изворе информација Упознаје ученике са могућностима и начином коришћења школске опреме, интернета и литературе Подстиче ученике да примене научено у свакодневном животу Упућује ученике у истраживачки рад Подстиче ученике да постављају питања и дискутују Посвећује потребну пажњу ученицима који спорије напредују Похвалама мотивише ученике</p>		<p>издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва – описује узроке и последице урбанизације у Азији, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p>
--	--	---	--	---

	<p>економски развој, политичка подела Руска Федерација – основне географске карактеристике Европска унија – пример интеграционих процеса</p>	<p>Вредновање и проверу постигнућа ученика остварује у свим фазама наставног процеса Знања у ченика процењује на различите начине Уважава мишљење ученика Ученици: Учествују у раду Постављају питања Воде белешке Изводе закључке Траже информације И објашњење Раде домаће задатке Попуњавају неме карте По задатим појмовима откривају, истражују, Презентују Дискутују Користе стручну литературу, интернет и друге изворе Анализирају текст, графиконе, табеле Пружају помоћ једни другима</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Износе своје мишљење, Самовреднују своје знање</p> <p>Примењују стечено знање у пракси Користе знања из других предмета</p>		
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>ГЕ1.4.2. препознаје основне природне и</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	

	друштвене одлике Европе	<p>станивништва Европе</p> <p>ГЕ 2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике Европе и наводи његове географске регије</p>	ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије	
--	-------------------------	---	--	--

АЗИЈА	<p>Географски положај, границе и величина Азије</p> <p>Природне одлике Азије</p> <p>Становништво Азије</p> <p>Насеља Азије</p> <p>Привреда Азије</p> <p>Политичка и регионална подела</p> <p>Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски</p>	<p>Наставник планира и припрема градиво предвиђа различите облике и методе рада, користи стручну литературу и друге изворе објашњава, даје упутства припрема задатке за рад различите тежине упућује ученике како да попуне нему карту, одговара на питања чита текст поставља питања подстиче активност организује време на часу подстиче ученике на истраживачки рад препоручује ученицима да</p>	<p>Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на немим картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија(ТВ,</p>	<p>-Дефинише границе Азије и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке,</p>
--------------	---	---	---	--

	<p>процеси, урбанизација, политичка подела Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и</p>	<p>користе додатне изворе информација упознаје ученике са могућностима и начином коришћења школске опреме, интернета и литературе Посвећује потребну пажњу ученицима који спорије напредују, мотивише ученике, вредновање и проверу постигнућа ученика остварује у свим фазама наставног процеса знања ученика процењује на различите начине, уважава мишљење ученика</p> <p>Ученици:</p> <p>Учествују у раду</p> <p>Постављају питања</p> <p>Воде белешке</p> <p>Изводе закључке</p> <p>Траже информације</p> <p>И објашњавају</p> <p>Раде домаће задатке</p> <p>Попуњавају неме карте</p> <p>По задатим појмовима откривају, истражују,</p> <p>Презентују</p> <p>Дискутују</p> <p>Користе стручну литературу,</p>	<p>рачунар, филм...)</p>	<p>језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу</p> <p>-проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва –доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава</p>
--	--	---	--------------------------	---

	становништво	<p>интернет и друге изворе</p> <p>Анализирају текст, графиконе, табеле</p> <p>Пружају помоћ једни другима</p> <p>Изnose своје мишљење,</p> <p>Самовреднују своје знање</p> <p>Примењују стечено знање у пракси</p> <p>Користе знања из других предмета</p>		<p>специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија;</p> <p>анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним,</p>
--	--------------	--	--	---

				демографским, економским и политичко- географским одликама простора;
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике Азије и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да</p>	

			издвоји географске регије	
АФРИКА	<p>Географски положај, границе и величина Африке</p> <p>Природне одлике Африке</p> <p>Становништво Африке</p> <p>Насеља Африке</p> <p>Привреда Африке</p> <p>Политичка и регионална подела Афрички Медитеран и Сахарска Африка</p> <p>Подсахарска Африка</p>	<p>Наставник: предаје, записује,</p> <p>показује на карти, указује на текст, ради са подацима,</p> <p>понавља градиво, задаје домаће задатке</p> <p>Ученици: уче нове појмове,</p> <p>Записују, постављају питања показују на атласу, цртају,</p> <p>одговарају</p>	<p>Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића;</p> <p>динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на немим картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија (ТВ, рачунар, филм...)</p>	<p>- Дефинише границе Африке и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај</p>

				<p>географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу</p> <p>-проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва</p> <p>–доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија;</p> <p>анализира примере позитивног утицаја човека на животну</p>
--	--	--	--	--

				<p>средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи;– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност</p>
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике Африке и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>	
СЕВЕРНА АМЕРИКА	Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке	Наставник: планира час, предаје, записује, показује на карти, указује на	Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални,	-Дефинише границе Северне Америке и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва,

	<p>Природне одлике Северне Америке Становништво Северне Америке Насеља Северне Америке Привреда Северне Америке Политичка подела</p>	<p>текст, ради са подацима, понавља градиво, задаје домаће задатке, оцењује, упућује на разне изворе информација, саставља задатке различитог нивоа Ученици: уче нове појмове, записују, постављају питања показују на атласу, цртају, истражују, решавају разне задатке, користе Интернет и друге изворе информација, одговарају, дискутују, раде презентације, квизове, сарађују међусобно у изради задатака.</p>	<p>диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на неким картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија (ТВ, рачунар, филм...)</p>	<p>мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти Северну Америку, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу - проналази податке о бројном стању становништва и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – доведе у везу квалитет живота становништва са</p>
--	--	---	---	--

				природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; објасни формирање политичке карте света; -описује узроке и последице урбанизације у Северниј Америци
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи његове географске регије</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на</p>	

			ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије	
ЈУЖНА АМЕРИКА	Географски положај, границе и величина Јужне Америке Природне одлике Јужне Америке Становништво Јужне Америке Насеља Јужне Америке Привреда Јужне Америке Политичка подела	Наставник планира и припрема градиво предвиђа различите облике и методе рада, користи стручну литературу и друге изворе објашњава, даје упутства припрема задатке за рад различите тежине упућује ученике како да попуне нему карту, одговара на питања чита текст поставља питања подстиче активност организује време на часу подстиче ученике на истраживачки рад препоручује ученицима да користе додатне изворе информација упознаје ученике са могућностима и начином коришћења школске опреме, интернета и литературе Посвећује потребну пажњу ученицима који спорије	Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на немим картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија (ТВ, рачунар, филм...)	Дефинише границе Јужне Америке и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на некој карти Јужну Америку, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу - проналази податке о бројном стању становништва и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности

		<p>напредују, мотивише ученике, вредновање и проверу постигнућа ученика остварује у свим фазама наставног процеса знања у ченика процењује на различите начине, уважава мишљење ученика</p> <p>Ученици:</p> <p>Учествују у раду</p> <p>Постављају питања</p> <p>Воде белешке</p> <p>Изводе закључке</p> <p>Траже информације</p> <p>И објашњење</p> <p>Раде домаће задатке</p> <p>Попуњавају неме карте</p> <p>По задатим појмовима откривају, истражују,</p> <p>Презентују</p> <p>Дискутују</p> <p>Користе стручну литературу, интернет и друге изворе</p> <p>Анализирају текст, графиконе, табеле</p> <p>Пружају помоћ једни другима</p> <p>Износе своје мишљење,</p> <p>Самовреднују своје знање</p>		<p>појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>објасни формирање политичке карте света;</p> <p>-објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност</p>
--	--	---	--	--

		Примењују стечено знање у пракси Користе знања из других предмета		
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи његове географске регије</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да</p>	

			издвоји географске регије	
АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније Природне одлике Аустралије Колонијални период и становништво Аустралије Насеља Аустралије Привреда Аустралије Океанија – основна географска обележја Политичка и регионална подела	Наставник: планира час, предаје, записује, показује на карти, указује на текст, ради са подацима, понавља градиво, задаје домаће задатке, оцењује, упућује на разне изворе информација, саставља задатке различитог нивоа Ученици: уче нове појмове, записују, постављају питања показују на атласу, цртају, одговарају, дискутују, раде презентације, квизове	Иновације; разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада- усмено излагање, разговор, рад на немим картама, текст, писани и графички радови ученика; наставна средства- уџбеник, савремена образовна технологија (ТВ, рачунар, филм...)	Дефинише границе Аустралије и Океаније и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти Аустралију и Океанију, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу - проналази податке о бројном стању становништва и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске

				карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; објасни формирање политичке карте света;
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне,</p>	

		ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи његове географске регије	директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије	
ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања	Наставник:предаје, записује, показује на карти,указује на текст,ради са подацима, понавља градиво,задаје домаће задатке Ученици:уче нове појмове, Записују,постављају питања показују на атласу,цртају, одговарају	Иновације;разноврсним облицима, савременим моделима учења- фронтални, групни, рад у пару, индивидуални, диференцирана настава, тимска настава, програмирана, проблемска, учење путем открића; динамичким методама рада-усмено излагање, разговор, рад на немим картама,текст, писани и графички радови ученика; наставна средства-уџбеник, савремена образовна технологија(ТВ, рачунар, филм...)	Дефинише границе Арктика и Антарктика и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације на климу – уз помоћ географске карте објашњава специфичности поларних области
СТАНДАРДИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	

	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи његове географске регије</p>	<p>ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>	
--	--	---	--	--

Начин примене и праћење образовног стандарда:

На почетку године ради се иницијално тестирање, које садржи по тежини три нивоа, па се на основу резултата се изводи закључак о нивоима знања. Током године раде се кратки тестови, усмени одговори се процењују код ученика, затим се прати ангажованост ученика у неком заједничком задатку, степен рада са картом, дискусија, домаћи задаци, завршни тестови.

Корелација са другим предметима :

Предмет	Садржај	Индикатор
историја	Географски положај, границе, величина и регионална подела	Садржајна корелација - 1.2.3.
историја	Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ	Садржајна корелација - 1.2.3.
биологија	Природне одлике Аустралије, Природне одлике Јужне Америке	Садржајна корелација – 1.2.3.
историја	Политичка и регионална подела Африке	Садржајна корелација – 1.2.3.

ФИЗИКА**Фонд часова**

СЕДМИ	
недељни	годишњи
2	72

Циљ наставе и учења предмета физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу, развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

Корелација садржаја из физике са садржајима из других наставних предмета

Садржај предмета	Предмет са којим се врши корелација	Тема предмета у корелацији	Начин праћења корелације
Сила и кретање	Математика	Алгебарски изрази	Анализирање, откривање, решавање проблема
Полуга, и момент силе	Техника и технологија	Основни појмови и принципи рада машина и механизма	Анализирање, откривање, решавање проблема
Појам и врсте равнотеже, полуга и њена примена	Биологија	Правилно држање тела	Анализирање, откривање, решавање проблема
Програм седмог разреда	Информатика и рачунарство	Коришћење интернета	Анализирање, откривање, решавање проблема

НАПОМЕНА: Временска корелација са садржајима из других предмета биће наведена у оквиру глобалних планова наставника уз навођење месеца у којем ће се вршити корелација и на чијем часу ће се пратити

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	Садржаји из предмет НАЗИВ ПРЕДМЕТА за СЕДМИ разред	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА
---	-----------------	--	----------------------------------

<p>– разликује скаларне и векторске физичке величине; – користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; – анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; – примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; – покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; – демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења; – самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; – покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; – наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; – прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води; – повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; – разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом;</p>	СИЛА И КРЕТАЊЕ	<p>Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања Други Њутнов закон Динамичко мерење силе Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције Трећи Њутнов закон Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање Интензитет, правац и смер брзине и убрзања Тренутна и средња брзина тела Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања Демонстрациони огледи: – Илустровање инерције тела помоћу папира и тега – Кретање куглице низ Галилејев жљеб – Кретање тела под дејством сталне силе – Мерење силе динамометром – Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце) Лабораторијске вежбе 1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб 2. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица) или помоћу Атвудове машине</p>	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Због тренутне безбедности ученика и наставника поводом епидемије коронавируса могућа је online настава.</p>
--	-----------------------	--	---

<p>-демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања); – разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; – анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; – наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења</p>	<p style="text-align: center;">КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ.СИЛЕ ТРЕЊА</p>	<p>Убрзање при кретању тела под дејством силе теже Галилејев оглед Слободно падање тела, бестежинско стање Хитац навише и хитац наниже Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања) Утицај ових сила на кретање тела Демонстрациони огледи: – Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...) – Падање тела у разним срединама – Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом) – Трење на столу, косој подлози и сл – Мерење силе трења помоћу динамометра Лабораторијске вежбе 1. Одређивање убрзања тела које слободно пада 2. Одређивање коефицијента трења клизања</p>	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Због тренутне безбедности ученика и наставника поводом епидемије коронавируса могућа је online настава.</p>
---	---	--	---

	РАВНОТЕЖА ТЕЛА	<p>Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила Разлагање сила Појам и врсте равнотеже тела Полука, момент силе Равнотежа полуге и њена примена Сила потиска у течности и гасу Архимедов закон и његова примена Пливање и тоњење тела Демонстрациони огледи: – Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа – Равнотежа полуге – Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...) Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона</p>	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Због тренутне безбедности ученика и наставника поводом епидемије коронавируса могућа је online настава.</p>
--	----------------	--	---

	МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА	<p>Механички рад Рад силе Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела Кинетичка енергија тела Потенцијална енергија Гравитациона потенцијална енергија тела Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада Закон о одржању механичке енергије Снага Коefицијент корисног дејства Демонстрациони огледи: – Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра – Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада – Примери механичке енергије тела Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљеб; математичко клатно; тег са опругом) Лабораторијске вежбе 1 Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама 2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица</p>	<p>1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика.</p> <p>Због тренутне безбедности ученика и наставника поводом епидемије коронавируса могућа је online настава.</p>

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	Садржаји из предмет НАЗИВ ПРЕДМЕТА за СЕДМИ разред	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА
	ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	<p>Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање Топлотно ширење тела Појам и мерење температуре Унутрашња енергија и температура Количина топлоте Специфични топлотни капацитет Топлотна равнотежа Агрегатна стања супстанције Демонстрациони огледи: – Дифузија и Брауново кретање – Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди – флаши и две посуде са хладном и топлим водом, Гравесандов прстен, издужење жице, капилара) Лабораторијске вежбе 1. Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем – ситуација; 3. лабораторијским вежбама; 4. домаћим задацима; 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад...); 6. систематским праћењем рада сваког ученика. <p>Због тренутне безбедности ученика и наставника поводом епидемије коронавируса могућа је online настава.</p>

Предмет: МАТЕМАТИКА**Разред: седми****Годишњи фонд часова: 144****Недељни фонд часова: 4**

Циљ: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена
- умеју да одреде приближну вредност броја \sqrt{a} ($a \in \mathbb{Q}$, $a > 0$)
- схватају реалне бројеве као дужинске мере, односно као тачке на бројевној правој одређене дужима које представљају такву меру
- упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степена природан број)
- умеју да изводе основне рачунске операције с полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза (назначене у програму)
- добро упознају директну пропорционалност и практичне примене
- знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао
- познају најважнија својства многоугла и круга; умеју да конструишу поједине правилне многоуглове (са 3, 4, 6, 8 и 12 страница) и да цртају друге правилне многоуглове рачунајући централни угао и преносећи га угломером
- знају најважније обрасце у вези с многоуглом и кругом и да умеју да их примене у одговарајућим задацима
- схвате својства пропорције
- умеју да преведу на математички језик и реше једноставније текстуалне задатке
- користе елементе дедуктивног закључивања (и изводе једноставније доказе у оквиру изучаваних садржаја)

ГЛОБАЛНИ ПЛАН ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ			Фонд часова	
ОБРАДА		УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА	
1.	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	8	12	20
2.	ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	7	11	18
3.	ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	19	26	45
4.	МНОГОУГАО	7	15	22
5.	КРУГ	7	11	18
6.	ОБРАДА ПОДАТАКА	2	3	5
А	ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА ИЗ ПРЕТХОДНИХ РАЗРЕДА		4	4
Б	ПРИПРЕМА, ИЗРАДА И ИСПРАВКА ПИСМЕНИХ ЗАДАТАКА		12	12
УКУПНО	50		94	144

Редни број	Исходи	Теме/област	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
------------	--------	-------------	-------------------	----------------------------	---------------------------------------

1.	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; ☐ одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; ☐ на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; ☐ одреди приближну вредност реалног броја и процени 	РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<ul style="list-style-type: none"> - Квадрат рационалног броја - Решавање једначине $x^2=a$ - Постојање ирационалних бројева(нпр. решавање једначине $x^2=2$) - Реални бројеви и бројевна права - Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2}= a$ - Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција са реалним бројевима. - Функција директне пропорционалности $y=kx, k \in R/\{0\}$ - Продужена пропорција 	Компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња.	<p>Увести појам квадрата рационалног броја pq и илустровати га површином квадрата чија је страница pq, на основу чега ученици треба да закључе да је квадрат произвољног рационалног броја ненегативан број. Решавати једначине $x^2=a$. Дата једначина може имати једно ($=0$) или два решења ($a>0$), али може бити и без решења ($a<0$).</p> <p>Показати да неке једначине облика $x^2=a$ (на пример $x^2=2$) немају решења у скупу рационалних бројева. На конкретним примерима показати да сваки рационалан број има коначну или</p>
----	---	----------------	--	---	---

					<p>бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно.</p> <p>Увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке.</p> <p>Основна својства операције кореновања у R^+</p> <p>Посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2}= a$ и њено тумачење.</p> <p>У оквиру ове теме се обрађује и функција директне пропорционалности $y=kx$ и продужене пропорције које треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика.</p> <p>Посебну пажњу поклонити вези</p>
--	--	--	--	--	--

апсолутну грешку; ☐ нацрта график функције $y=kx, k \in R \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама.		продужене пропорције са класичним двојним разломком.			
2.	Ученик ће бити у стању да: ☐ примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; ☐ правилно користи геометријски прибор.	Питагорина теорема	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме Конструкција тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. Растојање између две тачке у координатном систему.	Компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња	- Упознати ученике кроз предавање са појмом Питагорине теореме. - Користити одговарајуће доказе за упознавање ученика са формулацијом и суштином ове теореме. - Увежбавати примену теореме код разних фигура у којима се појављује правоугли троугао. - Увежбавати препознавање правоуглих троуглова. - Наводити примере практичне примене. - Објаснити кроз одговарајуће примере конструкцију тачака на бројевној правој које

					одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5} \dots$
Ученик ће бити у стању да: ☐ трансформише збир, разлику и	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број;	Компетенција за целоживотно учење; комуникација;	- Упознавање ученика са степенима чији је изложилац конкретан природан број и операцијама са таквим степенима. - Решавање одговарајућих задатака са степенима.		
3.	производ полинома; ☐ примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; ☐ растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); ☐ примени трансформације полинома на решавање једначина.	ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређен облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце	рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња	- Објаснити практичност примене ових знања у физици и другим наукама. - Упознати ученике са појмом алгебарског израза, уз израчунавање вредности једноставнијих израза. - Објаснити појам полинома (моном као специјалан случај полинома). - Решавати полиноме на основу познатих закона рачунских

			коришћењем дистрибутивног закона, формуле за разлику квадрата и квадрат бинома. Примене.		операција с бројевима. - Објаснити растављање полинома на чиниоце типа: $ax + bx$, $a^2 - b^2$, $a^2 + 2ab + b^2$ уз наглашавање сврхе тих трансформација. - Кроз примену растављања на чиниоце објаснити решавање једначина облика: $ax^2 + bx = 0$ и $x^2 - c^2 = 0$
4.	Ученик ће бити у стању да: ☐ примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; ☐ израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост;	Многоугао	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене	Компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња	- Позивајући се на раније стечена знања о појединим геометријским фигурама, дефинисати многоугао као део равни ограничен многоугаоном линијом. - Објаснити зависност збира углова и броја дијагонала ма ког угла од броја његових страница. - Кроз одговарајуће

			ставова подударности.		примере објаснити конструкцију неких правилних многоуглова (са 3, 4, 6, 8... страница) - Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену
☐ ☐ конструише ортоцентар и тежиште троугла; ☐ примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.			ставова подударности троуглова и поступно развијати код ученика вештину доказивања. - Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла, и навести њихове особине. - Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима. - Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла.		
5.	Ученик ће бити у стању да: – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом.	Круг	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	Компетенција за целоживотно учење; комуникација; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња	- Кроз предавање увести појам централног и периферијског угла круга и кроз доказ објаснити њихов однос. - На адекватан начин објаснити обим и површину круга. - Кроз одговарајуће примере на неким моделима

					<p>експерименталним путем објаснити сталност односа обима и пречника круга, уз увођење броја π.</p> <p>- Извести обрасце за дужину кружног лука, површину кружног исечка и површину кружног прстена.</p> <p>- У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставнијих фигура око задате тачке и за задати угао.</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>☐ одређује средњу вредност, медијану и мод.</p>	Средња вредност, медијана и мод.	Компетенција за целоживотно учење; комуникација;	Ову тему реализовати као пројектни задатак. Циљ пројектног задатка је да ученици овладају појмовима средња вредност, медијана и мод и истовремено се увере у применљивост обраде података у свакодневној пракси. Препорука је да се		
б.	Обрада података	рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема сарадња.	пројектни задатак реализује на конкретним примерима и предлог је да у седмом разреду то буде прикупљање, обрада и анализа података добијених		

			анкетом. Теме се могу одабрати из животног окружења и њихов садржај би требало да буде близак узрасту ученика
--	--	--	---

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Реални бројеви

Увести појам квадрата рационалног броја pq и илустровати га површином квадрата чија је страница pq , на основу чега ученици треба да закључе да је квадрат произвољног рационалног броја ненегативан број. При израчунавању квадрата рационалних бројева равноправан статус треба дати квадрирању бројева у облику pq и у децималном запису.

Код решавања једначина облика $x^2=a$, ученици уз наставникову помоћ изводе следеће закључке: дата једначина се може свести на једначину $x^2=a= b^2$ и може имати једно ($=0$) или два решења (>0), али може бити и без решења ($a<0$). Приликом увођења ознаке за квадратни корен нагласити разлику између, на пример, вредности $\sqrt{4}$ и решења једначине $x^2=4$.

У даљем раду показати да неке једначине облика $x^2=a$ (на пример $x^2=2$) немају решења у скупу рационалних бројева, тј. Да се у скупу рационалних мерних бројева не може израчунати мерни број странице квадрата чија је површина 2 (не инсистирати да ученици репродукују одговарајући доказ). На тај начин мотивисати увођење ирационалних бројева, јер из претходног следи да осим рационалних бројева треба имати на располагању и неке друге бројеве (на пример оне чији квадратни корен није рационалан број). Тада се уводи скуп реалних бројева као унија два дисјунктна скупа – скупа рационалних и скупа ирационалних бројева. Сада је природно и да се „рационална” права прошири у реалну праву и покаже како на таквој реалној правој постоје рационалне и ирационалне тачке, Нагласити, међутим, да скуп (позитивних) ирационалних бројева, осим квадратних корена рационалних бројева, садржи и многе друге елементе, од којих ће неки бити поменути касније(рецимо број π).

На конкретним примерима ученици треба да уоче да сваки рационалан број има коначну или бесконачну периодичну децималну репрезентацију, а ирационални бројеви бесконачну непериодичну репрезентацију и обратно (ове чињенице не треба доказивати у општем случају). При израчунавању вредности корена и рачуњања са коренима, када су њихове вредности ирационални бројеви, користити калкулатор или расположиве софтвере.

За све реалне бројеве без обзира да ли имају коначну или бесконачну децималну репрезентацију увести појам приближне вредности и појам апсолутне грешке. Правила заокругљивања реалних бројева увести на следећи начин: на конкретним примерима, посматрањем могућих граница (интервала) у зависности од прецизности, ученици бирају приближне вредности тако да се при заокругљивању бира вредност са мањом апсолутном грешком, након чега се формулишу правила.

Основна својства операција сабирања и множења реалних бројева посматрати и анализирати у поређењу с одговарајућим својствима у скупу рационалних бројева. Основна својства операције кореновања у R^+ треба такође реализовати на примерима при чему се посебно третирају

збир, разлика, производ и количник корена и њихови односи са кореном збира, разлике, производа и количника. При том посебну пажњу обратити на једнакост $\sqrt{a^2}=|a|$ и њено тумачење.

У оквиру ове теме се обрађује и функција директне пропорционалности $y=kx$ коју треба увести на конкретним примерима блиским искуству ученика (раст дужине пута са временом путовања при константној брзини, смањење водостаја реке ако је дневни пад протока константан...). У почетним примерима ученици цртају тачкасти график којим се приказује функција за дискретне вредности променљиве, након чега се долази до конструкције графичког приказа у координатном систему. Тематску јединицу продужена пропорција треба, такође, реализовати на конкретним примерима (подела дате суме у датој размери, одређивање угла троугла ако је дат њихов однос, присуство метала у легурама...). Посебну пажњу поклонити вези продужене пропорције са класичним двојним разломком.

Питагорина теорема

Питагорина теорема је од великог значаја за даље математичко образовање и потребно је пажљиво методички и дидактички обрадити. Као мотивација за тему могу се користити историјски подаци најпре о потреби човека за употребом и конструкцијом правоуглих троуглова током изградње различитих објеката у укупном напретку цивилизације, а чије је законитости Питагора уочио и математички уобличио и формулисао. На примеру египатског троугла експериментом са конопцем, цртежом или симулацијом на неком од динамичких софтвера упознати ученике са теоремом, а затим је и исказати и дати комплетан доказ. Потребно је да ученици схвате концепт Питагорине теореме, а не да напамет науче исказ. У том циљу током вежбања инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе, као и различитим положајима самог правоуглог троугла, како би се ученици оспособили да Питагорину теорему користе касније у образовању у различитим задацима из планиметрије, стереометрије и тригонометрије. Упознати ученике са карактеристичним Питагориним тројкама кроз примере и напоменути да таквих тројки има бесконачно много. Формулисати обрат Питагорине теореме и применити га у задацима.

У другом делу теме пажњу је потребно усмерити на примену Питагорине теореме на конструкције дужи чији је мерни број дужине ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб и правоугли и једнакокраки трапез.

Ученици треба да примењују Питагорину теорему и на једнакокрако правоугли троугао, правоугли троугао са углом од 30° и одређивање растојања двеју тачака у координатном систему.

Уколико наставник има техничких могућности у учионици, након усвајања Питагорине теореме на традиционалан начин, део ове теме може обрадити коришћењем неког од бесплатних динамичких софтвера који ученицима може још очигледније дочарати Питагорину теорему и примену теореме у различитим геометријским задацима и проблемима из свакодневног живота.

Цели алгебарски изрази

У првом делу ове теме уводи се појам степена променљиве природним бројем и изводе се основна својства те операције (множење и дељење степена једнаких основа, степеновање степена, као и правила за степен производа и количника). Ученици треба у потпуности да овладају одговарајућим трансформацијама да би, између осталог, били припремљени за упознавање са операцијама са полиномима који следе. Такође, уводи се појам степена са изложомцем који је нула или негативан цео број, али само у случају основе која је декадна јединица. Примери обухватају краће записивање врло малих рационалних бројева (примене у физици), као и канонско представљање рационалних бројева у децималном запису.

Други део теме обухвата операције с целим алгебарски изразима (полиномима). Најпре се уводи појам полинома и увежбава израчунавање вредности таквог израза за конкретне вредности променљивих који у њему учествују. Затим се дефинишу основне операције са полиномима

(сабирање, одузимање и множење) и увежбава довођење полинома на сређени облик. Притом се, по потреби, користи дистрибутивни закон (у облику $(a+b)(x+y)=ax+ay+bx+by$) и формула за квадрат бинома (у облику $(a+b)^2=a^2+2ab+b^2$).

У наставку ове теме ученици треба да, на погодним примерима, уоче потребу растављања полинома на чиниоце (посебно у циљу решавања једначина). Затим треба увежбати то растављање коришћењем претходно наведених формула (али сада записаних у облику $ax+ay+bx+by=(a+b)(x+y)$, односно $a^2+2ab+b^2=(a+b)^2$, као и формуле за разлику квадрата. Примере растављања тзв. Непотпуног квадратног тринома обрађивати само на додатној настави. Сем поменуте примене на решавање једначина (на пример, облика $ax^2+bx=0$ и $x^2-c^2=0$), овде се могу приказати примери решавања геометријских проблема за које је потребно познавање операција са полиномима.

Многоугао

Многоугао увести као део равни ограничен многоугаоном линијом. Нагласити разлику између конвексних и неконвексних многоуглова, али даља разматрања ограничити само на конвексне многоуглове. Ученике треба наводити да уоче зависност броја дијагонала, као и зависност збира унутрашњих углова од броја темена многоугла. Приликом увођења правилних многоуглова, ученици треба да уоче да постоје многоуглови који нису правилни иако су све њихове странице једнаке, као и да постоје многоуглови који нису правилни иако су сви њихови углови једнаки. Посебно истаћи осну симетричност правилног многоугла и број оса симетрије, као и чињенице да се око правилног многоугла може описати круг и да се у њега може уписати круг. Из одговарајућих формула за једнакостранични троугао, ученици, уз помоћ наставника ако је потребно, изводе формуле којима се у правилном шестоуглу успостављају везе између странице, дуже дијагонале, краће дијагонале, полупречника уписаног и описаног круга.

Кроз разноврсне примере и задатке (који се односе на троуглове, четвороуглове и правилне многоуглове) истицати примену ставова подударности троуглова и поступно развијати код ученика вештину доказивања. Доказати најважније особине троуглова и паралелограма. Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла, и навести њихове особине. Примену ставова подударности и њихових последица проширити и на конструктивне задатке. Истаћи разлику између цртања и конструкције. Посебно треба издвојити 1) конструкције троуглова које поред датих страница/углова одређује и једна висина, односно тежишна дуж; 2) конструкције паралелограма и трапеца које поред датих страница/углова одређује и висина; 3) конструкције делтоида; 4) конструкције правилних многоуглова са 3, 4, 6, 8 или 12 темена које одређује страница, односно полупречник описаног/уписаног круга. На примерима илустровати ситуације када конструктивни задатак има више решења или нема решења, али не инсистирати на оваквим задацима. Израчунавање обима и површине многоугла илустровати разноврсним примерима и задацима.

Приликом израчунавања површине користити разлагање многоуглова на троуглове и четвороуглове. Посебну пажњу посветити израчунавању површине правилног шестоугла. Важно је укључити и одређени број практичних примена рачунања површина.

Круг

Полазећи од раније стечених знања и дефиниција кружне линије и кружне површи, треба размотрити могуће положаје и односе круга и праве, а такође и два круга у равни. Ученике треба подсетити на дефиниције тангенте и тетиве круга и искористити Питагорину теорему за успостављање везе између полупречника круга, тетиве и централног одстојања тетиве. Централне теме су увођење појмова централног и периферијског угла, уочавање и доказивање тврђења о њиховом међусобном односу, као и одређивање обима и површине круга. Ученици би требало да експериментално утврде сталност односа обима и пречника кружнице. Када се уведе број π , ученике треба информативно упознати са његовом ирационалном природом. После обраде обима и површине круга, треба извести формуле за дужину кружног лука, површину

кружног исечка и кружног прстена. У практичним израчунавањима користити приближну вредност 3,14 али повремено радити и са проценама 3,142; 22/7; 3,1.

У оквиру дела теме који се односи на ротацију, треба се ограничити на ротације једноставнијих фигура око задате тачке и за задати угао. Објаснити ученицима позитиван и негативан смер ротације и урадити неколико примера ротације у координатном систему. Важно је да ученици уоче да се дужине дужи и величине углова не мењају при ротацији.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

Географија: Израчунавање најкраћег пута на карти између два места, размера, удаљеност градова од Гринича и од екватора

Физика: Утицај израза са променљивим тзв. „словним изразима“, са изразима којим се изражавају општи закони физике, примена степена, гравитација...

Ликовна култура: Коришћење геометријских фигура у сликарству, прављење мозаика од правилних полигона

Хемија: Примена степена

Техника и технологија: Прављење троугла од дашчица одговарајућих дужина, прављење макета

АКТИВНОСТИ У ВАСПИТНО – ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ

Наставника	Ученика
Наставник се припрема за час, организује и реализује наставни процес. Мотивише, подржава и развија интересовања ученика тако што даје препоруке шта да се чита, охрабрује ученике који желе да се баве истраживачким радом. Разговара са ученицима, упућује их, усмерава и објашњава. Извештава их о раду и постигнућима. Прати напредак ученика.	Решава проблеме и задатке, примењује знање на текстуалним задацима, посматра, уочава везу са претходно усвојеним градивом, анализира, комбинује, упоређује, процењује. Ученик се припрема за час и учи пређено градиво. Повезује градиво и уочава сличности и разлике. Усмено одговара и ради задатке уз консултацију са наставником о свим потешкоћама.

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода.

Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене,табеле и сл.)

дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода.

Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене,табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

У току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од дванаест питања и то: 6 на основном, 4 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним прикатом процене остварености стандарда по нивоима. У тестовима ће преовладавати задаци отвореног типа. **ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ**

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда	Процењују се: вештине израчунавања разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања + или 5 Ко не зна одговор – Учесталост јављања и распоред јављања по месецима	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечју

		захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);			
ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Усмено одговарање (сумативна оцена), свеска евиденције наставника/дневник	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту		
-Редовност доношења домаћег	За три недоношења домаћег 1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно праћење током године			
Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године			

ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним	- Писане провере (сумативна оцена) Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 30 - 49% 2 50 - 69% 3 70 - 89% 4 90 - 100% 5	Након сваке теме
планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцелу добар (3);	По потреби	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)
ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцелу довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +	По потреби

Ангажовање ученика у настави	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен ангажовања ученика (5) висок степен ангажовања ученика (4) уз ангажовање ученика (3) ангажовање ученика (2)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима - Несебичном пружању помоћи другим ученицима	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панора, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања по тромесечјима
------------------------------	--	---	--	---	-------------------------------

СТАНДАРДИ на којима се ради у седмом разреду**Реални бројеви**

МА1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно бројеве записане у различитим облицима.

МА1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно бројевног израза

МА1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број

МА2.1.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану

МА2.1.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима

МА2.1.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

МА3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза

МА3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

Питагорина теорема

МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему

МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

Цели алгебарски изрази

МА.1.1.6. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама

МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама

МА.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен

МА.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином

МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног изрази

МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама

МА.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена

МА.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставији облик

Многоугао

МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима

МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему

МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

Круг

МА.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)

МА.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена

МА.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

Обрада података

МА.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине

МА.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто

МА.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)

МА.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

МА.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

МА.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Пројектна настава реализује се кроз тему Обрада података. Циљ пројектне наставе је развијање општих међупредметних компетенција уз употребу информационо комуникационих технологија усмерених на достизање исхода. Ученици са наставницима бирају теме са предложене листе или осмишљавају нове, по свом интересовању.

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ДОПУНСКА НАСТАВА

Организује се за ученике који имају потешкоћа у савладавању наставног градива и остваривању исхода и стандарда. Планирана је фондом од 10 до 20 часова, а садржаји су прецизирани годишњим плановима. Ова настава има само оквирне садржаје, јер они зависе од потреба ученика.

ДОДАТНА НАСТАВА

Организује се за ученике који врло успешно савладавају наставене садржаје, показују интересовање и жељу за продубљивањем знања и имају изражене способности за математику. У додатној настави ученици се припремају за такмичења из математике. Реализује се са фондом од 10 до 20 часова.

БИОЛОГИЈА**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72****НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2****ЦИЉ ПРЕДМЕТА:**

Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошким процесима развија одговоран однос према себи и природи и разумевањем значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА

- иницијални и завршни тест
- активност на часу (наставник прати ученичко залагање на часу, његову иницијативу да реши одређене задатке..)
- провера знања путем контролних вежби и тестова
- усмена провера знања ради утврђивања остварености циљева наставе
- праћење реализације домаћих задатака
- праћење реализације практичних радова
- оцењивање продуката ученичких радова (збирки, колекција, фотографија, прављење видео-материјала, цртежи, графикони, постери...)
- посматрање и праћење реализације одговарајућих улога у пару и групи
- задаци у уџбенику и наставним листићима
- интеракција са наставником
- ученичка свеска (уредност, заступљеност свих сардџаја који се раде на часу, додатне фотографије или занимљивости које су пронашли и записали у свеску)
- ваннаставне активности (ангажовање ученикаа у биолошким секцијама, квизовима, радионицама...)
- индивидуални захтеви (пројекти на одређену тему...)
- постигнути резултати на било ком нивоу такмичења (школско, општинско, окружно, републичко)

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
		Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба	-Дигитална компетенција	- Подстицати радозналост,

<ul style="list-style-type: none"> – прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; 	Наслеђивање и еволуција	<p>ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.</p>	<p>-Рад са подацима и информацијама -Сарадња</p>	<p>аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>
<ul style="list-style-type: none"> – одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на 	Јединство грађе и функције као основа живота	<p>Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња.</p>	<p>Рад са подацима и информацијама -Сарадња -Дигитална компетенција -Целоживотно учење</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ</p>

<p>различитим позицијама на дрвету живота према начину на који обављају животне процесе;</p> <p>– користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;</p> <p>– разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева;</p>		<p>Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице...</p> <p>Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма.</p> <p>Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.</p>		<p>решења</p> <p>- ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише</p> <p>-учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке), тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој Унутрашње мотивације</p> <p>- Током рада ученици користе лабораторијски прибор , микроскоп, лупу и микроскопске препарате.</p>
<p>– повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;</p> <p>– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;</p> <p>– илуструје примерима однос између</p>	<p>Порекло и разноврсност живог света</p>	<p>Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости.</p> <p>- користити ИКТ решења</p> <p>- ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник</p>

<p>еколошких фактора и ефеката природне селекције;</p>				<p>формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке .</p>
<p>– упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; – предложи акције заштите биодиверзитета и</p>	<p>Живот у екосистему</p>	<p>Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета</p>	<p>-Одговоран однос према околини; -Рад са подацима и информацијама; -Решавање проблема</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>

учествује у њима;				
<ul style="list-style-type: none"> – анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимична); – планира време за рад, одмор и рекреацију; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; 	Човек и здравље	<p>Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд.). Последице болести зависности – наркоманија</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Одговоран однос према здрављу -Компетенција за целоживотно учешће -Одговоран однос према околини 	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости; -Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака; -ИКТ користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања ;</p>

<p>-расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.</p>				
--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - КОРЕЛАЦИЈА

Р. бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (област и наставни садржај)	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (један икли више) (области и наставни садржај са којима се корелира)			Реализација – месец и врста корелације: а) у оквиру самог предмета б) међупредметна хоризонтална корелација в) међупредметна	Разред/ Одеље-ње	Реализатори
		Предмет 1	Предмет 2	Предмет 3			

					вертикална корелација		
1.	Живот у екосистему/ Конвергенција, дивергенција, абиотички фактори	Географија/ Географске регије	Физика/ Сила потиска у течности, топлотне појаве	Хемија/ Хемијски елементи, раствори	а) Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма/ Пулс и крвни притисак		Предмет ни наставни ци
2.	Биологија/ пројекти	Информатика и рачунарство/ Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима	Српски језик/ Језичка култура		б) Човек и здравље - 5.разред (биологија)		Предмет ни наставни ци
3.	Човек и здравље	Српски језик/ језичка култура, Здрав начин живота	Физичко и здравствено васпитање/ Здрав начин живота, физичко вежбање и спорт	Хемија/ Раствори, хемијски елементи	в) Симетрија, цефализација и сегментација код животиња/ Осна симетрија, математика, 5.разред		Предмет ни наставни ци

Легенда: а) у оквиру самог предмета за један разред

б) међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима)

в) међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)

ХЕМИЈА

Наставни предмет	ФОНД ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНИ	ГОДИШЊИ
ХЕМИЈА	2	72

ЦИЉ:

Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Укупан број часова	Препоручен број часова			
				Обрада	Лаб. вежба	Утврђивање	Систематизација
– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја;	1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. <u>Демонстрациони огледи:</u> демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша.	3	2	/	/	1
– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци; – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом	2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. <u>Демонстрациони огледи:</u> демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. <u>Лабораторијска вежба 1:</u> основне	7	3	3	/	1

у свакодневно животу и различитим професијама;		<p>лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 2:</u> физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 3:</u> физичке и хемијске промене супстанци.</p>					
<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;</p> <p>– објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу;</p> <p>– објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима;</p> <p>– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула;</p>	3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	<p>Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи.</p> <p>Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач.</p> <p>Атомски и масени број, изотопи.</p> <p>Распоред електрона по нивоима у атомима елемената.</p> <p>Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ.</p> <p>Племенити гасови. Својства и примена.</p> <p><u>Демонстрациони огледи:</u> формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци.</p> <p><u>Вежба 4:</u> одређивање валентног нивоа и броја</p>	10	5	1	3	1

– повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента;		валентних електрона.					
– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци;	4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. <u>Демонстрациони огледи:</u> својства супстанци са ковалентном и јонском везом. <u>Лабораторијска вежба 5:</u> упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.	9	4	1	3	1
– разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша; – објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости	5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.	11	6	2	1	1

<p>супстанце;</p> <p>– изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;</p>		<p><u>Демонстрациони огледи:</u> састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 6:</u> испитивање растворљивости супстанци.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 7:</u> раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</p>					
<p>– изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;</p> <p>– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;</p>	<p>6. ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p>	<p>Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине.</p> <p><u>Демонстрациони огледи:</u></p> <p>мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему.</p> <p><u>Вежба 8:</u> састављање једначина хемијских реакција.</p>	8	3	1	3	1

<p>– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;</p>	<p>7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</p>	<p>Релативна атомска и релативна молекулска маса.</p> <p>Количина супстанце и мол. Моларна маса.</p> <p>Закон сталних односа маса.</p> <p>Масени процентни састав једињења.</p> <p>Израчунавања на основу једначина хемијских реакција.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 9</u>: мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце.</p>	12	5	1	5	1
<p>– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника;</p> <p>– разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења;</p> <p>– индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора;</p> <p>– тумачи ознаке са амбалаже супстанци / комерцијалних производа.</p>	<p>8. ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ</p>	<p>Водоник.</p> <p>Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија.</p> <p>Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства.</p> <p>Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства.</p> <p>Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства.</p> <p>Мера киселости раствора: рН-скала.</p> <p>Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база).</p> <p>Соли: формуле и називи.</p>	12	6	1	4	1

		<p><u>Демонстрациони огледи:</u></p> <p>испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; реакција неутрализације.</p> <p><u>Лабораторијска вежба 10:</u> испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставни предмет: Техника и технологија

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљеви предмета	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа преузимајући и иницијативно.
Литература (за други циклус основног образовања)	Техника и технологија за 7. разред основне школе (у припреми) Радна свеска за технику и технологију за 7. разред основне школе (у припреми)
Корелација са другим предметима	Информатика и рачунарство (ИКТ уређаји, програми за обраду текста, слика) Математика (геометријске фигуре, паралелне и нормане праве)

Ликовна култура (шрафирање, сенчење, перспектива)
Историја (стари век)
Географија (природни ресурси)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ЦИЉ ТЕМЕ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	
	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; 	<p>Појам, улога и развој машина и механизма.</p> <p>Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде.</p> <p>Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи.</p> <p>Зависност очувања животне средине од технологије.</p>	Ученици слушају, посматрају, цртају.	Наставник усмерава размишљање ученика наводећи их тако на одговарајуће закључке	Усмене провере

	САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> –разликује врсте транспортних машина; –повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; –провери техничку исправност бицикла; –демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда; 	<p>Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају , праве.</p>	<p>Упознаје ученике са машинама спољашњег и унутрашњег транспорта. Објашњава ученицима о правилима безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>	<p>Усне провере Писмене провере</p>
	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> –самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; –користи САД технологију за креирање техничке документације; –управља моделима користећи рачунар; –објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; 	<p>Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за САД. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, цртају.</p>	<p>Упознаје ученике са правилима техничког цртања у машинству.</p>	<p>Усне провере Писмене провере Практичан рад</p>

	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<p>–аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи;</p> <p>–идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене;</p> <p>–користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења;</p> <p>–врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду;</p> <p>–објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру;</p> <p>–образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса;</p> <p>– објасни основе конструкције робота;</p> <p>– класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;</p>	<p>Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине.</p> <p>Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.).</p> <p>Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила).</p> <p>Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде).</p> <p>Елементи машина и механизма (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи).</p> <p>Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња.</p> <p>Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање).</p> <p>Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни).</p> <p>Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са врстама материјала и показује неке од њих</p> <p>Упознаје ученике са коришћењем алата, показује неке од њих и начин рада са њима</p> <p>Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине, показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом.</p>	<p>Усмене провере</p> <p>Писмене провере</p> <p>Практичан рад</p>
--	----------------------	---	--	---	---	---

	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<p>–самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; –изради производ у складу са принципима безбедности на раду; –тимски представи идеју, потупак израде и производ; –креира рекламу за израђен производ; –врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; –процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).</p>	<p>Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.</p>	<p>Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад Објашњава ученицима појам алгоритма (наводи примере) Графички представљају блокове алгоритма-наставник надгледа рад Израђују модел по својој идеји на основу скице-наставник надгледа рад.</p>	<p>Усмене провере Писмене провере Практичан рад</p>
--	----------------------------------	---	---	--	--	---

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставни предмет: Информатика и рачунарство

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Литература (за први циклус основног образовања)	Информатика и рачунарство за 7. разред основне школе (у припреми) Збирка задатака за информатику и рачунарство (у припреми)
Корелација са другим предметима	Техника и технологија (техничко цртање, коришћење ИКТ уређаја) Математика (геометрија, алгоритам) Ликовна култура (основне и изедене боје)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ЦИЉ ТЕМЕ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

14.	ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана; 	<p>Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда гиф анимација. Коришћење алата за снимање екрана.</p>	<p>Слушају, раде практично, користе ИКТ уређаје, користе софтвер за обраду текста, слике и израду презентација</p>	<p>Упознаје ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку“) за креирање и обраду векторске графике.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-----	--	--	--	--	--

15.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији; 	<p>URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима/ презентацијама /упитницима...) у облаку.</p>	<p>Слушају, претражују интернет, преузимају и деле садржаје са интернета</p>	<p>Представилја интернет сервис електронска пошта (е-маил). Објашњава значење појма адреса електронске поште, демонстрира поступак креирања налога за електронску пошту. Представитља концепт рада изабраног дељеног диска (на пример: OneDrive, Google Drive...) Демонстрира рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	---------------------	--	---	--	--	--

16.	РАЧУНАРСТВО	<p>– уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике;</p> <p>– употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;</p> <p>– планира, опише и имплементира решење једноставног проблема;</p> <p>– проналази и отклања грешке у програму;</p>	<p>Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика.</p>	<p>Слушају, прате упутства наставника и креирају једноставан програм користећи софтвер Python.</p>	<p>Наводи ученике на алгоритамски начин решавања проблема, упознаје ученике са линијским програмом, објашњава понављања и листе, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усмено излагање - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-------------	--	--	--	---	--

17.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	<p>–сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: –креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; –креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; –поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; –вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>	<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задака.</p>	<p>У договору са наставником формирају групе за израду пројектног задатка, планирају активности, раде на иради пројектног задатка, презентују свој рад и вреднују резултате</p>	<p>Упознаје ученике са циљевима пројектног задатка, даје смернице за планирање, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - праћење практичног рада - тест практичних вештина - самостални практични рад
-----	-------------------	---	---	---	--	---

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД VII	Физичко и здравствено васпитање	ФОНД ЧАСОВА	
		ГОДИШЊИ108	НЕДЕЉНИЗ

Циљ: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставни садржаји	Циљ учења	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Активности		ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
				Ученика	Наставника	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И Основни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне	Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање телаРазвој и усавршавање основних моторичких способности	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотн	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл	Посматрају и прате ТВ часовеслушајупитају демонстрирајувежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивишеЕвидентирасублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности	Примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; Сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим

батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности		о учење	учионице, имејлом или друштвеним мрежама.			ситуацијама; Упоредује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис. Спортска гимнастика Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе:	Стицање и усавршавање моторичких умења и навика из атлетике и спорстке гимнастике, учествовање на разним манифестацијама и такмичењима.	Компетенциј а за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.	Редовна настава, обавезне физичке активностиКроз активности у Дечијој и Спортској недељиКросевима (јесењи и пролећни)Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским) Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришћењем	Посматрају и прате ТВ часовеслушајупитају демонстрирајувежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише,поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	Примени достигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; Примени атлетске дисциплине у складу са правилима; Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; Одржава равнотежу у различитим кретањима,

Тло Прескок Трамполина Вратило Паралелни разбој Греда Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби			станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а.			изводи ротације тела; Примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности; Изведе елементе
ОСНОВЕ ТИМСКИХ СПОРТСКИХ ИГАРА Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре; Футсал: Игра уз примену правила Рукомет: Игра уз примену правила Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре Активност по избору. ПОЛИГОН	СТИЦАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ МОТОРИЧКИХ УМЕЊА И НАВИКА ИЗ ОДБОЈКЕ, ФУТСАЛА, РУКОМЕТА, КОШАРКЕ,	Компетенциј а за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, одбојку, вежбање у сали уз музичку пратњу. Коришћењем станица, чувањем , помагањем. Приме на ИКТ-а.	Посматрају и прате ТВ часовеслушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.	Изведе елементе одбојкашке технике; – примени основна правила одбојке; – користи елементе технике у игри; Примени основне тактичке елементе спортичких игара; Учествује на унутародељенс ким такмичењима;

<p>И Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Елементарне игре</p>						
<p>ПЛЕС И РИТМИКА Основни садржаји Вежбе са вијачом Вежбе са обручем Вежбе са лоптом</p> <p>Проширени садржаји Састав са обручем Састав са лоптом Састав са вијачом</p>	<p>Изучавање друштвених игара и једног кола из географског подручја где ученици живе</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције</p>	<p>Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава.</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује</p>	<p>Изведе кретања у различитом ритму; Игра народно коло Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; Изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу;</p>
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко вежбање и спорт Основни садржаји Основна подела вежби. Функција скелетно-мишићног система.</p>	<p>Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада (кроз игру, такмичења) Формирање вољних квалитета личности</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема,</p>	<p>Формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове, онлајн наставу, слушају питају у демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује</p>	<p>Вреднује утицај примењених вежби на организам; Процени ниво сопствене дневне физичке активности; Користи различите вежбе за</p>

<p>Основна правила Одбојке. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Облици насиља у физичком васпитању и спорту. Навијање, победа, пораз решавање спорних ситуација. Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта. Вежбање у функцији</p>		<p>сарадња.</p>	<p>понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.Примена ИКТ-а, онлајн настава.</p>	<p>знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>вреднује.Користи разне платформе за онлајн наставу.</p>	<p>побољшање својих физичких способности; Процени последице недовољне физичкеактивности; Примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; Примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; Примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; Решава конфликте на</p>
---	--	-----------------	---	---	--	---

<p>сналажења у ванредним ситуацијама. Значај вежбања за одбрамбено-безбедносне потребе. Повезаност физичког вежбања и естетике. Породица и вежбање Планирање вежбања.</p>						<p>друштвено прихватљив начин; Пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; Прихвати победу и пораз; Примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; Уважи различите спортове без обзира на лично интересовање;</p>
<p>Здравствено васпитање Основни садржаји Утицај аеробног</p>	<p>Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела, развој аеробних способности</p>	<p>Компетенција за учење, естетичка компетенција,</p>	<p>Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку</p>	<p>Посматрају и прате ТВ часове, виртуелну учионицу, квизове, анкете, ПП презентације, слушају</p>	<p>Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове,</p>	<p>Повеже значај вежбања за одређене професије; Вреднује</p>

<p>вежбања (ходања, трчања и др.) на кардио-респираторни систем. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај употребе воћа и поврћа и градивних материја (протеини и беланчевине) у исхрани. Подела енергетских напитака и последице њиховог прекомерног конзумирања. Прва помоћ након површинских повреда (посекотина и одеротина). Вежбање у различитим временским условима.</p>	<p>авање ученика да препознају здраве животне намирнице, њихову поделу и улогу у исхрани. Стицање и практична примена знања из прве помоћи.</p>	<p>комуникациј а, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.</p>	<p>у различитим вр. условима Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енерг. вредности, улога воде, воћа; Предавање утицај дувана алкохола и енергетских пића Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и практичне часове уз помоћ активиста Црвеног крста.</p>	<p>питају демонстрирају вежбај у учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.</p>	<p>лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; Подстиче породицу на редовно вежбање; Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; Коригује дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; Користи здраве намирнице у исхрани; Разликује корисне и штетне додатке исхрани; Примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању;</p>
--	---	---	---	--	---	---

<p>Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола. Додаци исхрани – суплементи. Вежбање и менструални циклус. Значај заштите репродуктивних органа приликом вежбања.</p>					<p>Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; Чува животну средину током вежбања; Препозна последице конзумирања дувана, алкохола и штетних енергетских напитака; Води рачуна о репродуктивним ограничанима приликом вежбања.</p>
---	--	--	--	--	--

Кључни појмови: Васпитање, физичко вежбање, игра, здравље, хигијена, култура.

Физичко и здравствено васпитање Опште предметне компетенције

основне	<p>Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје и разуме законитости утицаја физичког вежбања на телесни статус. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима. Здравље околине. Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју</p>
---------	---

	одговорност према околини. Стално ћемо процењивати и побољшавати утицај на околину свих наших активности и кроз конкретне акције ћемо представљати добар пример како показати поштовање и бригу за околину.			
средње	Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапређивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободном времену.			
напредне	Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.			
Тема	Специфичне предметне компетенције		Исходи	Образовни стандарди
Атлетика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик има правилно држање тела. Ученик зна правилно да трчи на кратким и средњим стазама Ученик зна како се врши измена штафетне палице . Ученик разуме значај трчања, основе тренинга и уме да укаже прву помоћ. Ученици знају да правилно бацају куглу леђном варијантом технике.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у		напредни

		сарадњи са другима решава сложене тактичке атлетске задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.		
Гимнастика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалне и колективне спортске гимнастика; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик уме да уради основне и сложеније вежбе на тлу Ученик уме да изведе прескоке преко козлића. Ученик је оспособљен да стечена умења, знања и навике користи у игри и такмичењима. Ученик развија вољне квалитете. Ученик уме да чува, помаже и поштује сигурносна правила.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спортска гимнастика позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гимнастике; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке гимнастичке задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.		напредни

Одбојка Футсал Рукомет Кошарка	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик примењује основне и сложеније елементе технике и тактике одбојкашке игре у игри преко мреже. Ученик зна основна правила одбојкашке игре. Ученик учествује у организацији одбојкашког такмичења. Ученик формира вољне квалитете. Ученик има развијен такмичарски дух и осећај за фер плеј.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задатке колективних спортских игара; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни

Хоризонтална и вертикална повезаност VII разред				
Предмет		Разред	Корелативни садржаји	
Повезаност међу предметима у оквиру разреда		Хоризонтална повезаност	Повезаност међу предметима у оквиру разреда	Вертикална повезаност
Физичко и здравствено васпитање	Математика	Спорт и спортске дисциплине Облици спортских игралишта и њихових појединих делова, реквизити, формације за вежбање	Кругобим и површина, рачунске операције сабирања, множења евидентирања математичких података	Мерења, евидентирања, разбројавања, збрајања обрада података
	Биологија	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка Правилна исхрана Пружање прве помоћи	Грађа човечијег тела – Мишићни и нервни систем, систем органа за дисање Редовна исхрана - јеловник Повреде и прва помоћ	МБИ
	Информатика и рачунарство	Здравствено васпитање ММС Здрава исхрана и спортски начин живота Примена ИКТ-а у праћењу наставе на даљину.	Заштита здравља ММС Гугл учионица, видео материјали са јутјуб канала, геђети, обрада слика, Гугл мит, имејл	Мерења – статистика обрада података, ПП презентација
	Физика	Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка	Момент силе-померање тежишта тела, отпор, сила гравитације, густина течности	Мерне јединице за дужину, масу време
	Музичка култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Вежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка, ритмика	Темпо кретања, изражајност, складност, координација покрета	Креативност покрета, развој слуха
	Ликовна култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, Вежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка	Просторно обликовање, правилан и неправилан ритам	Временска орјентација

Начин праћења остварености програма: У настави физичког васпитања се прати и вреднује: - Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гipкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Формативно и сумативно оцењивање: Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.

Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања.	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања, демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ *Атлетика *Спортска гимнастика *Основе тимских, спортских и елементарних игара	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика добија оцену	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним

*Полигони	довољан (2)	прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)
ВРЕДНОВАЊЕ У ВИРТУЕЛНОМ ОКРУЖЕЊУ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ Рубрика за вредновање наученог (вредновање увежбаног)				
Бодовна скала:	Ученик:			Пожељни елементи ученичких радова
* 85 % - 100 % – одличан (5)	<ul style="list-style-type: none"> * Наводи тачне информације у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје све примере у задатку те их већином исправно описује. * Користи одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава све задатке. 			<ul style="list-style-type: none"> * Објашњења * Примери * Задаци
*75 % - 84.99 % – врлодобар (4)	<ul style="list-style-type: none"> * Наводи већину тачних информација у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје већину примера у задатку те их већином исправно описује. * Користи углавном одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава већину задатака. 			<ul style="list-style-type: none"> * Сlike * Видео
*65- 74.99% – добар (3)	<ul style="list-style-type: none"> * Наводи делимично тачне информације при обликовању задатка. * Препознаје мањи број примера у задатку и половично их описује. * Користи мањи број одговарајућих примера и илустрације у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава половину задатака. 			<ul style="list-style-type: none"> * Квиз * Њихов ауторски рад (слике, видео, квиз)
*50 % - 64.99 % – довољан (2)	<ul style="list-style-type: none"> * Наводи мањи број тачних информација у задатку, и при обликовању и при решавању. * Препознаје врло мали број примера у задатку. * Користи мањи број одговарајућих фотографија у обликовању задатка, без примера или с неодговарајућим примерима. * У предвиђеном времену извршава мање од половине задатака. 			<ul style="list-style-type: none"> * Интерактивни садржај и слике * Додатни садржаји других аутора

*0% - 49.99% – недовољан (1)	* У предвиђеном времену не извршава задатак.	
---------------------------------	--	--

СЛОБОДНИ САДРЖАЈИ

Назив	Време реализације	Место реализације	Учесници	Реализатори	Садржај
Крос РТС-а	Септембар – мај	Школско двориште	Ученици 5 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања	Кружна трка дефинисана правилима
Спортски дан – Дан школе	Почетак априла	Адекватан школски простор		Сви наставници из школе	Спортске игре традиционална надметања
Ревизијалне спортске утакмице наставници ученици	Новембар – мај	Фискултурна сала	Репрезентација школе		Фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, пикало
Светски дан здравља, кретање за здравље	Април – мај	Школски простор, ближа околина града	Ученици 1 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања и учитељи	Полигони, штафетне игре, шах, пешачке туре
Спортска такмичења	Септембар – јун	Фискултурна сала, школско двориште	Ученици 3 – 8 разред		Спортске секције
Излети, екскурзијеЛетовања – Зимовања	Током школске године	На територији Р. Србије	Сви ученици		Планинарење, скијање, клизање; летовања-камповања, излети

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

разред: 7. Годишњи фонд часова:36

Недељни фонд часова:1

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Основна циљ овог предмета је развијање ставова и вредности код ученика, њихово оспособљавање за успешно задовољавање сопствених потреба и интереса, развијање сопствене личности и потенцијала уз поштовање других особа, њихово идентитета и уважавање њихових потреба и интереса. Такође, циљ предмета је и то да ученици стекну сазнање, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка, за компетентан, одговоран и ангожован живот у демократском друштву.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод	- повезује већ научене теме	Подсећање на садржаје из ГВ5. и ГВ6. разреда Представљање циљева задатака, садржаја и метода рада	- часови се реализују кроз радионице -разговор -дијалог -искуствено учење

Грађанин	<ul style="list-style-type: none"> - разуме значења кључних појмова који се односе на грађанина и државу - схвати историјски развој грађанских права и слобода - препозна карактеристике одговорног и активног грађанина - разуме место и улогу детета као грађанина у друштву - разуме однос између грађанских права, појединца и општег добра - препозна начела развијене грађанске одговорности 	<p>Грађанин и политика у прошлости Грађанин и политика у садашњости (два часа)</p> <p>Знања, вештине, особине, вредности и понашања грађанина Одговорни и активни грађанин</p> <p>Конвенција о правима детета- место и улоге детета као грађанина</p> <p>Деца и одрасли као грађани – сличности и разлике</p> <p>Породица, школа, локална заједница, држава - заједнице у којима живимо</p> <p>Права појединца и опште добро</p> <p>Индив. и моралне вредности појединца као грађанина</p>	<p>Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије...тако да се часови реализују кроз радионице и фронтални рад. Реализација програма треба да се одвија у складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексацијама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости).</p>
Ђачки парламент и иницијатива	<ul style="list-style-type: none"> - препозна начела развијене грађанске одговорности - разуме значај волонтерског покрета - разуме значаја волонтерских акција - да самостално преузме ангажовање у различитим иницијативама и акцијама - да разуме значај неопходности иницијативе 	<p>Општа добробит и поштовње иницијативе деце</p> <p>Појам и значај волонтерских акција</p> <p>Вредности на којима почива волонтерски рад (два часа)</p> <p>Извођење волонтерских акција (три часа)</p> <p>Анализа успешности волонтерских акција (два часа)</p>	<p>Посебну пажњу треба обратити на ову област у којој се претходно стечена знања и вештине интегришу и практикују. Акције треба да буду мале и изводљиве, али да имају све неопходне кораке. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасну казивати да су и неуспеле акције такође</p>

	за подстизање промена у друштвеној заједници		добре јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни.
Држава и власт	<ul style="list-style-type: none"> - разуме појам државе и историјски контекст у ком су се државе развијале - разуме појам демократије - разуме неопходност постојања власти - препозна концепт ограничене власти - препозна неопходност иницијативе Ћачког парламента 	Појам и историјски контекст развоја државе (три часа) Неопходност постојања власти, ограничена и неограничена власт Владавина појединца-владавина закона Демократија, устав (Устав Србије и права детета) Демократија-устав и деч.права Место и улога ђачког парламента (два часа) Начини функционисања ђачког парламента Покретање иници.да се расправља о ђачком парл. Избор тема демократском процедуром	Часови се организују кроз радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије. Важно је да ученици стекну вештине примењиве у свакодневном животу у демократској заједници. Да реагују на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других
Завршни део	<ul style="list-style-type: none"> - наброји основне појмове са којима се сусретао у току школске године - дефинише већи део појмова са којима се сусретао у току овог разреда - покаже спремност ка узимању учешћа у волонтерским акцијама 	<ul style="list-style-type: none"> -Израда речника кључних појмова са којима смо се сусретали у току школске године (два часа) - Какво искуство и новостечено знање носиш са собом 	<ul style="list-style-type: none"> - часови се реализују кроз радионице -разговор -дијалог - искуствено учење

НАЧИНИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

Наставне методе:

Метода посматрања

Метода усменог излагања

Дијалогска

Демонстративна

Метода практичних радова

Метода писаних и цртаних радова

НАСТАВНИ ОБЛИЦИ РАДА:

фронтални

индивидуални

групни

рад у пару

тимски

ученичке презентације

НАСТАВНА СРЕДСТВА:

Приручник, интернет, пројектор, филмови, илустрације, слике, папири, тикери, фломастери, хамери, картице, панои

АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

Дискутује

Анализира

Истражује

Игра се

Учи

Разговара

Анкетира

Аргументује

Осмишљава

Одлучује

Гласа

Активно учествује

Симулира

Прави план

Прави презентацију

Креативно се изражава

Износи и размењује мишљење са осталима

Процењује

Вреднује

Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

Подстиче активно слушање и конструктивно реаговање

Дискутује

Координира

Презентује

Посматра

Даје инструкције

Подстиче на активност

Поставља питања

Слуша

Помаже

Процењује

Вреднује

Подстиче дискусију

Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих.

ЕВАЛУАЦИЈА

Разговор са ученицима

Наставник учи ученике да процењују свој напредак и напредак других, као и оствареност циљева

Посматрање

Евалуационе листе

Продукти ученика

КОРЕЛАЦИЈА

Српски језик

Историја

Географија

Ликовна култура

Музичка култура

Информатика

ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС)

Разред: седми

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској

димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Ре дн и бр ој те ме	Тема/област	Об ра да	По на вљ ањ е	ве жб е	си сте ма ти за ци ја	ук уп но	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	БОГОПОЗНАЊЕ	4	/	/	1	5	II 3	II 2									
III	ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ	4	3	/	/	7		III 3	III 4								
IV	СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	8	2	/	2	12				IV 4	IV 3	IV 2	IV 3				
V	СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ	7	2	/	2	11							V 1	V 4	V 4	V 2	
УКУПНО	5	24	7	/	5	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	4	2

Кључни појмови: Бог, човек, Литургија, Свете Тајне, саборност, заједница, вера, првославље, светитељи, слава...

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> жели да активно учествује на часовима верске наставе. 	УВОД	<p>Реализацијом наставног програма за 7. разред треба да се постигну следећи циљеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> да се код ученика изгради свест о томе да је носилац постојања природе личност; да је личност израз заједнице слободе с другом личношћу; да је Црква у својој литургијској пројави икона начина постојања Св.Тројице, односно постојања човека као личности- као иконе Божије. <p>Да би се ово постигло, потребно је најпре детаљно изложити православно учење о Богу као Св. Тројици, а затим и саму структуру Литургије. Тема Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица... треба да има следећу садржину: Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица: Отац, Син и Свети</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (34 часова) практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p>

			<p>Дух, односно Бог је конкретна личност, Отац, Син и Св.Дух, а не безлична виша сила, или пак, безлична природа. Божанска природа не постоји безлично, већ као конкретне личности: Отац, Син и Св.Дух. Да бисмо ово показали, треба се позвати на реалност нашег постојања, односно људске</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању.
			<p>природе, која једино постоји као конкретна личност: Милан, Марко, Милица итд. (Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица: Отац, Син и Свети Дух (богослужбена сведочанства - крштење и евхаристија; библијска и светоотачка Сведочанства.)</p>		

II	<p><i>Когнитивни аспект</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; •моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања •моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; •моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; •моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; •моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује 	БОГОПОЗНАЊЕ	<p>Међутим, кад говоримо о Божанским личностима, Оцу, Сину и Св.Духу, не говоримо о три Бога, о три Божанске индивидуе, које су међусобно раздвојене по природи, као што је то случај с нама људима, где кад говоримо о човеку, говоримо о многим људима.</p> <p>Божанске личности су неразделиве међу собом по природи. Зато што нису створене, односно зато што Божанска природа није створена, не постоји ни временско-просторна дистанца између постојања Оца и постојања Сина и Духа. (Примера ради, не постоји прво Отац као јединка, као индивидуа, који је касније родио Сина као јединку да би њихове природе биле раздвојене, као што је случај с нама људима, већ су обојица исте природе и савечни су). Једна Божанска природа постоји цела, неразделива, у свакој од три личности: у личности Оца, у</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>-Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>-Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p>
----	--	-------------	---	--	---

	<p>према својим ближњима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу. 		<p>личности Сина и у личности Св. Духа, односно то су три личности, три савечна конкретна бића. Узрок Божијег постојања, односно постојања Св.Тројице, јесте Отац. То значи да у Богу не претходи природа у односу на личност, односно не постоји прво једна безлична заједничка природа из које се рађају Отац, Син и Св.Дух као конкретна бића, већ личност Оца чини божанску природу постојећом и Он рађа Сина и исходи Св.Духа. (Слично људима који се не рађају из једне безличне људске природе, већ од конкретних личности које су носиоци постојања те природе.) (Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства).</p>	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством. 	<p>-Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
--	---	--	---	---	---

<p>III</p>	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; •бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; •знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; •умети да интерпретира Символ вере; •знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; •моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека; <i>Афективни аспект:</i> •бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; •бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 	<p>ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ</p>	<p>Овим се подвлачи да је постојање божанске природе слободно постојање, због тога што је њено постојање израз слободе личности Оца. Јер, мимо личности Оца не постоји божанска природа. Отац слободно постоји, жели и постоји, и зато је Један Бог Отац, једна конкретна личност, а не безлична божанска природа.</p> <p>Што се, пак, тиче личности, она не може да постоји сама, без заједнице с другом личношћу. Отац је Отац у заједници са Сином. Ако нема Сина, нема ни Оца. Божија слобода постојања као Оца изражава се као љубав према другој личности, односно изражава се на тај начин што Отац вечно рађа Сина и исходи Св.Духа. Један Бог је Отац који је истовремено и Св.Тројица као заједница љубави Оца са Сином и Св.Духом.</p> <p>Постојање личности Оца, која је носилац постојања природе у Богу, претпоставља постојање Св. Тројице. То има за последицу да се у Богу личност поистовећује са слободом, односно с љубављу према другој личности, и стога је Бог љубав зато што је Св.Тројица, као и то да постојање једне конкретне личности не искључује многе, већ напротив, постојање</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>
------------	---	---------------------------------	--	--	---

			многих је претпоставка постојања једне конкретне личности. (Сабори као израз јединства Цркве Васељенски сабори Символ вере Христос је истинити Бог и истинити Човек).	природе. <i>Сарадња</i> •активно и конструктивно учествује у раду групе или пара.	
--	--	--	---	---	--

IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) •моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; •знати да је Причешће врхунац светотајинског живота; •моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; •бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; •моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; •моћи да разликује и 	СВЕТОТАЈНИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	<p>Теме Антрополошке последице вере у Бога као Св.Тројицу и Кроз Литургију се пројављује Св.Тројица треба реализовати тумачењем одељка Св.Писма Старог завета који говори о стварању човека као иконе Божије и опис Литургије.</p> <p>За Оце Цркве човек је икона (слика) Божија. По природи човек је створен и зато његова природа подлеже ограничењима и на крају смрти. Но, и поред тога, човек је створен слободан. То значи да је призван да постоји не на начин на који постоји његова природа, већ слободно у односу на своју природу, односно, човек је позван да своју слободу изрази као љубав према другој личности, односно према Богу, и да тако постоји слично Богу. На овај начин човек би ослободио своју природу последица њене створености, односно детерминисаности постојања, и обожио би се. Слично Христовом начину постојања.</p>	<p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p> <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, 	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;
----	--	----------------------------	--	--	--

<p>именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ);</p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да препозна своју службу у Цркви; •моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грозђа, жита, светлости...) •бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве; <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; •знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 			<p>нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.</p> <p><i>Решавање проблема</i></p>	
---	--	--	---	--

V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; •моћи да објасни просветитељску улогу и 	СРПСКА ЦРКВА КРОЗ БЕКОВЕ	Литургија указује на то да се у литургијском искуству Бог открива као Отац, Син и Св.Дух, као три конкретне личности, које се познају и пројављују односом који имају једна према другој. Христос, Син Божији, јесте онај који приноси дарове. Он их приноси Богу Оцу, док је Дух Свети онај који сабира многе људе око Христа, односно,	<i>Одговорно учење у демократском друштву</i> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима.	У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују: <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалошки; -Тимски; -Групни; - Илустративни; - Практични.
---	--	--------------------------	--	--	--

<p>значај Светога Саве за српски народ;</p> <ul style="list-style-type: none"> •бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; •моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља •моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; •бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију •бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. <i>Афективни аспект:</i> •бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; • бити подстакнут да у себи развија осећај 		<p>Дух се пројављује као онај који конституише Литургију кроз Крштење, Миропомазање и Рукоположење. Истовремено треба указати ученицима на то да се Св.Тројица овде пројављује преко људи и њихових служби које они пројављују у односу један према другом. Овим се показује да је човек икона Божија и да се Бог не среће другачије осим преко човека у литургијском догађају. За остваривање овог програма треба користити: Св. Писмо Старог и Новог завета, литургијско искуство откривења Бога, литургијски начин постојања човека, као и помоћну литературу: Св.Григорије Ниски, О стварању човека; Св.Максим Исповедник, Тумачење 14.беседе Св.Григорија Богослова у И. Мидић, Сећање на будућност, Београд 1994; Ј.Зизијулас, Допринос Кападокије хришћанској мисли; А.Шмеман, За живот света, Београд 1981.</p>	<p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.
---	--	---	--	--

	захвалности према Богу и својим ближњима.				
--	---	--	--	--	--

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:

Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> • испитује предзнања ученика; • упознаје се са интелектуалним могућностима ученика; • развија и одржава комуникацију; • подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца; • дели одговорност • одабира поступке за наставни рад; • прилагођава методе и облике рада индивидуалним способностима деце; • организује наставне активности; • организује посете православним храмовима 	<ul style="list-style-type: none"> • слободно изражавање мишљења и ставова; • усваја-сазнаје; • развијање вештина комуникација; • повезивање сопственог искуства са тематиком; • дискусија; • слуша • посматра; • црта; • рецитије; • упоређује; • смишља; • доцртава; • слаже; • разговара; • решава; • испуњава; • пише; • посећивање верских институција; • организовање квизова; • израда радова и панона.

План провере оставрености исхода				
	Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Пр оц ењ ра ују зл се: ве ит шт им ин вр е ста из ра жа ва ња и да и ци са ма оп шт ав ањ а; ра	<p>Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; • Посматрање понашања ученика; • Редовно доношење домаћег задатка; • Прегледање свеске; • Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p>	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

зу на
меуч
ва ен
њеих
, по
пр сту
импа
ен ка
а и
вр ва;
ед

	<p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
--	--	---------------------	---	--------------------------------------

	<u>Оцену добар добија ученик који:</u>			
	-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	<u>Оцену задовољава добија ученик који:</u>			
	-у довољној мери показује способност употребе информација;			

	<p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). - Вредновање самосталног рада ученика: ППТ,</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	По потреби
		<p>истраживање о датој личности догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова.</p> <p>-Формативно оцењивање.</p>	<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда панова, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: - Јављању на часовима (учесталост и активност); - Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културноисторијским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); - Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>
---	--	--	--	--

НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи; Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја; и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ВЕРСКА СЕКЦИЈЕ

У оквиру предмета постоји верска секција. Циљ секције је додатна подршка у раду ученицима, продубљивање знања и практична примена стеченог знања. Саме активности секције прате годишњу прославу празника, тиме се и организују активности да би се кроз опипљиви начин приближио један историјски догађај-празник. Из тога следе приредбе, рецитали, прављење макета, разгледница, одлазак на богослужење...
Фонд часова 36/ 1 час седмично.)

АУТОРИ: Уџбеник–Friederike Jin, Lutz Rohrmann

Радна свеска–Friederike Jin, Lutz Rohrmann

ИЗДАВАЧ: Data Status, 2020

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Назив предмета: немачки језик, 7.

разред Укупан фонд часова: 72

Недељни фонд часова: 2

Циљеви учења наставног предмета у овом разреду: Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури и развијање стратегија учења страног језика те оспособљавање за основну писмену и усмену комуникацију и стицање позитивног односа према другим језицима и културама као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број теме	Тема/област	обрада	понављање	вежбе	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ																
							I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII					
							IX	X	XI <td style="text-align: center;">XII</td> <td style="text-align: center;">I</td> <td style="text-align: center;">II</td> <td style="text-align: center;">III</td> <td style="text-align: center;">IV</td> <td style="text-align: center;">V</td> <td style="text-align: center;">VI</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>	XII	I	II	III	IV	V	VI							
1.	Wie war´s in den Ferien?	44	88																				
2.	Meine Pläne	33	615																				
3.	Freundschaft	35	844																				
4.	Kleine Pause	51	3936																				
5.	Bilder und Töne	42	633																				
6.	Zusammenleben	34	7331																				
7.	Das gefällt mir	45	981																				
8.	Mehr über mich	33	66																				
9.	Große Pause	36	413166																				
УКУПНО		323	37729979639866																				

Кључнe речи: говор, слушање, писање, читање, мишљење, описивање, поређење, изражавање

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТ И	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
(Комуникативне функције)	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			

<p>1. Wie war's in den Ferien?</p> <p>Описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања; описивање радњи у прошлости; изражавање припадања и поседовања;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање особа, места, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставна језичка средства - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност - формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност - пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; - Описни придеви - Претерит помоћних глагола - Перфекат - Прилози за време - Присвојни детерминативи - Присвојни придеви - Конструкције за изражавање припадања 	9	3,5	5,5
<p>Корелација са другим предм.</p>	<p>Грађанско васпитање, српски језик, географија</p>				

Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.8.2.1.12. 2.1.13. 2.1.15.2.1.17.2.1.19.2.1.20.2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.2.
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

<p>2. Meine Pläne</p> <p>описивање радњи у прошлости; описивање будућих радњи (планова, намера, предвиђања); исказивање жеља и интересовања; изражавање мишљења;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације/или неког информација у низу догађаја, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађаја из прошлости - разумеју једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - размене једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима - саопште шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа - разумеју уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих - изразе жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; - Упитне реченице - Императив - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Презент - Упитне реченице - Глагол <i>möchten</i> - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице <i>ca dass</i> - Реченице <i>ca weil</i> <p>580</p>	13	4,5	8,5
---	---	--	----	-----	-----

Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, информатика и рачунарство, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.2.2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19.2.1.20.2.1.21.2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4. 2.3.5.
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

<p>3. Freundschaft</p> <p>Описивање бића; изражавање молби и захтева; описивање радњи у садашњости; изражавање мишљења;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа - опишу и упоређу жива бића користећи једноставнија језичка средства - разумеју уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих - упуте уобичајене молбе и захтеве - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Презент - Упитне реченице - Предлози и прилози за време -Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Реченице са dass - Личне заменице у дативу 	11	4	7
--	---	---	-----------	----------	----------

Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, српски језик, информатика и рачунарство
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6. 2.1.7. 2.1.8.2.1.12. 2.1.13.2.1.15. 2.1.16. 2.1.19.2.1.20. 2.1.21. 2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

<p>4. Bilder und Töne</p> <p>Разумевање и давање упутстава; описивање радњи у садашњости; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и следе једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - пруже једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту 	<ul style="list-style-type: none"> - Императив - Презент - Предлози за време - Прилози за време - Упитне реченице - Модални глаголи - Реченице са wenn 	8	3	5
<p>Корелација са другим предм.</p>	<p>Грађанско васпитање, Српски језик, информатика и рачунарство</p>				

Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

<p>5. Zusammenleben</p> <p>Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; изражавање захтева; исказивање осета и осећања; исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору; изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања - опишу и упореде особе, биљке, животиње, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања - разумеју уобичајене захтеве и реагују на њих - упуте уобичајене захтеве - разумеју уобичајене изразе у вези са осетима и осећањима и реагују на њих - изразе осете и осећања једноставнијим језичким средствима - разумеју једноставнија питања која се односе на оријентацију у простору и правац кретања и одговоре на њих - затраже и разумеју обавештења о оријентацији у простору и правцу кретања - разумеју једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих - размене једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе - саопште правила понашања, забрана и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Поређење придева - Презент - Императив - Модални глаголи - Упитне реченице - Употреба придева и предлога који описују просторне односе 	12	3	9
--	--	---	-----------	----------	----------

Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6.2.1.8. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14.2.1.15. 2.1.18. 2.1.19.2.1.20.2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.1. 2.3.2.
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

<p>6. Das gefällt mir</p> <p>Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у садашњости; изражавање допадања/недопадања; изражавање мишљења; изражавање количина, бројева и цена;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа -разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа - разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење - разумеју једноставније изразе који се односе на количину и цену - питају и саопште колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства - питају/ кажу/ израчунају колико нешто кошта 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему: - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Презент - Деклинација именица - Вођење дијалога на тему - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Употреба члана 	10	3	7
---	---	---	-----------	----------	----------

Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, ликовна култура, математика				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.15. 1.1.19.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.2.2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				
БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТ И	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
(Комуникативне функције)	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој комуникацији:	Ученици у усменој комуникацији уче и увежбавају:			

7. Mehr übermich Описивање карактеристика живих бића; описивање радњи у прошлости; изражавање мишљења; изражавање бројева;	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, - у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или некоико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви до 100 - Изражавање година до 2000. и касније 	9	3	6
Корелација са другим предм.	Грађанско васпитање, Српски језик, историја				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18.1.1.19.1.1.20.1.1.21. 1.1.22. 1.1.23.1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4.1.3.1.1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3.2.1.6. 2.1.7. 2.1.8.2.1.12. 2.1.13.2.1.15. 2.1.16. 2.1.19.2.1.20. 2.1.21. 2.1.22.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.				
Начин провере постигнућа	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

Укупан број часова: 72	За обраду: 24	За остале типове часова:48
------------------------	---------------	----------------------------

Наставни садржај

Редни број и назив наставне теме	Редни број часа	Назив наставне јединице	Тип часа
1. Wie war's in den Ferien?	1.	Wie war's in den Ferien?	обрада
	2.	Da war richtig was los	Обрада/утврђивање
	3.	Wetter	обрада
	4.	Von den Ferien erzählen	утврђивање
	5.	Biggis Abenteuer in der Schweiz	утврђивање
	6.	Partizipien	обнављање
	7.	Zurück aus den Ferien	обрада
	8.	Dialoge spielen	утврђивање
2. Meine Pläne	9.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	10.	Meine Pläne	обрада
	11.	Ich glaube, dass...	обрада
	12.	Berufe	обрада
	13.	Berufe	утврђивање
	14.	Nebensätze mit weil	обрада
	15.	Betriebspraktikum	Обрада/утврђивање
	16.	Das Turnier	утврђивање
	17.	Einene Trainingsplan machen	утврђивање
	18.	Einen Tegebuchaintrag schreiben	утврђивање

	19.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	20.	Vorbereitung auf den Test	вежбање
	21.	Test	провера
	22.	Test- Berichtigung	утврђивање

3. Freundschaft	23.	Freundschaft	обрада
	24.	Personalpronomen im Dativ	обрада
	25.	Nachhilfe	утврђивање
	26.	Wie ist ein guter Freund- Eigenschaften	обрада
	27.	Mein Freund/Meine Freundin und ich	обрада
	28.	Gleich und nicht gleich	утврђивање
	29.	Forum zum Thema Freundschaft/ Komplimente	утврђивање
	30.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	31.	Vorbereitung auf die erste schriftliche Klassenarbeit	вежбање
4. Bilder und Töne	32.	Die erste schriftliche Klassenarbeit	провера
	33.	Die Berichtigung der ersten schriftlichen Klassenarbeit	утврђивање
	34.	Ein Tag im Leben von Luisa	обрада
	35.	Ich darf	обрада/ утврђивање
	36.	Interview mit Jonny	утврђивање
	37.	Nebensatz mit wenn	обрада
5. Zusammenleben	38.	Fernsehen	утврђивање
	39.	Du sollst	обрада/ утврђивање
	40.	Sorgen- Chat	утврђивање
	41.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	42.	Die Carl –Strehl- Schule in Marburg	обрада
	43.	Die Carl-Strehl-Schule in Marburg	утврђивање
	44.	Besondere Schule- Präsentation	утврђивање
	45.	Die Wohngruppe	обрада
	46.	Gefühle zeigen	утврђивање
	47.	Streit am Morgen	обрада
	48.	Dialoge spielen	утврђивање
	49.	Was gehört zum Zusammenleben	утврђивање
	50.	Was kann ich jetzt?	обнављање

	51.	Vorbereitung auf den Test	вежбање
	52.	Test	провера
	53.	Test- Berichtigung	утврђивање
6. Das gefällt mir	54.	Das gefällt mir	обрада
	55.	Adjektiv vor dem Nomen	обрада
	56.	Die sehen cool aus	утврђивање
	57.	Online einkaufen	обрада
	58.	Einkaufen	утврђивање
	59.	Das kaufen Jugendliche in Deutschland	утврђивање
	60.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	61.	Vorbereitung auf die zweite schriftliche Klassenarbeit	вежбање
	62.	Die zweite schriftliche Klassenarbeit	провера
	63.	Die Berichtigung der zweiten schriftlichen Klassenarbeit	утврђивање
7. Mehr über mich	64.	Mehr über mich/Ordinalzahlen	обрада
	65.	Welches Datum	утврђивање
	66.	Berühmte Leute- Präsentation	утврђивање
8. Große Pause	67.	Von klein bis groß	обрада
	68.	Wichtige Stationen im (Schul-) Leben	утврђивање
	69.	Emma ist weg	обрада
	70.	Emma ist weg	утврђивање
	71.	Was kann ich jetzt?	обнављање
	72.	Alles über mich- spielen und wiederholen	обнављање

Активности наставног процеса

Активности наставника Активности ученика

	<ul style="list-style-type: none"> -објашњава -даје смернице зарад -подстиче/мотивише -пружа додатну подршку -редовно води педагошку документацију сваког ученику -даје повратну информацију о напретку -вреднује и оцењује ангажовање ученика -процењује свој рад (самоевалуација) и рад на личном у савршавању 	<ul style="list-style-type: none"> -слуша и реагује на упутства наставника -слуша аудио записе -активно учествује у раду -ради индивидуално, у пару или у групи -пише -повезује -допуњава -образлаже -класира и упоређује -изражава мишљење -води дијалог -црта/сече/боји -редовно ради домаће задатке -процењује самостално свој напредак
--	--	--

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ И СХОДА/СТАНДАРДА

У току школске године биће реализована једна процена остварености стандарда, и то на почетку школске године, а у виду иницијалног теста. Тест ће садржати задатке/питања израђена по стандардима, са основног, средњег и напредног нивоа. Ученици ће радити тест подељени у две групе, а резултати ће бити приказани табелом процене остварености стандарда по нивоима.

Критеријуми оцењивања	Динамика
<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење - употпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; активности ученика на - лако логички повезује чињенице и појмове; часу свеску евиденције - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; наставника - решава проблеманиво устваралачког мишљења и употпуности критички расуђује; - Усмене провере, свеска евиденције наставника 	<p>- Активност на часу и домаћи задаци - континуирано праћење и бележење током целешколске године</p> <p>- Писмене провере - по I контролни писмени задаци сваког полугодишту</p>
<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - увеликој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеманиво устваралачког мишљења и узнатној мери критички расуђује 	<p>- Писмене провере, свеска</p> <p>еvidенције</p> <p>- Писане провере, свеска</p> <p>еvidенције</p>
<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - удовољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; - Групира д (посматрање наставника, излагање - узнатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално група), свеска евиденције - решава поједине проблеме; - удовољној мери критички расуђује; (посматрање наставника, - показује делимични степен активности и ангажовања. <p>излагање парова), свеска</p>	<p>- Усмене провере / усмено излагање и презентација - по 2 пута у току сваког полугодишта (по потреби и додатно, на иницијативу / жељу ученика)</p> <p>Радупару</p>

Оцену довољан (2) добија ученик који:

евиденције

— знања која је остварио у нивоу репродукције, уз минималну примену;

— умањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи евиденције

закључке који се заснивају на подацима;

— понекад је самосталан у решавању проблема и унедовољној мери критички расуђује;

— показује мању степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) добија ученик који:

— знања која је остварио у нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;

— не изводи закључке који се заснивају на подацима;

— критички не расуђује;

— не показује интересовање за учење и активностима и ангажовање.

-
Пројектни задаци, свеска

<p>Опште међупредметне компетенције</p> <ul style="list-style-type: none"> -Компетенција за учење -Комуникација -Одговорно учење у демократском друштву -Естетичка компетенција -Сарадња -Дигитална компетенција -Критичко размишљање -Предузимљивост – Предузетништво Интеркултуралност -Креативност -Решавање проблема

СТАНДАРДИНАКОЈИМАСЕРАДИУОКВИРУРАЗРЕДА

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ДСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.

ДСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговорно.

ДСТ.1.1.4. Разуме споро и разговорно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредно личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.

ДСТ.1.1.5. Разуме основне смисаоне једноставне конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговорно и споро.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.1.1.9.Разумеопштисмисаоиглавнеинформацијеунајједноставнијимврстаматекстова(натписи,огласи,вести,краткиизвештаји,сервисне информације,временскепрогнозе,брошуре,проспекти,рекламе,стрипови),уколикосупраћениилустративнимелементимаипрепознатљивим начиномграфичкогобликовања.

УСМЕНОИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.10.Читанаглас(изражајно)краткеиједноставнетекстове(показујућидапратињиховоопштисмисао).

ДСТ.1.1.11.Успостављаиодржавадруштвениконтакткористећиунајједноставнијајезичкасредстваприликомпоздрављања,представљања, добродошлице,окончањакомуникације,захваљивања,извињавања,давањаподатакаосеби,распитивањаоосновнимподацимакојисетичу саговорника.

ДСТ.1.1.12.Саопштавасаговорникуосновнеинформацијеосебиинајближемокружењу(породица,кућниљубимци,местостановања,школа, хоби).

ДСТ.1.1.14.Најједноставнијимјезичкимсредствима,узупотребувежбанихфраза,именујеиописујељудеиствариизсвогнепосредног окружењаиливезанезаличнаискуства.

ДСТ.1.1.15.Постављанајједноставнијапитањаличнеприроде(облискимтемама,потребама,интересовањима,предметимаунечијемпоседу)и одговаранасличнапитањасаговорника.

ДСТ.1.1.16.Најједноставнијимјезичкимсредствимасаопштаваштаволи,аштанеипостављаиста/таквапитањасаговорнику.

ПИСАНОИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.1.1.17.Пишенајједноставнијеподаткеосебиилицимаизсвогблискогокружења,убрасцима,упитницимаилитабелама.

ДСТ.1.1.19.Писанимпутемдостављаинформацијеосебиилитражиинформацијеодругима.

ДСТ.1.1.20.Пишекраткеиједноставнепоздравеипоруке(каоСМС,путемелектронскепоштеилисоцијалнемереже).

ДСТ.1.1.21.Повезујенеколикократкихисказауезанитекстоблискимтемама.

2.ЛИНГВИСТИЧКАКОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.2.2.Правилнозаписујепознатулексику.

ДСТ.1.2.3.Познајеи/иликористиограниченибројправилнихморфолошкихобликаисинтаксичкихструктурауоквирунаученогрепертоара језичкихсредстава.

ДСТ.1.2.4.Користиелементарнеинајфреквентнијеречиизразезаобављањеосновнихкомуникативнихактивности.

3.ИНТЕРКУЛТУРНАКОМПЕТЕНЦИЈА

ДСТ.1.3.1.Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начини хране, радно време, навике, празници, разонода).

ДСТ.1.3.2.Зна регије и државе у којима се страни језик користи као већински.

ДСТ.1.3.3.Познаје најзначајније историјске догађаје циљних култура.

ДСТ.1.3.4.Познаје неколико најпознатијих историјских и савремених личности циљних култура; наводи и на матерњем језику да је основне податке о некој личности и из циљних култура за коју показује интересовање.

ДСТ.1.3.5.Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и у мењем средњем нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА

ДСТ.2.1.1.Разуме фреквентне речи и изразе као главне носиоце значења у кратким саопштењима на блиској теми.

ДСТ.2.1.2.Разуме једноставније поруке личне природе.

ДСТ.2.1.4.Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику.

ДСТ.2.1.5.Разуме предмет краће усмене интеракције личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.

ДСТ.2.1.6.Разуме спорије, јасно артикулисани монолошки исказ од неколико реченица, уз одговарајуће паузе и понављања.

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА

ДСТ.2.1.9.Разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.)

ДСТ.2.1.10.Разуме најједноставније савете и упутства која се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.

УСМЕНИ ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.2.1.16.Успевати да кратко поведе и/или одржи разговор на блиској и познатој теми.

ДСТ.2.1.17. Уоквируразменеинформацијасасаговорникомотемамаоднепосредногличногинтересаповезујенеколикореченицаусмислену целину.

ДСТ.2.1.18. Наједноставна начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу.

ДСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности.

ДСТ.2.1.21. Исказује допадање и не допадање, слагање и не слагање.

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (улично обраћању) и објаве (на социјалним мрежама), као и кратка писма пријатељима и познаницима да би изразио захвалност, извињење и слично. ДСТ.2.1.27. Пише кратке текстове на блискете меу којима описује себе, своју породицу и окружење, користећи фреквентне кохезивне елементе.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

1. ФУНКЦИОНАЛНО-ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА

УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

ДСТ.3.1.18. Наједноставна начини у кратко изложена задатог темеу или резимира краћи текст (прочитани или одслушан), делимично користећи и језичка средства која се у њему појављују.

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА:

Годишњи планом предвиђена је реализација 2 пројекта, једног у првом и једног у другом полугодшту. Кроз истраживачки рад и сарадњу у групама, ученици се усмеравају на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење, као и припрему ученика за косна лажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневној животи, тако и у процесу учења. Кроз овакав начин рада ће се развијати међу предметне компетенције наведене у годишњем плану.

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА П ОДРШКА:

- Прилагођавање материјала и учила подразумева коришћење различитих материјала (као што су визуелни, сликовни, звучни, тактилни материјали и конкретни предмети који су неопходна подршка у учењу деце/ученика из осетљивих група), прилагођених радних листова и задатака за вежбање.
- Прилагођавање метода, техника и облика рада подразумева употребу различитих приступа, различитих метода, различитих техника и облика рада.
- Прилагођавање испитивања и оцењивања подразумева омогућавање употребе различитих видова изражавања (при чему је важно развијати све видове, а оцењивати кроз онај вид кроз који се ученик најбоље исказује), прилагођавање начина испитивања (нпр. више времена за решавање задатка) и прилагођавање задатка и литестова (нпр. вербалне задатке претворити у графичке или сликовне, задатке отвореног типа претворити у задатке са понуђеним одговорима и слично).
- Прилагођавање садржаја и исхода стандарда постигнућа подразумева сажавање или обогачивање садржаја (нпр. обрада кључних наставних јединица или додавање садржаја зависно од интересовања ученика), као и измену прописаних исхода или стандарда постигнућа за ученике који их не постижу или их премашују (нпр. начасу заиста садржај користе различити ниво обраде, према Блумовој таксономији, тако да ученици који не постижу или премашују очекиване исходе стандарда могу да буду подједнако укључени у рад).

ПЛАН ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Допунска настава			
Планирани број ученика:	5-25	Планирани број часова	8
Циљеви допунске наставе:	Усвајање језичких структура које ученици нису усвојили редовном наставом.		
Начин реализације допунске наставе:	Преовладава индивидуални рад.		
Временски оквири допунске наставе:	Током школске године.		

Основни циљ допунске наставе:	Помоћ у савладавању наставних садржаја.
Начин вредновања допунске наставе:	Усмени разговор и писани тестови.

Временски план са бројем часова по месецима и планом реализације

IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
1	1	1	1	1	/	1	1	1	/
1. Wie war's in den Ferien?	2. Meine Pläne	3. Freundschaft	4. Bilder und Töne	5. Zusammenleben		6. Das gefällt mir	7. Mehr über mich	8. Große Pause	

Додатна настава

планирани број ученика **5-15** планирани број часова **11**

циљевидодатне наставе: Надарени ученици проширују знање стечено на редовним часовима кроз додатна интелектуално-стварна и креативна вежбања и задатке одржавају консантну мотивацију и жељу за учењем.

начин реализације додатне наставе: Преовладава индивидуални рад.

временски оквир додатне наставе: Током школске године.

основни циљ додатне наставе: Продубљивање и проширивање градива са редовних часова.

начин вредновања додатне наставе: Усмени разговори писане тестови.

Временски план са бројем часова по месецима и планом реализације

I X X X I X I I I I I I V V V I

1 1 1 1 1 1 2 1

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Годишњи фонд часова: **36 – 7. разред**

ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (НАВЕСТИ ЕЛЕМЕНТЕ ОЦЕЊИВАЊА)
<p>– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите;</p> <p>– на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета;</p> <p>– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;</p>	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА	<p>Однос цене и квалитета производа/услуге.</p> <p>Декларација производа.</p> <p>Уговорна обавеза за услугу.</p> <p>Остваривање права потрошача.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, фронтални, демонстративан, креативне радионице</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -

<p>– повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;</p> <p>– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;</p> <p>– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;</p> <p>– разликује особине лидера и менаџера;</p> <p>– одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>одлука;</p> <p>– планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);</p> <p>– учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>– информише се о постојању сличних производа на тржишту;</p> <p>– комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p>					
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p>	<p>СВЕТ РАДА</p>	<p>Свет занимања некад, сад и у будућности.</p> <p>Професионална оријентација.</p> <p>Професионални</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање</p>	<p>Рад у групи, фронтални, демонстративан, кроз презентације</p>	<p>- Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена</p>

<p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p>		<p>развој.</p> <p>Форма и функција CV и мотивационог писма.</p> <p>Концепт целоживотног учења.</p>	<p>проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>наведеног градива,</p> <ul style="list-style-type: none"> - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -
--	--	--	--	--	---

<p>– учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>– информише се о постојању сличних производа на тржишту</p>					
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи</p>	<p>ПОКРЕН И СЕБЕ И ДРУГЕ</p>	<p>Покретање иницијативе.</p> <p>Менаџмент и лидерство.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, фронтални, демонстративан,</p> <p>Прављење плана акције</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада.

<p>информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p> <p>– учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>– информише се о постојању сличних производа на тржишту</p>					-
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује</p>	<p>УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА</p>	<p>Појам предузећа (привредног субјекта).</p> <p>Производ и/или услуга.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање</p>	<p>Рад у групи, драматизација, фронтални, демонстративан,</p>	<p>- Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена</p>

<p>правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p> <p>– учествује у</p>		<p>Појам тржишта.</p> <p>Људски и материјални ресурси.</p> <p>Пословна комуникација.</p> <p>Основни етички принципи у пословању.</p> <p>Процес производње и процес пружања услуга.</p> <p>Цена производа или услуге.</p> <p>Облици промовисања производа.</p> <p>Продаја производа или услуге.</p>	<p>проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>наведеног градива,</p> <ul style="list-style-type: none"> - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -
---	--	--	--	--	---

осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту					
--	--	--	--	--	--

- ✓ Активност наставника: Наставник је модератор активности. За увођење ученика у тему он припрема што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, односно мотивисања ученика за рад на њима. Избору мотивационог материјала треба посветити велику пажњу имајући у виду узраст ученика, њихова интересовања, специфичност теме и предзнања. Материјал треба да мотивише ученике да истражују, улазе у дискусију, образлажу своје ставове. Наставник је пратилац ученичких активности и, уколико је потребно, давалац додатних подстицаја, али не и готових решења. Потребно је подстицати радозналост, аргументовање, креативност, рефлексивност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, једнакост међу половима.
- ✓ Корелација са Грађанским васпитањем.

Предметни наставник

Владан Шипетић

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ**СЕДМИ РАЗРЕД**

1. Договор о будућем раду: календар школске године, распоред часова, снабдевеност удбеницима.
2. Избор руководства одељењске заједнице, исхрана у ђачкој кухињи, прикупљање сагласности за фотографисање
3. Прикупљање сагласности за екскурзију, дужности ученика
4. Понашање у школи и правила одељења
5. Колико смо опрезни на улици и као учесници у саобраћају?
6. Припремамо се за екскурзију
7. Анализа екскурзије – утисци
8. Поставили смо себи циљ, који желимо да испунимо ове године
9. Право и лажно другарство
10. Лаж и крађа – куда то води
11. У здравом телу, здрав дух (исхрана и хигијена)
12. Промене које наступају у пубертету (педагог)
13. Желим да питам, да знам (дечаци)
14. Желим да питам, да знам (девојчице)
15. Допунска и додатна настава - да ли и колико значи
16. Какве су нам оцене
17. Планирамо прославу Нове године
18. Анализирамо успех и да ли смо испунили циљ, који смо себи задали
19. Учествујемо у прослави Светог Саве
20. Како смо провели зимски распуст
21. Односи међу половима
22. Није тешко бити фин – дискусија
23. У разговору са Одељењским старешином (тема по жељи ученика)
24. Сида – опасност 21. Века (педагог)
25. Верске секте и њихов утицај на младе (вероучитељ)
26. Омех је пажња, осмехуј се сваког дана
27. Мој узор

28. Алкоголизам пушење, наркоманија – погрешни избори (педагог)
29. Сачувајмо околину
30. Тренутни успех – шта даље
31. Како рећи НЕ дрогама и алкохолу
32. Полно преносиве болести – шта знамо о томе?
33. Какав успех очекујем – да ли ћу остварити свој циљ?
34. У разговору са Одљењским старешином (тема по жељи ученика)
35. Добре ствари ове школске године
36. Идемо на заслужени одмор

ОСМИ РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИЦИ

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ПРЕДМЕТ КОЈИ ПРЕДАЈЕ
Бојана Радуловић Пантелић	Српски језик и књижевност
Весна Вукотић	Енглески језик
Александра Јањић	Немачки језик
Данијела Шебек	Музичка култура
Лела Томашевић	Ликовна култура
Славица Левајац	Историја
Слађана Вилотијевић	Географија
Драгица Дроца / Дејан Златић	Математика
Ана Ракочевић	Физика
Душица Станојевић	Биологија

Александар Винић и Владан Шипетић	Техника и технологија
	Информатика и рачунарство
Горан Лазовић	Физичко и здравствено васпитање
Видан Заграђанин	Верска настава
Александра Пејовић	Грађанско васпитање
Владан Шипетић	Предузетништво

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСМИ РАЗРЕД

СЕДМИ РАЗРЕД		
фонд часова	Н	Г
Српски језик и књижевност	4	144
Енглески језик	2	72
Ликовна култура	1	36
Музичка култура	1	36
Историја	2	72
Географија	2	72
Физика	2	72
Математика	4	144
Биологија	2	72

Хемија	2	72
Техника и технологија	2	72
Информатика и рачунарство	1	36
Физичко и здравствено васпитање	3	108
Укупно	28	1008
Обавезни изборни предмети(1)	Н	Г
1.Грађанско васпитање/Верска настава	1	36
2.Страни језик – Немачки	2	72
Слободне наставне активности		
Језик и култура	1	36
Облик образовно-васпитног рада		
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Остали облици образовно-васпитног рада	Н	Г
Час одељењског старешине	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36/72
Екскурзија	1-3 дана годишње	

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 136

Недељни фонд часова: 4

Циљеви:

- оспособити ученике да правилно користе српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развијају читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстицати имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Задаци:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза; увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког); оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова; упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу; поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста; развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм); упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења; развијање поштовања према културној баштини и

потребе да се она негује; подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво; подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.); васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности; развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Исходи	Област	Садржај	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Начин праћења постигнућа ученика
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и</p>		<p>ЛЕКТИРА</p> <p>ЛИРИКА</p> <p>1. Ђура Јакшић: „Отаџбина”</p> <p>2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови”</p> <p>3. Јован Јовановић Змај:</p>	<p>Ученик развија:</p> <p>– компетенције за целоживотно учење;</p> <p>– комуникацију;</p>	<p>Методе рада: дијалогска, монологска, демонстративна, истраживачка, рад на тексту, практични рад, истраживачки</p>	<p>- иницијални тест;</p> <p>- активност на часу;</p> <p>- усмени одговор;</p> <p>- домаћи</p>

<p>структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p> <p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;</p> <p>– издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту,</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>„Ђулићи” (избор)</p> <p>4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма” / „Опомена”</p> <p>5. Момчило Настасијевић: „Труба”</p> <p>6. Иван В. Лалић: „Ветар”</p> <p>7. Марина Цветајева: „Месечев сјај”</p> <p>ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ</p> <p>1. Бранко Радичевић: „Ђачки растанак” (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”)</p> <p>2. Народна епско-лирска песма: „Женидба Милића Барјактара”</p> <p>ЕПИКА</p> <p>1. Вук Стефановић Карацић: „О народним</p>	<p>– естетичку компетенцију;</p> <p>– компетенцију за рад са подацима и информацијама;</p> <p>– дигиталну компетенцију;</p> <p>– компетенцију за сарадњу;</p> <p>– компетенцију за решавање проблема;</p> <p>– одговорно учешће у демократском друштву.</p>	<p>рад, игровне активности...</p> <p>Облици рада: фронтални, индивидуални, групни, рад у пару...</p> <p>Индивидуализација:</p> <p>-просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (на пример: размештај седења, избор тема за писмене вежбе, домаће задатке, писмене задатке);</p> <p>- прилагођавање захтева,</p>	<p>задаци;</p> <p>- петнаестоминутне провере;</p> <p>- контролни задаци;</p> <p>-писмени задаци;</p> <p>-писање побољшане верзије писменог задатка;</p> <p>-писмене вежбе;</p> <p>-говорне, лексичке, семантичке, стилске и правописне вежбе;</p> <p>- изражајно читање и рецитовање</p>
---	-------------------	---	---	---	--

<p>као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације;</p> <p>– уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање;</p> <p>– повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом;</p> <p>– одреди временски оквир у којем је писац стварао;</p> <p>– разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p> <p>– препозна националне вредности и негује културноисторијску</p>		<p>певачима”</p> <p>2. Вук Стефановић Караџић: „Житије Ајдук Вељка Петровића”</p> <p>(одломак)</p> <p>3. Доситеј Обрадовић: „Живот и прикљученија”</p> <p>(одломак)</p> <p>4. Прота Матеја Ненадовић: „Мемоари”</p> <p>(одломак)</p> <p>5. Петар Петровић Његош: „Горски вијенац” (одломак „Бадње вече”)</p> <p>6. Симо Матавуљ: „Пилипенда”</p> <p>7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити”</p> <p>8. Милош Црњански: „Сеобе” (одломак) / „Роман о Лондону”</p> <p>(„Пролеће је стигло у Лондон”)</p> <p>9. Бранимир Тошић:</p>		<p>начина и врста оцењивања индивидуалним особинама ученика;</p> <p>-коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;</p>	<p>;</p> <p>-активно учешће у пројектној настави и изради презентација;</p> <p>-израда панора;</p> <p>-учешће на такмичењима и у ваннаставним активностима;</p> <p>-индивидуализовани захтеви;</p> <p>- посматрање и бележење ученикових активности током</p>
---	--	--	--	--	---

<p>баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа;</p> <p>– учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;</p> <p>– објасни настанак и развој српског књижевног језика;</p> <p>– разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа;</p> <p>– сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи;</p> <p>– именује дијалекте српског језика;</p> <p>– разуме постојеће језичке прилике у Србији;</p>		<p>„Покошено поље” (одломак из прве књиге „Читава једна младост”)</p> <p>10. Дино Буцати: „Колумбар”</p> <p>11. Херман Хесе: „Магија књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: Роман као држава (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”)</p>			<p>наставе;</p> <p>- реализација практичних задатака;</p> <p>- непосредна комуникација између ученика и наставника;</p> <p>- процена и самопроцена знања.</p>
---	--	--	--	--	---

<p>– издвоји делове твореница и препозна основне моделе њиховог грађења;</p> <p>– користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <p>– доследно примени правописну норму;</p> <p>– примени основна правила о распореду акцената;</p> <p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила;</p> <p>– пише и говори поштујући карактеристике</p>		<p>ДРАМА</p> <p>1. Данило Киш: „Ноћ и магла”</p> <p>2. Петар Кочић: „Јазавац пред судом” (одломак)</p> <p>3. Жан Батист Поклен Молијер: „Грађанин племић” (одломак)</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <p>1. Веселин Чајкановић: „О ускршњим обичајима”</p> <p>2. Милутин Миланковић: „Кроз васиону и векове” (одломак)</p> <p>3. Хилда Дајч: „Писма” – одломак, (обавезна напомена о власнику</p>			
---	--	--	--	--	--

<p>различитих функционалних стилова;</p> <p>– уочи разлику између речи и лексема;</p> <p>– препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију;</p> <p>– разуме значење застарелих речи и неологизама;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p> <p>– напише приказ,</p>		<p>права: ©Јеврејски историјски музеј)</p> <p>4. Споменка Крајчевић: „Кругом двојке” (избор одломака:</p> <p>„Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”,</p> <p>„Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”, „Тајна”; „Станица Вуков споменик” –</p> <p>„Простор”, „Булеварска бајка”)</p> <p>5. Герман Титов: „25 сати у свемиру”</p> <p>Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду.</p> <p>ДОМАЋА</p>			
--	--	---	--	--	--

<p>расправу и краћи есеј;</p> <p>– разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи;</p> <p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасноисказане односе и изводи закључак заснован на тексту.</p>		<p>ЛЕКТИРА</p> <p>1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: „Почетак буне против дахија”; „Бој на Мишару”, „Бој на Чокешини”...)</p> <p>2. Љубавне народне лирске песме („Српска дјевојка”, „Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор)</p> <p>3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: „Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: „Критика метафоре”, Војислав Карановић: „О читању поезије”, Момчило Мошо</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>Одаловић: „Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: „Гледајући у дрвеће”...)</p> <p>4. Иво Андрић: „Деца” („Деца”, „Књига” и „Панорама”)</p> <p>5. Бранислав Нушић: „Сумњиво лице”</p> <p>6. Клод Кампањ: „Збогом мојих петнаест година”</p> <p>7. Давид Албахари: „Мамац”</p> <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ</p> <p>(бирати 3–6 дела)</p> <p>1. Милош Црњански: „Ја, ти и сви савремени парови”</p> <p>2. Оскар Давичо: „Србија”</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>/ „Детињство” (избор)</p> <p>3. Бранко Ћопић: „Мала моја из Босанске Крупе”</p> <p>4. Станислав Винавер: „Ратни другови” („Аритон”)</p> <p>5. Народна приповетка: „Усуд”</p> <p>6. Вук Стефановић Караџић: „Српски рјечник” (избор, нпр. „Отмица”...);</p> <p>7. Растко Петровић: „Африка” (одломци)</p> <p>8. Радослав Братић: „Мајсторова рука”(одломак)</p> <p>9. Милорад Павић: „Хазарски речник”, одреднице о Тирилу и Методију (одломци)</p> <p>10. Душан Ковачевић: „Ко то тамо пева”</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>11. Гроздана Олујић: „Гласам за љубав”</p> <p>12. Џон Селинџер: „Ловац у житу”</p> <p>13. Ричард Бах: „Галеб Џонатан Ливингстон”</p> <p>14. Кајо Ритер: „Дечко који није био из Ливерпула”</p> <p>15. Џон Бојн: „Дечак у пругастој пиџами”</p> <p>16. Сју Таузенд: „Дневник Адријана Мола”</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Стилска средства: анафора и епифора, апострофа.</p> <p>Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице);</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>љубавна песма (ауторска).</p> <p>Епско-лирске врсте: поема, балада.</p> <p>Драмски спев.</p> <p>Мемоари. Биографија.</p>			
	ЈЕЗИК	Грамати ка	<p>- Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба.</p> <p>- Старословенски језик и писма (глаголица и ћирилица).</p> <p>- Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик.</p> <p>- Вук Карацић – развој језика, писма и правописа.</p> <p>- Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци).</p>		

			<p>- Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика.</p> <p>- Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци).</p> <p>- Језик – основне особине говорног и писаног језика.</p> <p>Грађење речи:</p> <p>- основни модели:</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>извођење, слагање, префиксација;</p> <p>- просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице);</p> <p>- састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс.</p> <p>- Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе.</p> <p>- Фонетика: подела гласова и гласовне промене.</p> <p>- Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије.</p> <p>- Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		Правопис	<ul style="list-style-type: none"> - Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. - Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). - Генитивни знак. - Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци. 			
		Ортоепија	<ul style="list-style-type: none"> - Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови). 			
		<ul style="list-style-type: none"> - Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе; -Текстови писани различитим функционалним стиловима: 				

	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	публицистички стил (репортажа, интервју), административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирокартски језик), научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина), Лексикологија: – једнозначност и вишезначност речи, – лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности, – синонимија, антонимија и хомонимија, – застареле речи; нове речи			
--	--------------------	---	--	--	--

		<p>– неологизми,</p> <p>– речник, лексикон, енциклопедија;</p> <p>-Пропагандни текстови (рекламе и слично);</p> <p>-Расправа и есеј на задату тему;</p> <p>-Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.);</p> <p>-Говорне вежбе: интерпретативно- уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање</p>			
--	--	---	--	--	--

		<p>чињеница и коментара;</p> <p>-Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање</p> <p>позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање</p> <p>сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице;</p> <p>запета у независносложеним реченицама;</p> <p>-Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно</p> <p>маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење</p>			
--	--	--	--	--	--

		<p>грешака у тексту и исправљање;</p> <p>-Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти);</p> <p>проналажење одговарајућег синонима;</p> <p>антонимски ланац;</p> <p>одређивање значења метафоре и метонимије у тексту;</p> <p>тумачење застарелих речи и неологизама;</p> <p>дефинисање лексема;</p> <p>-Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p>			
--	--	---	--	--	--

		-Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			
--	--	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Историја – друштвено-историјска локализација књижевних текстова и ликова који се у њима појављују, историјски оквири језичког развоја. Географија– географско-демографске одлике средине за које се везују радње књижевних текстова, легенде. Ликовна култура – илустрације књижевних текстова. Музичка култура– мотивски. Страни језици–тумачење непознатих речи, порекло речи у нашем језику, поређење граматичких особина. Математика–математички модели у служби сликовитости, рад са табелама. Посете Градској галерији, Народном музеју, Сајму књига, праћење позоришних представа, биоскопских пројекција, књижевних вечери и свих других културних дешавања у локалној средини.

Активности у наставном процесу	
Активности ученика	Дефинише, идентификује, именује, репродукује, бира, утврђује, представља, издваја, организује, пише, понавља, прилагођава, тумачи, илуструје, демонстрира, показује, објашњава, препознаје, анализира, формулише, планира, повезује, класификује, процењује, описује, вреднује, бира, поставља питања, игра се...
Активности наставника	Припремање, организовање, читање, објашњавање, разговор, слушање, посматрање, праћење, показивање, подстицање, предвиђање, проверавање, анализирање, закључивање, вредновање, саопштавање, иницирање, вођење, процењивање, одлучивање.

ДОПУНСКА НАСТАВА			
Број часова: 18	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА ПРЕДМЕТА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
6	<ul style="list-style-type: none"> –повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима које чита; –разликује књижевни и некњижевни текст; –одреди књижевни род и књижевну врсту дела; –разликује дело из народне књижевности од дела из ауторске књижевности; –разликује облике казивања; –одреди стилске фигуре; –одреди тему, главне и споредне мотиве у делу; –тумачи особине ликова из дела; 	КЊИЖЕВНОСТ: <ul style="list-style-type: none"> - Обнављање и утврђивање знања о обрађеним књижевним делима; -Разликовање књижевних родова и врста; -Одлике народне и ауторске књижевности (уочавање на конкретним примерима); -Уочавање стилских фигура; -Облици казивања; -Версификација (врсте стиха, строфе, риме); -Карактеризација јунака из обрађених књижевних дела; 	<ul style="list-style-type: none"> - Навикавање ученика да своје утиске и ставове о делу доказују чињеницама из самог текста; -Мотивисање ученика за читање и анализу текста (кроз унапред дате истраживачке задатке); -Током обраде књижевног дела ученике наводити да откривају што више особина и осећања појединих ликова, а потом да изражавају своје ставове о поступцима ликова; -Примерима из делана водити ученике да дате ситуације повезују са онима из свакодневног живота;
6	<ul style="list-style-type: none"> –зна податке о развоју српског књижевног језика; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – препозна делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике 	ЈЕЗИК: <ul style="list-style-type: none"> -Развој српског књижевног језика; - Вукова реформа језика, писма и правописа; -Дијалекти српског језика; - Грађење речи; - Врсте речи; 	<ul style="list-style-type: none"> -Увежбавање правилне усмене и писане комуникације књижевним српским језиком; -Понављање и проверавање раније обрађеног градива, па потом повезивање са новим садржајима (кроз кратке писмене провере); -Вежбања заснована на

	<p>обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом;</p> <p>–примени правописну норму у једноставним примерима;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Реченични чланови; - Гласови и гласовне промене; - Падежи; - Прилагођено писање имена из страних језика; - Спојено и одвојено писање речи; 	<p>коришћењу примера из непосредне говорне праксе (наставни листићи);</p> <p>-Подстицање ученика да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС порукама и у различитим видовима комуникације путем интернета;</p> <p>-Увежбавање коришћења правописног речника (школског издања);</p>
6	<p>–препозна разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила;</p> <p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>–разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију.</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Функционални стилови; -Бирократски језик; -Једнозначне и вишезначне речи; - Правописне вежбе (диктати); 	<p>-Повезивање развијања језичке културе са обрадом књижевних текстова, као и са наставом граматике и правописа;</p> <p>-Реализација стилских и лексичких вежби које имају за циљ богаћење речника;</p> <p>-Реализација говорних вежби (изражајно читање и рецитовање);</p> <p>- Реализација правописних вежби (диктати, исправљање погрешно написаног текста).</p>

ДОДАТНА НАСТАВА

Број часова: 18	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА ПРЕДМЕТА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
6	<p>-чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале врсте текстова;</p> <p>-критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p> <p>-одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту;</p> <p>- анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди;</p> <p>-анализира поступке књижевних ликова, служећи се аргументима из дела;</p> <p>-истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>-уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>-препоручи књижевно дело уз образложење;</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ:</p> <p>-Први српски устанак у епским песмама новијих времена и у прози (сличности и разлике);</p> <p>-Доживљај рата: лични, национални, историјски поглед и промишљање у делима Лазе Лазаревића и Милоша Црњанског;</p> <p>-Родољубива и социјална тематика у лирској поезији;</p> <p>-Упознавање са знаменитим личностима српске историје кроз биографска и аутобиографска дела;</p> <p>-Љубавни мотиви у народној и ауторској поезији;</p> <p>-О пролазности или вечности – трагање за смислом постојања у мисаоној поезији;</p> <p>-Елементи комике и хумора кроз које провејавају сатирични тонови и трагична слика живота („Јазавац пред судом“, „Сумњиво</p>	<p>-Кроз обавезну, али и избор додатне литературе, развијати код ученика истраживачки и корелативни приступ садржајима из књижевности кроз организовање:</p> <p>-пројектне наставе,</p> <p>-припреме за такмичење из књижевности ;</p> <p>-Препоручити ученицима за читање дела савремених писаца и усмерити их да размишљају како савремени писци пишу на одређене теме, чиме ће се богатити читалачко искуство ученика;</p> <p>-Навикавање ученика да своје утиске и ставове о делу доказују</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; -напредује у стицању читалачких компетенција. 	<ul style="list-style-type: none"> лице“; „Ђачки растанак“); -Књижевнонаучне врсте; -Карактеризација ликова; -Језичко-стилска изражајна средства; -Версификација; 	<ul style="list-style-type: none"> чињеницама из самог текста; -Повезивање наставе књижевности са обрадом наставних јединица из граматике и правописа;
6	<ul style="list-style-type: none"> -објасни настанак и развој српског књижевног језика; -разуме значај српског књижевног језика за културу и историју српског народа; -разуме постојеће језичке прилике у Србији; -именује дијалекте у српском језику; -издвоји делове творенице и препозна основне моделе грађења речи; -доследно примени правописну норму; -користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; 	<p>ЈЕЗИК:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Књижевни језик код Срба од Вука до данас; -Дијалекти у српском језику; -Основне језичке групе у Европи; место српског језика у породици словенских језика; -Основне особине говорног и писаног језика; -Грађење речи и начини грађења речи; -Врсте и подврсте речи; -Реченични чланови; -Значења глаголских облика; -Гласови и гласовне промене; -Писање имена из страних језика; -Спојено и одвојено писање речи; 	<ul style="list-style-type: none"> -Увежбавање правилне усмене и писане комуникације српским књижевним језиком; -Разумевање функције језичких правила; -Понављање и проверавање раније обрађеног градива, па потом повезивање са новим садржајима; -Важбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе; -Подстицање ученика да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС порукама, у различитим видовима комуникације путем интернета, у називима улица, предузећа...; -Увежбавање коришћења правописног речника (школског издања); -припреме за такмичење из језика и језичке културе кроз тестове;
6	<ul style="list-style-type: none"> -уочи разлику између функционалних стилова; -пише и говори поштујући карактеристике 	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Функционални стилови (сличности и разлике); 	<ul style="list-style-type: none"> -Повезивање развијања језичке културе са обрадом књижевних текстова, као и са наставом

	<p>различитих функционалних стилова; -препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; -разуме значење застарелих речи и неологизама; -користи речник, енциклопедију, лексикон.</p>	<p>-Негативне карактеристике бирократског језика; -Правилан изговор и разлике у изговору (слушање и анализа снимака); -Богаћење речника; -Реч и лексема; -Метафора и метонимија; -Архаизми и неологизми; -Приказ књиге, филма, представе...; -Презентовање чињеница и коментара о стању у српском језику.</p>	<p>граматике и правописа; -Реализација стилских и лексичко-семантичких вежби (проналажење одговарајућег синонима, допуњавање реченица хомонимима, антонимски ланац...) које имају за циљ богаћење речника; -прикупљање и тумачење застарелих речи и неологизама (кроз квиз); -Реализација говорних вежби (анализа снимљеног разговора, расправа, презентовање чињеница и коментара);</p>
--	---	--	---

Актив наставника српског језика и књижевности

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Преглед тема/комуникативних функција, исхода, наставних садржаја и оперативних задатака, броја часова по теми и укупно

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ

ИСХОДИ НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

(Комуникативне функције)

1. Introduction Поздрављање и представљање себе и других и тражење/ давање основних информација о себи и другима; описивање радњи у садашњости; описи- вање предмета и појава; описивање бића, предмета и места.

По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:

- препознају и именују појмове који се односе на тему
- разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости;
- размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости;
- поштују правила учтиве комуникације
- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе;
- поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства;
- размене једноставније информације личне природе;
- у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;
- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.

Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Mr Simons usually teaches us at this time, but he isn't teaching the lesson today. (Present Simple and Present Continuous); I like bacon and eggs, but I prefer my normal breakfast. (Stative verbs); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

2. Problems Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садашњости; описи- вање предмета и појава; изражавање осећања.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости;
- размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости;
- опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;

- разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости;
- саопште своје и туђе способности у садашњости;
- размене неколико информација о способностима у садашњости;
- опишу историјски догађај из циљне културе;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања;
- размене неколико повезаних информација у вези са осећањима;
- искажу и образложе осећања.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- While Pete was looking out of the window, a car stopped outside the house. When they reached the house, Jake was waiting for them. (Past Simple and Past Continuous); I've never had a party at my house. It's been in the family since the 1930's. (Present Perfect); I've seen the two boys who were expelled, but they haven't done anything. (Present Perfect and Past Simple); I got a radio and a camera for birthday. The camera was great, but the radio was making a funny noise, so I asked my parents for the receipt and I took it back to the shop. (Articles); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

3. The future Изражавање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на будуће радње и предвиђања;
- размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима;
- саопште будуће радње и предвиђања;
- разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих;
- изразе допадање и недопадање уз једноставније образложење;
- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагују на њих;
- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење.
- The first written test

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- According to this article we won't use money in the future. (will for predictions and spontaneous decisions); I'm going to train as a doctor. (going to for plans and intentions); What are you doing after school today? (Present Continuous for arrangements); If you put your ideas on your bedroom door, you will see them every day. (First Conditional); yesterday morning, last night, tomorrow, last weekend (Time expressions); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

4. Risks

Описивање бића, предмета и места; описивање радњи у прошлости;

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места;
- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;
- размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места;
- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;
- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;
- разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење;
- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;
- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

– Would you shave your head? - Yes, I would, My hair would grow again, wouldn't it? (would); If I had a tattoo, I'd have a little butterfly on my shoulder. My parents would go mad if I did anything like that. (Second conditional); The explosion would be so strong that it would cause earthquakes. (so... that); You might hurt yourself. (Reflexive pronouns); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

5. Can I ask...? Изражавање осећања; исказивање могућности; изражавање способности, обавеза, предлога и савета; изрицање дозвола, забрана, упозорења, правила понашања и обавеза.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања;
- размене неколико повезаних информација у вези са осећањима;
- искаже и образложе осећања;
- разумеју једноставније текстове који се односе на могућности;
- размене неколико информација које се односе на могућности;
- разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих;
- размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;
- разумеју једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагују на њих;

- размене једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Can you play the guitar? Were you using the internet yesterday evening? (Questions forms); Duties will include sweeping the floor. Are you interested in acting? (Gerunds); Could you switch the TV on, please? (Separating phrasal verbs); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).

6. Buying and selling Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање места и појава.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене;
- размене информације у вези са количинама ценама;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука;
- размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;
- размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;

Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре

- Most of our food is imported. From the airport they are sent to a distribution centre, and from there they are taken by lorries to supermarkets. (Passive voice: present simple, past simple, present perfect); It said that half the food that's grown in the world won't be eaten. It will be thrown away. (future with will); The hotel must be rebuilt every year. (Modal verbs with the passive voice); The train to Glasgow leaves at platform six. (Prepositions); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).
- повежу у неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања.
- The second written test

7. Protest Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења; описивање радњи у прошлости.

- препознају и именују појмове који се односе на тему;
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја;
- размене информације које се односе на опис појава и догађаја;
- повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји
- разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости;
- опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;

- разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера;
- саопште своја и туђа мишљења, планове и намере;
- разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;
- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама.

Школски програм**ОШ „Бранислав Петровић“ –Слатина****ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА****ГОИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68****НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2****ЛИТЕРАТУРА:** Драгомир Бонцић, Коста Николић, Историја за осми разред основне школе, Завод за уџбенике**ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК:** Славица Левајац

Циљ: Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (допуна)

Ученици у осми разреду лазесавећоформљеним знањем о основним историјским појмовима, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима и на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и да према њима планира и прилагођава наставне активности. Битно је искористити велику могућност коју историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичког радозналости, која је у основи сваког сазнања. Наставник држи треба да буду представљени као „прича“ богата информацијама и детаљима, незато да би оптеретили памћење ученика, већ да би историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично. Посебно место у настави историје имају питања, како она која поставља наставнику ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација. Добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја. У зависности од циља који наставник жели да оствари,

питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем. Настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе само о томе „како је у стину било”, већ и зашто се нешто десило и какве су последице из тога проистекле. Да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свомуму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе. Коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућава ученицима да наочигледан и сликовит начин доживе простор на ком се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору. Треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (вештине беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика. Неопходно је имати у виду и интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена на наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека. Пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина. У настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности. Одређене теме, помоћности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета, а посебно пажњу треба посветити оспособљавању ученика за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија (употреба интернета, прављење Powerpoint презентација, коришћење дигиталних аудио визуелних материјала и израда реферата)

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Методe, облици рада, диференцијација, индивидуализација, пројектна настава..., домаћи задаци, писмени задаци, корелација	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (елементи оцењивања ученика)
--------	--------------	----------	----------------------------	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује Савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду - пореди различите историјске изворе и рангира их на основу 	<p style="text-align: center;">1. тема</p> <p style="text-align: center;">Основи проучавања прошлости</p> <p style="text-align: center;">(10=1)</p>	<p style="text-align: center;">Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p style="text-align: center;">Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)</p>	<p style="text-align: center;">Реализација међупредметних компетенција за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Рад са подацима и информацијама - Комуникација 	<p style="text-align: center;">Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона</p> <p style="text-align: center;">Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима савременог доба, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из савременог доба...</p> <p style="text-align: center;">Проналажење примера извора за период Савременог доба од стране ученика</p> <p style="text-align: center;">Коришћење Заводовог е -</p>	<p style="text-align: center;">Иницијални тест, Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, посматрањем наставника, пет наестоминутна провера, домаћи задатак, активност на часу, одговарање са места у виду кратких питања о пређеном градиву на часу;</p> <p style="text-align: center;">Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих</p>

<p>Њихових сазнајних вредности</p>				<p>учбеника: тестови, видео записи са питањима и др.</p> <p>Излагање, објашњавање, показивање и демонстрирање наставних садржаја, вежбање, проверавање знања, ново градиво се повезује са старим, издвајање главних појмова, решавање проблема из свакодневног живота,</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Рад на рачунару</p> <p>Употреба наставних средстава, очигледна настава (карта)</p> <p>Диференцирана</p>	<p>часова</p> <p>Истраживачки задаци везани за ист. изворе из Савременог доба</p> <p>Домаћи задатак</p>
------------------------------------	--	--	--	---	---

				<p>настава</p> <p>Индивидуализован а настава (предавање, ,праћење постигнућа)</p> <p>рад у групама, рад у пару,</p> <p>употреба мултимедијалних садржаја,</p> <p>примена монолошке, дијалошке, илустративне, демонстративне методе</p> <p>Увођење ученика у главне појмове савременог доба прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима</p> <p>Самоевалуација и</p>	
--	--	--	--	---	--

				евалуација	
<p>Користи основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>-Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени)</p> <p>-Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи</p> <p>-Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност</p> <p>-Изражава своје ставове на аргументован начин</p> <p>- Доводи у везу узроке</p>	<p>2. тема</p> <p>Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата (10о+9у+2п+2с=23)</p>	<p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света).</p> <p>Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе).</p> <p>Политичке и</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:</p> <p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др.</p> <p>Стално коришћење историјске карте.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Процењивање рада у пару и у групи</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Дебата</p> <p>Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална</p>

<p>и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>- Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>- Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора</p> <p>- Анализира и процењује ближе хронолошко порекло</p>		<p>друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот).</p> <p>Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај</p> <p>економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај</p>		<p>(плакати), ППТ, видео записи (убиство краља Александра у Марсеју и др.), квиз на кахуу и др.</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p>	<p>историја)</p> <p>Домаћи задатак-редовност</p> <p>Писана провера</p> <p>Есеј, прича</p> <p>Показивање на карти</p>
--	--	--	--	---	--

<p>извора на основу садржаја</p> <p>- Упоредиће, анализира и уочава разлике између свог и ставова других</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету</p> <p>-Употреби податке из табеле у једноставном истраживању</p> <p>-Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у савременом добу</p> <p>- Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима</p>		<p>Проманов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин</p>		<p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>и природном окружењу</p> <p>- Идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту</p> <p>-Уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности</p> <p>-Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>		<p>Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић</p>			
<p>Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>-Изводи закључак о</p>	<p>3. тема</p> <p>Други светски рат (8o+8y+2c=18)</p>	<p>Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама;</p>	<p>часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p>

<p>повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера</p> <p>-Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>-Користи основне историјске појмове</p> <p>-На карти показује места где су се десили одређени догађаји</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у Савременом добу</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>- Самостално или у групи реализује једноставне задатке</p>		<p>држава; почетак и ток рата, зарађене стране, савезништва, фронтови, најважније операције, нови начини ратовања, ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата и победа Антифашистичке коалиције.</p> <p>Југославија и српски народ у рату-улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату.</p> <p>Последице рата-</p>	<p>Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација;Сарадња; Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>технике/методе и облике рада</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пицами, Дара из Јасеновца и др.), ППТ, шеме и табеле</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне</p>	<p>Процењивање рада у пару и групи (нпр пројектна настава, активности...)</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>Вежба 15 минута</p> <p>Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци-Моја породица у Другом светском рату и др.), панои, предавања и др.</p>
--	--	---	--	---	--

<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>- Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у Савременом добу</p> <p>- Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>- Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора</p> <p>- Анализира и процењује ближе</p>		<p>људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције, уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине, стварање ОУН.</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, Милан Недић, Анте Павелић, Диана</p>		<p>литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату (27. јануар, 22. април...и др.)</p>	<p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>
---	--	---	--	---	--

<p>хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>- Упоредије, анализира и уочава разлике између свог и ставова других</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету</p> <p>-Употреби податке из табеле у једноставном истраживању</p> <p>-Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)</p> <p>-Уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и</p>		Будисављевић.			
--	--	---------------	--	--	--

<p>уметничким делима</p> <p>-Објасни значење појмова геноцид и Холокауст</p> <p>-Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p> <p>- Идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта</p>					
<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на</p>	<p>4. тема</p> <p>Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду</p>	<p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција за:</p> <p>Компетенција за учење; Рад са</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора</p>

<p>конкретним примерима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користи основне историјске појмове - Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу - Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја - Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије и 	<p>хладног рата</p> <p>(6o+6y+1c=13)</p>	<p>жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације- покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата-изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне</p>	<p>подацима и информацијама;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне</p>	<p>ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p> <p>Карта</p> <p>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци):Моја породица у СФРЈ; личности. догађаји</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p>
---	--	--	--	--	---

<p>Југославије</p> <p>- Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>-Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским</p>		<p>прилике, самоуправљање, несврстаност, свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Голда Меир, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић</p>		<p>литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>
---	--	---	--	--	---

<p>контекстом</p> <p>- Презентује самостално, или у групи , резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>- Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала</p> <p>-Препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права</p> <p>-Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља</p>					
--	--	--	--	--	--

манипулацији					
<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>- Користи основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>- Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу</p> <p>- Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>- Пореди различите историјске изворе и</p>	<p>5. тема</p> <p>Свет. Европа и српска држава и народ у савременим процесима</p> <p>(6o+6y+1c=13)</p>	<p>Свет после Хладног рата –пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени</p>	<p>Реализација међупредметних компетенција:</p> <p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Комуникација; Одговорно учење у демократском друштву;</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима:</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Процењивање рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p> <p>Карта</p> <p>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци): нпр. Моја породица 90-их и 00-их;</p>

<p>класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>-Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом</p> <p>- Презентује самостално, или у</p>		<p>културни покрети.</p> <p>Српски народ на крају XX и на почетку XXI века- криза СФРЈ 80-их година,</p> <p>међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализац ија сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене</p>		<p>илустрација, филмова (НАТО агресија 1999, Распад СФРЈ и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење</p>	<p>личности. догађаји</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>
--	--	---	--	---	--

<p>групи , резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>- Препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и републици Србији</p> <p>– Изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајних вредности</p> <p>- Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала</p> <p>–Препозна пропаганду,</p>		<p>2000.године, република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања ЕУ, култура и спорт.</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница</p>		ресурса локалне историје	
--	--	--	--	--------------------------	--

<p>стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p> <p>– Наведите примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>					
<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;</p> <p>користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући историјски период, догађај и век ;</p> <p>лоцира на историјској</p>	<p>Иницијално тестирање,</p> <p>Систематизација, Историјска карта, личности, догађаји...</p> <p>(Према потреби)</p>		<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле</p> <p>Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо</p>	<p>Иницијално тестирање</p> <p>Карта - провера градива из целокупне историје 8. разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди</p> <p>Прегледање</p>

карти најважније појмове Савременог доба у излагању историјске наратије користи основне научне појмове;				платформе, квиза	свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација
--	--	--	--	------------------	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Корелације

Историја 8. разред Области предмета/теме	Корелације (повезивање садржаја наставних области са другим предметима и њиховим наставним областима) Могућности за успостављање различитих корелација: <ul style="list-style-type: none"> • садржаја у оквиру самог предмета (успостављање веза међу областима предмета) • садржаја у оквиру једног разреда, са различитим предметима
---	--

	(међупредметна хоризонтална корелација); • садржај истога и других предмета који су савладани у претходним разредима (међупредметна вертикална корелација);		
	Наставни садржај и врста корелације у оквиру самог предмета међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима) Међупредметна вертикална корелација (садржај истога или других предмета који су савладани у претходним разредима)	Предмет/ разред	Реализација (месец)
1. Основи проучавања прошлости	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)	Географија (карте), српски језик (језичка култура); историја- 7. разред/ последице Великог рата/	септембар
2. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду	Последице Великог рата Револуције у Русији и Европи (узроци,	Географија / карта Европе, света, Југославије/ ликовна култура (споменичко наслеђе међуратног	септембар, октобар, новембар,

између два рата	<p>ток и последице).</p> <p>Стварање југословенске државе</p> <p>Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету</p> <p>Југословенска краљевина</p> <p>Истакнуте личности: Николај ПРоманов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини,</p> <p>Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић</p> <p>Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић</p>	<p>периода, Дали, Пикасо, М.П. Барили);српски језик /писци изгубљене генерације, Дучић, Нушић /грађанско васпитање/(људска права, тоталитарне идеологије/, историја 7.разред/политичке идеологије/ техника и технологија,напредак науке и технике/7.разред- историја/,веронаука /религија у КСХС/, музичко (Химна Југославије), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	децембар
3.Други светски рат	<p>Свет у рату</p> <p>Југославија и српски народ у рату</p>	<p>Географија фронтови, битке: Свет, Европа,Југославија-окупациона подела);(грађанско васпитање/</p>	децембар,јануар, фебруар,

	<p>Последице рата</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.</p>	<p>политичке идеологије, људска права, савези; ликовна култура (плакати, карикатуре...), историја-7. разред/револуције/, кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>март</p>
<p>4. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата</p>	<p>Свет после Другог светског рата</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Голда Меир, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић</p>	<p>Географија (ОУН, ЕУ, блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Србија) српски језик (Иво Андрић) грађанско васпитање / покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, демократија/, историја 7. разред (колонизација и деколонизација); техника и технологија/развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије/ликовна култура (плакати, карикатуре) ,музичко васпитање (Елвис Присли, Битлси), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p>	<p>април, мај,</p>

<p>5. Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима</p>	<p>Свет после Хладног рата</p> <p>Српски народ на крају XX и на почетку XXI века-</p> <p>Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница</p>	<p>Географија (, процеси глобализације, претња тероризма, миграције, карте света, Европе, Азије, Африке, пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија, српски народ у дијаспори и региону) 7. и 8. разред, српски језик (језичка култура), грађанско васпитање / покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети, тероризам/, историја 7. разред (колонизација и деколонизација); техника и технологија/развој телекомуникација, телевизије, филмске индустрије/, информационе технологије/, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија, апликације), историја/индустријске револуције/-7. и 8. разред, /ликовна/ плакати, карикатуре/, музичка култура/различити музички правци/, физичко васпитање/појединачни и тимски</p>	<p>мај</p>
---	---	---	------------

		спорт/биологија (еколошки покрети), кроз интегративну наставу и тематско повезивање	
--	--	---	--

Улога наставника и ученика у извођењу наставе историје

Активност наставника:	Активност ученика:
Објашњава, сугерише, мотивише, одстиче, поставља проблем, даје истраживачке задатке, анализира, проверава, поставља питања...	Активно слуша, учествује у разговору, одговара на питања, гледа илустрације, истражује и анализира историјске изворе, радитестове (иницијалне, петнаестоминутне, стандардизоване тестове...), израђује панораме, презентације, учествује у пројектној настави...

Улога наставника и ученика у различитим етапама пројектне наставе

Етапа наставне активности	Активност наставника	Активност ученика
1. Избор теме и формулисање оквирног циља пројекта	Заједно са ученицима предлаже тему и формулише општеобразовне и пројектне циљеве.	Расправљају и заједно с наставником бирају тему.

2. Поделатеменаподтеме и формулисањепосебнихциљевазасвакуподтему	Помажеученицима у постављању и прецизирању подтема.	Предлажу или бирају понуђене подтеме
3. Формирање група/тимова и подела задужења	Формира групе по изабраним подтемама водећи рачуна о интересовањима ученика	У оквиру малих група/тимова међусобом делеулоге ради успешнијереализације изабраног задатка.
4. Припремање материјала за истраживачки рад	Унапред разрађује задатке, питања за истраживачк и рад и припрема потребне ресурсе	Прихватају обавезе у изради задатка
5. Одређивање рокова завршетак пројектне активности и договор о презентацији резултата	Организује расправу и учествује у њој.	Расправљају и утврђују облике презентовања резултата својих истраживања.
6. Разрада пројекта, истраживање	Прати и усмерава рад ученика.	Истражују према унапред утврђеним задацима и процедурама у инструкцији наставника/библиотекара.
7. Обједињавање резултата мањих група/тимова	Упућује ученике како да обједине резултате.	Обједињују резултате према прихваћеним правилима.
8. Презентација	Наставник организује (јавну) презентацију	Извештавају о резултатима свога рада и добијају повратне информације
9. Рефлексија	Наставник процењује резултате реализованих активности и ефекат свога рада.	Ученици оцењују читав процес, своју улогу и допринос у процесу учења.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ ОСМОГ РАЗРЕДА

НАСТАВНА ОБЛАСТ	Оцена одличан (5) Ученик:	Оцена врло добар (4) Ученик:	Оцена добар (3) Ученик:	Оцена довољан (2) Ученик:	Оцена недовољан (1)
1. Основи проучавања прошлости	<p>Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује к ојој деценији и веку, историјском периоду и припада одређеној година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских извора.</p> <p>*показује изузетност и висок степен активности и</p>	<p>Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује к ојој деценији и веку, историјском периоду и припада одређеној година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости.</p> <p>*показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања</p>	<p>Препознаје основне карактеристичне историјске изворе (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности јереч. Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о историјским појавама.</p> <p>Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информацијате у формислика. Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информацијате у форми графикана. Уме да повеже личност</p>	<p>Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода. Уме да одреди које мек веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из савременог доба. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (светски ратови, појава социјализма...). Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости (узрок и последице светских ратова, узрок и последице научно-технолошких открића,</p>	<p>Ученик не препознаје градиво, не показује способност репродукције и примене градива. Не изводи закључке који се заснивају на подацима, критички не расуђује. Не показује интересовање за учење у активностима, нити за ангажовање.</p>

	ангажовања		<p>т и историјски феноменс аодговарајућом време нском одредницом и историјским периодом.</p> <p>Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје, Препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости. Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје (научно-технолошка открића, светски ратови, појава социјализма....)</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>појаве блокова у свету после Другог рата...)</p> <p>Препознаје једноставне карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно-технолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује мањи степен</p>	
--	------------	--	--	---	--

				активности и ангажовања	
2. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	<p>-процени и анализира политичке прилике у Европи и свету после Великог рата/Мировна конференција, Вудро Вилсон,Версајски поредак, Друштво народа/</p> <p>-процени угао гледања на крај Првог рата из угла победника и побеђеног</p> <p>-узрочно-последично анализира и износи свој став о последицама Првог светског</p>	<p>-препознаје политичке прилике у Европи и свету / Мировна конференција, Вудро Вилсон,Версајски поредак, Друштво народа/</p> <p>-може да објасни крај Првог рата из угла победника и побеђеног</p> <p>-закључује које су последице Великог рата/нестанак царстава, појава нових идеологија/</p> <p>-препознаје улогу личности из епохе/ Мусолини, Хитлер,</p>	<p>-уме да наведе политичке прилике у Европи после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/</p> <p>-објасни појаву нових идеологија фашизма,нацизма и комунизма</p> <p>-повезује идеологију и личности /Мусолини, Хитлер, Стаљин/</p> <p>-уме да наведе неке промене у науци, култури, уметности и да их повеже са личностима/Анштајн , Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо.../</p>	<p>-наброји најважније појмове везане за Европу после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/</p> <p>-именује идеологије и њихове представнике: фашизам,нацизам и комунизам/Мусолини, Хитлер, Стаљин/</p> <p>-набраја најважније појмове из периода Краљевине Југославије</p> <p>-стварање КСХС/ Видовдански устав, убиство краља Александра/-уз помоћ наставника</p>	<p>не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције</p> <p>- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање</p> <p>-не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>

	<p>рата/нестанак четири царства, незадовољство народа, појава екстремних идеологија- фашизма,нацизма и комунизма/</p> <p>-процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период/Мусолини, Хитлер, Стаљин/</p> <p>-уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте/Европа пре и после нестанка четири царства и стварања нових држава/</p> <p>-закључује о развоју културе и уметности на основу сликовних</p>	<p>Стаљин/</p> <p>-применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди ко историјском периоду припадају промене у науци, култури и уметности/Анштајн , Флеминг, Ремарк, Хемингвеј, Пикасо.../</p> <p>-препознаје последице Првог светског рата на југословенским просторима/стварање КСХС/</p> <p>-закључи које су специфичности везане за стварањеКСХС/Видовдански устав, националне супротности, диктатура,</p>	<p>-закључује шта су последице Првог светског рата за југословенски простор/стварање КСХС/</p> <p>-објашњава појмове: Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке</p> <p>-дефинише поделу Краљевине Југославије на бановине користећи историјску карту у којој је наведена легенда</p> <p>-повезује историјске личности са одговарајућим догађајем/Александар Карађорђевић- диктатура,Цветковић -Мачек-Тројни пакт...../</p>	<p>-препознаје на основу историјске карте поделу Краљевине на бановине/ уз помоћ наставника/</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; -понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује мањи степен активности и ангажовања</p>	
--	---	---	--	---	--

	<p>/Пикасо../и књижевних извора кроз дела иличности/Хеминг веј, Ремарк../</p> <p>-узрочно-последично анализира последице Првог светског рата на југословенским просторима/конституисање КСХС/</p> <p>-представља и образлаже специфичности везане за конституисање КСХС/Видовданск и устав, националне супротности, диктатура, политичке странке/</p> <p>-процењује и анализира увођење диктатуре у КСХС и њен утицај на</p>	<p>политичке странке/</p> <p>-закључи зашто је дошло до увођења диктатуре у КСХС и какве су њене последице у Краљевини и региону</p> <p>-представља информације везане за живот народа, али развој културе и науке</p> <p>-потврђује о којим историјским личностима се ради на основу сликовних историјских извора /Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/</p>	<p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>		
--	--	---	---	--	--

	<p>политичку стабилност државе</p> <p>-критички процењује друштво Краљевине Југославије на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке</p> <p>-анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода/Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок</p>	<p>*показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања</p>			
--	---	---	--	--	--

	степен активности и ангажовања				
3. Други светски рат	<p>-узрочно-последично анализира узрок, ток и последице Другог светског рата у свету и Европи</p> <p>- у меда прочита историјске информације о основу историјске карте без понуђене легенде/фронтони током рата/</p> <p>- представља специфичне детаље о великим биткама Другог светског рата/Курска, Стаљинградска, северна Африка, Далеки исток, Нормандија, пад Берлина..</p> <p>- процењује и анализира релевант</p>	<p>- препознаје и повезује узрок, повод, ток и последице Другог светског рата</p> <p>- применом знања из историјске хронологије уме прецизно да одреди коју годину припадају највеће битке Другог светског рата</p> <p>- препознаје важне догађаје и личности које су обележиле то догађаје/Черчил, Жуков, Монгомери, Ромел.../</p> <p>- препознаје узрок, повод, ток и</p>	<p>- у меда наведе узрок, повод, ток и последице Другог светског рата</p> <p>- објасни највеће битке Другог светског рата</p> <p>- повеже битке и личности у одговарајућој временској одредници</p> <p>- зна да покаже историјску карту фронтоне Другог светског рата</p> <p>- објасни узрок, повод, ток и последице ратана југословенском простору</p> <p>- закључи да су на НОР различито гледали партизани и четници</p> <p>- у меда наведе веће бит</p>	<p>- именује трајање рата, узрок и последице</p> <p>- препознаје најважније битке и личности Другог светског рата уз помоћ наставника</p> <p>- показује на карти фронтоне уз помоћ наставника</p> <p>- именује почетак и крај рата</p> <p>- препознаје значење појмова: априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Суђеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији- уз помоћ наставника</p>	<p>- непоказује знања на нивоу препознавања и тиражације</p> <p>- непоказује интересовање заучешће у активностима и ангажовање</p> <p>- не препознаје основне информације ван законских ретнута</p>

	<p>ности историјског извора/Непознатих хероја и Стаљинграда/, као и историјских личности/Черчил, Жуков, Монтгомери, Ромел.../</p> <p>-процењује и анализира узрок, повод, ток и последице Другог светског рата на југословенском простору</p> <p>-уме да изрази мишљење о одрђеном тумачењу рата на југословенском простору</p> <p>-процењује и анализира различите погледанаратна збивања на југословенском простору</p> <p>-представља и образлаже специфи</p>	<p>последичератана југословенском простору</p> <p>- закључи зашто је дошло до различитих погледанаратна збивања на југословенском простору</p> <p>- представља информације везане за најважније догађаје НОР-а/априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији/</p> <p>- применом знања из историјске хронологије може да одреди периодизацију временешавања важних историјских догађаја и да их повеже са лично</p>	<p>ке НОР-а и да их прочита са историјске карте у којој је наведен легенда</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>препознаје историјске информације у форми слике/Тито, Дража Михаиловић/-уз помоћ наставника</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке које се заснивају на подацима; - понекад јесамосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>- показује мањи степен активности и ангажовања</p>	
--	--	--	--	--	--

	<p>чне детаље из периода а НОБ- а/априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крајрата у Југославији/ -представља и образлаже специфичне деталје из биографије важних личности и/Тито, Дража Михаиловић/ - процени угао гледања ана историјску појаву упобедника и побеђених и повежеса садашњим временом и простором</p> <p>*показује изузетност</p>	<p>стима/Тито, Дража Михаиловић/ *показује велику самосталност и високу степен активности и ангажовања</p>			
--	---	---	--	--	--

	амосталностуизузе тновисокстепенакт ивности и ангажовања				
4. Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	<p>-процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после Другог светског рата и износи своје мишљење</p> <p>-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода</p> <p>-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни</p>	<p>-препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после Другог светског рата/ ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ..</p> <p>-препозна културна и научна достигнућа овог периода</p> <p>-препозна личности које су дале печат овом времену/Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>-препознаје политичке прилике</p>	<p>-објасни: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ,</p> <p>-уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора/Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>-уме да наведе и препозна Јосипа Броза Тита, изградњу социјализма и самоуправљања</p> <p>-закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода/Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди,</p>	<p>-препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника/</p> <p>-каже на основу сликовних историјских извора о којој личности је реч уз подршку наставника/Кенеди, Ганди, Гагарин...../</p> <p>-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, сукоб са СССР-ом, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника</p>	<p>не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције</p> <p>- не показује интересовање заучешће у активностима нити ангажовање</p> <p>- не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>

	<p>односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а /</p> <p>-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији после рата и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу</p> <p>-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији</p> <p>-процењује и анализира спољну политику Југославије и упоређује са садашњим временом</p>	<p>у Југославији после рата и повезује их са садашњим временом</p> <p>-закључује зашто је дошло до изградње социјализма/самоу прављање/</p> <p>-закључује да је спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом</p> <p>-повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>	<p>Гагарин...../</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>	<p>-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/ Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин...../ уз помоћ наставника</p> <p>*у мањој мери логично повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; -понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује мањи степен активности и ангажовања</p>	
--	---	---	--	--	--

	<p>-препознаје повезаност спољне политике Југославије са СССР-ом</p> <p>-представља и образлаже југословенски културни простор- под утицајем социјализма</p> <p>-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања</p>				
5. Европа, свет и српска држава и народ у савременим процесима	-процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после хладног рата	-препозна политичке и економске прилике у свету и Европи после хладног рата и износи своје	-објасни: међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ, распад СССР-а	-препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад	-не показује знања на нивоу препознавања нити репродукције

	<p>и износи своје мишљење</p> <p>-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода/Четврта индустријска револуција../</p> <p>-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД /</p> <p>-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији 80-их међунационалне</p>	<p>мишљење</p> <p>-препозна културна и научна достигнућа овог периода/Четврта индустријска револуција../</p> <p>-препознаје специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминација САД /</p> <p>-препознаје политичке прилике у Југославији 80-их и повезује их са садашњим временом</p> <p>-препознаје</p>	<p>-уме да објасни пад Берлинског зида, међународне односе, оружане сукобе, стварање ЕУ, распад СССР-а, доминацију САД /</p> <p>-уме да наведе личности на основу сликовних историјских извора/Реган, Горбачов, Тачер, Путин, Меркел...../</p> <p>-уме да наведе културна и научна достигнућа овог периода/Четврта индустријска револуција../</p> <p>-закључи на примеру сликовних историјских извора личности из овог периода/Јосип Броз Тито, Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба,</p>	<p>СССР-а/уз помоћ наставника/</p> <p>-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника</p> <p>-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац, Путин, Ђинђић. .../ уз помоћ наставника</p> <p>*показује мањи степен активности и ангажовања</p>	<p>- не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање</p> <p>- не препознаје основне информације везане за конкретну тему</p>
--	--	--	--	--	--

	<p>тензије, вишестраначки систем, распад СФРЈ, грађански рат, међународна интервенција, ратни злочини, агресија НАТО-а на СРЈ политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу</p> <p>-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији</p> <p>-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p> <p>*показује изузетну самосталност уз изузетно висок</p>	<p>специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији</p> <p>-повезује политички живот државе са распадом 90-их година 20.века</p> <p>-закључује зашто је дошло до изградње међунационалне тензије, вишестраначког система, распада СФРЈ, грађанског рата, међународне интервенције, ратних злочина, агресије НАТО-а на СРЈ, политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу</p> <p>-закључује да је</p>	<p>Дивац.../</p> <p>-уме да препозна политички живот државе 90-их година 20.века и њен распад, спољну политику под јаким утицајем великих сила</p> <p>*показује делимични степен активности и ангажовања</p>		
--	---	---	--	--	--

	степен активности и ангажовања	спољна политика била под јаким утицајем великих сила и повезује са данашњим временом *показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања			
--	--------------------------------	--	--	--	--

ДОПУНСКА НАСТАВА/2021-2025/

Ред бр. наст. теме	Број часова по теми	Садржаји програма за допунску наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова основног нивоа Образовни минимум по теми-исходи
I	Према потреби	Основи проучавања прошлости	Објашњавање појма прошлости, хронолошких одредница, временских јединица у историји и вежбање на задатим и самостално задатим примерима; уз помоћ наставника, размена у пару	Именује и разликује основне временске одреднице. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода. Уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости. Препознаје значење основних појмова из савременог доба. Зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје (светски ратови, појава социјализма...). Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости (узрок и последице светских ратова, узрок и последице научно-технолошких открића, појаве

				блокова у свету после Другог рата...) Препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике (научно-технолошка открића, књижевнике, слике, владари...). Уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда .
II	10	Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално и у пару	Наброји најважније појмове везане за Европу после Првог рата/Мировни уговори, Друштво народа/-именује идеологије и њихове представнике: фашизам, нацизам и комунизам/Мусолини, Хитлер, Стаљин/-набраја најважније појмове из периода Краљевине Југославије-стварање КСХС/ Видовдански устав, убиство краља Александра/-уз помоћ наставника-препознаје на основу историјске карте поделу Краљевине на бановине/ уз помоћ наставника/
III	12	Други светски рат	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално и у пару	Именује трајање рата, узрок и последице-препознаје најважније битке и личности Другог светског рата уз помоћ наставника-показује на карти фронтове уз помоћ наставника-именује почетак и крај рата-препознаје значење појмова: априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији-уз помоћ наставника-препознаје историјске информације у форми слике/Тито, Дража Михаиловић/- уз помоћ наставника
		Свет, Европа и српски народ у југословенској	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на	-Препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад

IV	7	држави у периоду хладног рата	питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена. Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално, у пару, групи	СССР-а/уз помоћ наставника/-каже на основу сликовних историјских извора о којој личности је реч уз подршку наставника/Кенеди, Ганди, Гагарин...../-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, сукоб са СССР-ом, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/ Јосип Броз Тито, Кенеди, Ганди, Гагарин...../ уз помоћ наставника
V	5	Свет, Европа и српска држава и народ у савременим процесима	Објашњавање кључних појмова, показивање на карти, одговарање на питања, анализа сликовног материјала, читање, тумачење и анализа писаних историјских извора, гледање филмова, израда ленти времена Вежбање на задатим примерима уз помоћ наставника, самостално, у пару, групи	-Препознаје појмове: ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а/уз помоћ наставника-наброји појмове: Јосип Броз Тито, спољна политика, самоуправљање, распад Југославије, грађански рат-уз помоћ наставника-препозна на основу историјског извора у форми слике личности које су обележиле овај период/Коштуница, Ђинђић, Бора Чорба, Дивац, Путин, Ђинђић...../ уз помоћ наставника
I + II + III + IV + V	Према потреби	-Сналажење на историјској карти - Израда и читање ленти времена - Читање и тумачење историјских извора - Припремање за контролни	Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на: - решавању асоцијација - анализи познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у	-Израда ленте времена, уз помоћ наставника - Издваја у форми табеле, уз помоћ наставника или другог ученика, позитивне и негативне карактеристике појава у Европи, свету и Југославији после Другог светског рата

			пару, групи, уз помоћ наставника - ланац знања	
	34			

ДОДАТНА НАСТАВА/2021-2025/

Ред бр. наст. теме	Број часова по теми	Садржаји програма за додатну наставу	Начин реализације и врсте активности програма	Циљ-савладавање образовних стандарда и кључних појмова напредног нивоа Образовни максимум по теми-исходи
I	Према потреби	Основи проучавања прошлости	- Примена знања из историје на примерима: историјских извора, у хронологији - Самостална продукција примера - Израда прилога о неком Музеју или Архиву по избору	Примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски догађај). Објашњава специфичности важних историјских појмова и примењује их у одговарајућем историјском контексту. Разуме како су појаве повезане из прошлости и садашњости. Анализира и процењује релевантност историјских извора.
II	14	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата	- Закључује на основу понуђених материјалних историјских извора - Анализираће писаних историјских извора - Самостално сналажење на историјској карти - Повезивање догађаја у целину на задатим примерима - Помагање другима из разреда	Процени и анализира политичке прилике у Европи и свету после Великог рата/Мировна конференција, Вудро Вилсон, Версајски поредак, Друштво народа/-процени угао гледања на крај Првог рата из угла победника и побеђеног-узрочно-последично анализира и износи свој став о последицама Првог светског рата/нестанак четири царства, незадовољство народа, појава екстремних идеологија- фашизма, нацизма и комунизма/-процењује улогу личности које су обележиле овај историјски период/Мусолини, Хитлер, Стаљин/-уме да прочита историјску информацију на основу поређане две историјске карте/Европа пре и после нестанка четири царства и стварања нових држава/-закључује о развоју

				<p>културе и уметности на основу сликовних /Пикасо../и књижевних извора кроз дела иличности/Хемингвеј, Ремарк../- узрочно-последично анализира последице Првог светског рата на југословенским просторима/конституисање КСХС/- представља и образлаже специфичности везане за конституисање КСХС/Видовдански устав, националне супротности, диктатура, политичке странке/-процењује и анализира увођење диктатуре у КСХС и њен утицај на политичку стабилност државе-критички процењује друштво Краљевине Југославије на основу информација везаних за народни живот и обичаје, али и развој културе и науке-анализира и образлаже улогу историјских личности овог периода/Александар Карађорђевић, кнез Павле, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек/</p>
Ш	10	Други светски рат	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве... - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему 	<p>Узрочно-последично анализира узрок,ток и последице Другог светског рата у свету и Европи-уме да прочита историјске информације на основу историјске карте без понуђене легенде/фронтови током рата/-представља специфичне детаље о великим биткама Другог светског рата/Курска, Стаљинградска, северна Африка, Далеки исток,Нормандија,пад Берлина../-процењује и анализира релевантност историјског извора/Непознати хероји Стаљинграда/, као и историјских личности/Черчил, Жуков, Монтоммери, Ромел../-процењује и анализира узрок, повод, ток и последице Другог светског рата на југословенском простору-уме да изрази мишљење о одређеном тумачењу рата на југословенском простору-процењује и анализира различите погледе на ратна збивања на југословенском простору-представља и образлаже специфичне детаље из</p>

				<p>периода НОБ-а/априлски рат, НДХ, четнички и партизански покрет, Неретва, Сутјеска, АВНОЈ, крај рата у Југославији/-представља и образлаже специфичне детаље из биографије важних личности/Тито, Дража Михаиловић/-процени угао гледања на историјску појаву победника и побеђених и повеже са садашњим временом и простором</p>
IV	5	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно-последичних веза; поређење две појаве... - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему -Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<p>Процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после Другог светског рата и износи своје мишљење-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ОУН, хладни рат, НАТО-пакт, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а /-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији после рата и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији-процењује и анализира спољну политику Југославије и упоређује са садашњим временом-препознаје повезаност спољне политике Југославије са СССР-ом-представља и образлаже југословенски културни простор-под утицајем социјализма-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p>
V	5	5.Свет, Европа и српска држава и народ у савременим процесима	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање умења коришћења историјске карте -Развијање умења тумачења историјских извора - Развијање умења повезивања догађаја у целину, уочавања узрочно- 	<p>Процењује и анализира политичке и економске прилике у Европи и свету после хладног рата и износи своје мишљење-процењује и анализира културна и научна достигнућа тог периода/Четврта индустријска револуција../-уме да објасни специфичност важних историјских појмова и њихову везу са садашњим временом/ пад Берлинског зида, међународни односи, оружани сукоби, стварање ЕУ, распад СССР-а,</p>

			<p>последичних веза; поређење две појаве...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Помагање другима из разреда - Учење израде паноа, презентације на задату тему - Уочавање значаја историјских личности - Развијање критичког мишљења 	<p>доминација САД /-узрочно-последично анализира политичке прилике у Југославији 80-их, међунационалне тензије, вишестраначки систем, распад СФРЈ, грађански рат, међународна интервенција, ратни злочини, агресија НАТО-а на СРЈ политичке промене 2000.г. и даје своје мишљење, упоређује са садашњошћу-представља и образлаже специфичне детаље из политичког живота и изградње социјализма у Југославији-процењује и анализира распад Југославије 90-их година 20.века</p>
I + II + III+ IV+ V			<p>Повећање заинтересованости за садржаје из историје кроз рад на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изради асоцијација, питања - проналажењу и презентацији познатих изрека и легенди - погађању тајанствене личности - вежбању на историјској карти - одговарању на питања - кроз самосталан рад и рад у пару, групи, систематизовање знања 	<ul style="list-style-type: none"> - тумачење историјске карте, - израда ленти времена, асоцијација, питања - проналажење и тумачење историјских извора - помагање другима у припреми за контролни - систематизовање знања
	34			

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА/2021-2025/

Садржаји програма Историјске секције	Број часова	Начин реализације програма	Врсте активности у образовно- васпитном раду
Договор о будућем раду, термину...	1	Упознавање и договор о раду историјске секције	Слушање, сугестије, предлози
Уређење кабинета	2	Развијање међусобне сарадње и прављење што лепшег простора за рад	Чишћење, уређење, осмишљавање и оплемењивање простора за рад
Израда тематских карата, паноа, електронског албума знаменитих Срба-савремено доба, зидних новина на могуће теме: Српски народ кроз савремено доба Ленте времена....	10	Проширивање постојећих и усвајање нових знања Развијање креативности и сарадничког односа кроз заједничко осмишљавање паноа и прикупљање материјала Извлачење закључака уз помоћ слика, текстова, историјске карте, скице, шеме, графикона	Прикупљање материјала, осмишљавање, цртање, писање, израда, анализа урађеног
Савремено доба на филму	4	Самостално проналажење адекватних садржаја Презентација истих	Прикупљање материјала Излагање материјала Анализа
Савремено доба на ППТ	4	Анализирање садржаја из ППТ, кроз питања-програмирана настава	Праћење садржаја ППТ Одговарање на питања
Презентација градива	5	Бирање теме по личним афинитетима; прикупљање материјала и презентација пред другима Анализирање изложеног-критичко и самокритичко сагледавање	Прикупљање материјала Израда презентације Излагање Процена и самопроцена према датим критеријумима
Посете изложбама, културним институцијама, актуелним догађајима, квиз	5 + 5	Упознавање са културним институцијама града, неговање знања из локалне историје, стицање навика њиховог обиласка организовањем посета одговарајућим изложбама	Разговор, анализа, размена утисака
1.Договор о даљем		Проширивање знања из историје	Решавање тестова, питања, асоцијација,

<p>раду и уређењу кабинета (3)</p> <p>2.Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата (8)</p> <p>3. Други светски рат (9)</p> <p>4.Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата (8)</p> <p>5.Свет, Европа и српска држава и народ у савременим процесима (8)</p>		<p>Припремање питања и пропозиција Реализација</p> <p>Развијање такмичарског духа, али и поштовања противника-Нека бољи победи!</p>	<p>укрштеница</p>
36	36		

Предметни наставник: Славица Левајац

ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

РАЗРЕД: Осми

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68 часова

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК : Слађана Вилотијевић

ИСХОДИ. По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	САДРЖАЈИ
учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према здрављу	Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Символи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева.

<p>описује узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; наводи начине коришћења вода Србије; препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;</p>	<p>ФИЗИЧКО- ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>		<p>Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света.</p>
---	--	--	---

<p>објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; израђује и анализира графичке приказе структура становништва; објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;</p>	<p>ДРУШТВЕНО- ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</p>		<p>Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина. Делатности квартарног сектора</p>
---	--	--	--

описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;	ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ		Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.
реализује истраживачки пројекат у локалној средини	ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА		Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.
објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету	СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ		Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори

Кључни појмови садржаја: географски положај, границе и величина територије Србије, физичко-географске одлике Србије, друштвено-географске одлике Србије, природна и културна баштина Србије, географија завичаја, Срби у региону и дијаспори ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Стално праћење и процењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

Иницијални тест и завршни тест

Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напретка у остваривању исхода предмета.

Формативно оцењивање (активност на часу, допринос групном раду, домаћи задатак, кратки тестови, израда панорама...)

Сумативно оцењивање (усмено одговарање, контролни задаци, учешће у истраживачком раду, познавање географске карте...)

СТАНДАРДИ

Основни ниво ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте

ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред

ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и гране

ГЕ1.4.1 препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе

Средњи ниво

ГЕ.2.1.2 одређује положај места и тачака на географској карти

ГЕ.2.1.3 препознаје и објашњава географске чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом

ГЕ.2.1.4 приказује понуђене географске податке на немој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом

ГЕ.2.3.1 разликује и објашњава кретање (природно и механичко) и структуре становништва

ГЕ.2.4.1 описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије

Напредни ниво

ГЕ.3.1.1 доноси закључке о просторним и каузалним везама географских чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе географске карте

ГЕ.3.2.2 објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

ГЕ.3.3.1 објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља

ГЕ.3.3.2 објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

ГЕ.3.4.1 објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) изаконитости (опште и посебне) у нашој земљи и у међународној географији

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Наставник организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују, демонстрира, користи ИКТ – презентације, приказе, снимке, прилоге, демонстрирање; подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика;

Ученици активно учествују у реализацији часа, записују, анализирају, дискутују, показују, примењују, закључују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад

ПЛАН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНИСТИ ИСХОДА И СТАНДАРДА

На почетку наставне године врши се иницијално тестирање. Оно се не оцењује Предвиђен је и полугодишњи (децембар или јануар) и завршни тест (крај школске године) којима се проверава оствареност исхода и стандарда.

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ

- српски језик и књижевност – израда домаћих задатака есејског типа, рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издавање кључних речи и најважнијих појмова;

- математика – рад са табелама, решавање Венових дијаграма, однос површина

- физика - физичке појаве у природи, мерне јединице, уређаји за мерење

- информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова;
- ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела, мапа ума;
- биологија–одређивање распрострањености одређених група животиња, биоми, пољопривреда.
- грађанско васпитање – обрада тема које се односе на државу
- физичко васпитање (здрави стилови живота)
- историја – постанак и симболи државе

Међупредметно повезивање биће детаљно разрађено у оперативним плановима рада, као и током тематског дана или тематске недеље, а обухваћено је и у пројектној настави и географској секцији.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно,садржајно и методичко прилагођавање наставног програма(нпр. размештај седења,
- избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, прилагођеност домаћих задатака);
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима;
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљеви допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умећа и вештина из наставног градива.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	ОСНОВНИ ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Географски положај, границе и величина	-слушају -питају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад	-индивидуални -фронтални	-боље разумевање, препознавање и усвајање

територије Србије; Физичко-географске одлике Србије; Друштвено-географске одлике Србије; Природна и културна баштина Србије; Географија завичаја; Срби у региону и дијаспори	-разговарају -описују	-методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика		знања
---	--------------------------	---	--	-------

Напомена: Часови допунске наставе се могу по потреби кориговати. Број часова зависи од одељења и потреба ученика.

ДОДАТНИ РАД

Циљеви додатног рада:

Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научног.

САДРЖАЈ ПРОГРАМА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	ОСНОВНИ ОБЛИЦИ ИЗВОЂЕЊА ПРОГРАМА	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Географски положај, границе и величина територије Србије;	-разговарају -уочавају -закључују -анализирају	-мотивише за рад -усмерава -подстиче на размишљање, логичко закључивање, радозналост и самосталан рад	-самосталан рад -истраживачки рад -тимски рад -рад у мањим групама	-повезивање знања и примена научног -самостално истраживање и правилно коришћење стручне

Физичко-географске одлике Србије;	-пишу реферате -праве паное			литературе и штампе
Друштвено-географске одлике Србије;				
Природна и културна баштина Србије;				
Географија завичаја;				
Срби у региону и дијаспори				

БИОЛОГИЈА

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонд часова: 2

Циљ предмета:

Циљ наставе биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошким процесима развија одговоран однос према себи и природи и разумевањем значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА

иницијални и завршни тест

активност на часу (наставник прати ученичко залагање на часу, његову иницијативу да реши одређене задатке..)

провера знања путем контролних вежби и тестова

усмена провера знања ради утврђивања остварености циљева наставе

праћење реализације домаћих задатака

праћење реализације практичних радова

оцењивање продуката ученичких радова (збирки, колекција, фотографија, прављење видео-материјала, цртежи, графикони, постери...)

посматрање и праћење реализације одговарајућих улога у пару и групи

задаци у уџбенику и наставним листићима

интеракција са наставником

ученичка свеска (уредност, заступљеност свих сардџаја који се раде на часу, додатне фотографије или занимљивости које су пронашли и записали у свеску)

ваннаставне активности (ангажовање ученика у биолошким секцијама, квизовима, радионицама...)

индивидуални захтеви (пројекти на одређену тему...)

постигнути резултати на било ком нивоу такмичења (школско, општинско, окружно, републичко)

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини; 	<p>1. Јединство грађе и функције као основ живота</p>	<p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: јдро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Ћелије и ткива животиња и биљака</p> <p>Принцип економичности грађе и функције живих бића. Нервни систем, рефлексни лук</p> <p>Чулни систем</p> <p>Ендокрини систем и хуморална регулација. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула.</p> <p>Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге.</p>	<p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Сарадња</p>	<p>- Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости.</p> <p>- користити ИКТ решења</p> <p>- ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише</p> <p>-учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>

		Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.	.	
<p>– одговорно се односи према свом здрављу;</p> <p>– изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота;</p> <p>– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона;</p> <p>– идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;</p>	2. Човек и здравље	<p>Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина.</p> <p>Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности).</p> <p>Заштита од полно преносивих болести контрацепција.</p> <p>Одговорност за сопствено здравље.</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>-Целоживотно учење</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости.</p> <p>- користити ИКТ решења</p> <p>- ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише</p> <p>-учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке), тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој</p> <p>Унутрашње мотивације</p> <p>- Током рада ученици користе лабораторијски прибор , микроскоп, лупу и микроскопске препарате.</p>
<p>-доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на</p>	3. Порекло и	<p>Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања.</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење,</p>

<p>планети; – истражи давно нестале екосистеме;</p>	<p>разноврсност живог света</p>	<p>Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O_2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.</p>	<p>компетенција -Компетенција за целоживотно учење</p>	<p>сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке .</p>
<p>– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;</p>	<p>4. Наслеђивање и еволуција</p>	<p>Промене током животног циклуса и њихова регулација Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.</p>	<p>-Одговоран однос према околина; -Рад са подацима и информацијама; -Решавање проблема</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости. - користити ИКТ решења - ученици користећи стечена знања, решавају проблем који наставник формулише) -учење путем открића (наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; тако сами упознају стратегије учења и методе решавања проблема, што омогућава развој унутрашње мотивације</p>

<p>-установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране;</p> <p>– критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи;</p> <p>– повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије;</p> <p>– истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања;</p> <p>– истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.</p>	<p>5.</p> <p>Живот у екосистему</p>	<p>Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса.</p> <p>Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност.</p> <p>Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви).</p> <p>Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој.</p> <p>Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт).</p> <p>Типични екосистеми Србије.</p> <p>Ретке и угрожене врсте Србије.</p> <p>Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте.</p> <p>Последице глобалних промена.</p>	<p>-Одговоран однос према здрављу</p> <p>-Компетенција за целоживотно учешће</p> <p>-Одговоран однос према околини</p>	<p>Подстицати радозналост, аргументовање, креативност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, уважавање и прихватање различитости;</p> <p>-Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака;</p> <p>-ИКТ користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања ;</p>
--	-------------------------------------	---	--	--

КОРЕЛАЦИЈА:

Српски језик	Тумачење различитих тестова и писање есеја Писање састава на задату тему из биологије Коришћење научне терминологије и претрага интернета
Ликовна култура	Уметнички прикази у виду цртежа, модела и др. Цртежи различитих биолошких појмова, појава, процеса

	Креативна рециклажа
Природа и друштво	Ослањање на све садржаје о живој природи
Историја	Историјски осврт на еволуцију као науку Промене током пубертета у смислу социјализације и развоја личности
Географија	Екосистеми, биоми, пољопривреда, цветање воде, географске регије
Математика	Геометријска тела Однос површине и запремине у биолошком систему Различите рачунске операције при решавању задатака
Физика	Земљина тежа- кретање Нервни импулс, сила потиска
Физичко васпитање	Здрави стилови живота, физичко вежбање
Хемија	Биолошки важна органска једињења, елементи раствора
Техника и технологија	Позитиван и негативан утицај технологије на живи свет. Повезаност науке и технологије
Информатика и рачунарство	Употреба рачунара за претрагу или приказивање података. Коришћење рачунара за прављење презентације
Биологија	Хоризонтална корелација садржаја биологије
Грађанско васпитање	Еколошко право, поштовање правила рада у пару и групи

Разред: ОСМИ	Годишњи фонд часова: 136
МАТЕМАТИКА	Недељни фонд часова: 4

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	Начин остваривања садржаја програма	Активност ученика	КОРЕЛАЦИЈА (хоризонтална и вертикална повезаност)
<p>- примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p> <p>- примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту;</p>	СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА	<p>-Пропорционалност дужи</p> <p>-Талесова теорема</p> <p>-Сличност троуглова</p> <p>-Примена сличности троуглова</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-Анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом;</p> <p>-Представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака;</p> <p>-Уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p>	ТАЧКА, ПРАВА, РАВАН	<p>-Тачка, права, раван</p> <p>-Ортогоналност</p> <p>-Ортогонална пројекција</p> <p>-Полиедар</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
--	---------------------	---	--	--	--

<p>-Решити линеарну једначину и неједначину</p> <p>-Решити реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину</p>	<p>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ</p>	<p>-Линеарне једначине са једном непознатом</p> <p>-Примена линеарних једначина</p> <p>-Линеарне неједначине са једном непознатом</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>-Израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде и призме;</p>	<p>ПРИЗМА, ПИРАМИДА</p>	<p>-Појам призме</p> <p>-Површина призме</p> <p>-Запремина призме</p> <p>-Појам пирамиде</p> <p>-Површина пирамиде</p> <p>-Запремина пирамиде</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-нацрта и анализира график линеарне функције;</p> <p>-учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.</p>	<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</p>	<p>-Појам линеарне функције</p> <p>-График линеарне функције</p> <p>-Особине линеарне функције</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>-Решава систем методом замене и методом супротних коефицијената; графички интерпретира систем.</p>	<p>СИСТЕМ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p>	<p>-Систем линеарних једначина</p> <p>-Примена система линеарних једначина</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу,практична примена стечених знања,активно учешће у раду,самопроцењивање напретка,запажа, упоређује,примењује, повезује, решава проблем,закључује,организује,повезује знања са другим областима,ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>

<p>-Израчунава површину и запремину правог ваљка и купе.</p> <p>-Израчунава површину и запремину лопте</p>	ВАЉАК, КУПА, ЛОПТА	<p>-Ваљак -Купа -Лопта</p>	<p>-методе рада: монолошка, дијалогска, демонстративна, илустративна, текстуална, решавање проблемахеуристички приступ, комбинована облик рада: фронтални, рад у паровима, групни, индивидуални.</p>	<p>- активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу, практична примена стечених знања, активно учешће у раду, самопроцењивање напретка, запажа, упоређује, примењује, повезује, решава проблем, закључује, организује, повезује знања са другим областима, ослања се на претходно искуство</p>	<p>Компетенција за учење, дигитална компетенција, рад са подацима, сарадња и комуникација у сарадњи са наставницима музичке и ликовне културе, физике, историје и географије</p>
<p>Начин примене и праћење исхода и образовних стандарда:</p>	<p>свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, домаћи задаци, писмене провере (иницијални тест, писмени задаци, контролне вежбе, провера од 15 мин., полугодишњи тест, завршни тест, тестови по нивоима образовних стандарда)</p>				

Кључни појмови: пропорционалност, сличност троуглова, тачка, права, раван, ортогоналност, једначине, неједначине, призма, пирамида, линеарна функција, ваљак, купа, лопта

ПРИПРЕМНА НАСТАВА

(оријентисани програмом 10 часова годишње)

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА (2)

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ (2)

ГЕОМЕТРИЈА (2)

МЕРЕЊЕ (2)

ОБРАДА ПОДАТАКА (2)

Напомена. – Назначени број часова (у згради), за поједине теме је оријентациони и може да се повећа или смањи . Такође, изван број часова може да буде искоришћен за решавање тестова са завршног испита или пробног завршног испита.

ФИЗИКА

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонда часова: 2

Програм је израђен на основу Правилника о програму наставе и учења за осми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 11/2019) и Закона о основном образовању и васпитању (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 10/2019), а у складу са Законом о основама система образовања и васпитања (Службени гласник Републике Србије – Просветни гласник, 88/17, 27/18, 10/19).

Циљ учења предмета Физике јесте упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/ теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова наставну област/тему за	Време реализације теме
1. Осцилаторно и таласно кретање	6	2	8	септембар
2. Светлосне појаве	13	2	15	октобар, новембар
3. Електрично поље	10	0	10	новембар, децембар
4. Електрична струја	15	3	18	јануар, фебруар, март
5. Магнетно поље	6	0	6	април
6. Елементи атомске и	8	0	8	мај

нуклеарне физике				
7. Физика и савремени свет	3	0	3	јун
	61	7	68	

Садржаји програма наставе и учења:

Тема	Садржај
Осцилаторно таласно кретање и	<p>Осцилаторно кретање (осциловање тела окаченог о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела.</p> <p>Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина). Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када). Демонстрација звучне резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом).</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна
Светлосне појаве	<p>Карактеристике светлости. Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета.</p> <p>Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексција. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп.</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.
Електрично поље	Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисиња. Закон о одржању количине наелектрисиња. Узајмно

	<p>деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон.</p> <p>Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричинусовом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.</p>
Електрична струја	<p>Електрична струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). Мерење електричне струје и напона.</p> <p>Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника.</p> <p>Електрична струја у течностима и гасовима.</p> <p>Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји).</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p> <p><u>Лабораторијске вежбе</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.
Магнетно поље	<p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље.</p> <p>Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник.</p> <p>Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.</p>
Елементи атомске и нуклеарне физике	<p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе.</p> <p>Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.</p> <p>Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p>

	Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)
Физика и савремени свет	Значај физике за развој других природних наука Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)

Кључни појмови садржаја: осцилације, таласи, звук, светлост, електрично поље, магнетно поље, електрична струја, атом, атомско језгро, радиоактивност.

План остваривања исхода по темама:

Исходи	Осцилаторно и таласно	Светлосне појаве	Електрично поље	Електрична стања	Магнетно поље	Атомске и нуклеарне	Физика и савремени свет
<i>По завршетку осмог разреда ученик ће бити у стању да:</i>							
повезује физичке величине које описују осцилације и таласе	+						
описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука	+						
демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова	+						
анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп		+					
демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида		+					
примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу	+	+					
демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи			+				
прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља			+	+			
објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика				+			
наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже				+			
познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички				+			
описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје				+	+		

описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора				+			
објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља					+		
користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи					+		
препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу				+			
објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе						+	
опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите						+	
разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.						+	+
решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области	+	+	+	+	+	+	+

Преглед међупредметних компетенција чије се развијање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у осмом разреду по темама

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ТЕМА						
	Осцилаторно и таласно кретање	Светлосне појаве	Електрично поље	Електрична струја	Магнетно поље	Елементи атомске и нуклеарне физике	Физика и савремени свет
Компетенција за учење	+	+	+	+	+	+	+
Одговорно учење у демократском друштву							+
Естетичка компетенција		+					
Комуникација	+	+	+	+	+	+	+
Одговоран однос према околини				+		+	+
Одговоран однос према здрављу	+	+		+		+	+
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву				+			+
Рад са подацима и информацијама	+	+	+	+	+	+	+
Решавање проблема	+	+	+	+	+	+	+
Сарадња	+	+	+	+	+	+	+
Дигитална компетенција	+	+	+	+	+	+	+

Преглед стандарда постигнућа ученика чије се остваривање планира кроз реализацију наставе и учења предмета физика у осмом разреду

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u> ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u> ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје</p> <p><u>1.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p><u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних</p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u> ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање</p> <p><u>2.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u> ФИ.2.3.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола ФИ.2.3.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно ФИ.2.3.4. уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине ФИ.2.3.5. уме да препозна топлотне ефекте електричне струје ФИ.2.3.6. разуме појмове енергије и снаге електричне струје</p> <p><u>2.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута</p> <p><u>2.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u> ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија</p>	<p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u> ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости ФИ.3.2.6. зна како се прелама и одбија светлост</p> <p><u>3.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u> ФИ.3.3.1. зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу</p> <p><u>3.4. МЕРЕЊЕ</u> ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења</p> <p><u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или</p>

правила понашања у лабораторији	зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши намеханички рад ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге <u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ</u> ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина <u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u> ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	експериментом
---------------------------------	--	---------------

Начин и поступци остваривања наставе и учења

Препоручени садржаји наставе оријентисане на исходе за осми разред приказани су у форми која задовољава основне методске захтеве наставе Физике:

- Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.
- Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).
- Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.

Програмски садржаји на основу исхода могу се реализовати на следеће начине:

1. *Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:*

Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми.

2. *Решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација:*

Када је реч о квалитативним задацима, посебно важно место имају концептуални задаци којима се испитује у којој мери су ученици развили научне појмове изучаваних природних појава и процеса. Применом концептуалних задатака вишеструког избора са квалитетно одабраним

дистракторима може се пратити присуство ученичких алтернативних концепција у различитим фазама учења и у складу са утврђеним стањем планирати активности ученика и наставника усмерене на развијање научне писмености.

При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).

У циљу саопштавања правовремене повратне информације приликом израде квалитативних задатака, пре свега концептуалних задатака вишеструког избора, или једноставних рачунских задатака, пожељно је применити неко од ИКТ решења које доприноси брзој и једноставној размени информација о постигнућу како појединачног ученика тако и целог одељења, на пример респондере или Socrative платформу.

3. Лабораторијским вежбама:

Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за сваку лабораторијску вежбу умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради два до три ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака.

У уводном делу часа наставник:

- обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила),
- обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе,
- упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,
- указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности.

Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се посредно одређују.

4. Другим начинима рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме, остваривању исхода и развијању предметних и међупредметних компетенција (радионице, пројектна настава, истраживачки задаци, вршњачко учење, домаћи задаци...):

При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром на то да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног задатог домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу.

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање. Пројектна настава може се реализовати у свакој од наставних тема, а најмање једном током сваког полугодишта.

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука доприноси развијању предметних и међупредметних компетенција.

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији.

5. Систематским праћењем рада сваког ученика:

Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика кроз проверу његових усвојених знања, стечених путем организовања различитих облика наставе. Такође је у обавези да уредно води евиденцију о раду и напредовању сваког ученика. Оцењивање ученика само на основу резултата које је он постигао при реализацији само једног облика наставе није добро. Неопходно је да наставник од ученика не тражи само формално знање већ да га подстиче на размишљање и логичко закључивање. Ученик се кроз усмене одговоре навикава да користи прецизну терминологију и развија способност да своје мисли јасно формулише.

Будући да је програм, како по садржају, тако и по обиму, прилагођен психофизичким могућностима ученика осмог разреда, сталним обнављањем најважнијих делова из целокупног градива постиже се да стечено знање буде трајније и да ученик боље уочава повезаност разних области физике.

6. Остваривањем међупредметне корелације:

Реализовање наставе и учења физике у различитим темама уз успостављање међупредметне корелације са следећим предметима: математика, биологија, хемија, информатика, техника и технологија.

Начин и поступци праћења и вредновања наставе и учења

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се остварени ниво постигнућа и напредовање током процеса учења. Да би вредновање било објективно, потребно је да буде усклађено са принципима оцењивања (Правилник о оцењивању у основној школи).

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина, као и вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

У складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

- Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова у Школи.

ДОПУНСКА НАСТАВА И ДОДАТНИ РАД

Циљ *допунске наставе* је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у осмом разреду.

Оријентациони број часова допунске наставе по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
Осцилаторно и таласно кретање	2	септембар
Светлосне појаве	3	октобар, новембар
Електрично поље	2	новембар, децембар
Електрична струја	4	јануар, фебруар, март
Магнетно поље	2	април
Елементи атомске и нуклеарне физике	1	мај
Физика и савремени свет	1	јун

Дати број часова допунске наставе је оријентациони и зависи од потреба ученика и може варирати.

Активности ученика на часовима допунске наставе су умерене на остваривање следећих исхода и стандарда:

Наставна тема	
Осцилаторно и таласно кретање	Ученик/ученица уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине. Ученик/ученица уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање.
Светлосне појаве	Ученик/ученица уме да препозна основне особине звука и светлости. Ученик/ученица примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу.
Електрично поље	Ученик/ученица уме да препозна смер деловања електростатичке силе.
Електрична струја	Ученик/ученица уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале. Ученик/ученица зна да разликује електричне проводнике и изолаторе. Ученик/ученица зна називе основних елемената електричног кола. Ученик/ученица уме да препозна магнетне ефекте електричне струје. Ученик/ученица да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу.
Магнетно поље	Ученик/ученица уме да препозна смер деловања магнетне силе.

Елементи атомске и нуклеарне физике	Ученик/ученица уме да препозна дејство радиоактивних изотопа, њихову примену и мере заштите.
Физика и савремени свет	Ученик/ученица препознаје везу физике са другим наукама.

Додатни рад обухвата садржаје који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Додатни рад обухвата припрему за такмичење и/или активности у складу са утврђеним интересовањима ученика.

Оријентациони број часова додатног рада по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
Осцилаторно и таласно кретање	2	септембар
Светлосне појаве	3	октобар, новембар
Електрично поље	2	новембар, децембар
Електрична струја	4	јануар, фебруар, март
Магнетно поље	2	април
Елементи атомске и нуклеарне физике	1	мај
Физика и савремени свет	1	јун

ХЕМИЈА

ЦИЉ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање функционалне хемијске писмености- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина- развијање способности за извођење једноставних хемијских истраживања- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема- развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарничланци, Интернет)- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији. **Задаци** наставе хемије јесу:- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања-

омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основудемонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских експерименталних проблема- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену.

СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА ЗА КРАЈ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Образовним стандардима су описана постигнућа ученика на три нивоа: основном, средњем и напредном . Основни ниво обухвата базична и умења. На крају осмог разреда очекује се да преко 80% ученика достигне тај ниво. Постигнућа ученика описана средњим нивоом треба да има 50% ученика, а напредним 25% ученика.

Стандарди су дефинисани за пет области, стим да треба напоменути да су постигнућа из опште области као „кишобран“ за стандарде из осталих области. Области су:

Општа хемија

Неорганска хемија

Органска хемија

Биохемија

Хемија животне средине

На следећим страницама биће приказано шта то ученик треба да ЗНА и УМЕ да би постигао сва три стандарда.

Основни ниво

1. Општа хемија:

ХЕ.1.1.1. да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава

ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанци не мења

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе

ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским

једињењима

ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења,

и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације

ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу

ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор

ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин

ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце

ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења

ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише

2. Неорганска хемија:

ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)

ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене

ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава

ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења

ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења

ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли

ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)

ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора

ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли

ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором

3. Органска хемија:

ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних

једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу

4. Биохемија:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама

5. Заштита животне средине:

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, са циљем очувања здравља и животне средине
Средњи ниво

1. Општа хемија

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп

ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор

ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције

ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварања, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварања (разблаживање и концентровање)

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски

ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактаната и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама

ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварања, на основу процентног

састава раствора и обрнуто

ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава

2. Неорганска хемија

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

3. Органска хемија

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола

4. Биохемија

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима

Напредни ниво:

1. Општа хемија

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују

ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима

ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица

ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона

ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање

ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблеми/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е

ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце

2. Неорганска хемија

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

3. Органска хемија

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

4. Биохемија

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина

ИСХОДИ

Исходи су у складу са стандардима постигнућа ученика:

ОПШТА ХЕМИЈА

Ученик зна:

- разуме:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<p>-да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, да зна да наведе примере</p> <p>-о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава</p> <p>-на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим променама подлежу супстанце(критеријуме према којима ће разликовати ф и х промене)</p> <p>-да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по сложености</p> <p>-тип хемијске везе</p> <p>-симболе елемената прве три периоде ПСЕ и симболе технички важних метала, хемијске формуле важних оксида, киселина, база,</p> <p>-тумачење једначина реакција оксидације</p> <p>-о растворима као смешама из окружења, да знају да их опишу, како настају, и да знају да наведу примере раствора</p> <p>-одреде шта је у раствору растварач и критеријуме на основу којих се то одређује</p> <p>- да разликују типове везе</p> <p>-значање следећих термина:супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор</p>	<p>-како тип хемијске везе одређује својства супстанци(т.т. и т.к. и растворљивост, агрегатно стање), да предвиде својства супстанце на основу врсте везе</p> <p>-значање термина: материја, хомогена, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп</p> <p>-шта је засићен, незасићен и засићен раствор, како се прави засићен а како презасићен раствор и повезивање са свакодневним животом</p> <p>-саставља молекулских формула оксида, <u>киселина, база, соли</u> на основу валенце</p> <p>-саставља структурних формула представника различитих класа органских једињења</p> <p>-писање једначина хемијских реакција неутрализације и супституције</p>	<p>-разлику између чистих супстанци и смеша, на основу честица</p> <p>-како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима</p> <p>-да сусвојства и промене супстанци условљене разликама на нивоу честица</p> <p>-структуру атома, молекула и јона, које их честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање јона</p> <p>-зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача</p> <p>-значање термина: естерификација, сапонификација</p>

Ученик уме да:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<p>Загрева супстанцу на безбедан начин</p> <p>Измери масу, запремину и температуру супстанце</p> <p>Састави апаратуру и изведе правилно поступак цеђења</p>	<p>Изабере најподеснији начин за убрзавање расворљивости супстанце</p> <p>Промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце</p>	<p>На основу својстава састојака смеше изабере најподеснији начин за њихово одвајање и изведе дати поступак</p> <p>Да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/питању/ проблему за истраживање, да бележи и</p>

<p>У једноставним огледима испита својства супстанце (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост) и да опише та својства</p>	<p>или растварача У огледима испитује својства супстанци и податке приказује шематски или табеларно Израчуна процентни састав једињења Примени закон о одржању масе и закон о сталном масеном односу Израчуна масу растворене супстанце и растварача на основу процентног састава раствора и обрнуто Направи раствор одређене концентрације</p>	<p>приказује резултате табеларно и графички, формулише обашњење и изведе закључке Да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце</p>
--	--	--

НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА:

Ученик зна

разуме

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
<p>Основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост, реакцију са кисеоником) Везу између својстава метала и неметала и њихове примене Да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава Да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења Примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену истих</p>	<p>На основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци Пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења</p>	<p>Да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула Хемијска својства оксида (реакција са водом, киселинама, хидроксидима) Да општа својства киселина зависе од структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима, базним оксидима) Да општа својства хидоксида и соли зависе од њихових структура</p>

Основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли		
---	--	--

Ученик уме да:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Утврди основна физичка својства оксида(агрегатно стање, боја, мирис) Докаже кисело-базна својства супстанце помоћу индикатора Испита растворљивост соли Безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором	Експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом Испита најважнија хемијска својства киселина(реакцију са карбонатима и металима)	Изведе реакције неутрализације

ОРГАНСКА ХЕМИЈА

Ученик зна:

разуме:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара Основна физичка и хемијска својства органских једињења Практичан значај у свакодневном животу	Пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола	Хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара Видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава које имају Уме да пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

БИОХЕМИЈА

Ученик зна:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата и	Најважније улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина у живим	Основу структуре молекула који чине маст и уља, угљене хидрате и протеине

протеина Примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	организмима	Разуме основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина
--	-------------	---

ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Ученик зна:

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ	НАПРЕДНИ
Значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		

ОПШТЕ (МЕЂУ)ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Су компетенције које ученик стиче и на осталим предметима а не само на часу хемије.

1. Компетенција за целоживотно учење

Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим.

Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селекује познато однепознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје.

Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења.

Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања

Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности

Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе.

2. Комуникација

Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту.

Ученик прилагођава начин и средства комуникације карактеристикама ситуације (сврси и предмету комуникације, комуникационим капацитетима и карактеристикама партнера у комуникацији, итд.).

Користи на одговарајући и креативан начин појмове, језик и стил комуникације који су специфични за различите научне, техничке и уметничке дисциплине.

У комуникацији с другима уме да изрази себе (своје мишљење, осећања, ставове, вредности и идентитет) и да оствари своје циљеве на позитиван, конструктиван и аргументован начин поштујући и уважавајући другог.

Критички процењује садржај и начин комуникације у различитим комуникативним ситуацијама.

Ученик има развијену свест о значају позитивне и конструктивне комуникације и активно доприноси неговању културе дијалога у заједницама којима припада.

Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације.

Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредна комуникација, нпр. телефоном, преко интернета).

Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума.

Уважава саговорника – реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргуменације и контрааргуменације за ту позицију.

У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитет на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница.

Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине.

3. Рад с подацима и информацијама

Зна да је за разумевање догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне поуздане податке.

Уме да пореди различите изворе и начине добијања података, да процењује њихову поузданост и препозна могуће узроке грешке.

Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.

4. Решавање проблема

Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације.

Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације преко релевантних критеријума, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да сеопредели за боље решење.

Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију.

Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама

5. Сарадња

Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева.

Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада.

Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.

Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе.

Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин.

Учествује у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе.

6. Одговоран однос према здрављу

Познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет; разуме значај правилне исхране и адекватне прераде хране за очување здравља

Познаје могуће последице коришћења никотина, алкохола и других психоактивних супстанци

7. Одговоран однос према окоolini

Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи испреман је да се активно ангажује у заштити и унапређењу квалитета живота у заједници

Показује разумевање и спремност за ангажовање у заштити природе и управљању ресурсима тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе.

Процењује ризике и користи од употребе неких супстанци по околину и здравље људи и одговорно поступа са њима (правилно их складишти и одлаже отпад).

Познаје факторе који утичу на загађење земљишта, воде и ваздуха, разуме и предвиђа последице њихове употребе.

Увиђа предности и недостатке коришћења различитих извора енергије.

Разуме значај и користи могућности рециклирања.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфичне предметне компетенције представљају опис специфичних способности ученика које му омогућавају да развије општу предметну компетенцију. Оне обухватају хемијску писменост – основ за праћење развоја хемије као науке и разумевање повезаности хемије, хемијске технологије и развоја друштва, за доношење одлука у вези с коришћењем различитих производа у свакодневном животу, бригу о здрављу и животној средини. Даље, обухватају способност прикупљања података о својствима и променама супстанци посматрањем и мерењем; планирање и описивање поступака; правилно и безбедно руковање супстанцама, хемијским прибором, посуђем и инструментима. Специфичне компетенције обухватају представљање резултата мерења табеларно и графички; уочавање трендова и коришћење хемијског језика (хемијски термини, хемијски симболи, формуле и хемијске једначине) у објашњавању својстава и промена супстанци и извођењу закључака. Специфичне предметне компетенције су у складу са стандардима постигнућа ученика.

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
МЕТАЛИ, ОКСИДИ	14 6+8	-дискусија о својствима метала -планирање огледа	-Наводи ученике да наброје физичка својства	-знају својства метала

БАЗЕ		<p>-бележење резултата -решавање рачунских задатака -питања -самостално писање формула базних оксида и база -повезује -закључује</p> <p>-Испитује понашање метала са разблаженом сумпорном киселином -Показује да брзина корозије зависи од услова -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом могу доказати помоћу индикатора</p>	<p>метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе -Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида -Разматра заступљеност метала у природи и пореди је са заступљеношћу неметала -Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената-Препоручује и објашњава најефикасније методе заштите од корозије Фронтални, индивидуални, групни</p>	<p>-повезују својства метала са њ основна физичка и хемијска у периодном систему -знају која својства метала одређују њихову примену -знају да оксиди неметала који реагују са водом граде хидроксиде -знају да се хидроксиди доказују индикаторима</p>
НЕМЕТАЛИ,ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ	116+5	<p>- Ученик посматра, бележи, запажа промене и анализира их.- пише формуле одговарајућих оксида и киселина функционалне.- описује најважније особине неметала- препознаје специфичности одговарајућих неметала-самостално закључује - Критички размисли и доноси закључке- Самостално презентује припремљене садржаје, прикупљене из различитих извора- Успешно повезује пређашње знање из хемије и</p>	<p>- Наставник усмерава учениково размисљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке- Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење- Ствара ситуације у којима ће ученици примењивати</p>	<p>-знају о заступљености неметала у природи у елементарном виду и у једињењима-знају физичка и хемијска својства важнијих неметала- повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему- знају да оксиди неметала који реагују са водом са њом граде</p>

		<p>биологије и закључује да без кисеоника нема живота нити битних процеса у природи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостално закључује да је азот распрострањен у природи, јер је нереактиван - Закључује да је амонијак важан за добијање многих производа широке потрошње, пре свега азотних ђубрива <p>једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци 	<p>изразијати експерименталне вештине- Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање и да сами могу показати помоћу индикатора кисела својства киселина и базна својства амонијака- Упућује ученике да повезују знање из биологије кроз реакције фотосинтезе и сагоревања- Поставља занимљива питања везана за примену једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци - Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација - Развија код ученика партнерски однос, кроз групни рад и рад у пару, како при извођењу огледа, тако и при изради презентација 	<p>киселине- знају да се киселине могу доказати помоћу индикатора</p>
--	--	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> - Координира рад у одељењу при извођењу лабораторијских вежби - Указује на велику примену киселина у свакодневном животу Фронтални, индивидуални, у пару, групни 	
СОЛИ	6 3+3	<ul style="list-style-type: none"> - дискутује о својствима соли - планира огледе - бележи резултате - решава рачунске задатке - поставља питања - пише формуле соли неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са солима 	<ul style="list-style-type: none"> - Помаже ученицима да закључе који је основни састојак физиолошког раствора – инфузије - Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Сугерише ученицима да се формуле соли пишу преко валенци - Подстиче ученике на логичко размишљање, које ће им омогућити да схвате на чему се заснива реакција неутрализације - Наводи ученике да закључе шта се то налази у пијаћој, а не налази у дестилованој води. - Ствара наставне ситуације у којима развија 	<ul style="list-style-type: none"> - разликују својства оксида неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим - знају шта су соли и шта је неутрализација - уочавају везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да зна основних класа неорганских једињења --разумеју електролитичку дисоцијацију-да схвате шта су катјони и ањони и да су они проводници електрицитета

			креативно -разликују својства оксида	
УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ	2 21+1+0	Прикупља податке -претражује интернет и користи различите материје -дискутује	-Упућује ученика на коришћење интернета и других извора информација и развија истраживачки дух код ученика Фронтални, групни, у пару	-знају шта су органска једињења и која су њихова основна својства
УГЉОВОДОНИЦИ	12	10 5+5	-прикупља податке -претражује и користи различите материје -дискутује	-разумеју разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника -разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива -знају основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју структуру изометрије -знају главне природне изворе једињења и деривате нафте

			-Скреће пажњу на проблеме загађења животне средине пластичним масама Фронтални, групни, у пару	
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	11 6+5	-дискусија о познатим угљоводонцима -планирање и извођење огледа -бележење резултата -уређење радног места -претраживање интернета ради прикупљања информација	-Поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења -Упозорава на штетност алкохола по организам -Мотивише ученике да праве презентације о алкохолизму као великом проблему у савременом друштву -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално -Упутити ученике у истраживање употребе кисеоничних органских једињења у свакодневном животу Фронтални, индивидуални, групни, у пару	-знају функционалну групу алкохола и како се именују -разумеју како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола -знају добијање, физичка и хемијска својства етанола -знају практичну примену и штетна дејства алкохола -знају генетску везу између алкохола и органских киселина
БИОЛОШКИ	8	-посматрање својства супстанци и	-Указује на веома важну	-знају шта су масти и

<p>ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	<p>5+3</p>	<p>промена у огледу -анализа резултата огледа -прикупљање података -извођење закључака -решавање задатака</p>	<p>улогу витамина, масти и уља, угњених хидрата у људском организму -Повезује масти и уља са естрима и скреће пажњу да су масти и уља по хемијском саставу естри -Истиче неопходност повезивања градива различитог предмета -Упозорава на штетност прекомерног уношења масти и уља и угљених хидрата -Подсећа ученике на градиво из седмог разреда и постављањем питања повезује смеше и шећере -Указује на веома битну улогу протеина у важним процесима у организму -Истиче велики значај витамина у исхрани и наводи ученике да кажу које су намирнице богате витамином це и сл. Фронтални, индивидуални, групни</p>	<p>уља -разумеју основна хемијска својства масти и уља -знају улогу масти и уља у живим системима -знају шта су угљени хидрати -разликују моносахарине -знају разлику између сахарозе и шећера -знају улогу протеина у живим бићима</p>
--	------------	---	---	---

ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	2 2+0	-претражује и користи различиту литературу -фирмулише објашњења за правилности уочене међу прикупљеним подацима -изводи закључке -дискутује	- Упознаје ученике са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи - Даје идеје и инструкције за мини пројекат о заштити животне средине - Организује акцију шишћења школског дворишта Фронтални, индивидуални, у пару, групни	- знају који је значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења у циљу заштите животне средине -Израђују мини пројекте вазане за заштиту животне средине
Припрема за завршни испит	4			-вежбање задатака из хемије
Садржај програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИНЕМЕТАЛА ИКИСЕЛИНЕ	ХЕ 1.1.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала(агрегатно стање,проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником)ХЕ 1.1.2. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање,боја, мирис)ХЕ 1.1.3. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатораХЕ 1.1.4.	ХЕ2.1.1. значење термина: анализа и синтеза,анхидрид,ХЕ2.1.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганичких једињења, и једначине хемијских реакцијаХЕ2.1.3. на основу назива оксида и киселина, састави формулу ових супстанциХЕ2.1.4. пише једначине хемијских реакција	ХЕ 3.1.1. да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула	

	безбедно рукујесупстанцама, посуђем и приборомХЕ 1.6.1. безбедно рукује основномопремом за експериментални рад исупстанцамаХЕ.1.6.2. изведе експеримент премадатом упутству	синтезеи анализе бинарних једињењаХЕ2.1.5. експерименталним путем испитарастворљивост и хемијску реакцију оксидаса водомХЕ2.1.6. испита најважнија хемијска својствакиселина (реакција са карбонатима иметалима)	
--	---	--	--

МЕТАЛИ, ОКСИДИМЕТАЛА ИХИДРОКСИДИ (БАЗЕ)	ХЕ 1.2.1. везу између својставанеметала и метала и њиховепрактичне применеХЕ 1.2.2. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њиховихфизичких и хемијских својставаХЕ 1.2.3. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)ХЕ 1.2.4. докаже кисело-базна својства супстанци помоћуиндикатораХЕ 1.2.5. безбедно рукујесупстанцама, посуђем и приборомХЕ 1.6.1. безбедно рукује основномопремом за експериментални рад исупстанцамаХЕ.1.6.2. изведе експеримент премадатом упутству	ХЕ2.2.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидридХЕ2.2.2. да саставља формуле најважнијихпредставника класа неорганских једињења иједначине хемијских реакција неутрализацијеХЕ2.2.3. на основу назива оксида, киселина и базасастави формулу овихсупстанциХЕ2.2.4. пише једначине хемијских реакција синтезеи анализе бинарних једињењаХЕ2.1.5 експерименталним путем испитарастворљивост и хемијску реакцију оксидаса водом	ХЕ 3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређенаструктуромњихових атома/молекулаХЕ.3.6.1. препозна питање/проблемкоје се може експерименталноистражитиХЕ.3.6.2. постави хипотезеХЕ.3.6.3. планира и изведеексперимент за тестирање хипотезеХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључакна основу резултата добијених уексперименталном раду
--	--	---	---

Садржај програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
СОЛИ	ХЕ 1.3.1. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињењаХЕ	ХЕ2.3.1. значење термина: анализа и синтеза, неутрализација,	ХЕ 3.3.1. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама,

	<p>1.3.2. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ 1.3.3. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ 1.3.4. испита растворљивост соли ХЕ 1.3.5. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором ХЕ 1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ 1.6.2. изведе експеримент према датом упутству</p>	<p>анхидрид ХЕ 2.3.2. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганичких једињења, иједначине хемијских реакција неутрализације ХЕ 2.3.3. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ 2.3.4. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ 2.3.5. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ 2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте ХЕ 2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења ХЕ 2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p>	<p>хидроксидама) ХЕ 3.3.2. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидама, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ 3.3.3. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ 3.3.4. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре ХЕ 3.3.5. изведе реакцију неутрализације ХЕ 3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити ХЕ 3.6.2. постави хипотезе ХЕ 3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе ХЕ 3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду</p>
Угљоводоници	<p>ХЕ 1.6.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника ХЕ 1.6.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника ХЕ 1.6.3. практичан значај угљоводоника у свакодневном животу</p>	<p>ХЕ 2.6.1. значење термина: супституција, адиција, изомер ХЕ 2.6.2. да саставља формуле најважнијих представника класа органичких једињења и једначине хемијских реакција супституције ХЕ 2.6.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника</p>	<p>ХЕ 3.6.1. хемиске реакције угљоводоника ХЕ 3.6.2. видови практичне примене угљоводоника на основу својства која имају ХЕ 3.6.3. пишу једначине хемијских реакција угљоводоника</p>
Органска једињења са кисеоником	<p>ХЕ 1.7.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и</p>	<p>ХЕ 2.7.3. пише једначине хемијских реакција сагоревања једињења са кисеоником-алкохола</p>	<p>ХЕ 3.7.1. хемиске реакције алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естера ХЕ 3.7.2. видови практичне</p>

	естараХЕ.1.7.2. основна физичка хемијска својства алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естараХЕ.1.7.3 практичан значај алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу		примене алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својства која имајуХЕ. 3.7.3. пишу једначне хемијских реакција алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естар
Биолошки важна органска једињења	ХЕ.1.8.1 да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеинаХЕ.1.8.2 примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	ХЕ. 2.8.1 најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	ХЕ.3.8.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеинеХЕ. 3.8.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу) угљених хидрата и протеина
Хемија животне средине	ХЕ.1.9.1 значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ

8. разред: кисели оксиди, неутрални оксиди, базни оксиди, хидролиза, органска једињења, оксидација, угљоводоници, алкани, алкени, алкини, карбоксилне киселине, функционална група, изомерија, супституција, адиција, полимеризација, естерификација, сапонификација, хидрогенизација.

УПУСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ИЗ ПРЕДМЕТА ХЕМИЈА

тема	<p>Оцена 2</p> <ul style="list-style-type: none"> -показује минималне напоре у учењу -одговара уз помоћ наставника - даје кратке одговоре -репродукује научено са основног нивоа стандарда постигнућа - у великој мери ради домаћи на време и може да објасни своје одговоре на питања и задатке основног нивоа --претражује и користи различиту Литературу уз помоћ друга/наставника 	<p>Оцена 3</p> <ul style="list-style-type: none"> -повремено активан -не показује иницијативу, али сарађује у групи или пару - самостално претражује и користи различиту Литературу - у великој мери ради домаћи на време и може да објасни своје одговоре на питања и задатке основног и средњег нивоа <p>-зна све из основног и већи део средњег нивоа стандарда постигнућа</p>	<p>Оцена 4/5</p> <p>Активан је/ веома је активан</p> <p>Решава проблемске задатке</p> <ul style="list-style-type: none"> -повезује градиво из различитих области -даје идеје -доноси релевантан закључакна основу добијених резултата ураду - у великој мери/ редовно ради домаћи на време и објасњава своје одговоре на питања и задатке <p>Зна све из основног, средњег и нешто/скоро све из напредног нивоа стандарда постигнућа</p>
Неметали	<ul style="list-style-type: none"> -зна основна физичка и хемијска својства неметала и метала(агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником)- утврђује основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис) - доказује кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора - безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама- изводи експеримент према датом упутству 	<ul style="list-style-type: none"> -зна значење термина: анализа и синтеза, анхидрид, -зна да саставља формуле најважнијих представника класа неорганичких једињења, и једначине хемијских реакција- на основу назива оксида и киселина, саставља формулу ових супстанци- пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења- експерименталним путем испитује растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом- испитује најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима) 	<p>Објасњава да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула</p>

Метали	<p>- Зна везу између својстава метала и њихове практичне примене</p> <p>- препознаје метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава</p>	<p>- зна да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације- на основу назива оксида и киселина, саставља формулу ових супстанци- пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења- експерименталним путем испитује растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом- испитује најважнија хемијска својства база</p>	<p>Објашњава да су физичка и хемијска својства метала одређена структуром њихових атома/молекула</p>
Соли	<p>да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења- зна примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења- наводи основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли- испитује растворљивост соли- безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором- безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама- изводи експеримент према датом упутству</p>	<p>- зна значење термина: анализа и синтеза, неутрализација, анхидрид- саставља формуле најважнијих представника класа неорганских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације- на основу назива оксида, киселина, база и соли саставља формулу ових супстанци- пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења- експерименталним путем испитивања растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом</p> <p>- изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p>	<p>- зна хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)- да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)</p> <p>- да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)- да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре- изведе реакцију неутрализације- препозна питање/проблем које се може експериментално истражити- постави хипотезе</p> <p>- планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе- донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду</p>

Органска хемија	-Зна формуле, називе и функционалне групе најважнијих органских једињења-наводи основна физичка и хемијска својства орг.јед.-наводи практичан значај орг.јед. у свакодневном животу	-зна значење термина: супституција, адиција, изомер -саставља формуле најважнијих представника класе органских једињења и једначине хемијских реакција супституције-пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника	-пише хемиске реакције орг.јед.-зна видове практичне примене орг.јед.на основу својства која имају
Биохемија	-наводи физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина-наводи примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	-зна најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	-зна основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине-препознаје основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу) угљених хидрата и протеина
Заштита животне средине	Схвата значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине		-пише мање пројекте у вези заштите животне средине

Критеријуми код оцењивања тестова (сумативно):

Тест садржи питања и задатке:

50% основног нивоа

30% средњег нивоа

20% напредног нивоа

Распон оцена:

30-50% - 2

51-70% - 3

71-90% - 4

91-100% - 5

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА УЧЕНИКА СА СМЕТЊАМА И ДАРОВИТИХ УЧЕНИКА

На часовима хемије се примењује индивидуализација и диференцијација задатака, тако да ученици напредују у складу са својим могућностима

Критеријуми за оцењивање презентација

-све наведене чињенице су тачне

-презентација има бар 10 страна

-поштована сва општа правила при изради презентације

-ученик влада материјом која је тема пројекта

(ученик при одбрани не чита само са слајдова)

ако су сви критеријуми присутни-оцена 5

за сваки неостварени критеријум-оцена мање

(или + за активност-ученик бира)

-ако је рад плагијат-неоцењено

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

(Школски програм из предмета Техника и технологија траје од школске 2020/2021.године)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонд часова: 2

Циљеви предмета	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Литература (за други циклус основног образовања)	Техника и технологија за 8. разред основне школе (у припреми) Радна свеска за технику и технологију за 8. разред основне школе (у припреми)
Корелација са другим предметима	Информатика и рачунарство (ИКТ уређаји, програми за обраду слике, слика) Математика (геометријске фигуре, паралелне и нормане праве) Ликовна култура (шрафирање, сенчење, перспектива) Историја (нови век) Географија (природни ресурси)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ: По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу;</p> <p>– анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи;</p> <p>– образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству;</p> <p>– повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;</p>	<p>Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, цртају.</p>	<p>Наставник усмерава размишљање ученика наводећи их тако на одговарајуће закључке</p>	<p>Усне провере</p>
	САОБРАЋАЈ	<p>– упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним;</p> <p>– разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима;</p>	<p>Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са електричним и хибридним возилима.</p>	<p>Усне провере Писмене провере</p>

	ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса; 	<p>Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p> <p>Основни симболи у електротехници.</p> <p>Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.</p> <p>Израда и управљање електромеханичким моделом.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, цртају.</p>	<p>Упознаје ученике са правилним коришћењем ИКТ уређаја.</p> <p>Демонстрира коришћење рачунарских софтвера за симулацију рада електричних кола.</p>	<p>Усмене провере</p> <p>Писмене провере</p> <p>Практичан рад</p>
--	--------------------------------	--	--	---	---	---

	РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<ul style="list-style-type: none"> – објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; – класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти; 	<p>Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије.</p> <p>Електроинсталациони материјал и прибор.</p> <p>Кућне електричне инсталације.</p> <p>Састављање електричних кола</p> <p>Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром.</p> <p>Електричне машине.</p> <p>Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству.</p> <p>Основни електронике.</p> <p>Рециклажа електронских компоненти.</p>	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, упоређују, цртају, праве.</p>	<p>Упознаје ученике са процесом производње и преносом електричне енергије. Указује ученицима колики је значај рециклаже и заштите животне средине, показује неке материјале који се могу рециклирати и оне који су добијени рециклажом.</p>	<p>Усмене провере</p> <p>Писмене провере</p> <p>Практичан рад</p>
--	----------------------	--	--	---	---	---

	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта. 	<p>Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. Рад на пројекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела. 	<p>Ученици слушају, посматрају, причају, описују, користе алате, приборе и материјале.</p>	<p>Упознаје ученике са елементима конструкторског комплета, Раде скицу према сопственој идеји-наставник надгледа рад Објашњава ученицима појам алгорита (наводи примере) Графички представљају блокове алгорита-наставник надгледа рад Израђују модел по својој идеји на основу скице-наставник надгледа рад.</p>	<p>Усне провере Писмене провере Практичан рад</p>
--	----------------------------------	--	---	--	---	---

Међупредметне компетенције:

Животно и радно окружење (Компетенција за целоживотно учење; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околина)

Саобраћај (Одговорно учење у демократском друштву, Дигитална компетенција, Компетенција за целоживотно учење, Одговоран однос према здрављу)

Техника и дигитална писменост (Дигитална компетенција, Рад са подацима и информацијама, Сарадња)

Ресурси и производња (Компетенција за целоживотно учење, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околина)

Конструкторско моделовање (Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву)

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставни предмет: **Информатика и рачунарство** (Школски програм из предмета Информатика и рачунарство траје од школске 2020/2021. године)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљеви предмета	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Литература (за други циклус основног образовања)	Информатика и рачунарство за 8. разред основне школе (у припреми) Збирка задатака за информатику и рачунарство (у припреми)
Корелација са другим предметима	Техника и технологија (техничко цртање, коришћење ИКТ уређаја) Математика (геометрија, алгоритам) Ликовна култура (основне и изедене боје)

Ред.бр. наст. теме	НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ: По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ТЕМЕ		НАЧИН ПРАЋЕЊА И ВРЕДНОВАЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА
				АКТИВНОСТ УЧЕНИКА	АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	

	ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; – разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; 	<p>Радно окружење програма за табеларне прорачуне.</p> <p>Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....).</p> <p>Формуле и функције.</p> <p>Примена формула за израчунавање статистика.</p> <p>Сортирање и филтрирање података.</p> <p>Груписање података и израчунавање статистика по групама.</p> <p>Визуелизација података – израда графикона.</p> <p>Формирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу.</p> <p>Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).</p>	<p>Слушају, раде практично, користе ИКТ уређаје, користе софтвер за обраду текста, слике и израду презентација</p>	<p>Упознаје ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку“) за креирање и обраду векторске графике.</p>	<p>усмено излагање активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	-----	---	---	--	--	---

	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци“; – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; 	<p>Заштита личних података.</p> <p>Права детета у дигиталном добу</p> <p>Отворени подаци.</p>	<p>Слушају, претражују интернет, преузимају и деле садржаје са интернета</p>	<p>Представиља интернет сервис електронска пошта (е-маил). Представитља концепт рада изабраног дељеног диска (на пример: OneDrive, Google Drive...)</p> <p>Демонстрира рад на дељеном тексту, презентацији или упитнику кроз активности на конкретном садржају.</p>	<p>усмено излагање активност на часу</p> <p>праћење практичног рада</p> <p>тест практичних вештина</p> <p>самостални практични рад</p>
--	---------------------	--	---	--	---	--

	РАЧУНАРСТВО	<p>– унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;</p>	<p>Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p>	<p>Слушају, прате упутства наставника и креирају једноставан програм користећи софтвер Jupyter.</p>	<p>Наводи ученике на алгоритамски начин решавања проблема, упознаје ученике са линијским програмом, објашњава понављања и листе, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<p>усмено излагање активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	-------------	--	--	---	---	--

	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	<p>–сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;</p> <p>–сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка;</p> <p>–самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима;</p> <p>–креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>–поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>–вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>	<p>Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност).</p> <p>Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација).</p> <p>Отворени подаци.</p> <p>Инфографик.</p> <p>Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја).</p> <p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима.</p> <p>Вредновање резултата пројектног задака.</p>	<p>У договору са наставником формирају групе за израду пројектног задатка, планирају активности, раде на ирради пројектног задатка, презентују свој рад и вреднују резултате</p>	<p>Упознаје ученике са циљевима пројектног задатка, даје смернице за планирање, асистира при практичном раду, прилагођава задатке могућностима појединих ученика</p>	<p>активност на часу праћење практичног рада тест практичних вештина самостални практични рад</p>
--	-------------------	--	---	--	--	---

Међупредметне компетенције:

1. ИКТ-Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Компетенција за учење, Естетичка компетенција, Комуникација
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ- Рад са подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Одговоран однос према здрављу, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација, Одговоран однос према околини
3. РАЧУНАРСТВО-Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација
4. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА- Рад с подацима и информацијама, Решавање проблема, Сарадња, Дигитална компетенција, Одговоран однос према здрављу, Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву, Естетичка компетенција, Комуникација

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Разред: Осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљ:

Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитивно однос према култури и уметничком наслеђу својих других народа.

Укупан број часова и број часова по тема/областима:

Редни број теме	ОБЛАСТ/ТЕМА	ПРЕДВИЂЕН БРОЈ ЧАСОВА ЗА ТЕМУ
1.	КОМПОЗИЦИЈА	25
2.	НАСЛЕЂЕ	4
3.	КОМУНИКАЦИЈА	5
УКУПНО:		34

р.бр	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТН Е КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
1.	бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;	КОМПОЗИЦИЈА	Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују

				<p>своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у</p>
				<p>пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне</p>

					наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће.
2.	<p>реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима;</p> <p>дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења;</p> <p>прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације;</p>	НАСЛЕЂЕ	<p>Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења уметници, локалитети и споменици на територији Србије и свету.</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузимљивост</p> <p>Оријентација ка предузетништву</p>	<p>Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији, музеју, Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у</p>

					току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару.
3.	тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику; -разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	КОМУНИКАЦИЈА	Декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...) Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Предузимљивост и оријентација ка	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и

					слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања
--	--	--	--	--	--

предузетништву друштвених околности на резултате уметничких израза. У овој области је предвиђен и практичан рад ученика кроз који би се реализовала пројектна настава усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе би ученици користили материјале за рециклажу, пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активности ученика	Ученик је у стању да: дефинише, наброји, понови, именује, обележи, препозна, уочи и повеже главне идеје, препозна, преобликује, разликује, опише, дискутује, наведе пример, реши проблем у новој ситуацији, примени и изабере праву технику, прилагоди начин рада захтевима задатка, истаржује, анализира, упореди, процени, нађе најбоље решење, преуреди, комбинује, дизајнира, дубље развије идеју, доведе у везу, оцени, заступи мишљење, критикује, одбрани ставовима, изведе, процени.
--------------------	--

Активности наставника	Наставник се припрема, организује наставу, објашњава, разговара, слуша, посматра, прати, помаже, показује, подстиче, проверава, анализира, закључује, вреднује, саопштава, детаљно води евиденцију.
Начин провере оставрености исхода	Посматрање, разговор, естетска анализа, бележење активности, комисије ученика и наставника. Ученике оспособљавати да врше самопроцену у остваривању исхода као и процену напредовања других у остваривању прописаних исхода.
Методе, поступци, технике наставе и облици рада	Наставник ствара позитивну атмосферу у којој ученици слободно раде повезујући предмете/теме хоризонтално и верикално. Наставни процес је оријентисан на постизање исхода, али и на сам процес учења и рада на конкретним ликовним проблемима. Ученицима се приступа потпуно индивидуално и прати се потпуно лични напредак ученика у самом процесу рада и остваривања исхода. Полазна основа су индивидуалне могућности ученика. Ученике упућивати на везу ликовне културе са свакодневним животом, како би ученици функционално користили стечена знања. У настави према могућностима користити доступна техничка средства, наставу учинити занимљивом и интересантом, а ученике активирати у што је могуће већој мери. Наставник користи различите методе и облике рада: илустаривне, демонстративне, вербалне, текстуалне, рад у пару, групни рад, индивидуални и фронтални начин рада.

Начин провере остварености исхода

Формативно, свакодневно оцењивање ученика
Индивидуални рад ученика
Мапа радова ученика
Практични рад
Усмена провера

Индивидуална естетска анализа
Естетска анализа кроз дискусију
Процењивање рада у пару и у групи

Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова

Домаћи задатак
Сумативно оцењивање
Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:

Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);

Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...)

Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...) – Разумевање (разуме задатак; разуме

појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...; раздваја битно од небитног...)
 Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје,дела...)
 Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходнерадове...)

Организација композиције (примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о перспективи, правцу, смеру...)
 Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...)
 Употреба техника (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике иматеријала)...

ПЛАН ЕВЕЛУАЦИЈЕ- формативно и сумативно оцењивање ученика током школске године					
Елементи које процењујемо		Критеријуми оцењивања	Поступци/ начини оцењивања	Инструменти оцењивања	Време евалуације
Степен остварености	Процењују се:	ученик који остварује веома значајан	Формативно	Учесталост јављања на	На сваком часу
циљева прописаних	вештине изражавања и	напредак у савладавању програма предмета	оцењивање:	часу	током школске
исхода, односно	разумевање, примена и	и у потпуности самостално испуњавања	бележење	Свеобухватност одговора	године.
прилагођених	вредновање поступака и	захтеве који су утврђени на основном и	активности	Хоризонтално и	Пресек стања
стандарда постигнућа	процедура; рад са различитим	средњем нивоу, као и већину захтева са	ученика на часу у	вертикално повезивање	по
у току савладавања	врстама ликовних материјала и рад	напредног нивоа посебних стандарда	табелу	градива	тримесечјима.
програма предмета;	на различитим врстама ликовних	постигнућа, односно захтева који су	евиденције	Самосталност у	
	задатака; изражавања;	уметничко образовним	одређени индивидуалним наставника	одговарању	
	вештине, руковање прибором,	планом и прилагођеним стандардима	Комисија ученика	Оцена се одређује кроз	
	алатом и технологијама и извођење	постигнућа, добија оцену одличани (5);	наставника	естетску анализу	

	радних задатака.	ученик који остварује значајан напредак у	Практичан рад	наставника и ученика	
		савладавању програма предмета и у	Групни рад	заједно, неретко учешћем	
		потпуности, самостално, испуњавања	(посматрање	и осталих ученика у	
		захтеве који су утврђени на основном и	наставника,	разреду.	
		средњем нивоу, као и део захтева са	излагање група,	Рад који у потпуности	
		напредног нивоа посебних стандарда	процена осталих	задовољава естетске	
		постигнућа уз мању помоћ наставника,	ученика)	критеријуме у складу са	
		односно захтева који су одређени		ликовним задацима	
		индивидуалним образовним планом и		(оцена 5);	
		прилагођеним стандардима постигнућа,		Углавном задовољава и	
		добија оцену врло добар (4);		види се уложени труд	
		ученик који остварује напредак у		(оцена 4);	
		савладавању програма предмета и у		Делимично задовољава –	
		потпуности, самостално испуњавања захтеве		испод прага могућности	
		који су утврђени на основном и већи део на		ученика (оцена 3);	
		средњем нивоу посебних стандарда		Мала количина уложеног	
		постигнућа, односно захтева који су		труда	
		одређени индивидуалним образовним		(оцена 2);	
		планом и прилагођеним стандардима		Нимало уложеног труда	

		<p>постигнућа, добија оцену добар (3);</p> <p>ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички нерасуђује;</p>		<p>(оцена 1).</p> <p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група</p>	
Ангажовање ученика у настави	Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (2)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>- Све што је рађено на часу налази се свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествоје, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

		– не показује интересовање за учешће у активностима и ангажовање (1)	-Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима	на разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка: просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...)

што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи... коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментира и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења. Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и

разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју. Основни ниво

На основном нивоу ученик има следеће компетенције: Изражава своја осећања и идеје користећи основне технике визуелних уметности. Уме да пронађе изворе и информације потребне за креативан рад. Учествоје у школским и ваншколским активностима кроз стваралаштво у визуелним уметностима. Познаје вредност сопствене културе и културе других народа.

Средњи ниво

На средњем нивоу ученик има следеће компетенције: Развија своја осећања и идеје користећи различите медије визуелне уметности. Развија интересовања и самостално проналази потребне информације. Активно учествује у школским и ваншколским активностима. Разуме специфичности различитих уметничких дисциплина. Уочава повезаност знања из различитих области или предмета. Разуме вредност сопствене културе и културе других народа.

Напредни ниво

На напредном нивоу ученик има следеће компетенције: Развија и изражава своја осећања, идеје и ставове и адекватно користи различите медије визуелне уметности. Негује и развија своје склоности и интересовања за уметност. Самостално истражује изворе и информације потребне за креативан рад и решавање проблема. Осмишљава и учествује у тимским активностима које доприносе развоју и побољшању друштвене заједнице. Разуме специфичности као и сличности различитих уметничких дисциплина. Повезује знања из различитих области или предмета и примењује их у различитим животним ситуацијама. Свестан је вредности сопствене културе и културе других народа. Разуме универзални језик уметности.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности, индивидуалну креативност и естетску осетљивост. Основни ниво Ученик истражује и примењује знања о основним материјалима, медијима, техникама и ликовним елементима која се користе у визуелним уметностима. Ученик познаје најважнија уметничка дела из културног наслеђа свог и других народа, развија свест о културним вредностима и схвата важност њиховог очувања.

Средњи ниво

Ученик проналази и развија своје идеје истражујући природно и вештачко окружење, свет маште и осећања (посматрајући, анализирајући и сакупљајући потребне информације) за стваралачки рад. Ученик препознаје улогу и вредност визуелне уметности као саставног дела свакодневног живота, нарочито као средства комуникације.

Напредни ниво

Ученик проучавајући уметничка дела истражује и анализира методе, технике, садржаје и подстицајно их примењује у свом стваралачком раду. Способан је да изрази став о свом раду и радовима других уочавајући различита значења и идеје. Ученик праћењем културних догађаја постаје активна публика и/или учесник у јавном и културном животу заједнице и развија своје критичко мишљење.

СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

Основни ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу:

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода

ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)

ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

*Стандарди ЛК.1.1.3. и ЛК.1.2.3. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

Средњи ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу:

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

*Стандарди ЛК.2.1.2. и ЛК.2.2.2. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

Напредни ниво

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу:

МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)

ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

*Стандарди ЛК.3.1.2. и ЛК.3.2.1. се понављају. Они припадају и остварују се и у првој (1. Медији, материјали и технике визуелних уметности) и у другој области (2. Елементи, принципи и садржаји визуелних уметности). Разлог за такво понављање проистиче из специфичне, синтетичке природе

учења у оквиру предмета Ликовна култура. Такође, у складу је са активностима које се спроводе на часу у оквиру којих се увек прожимају садржаји из различитих области.

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

У оквру овог предмета организоваће се рад ликовне секције са фондом од 36 часова на годишњем, односно једног часа на недељном нивоу.

Секција ће бити организована за ученике од V- VIII разреда који исказују интересовање и поседују одређене вештине и таленат за рад у ликовној уметности. У раду секције биће приређене изложбе ученичких радова поводом Дана школе и других значајнијих датума. Ученици ће учествовати на наградним конкурсима, посетити изложбе у Градској галерији и Јокановића кућу. Радиће на естетском уређењу школског простора и неким другим садржајима који буду договорени са њима на почетку сваке школске године. Детаљан план рада секције биће у годишњем плану рада школе.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Разред: Осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА	☐ Неговање способности извођења музике певањем и свирањем ☐ Неговање смисла за колективно музицирање (певање и свирање) ☐ Стицање навике за слушање музичког дела ☐ Развијање способности за доживљај музичког дела ☐ Развијање способности за разумевање музичког дела ☐ Развијање критичког мишљења ☐ Подстицање стваралачког ангажовања ученика ☐ Развијање музичке креативности ☐ Развијање способности за импровизацију мелодије
ЛИТЕРАТУРА	МУЗИЧКА КУЛТУРА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, мр Драгана Михајловић Бокан и мр Александра Паладин, Нови логос, Београд, 2021.
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА	<p>Српски језик:</p> <p>– Анализа литерарних текстова свих песама које ученици певају у осмом разреду (присутна на свим часовима где се обрађују песме) - Одлике поетског текста.</p> <p>-Стилови двадесетог века - „Очију твојих да није“, Васко Попа</p> <p>-Стилови двадесетог века - „Љубавна песма“, Рајнер Марија Рилке</p> <p>-„Химна Светом Сави“ – Житије Светом Сави</p> <p>-„Светосавски тропар“ - Житије Светом Сави</p> <p>-„Запевала сојка птица“ и „Ајде Јано“, народне песме - „Српска девојка“</p> <p>-Опера у Србији – Бранислав Нушић (живот и дело)</p> <p>Историја:</p> <p>-Химна „Боже правде“- Србија од 1878-1889</p> <p>Географија:</p> <p>-„Химна Боже правде“-Симболи државе</p> <p>-„Јечам жела Косовка девојка“ – Косово и Метохија</p> <p>Ликовна култура:</p> <p>-Музички облици кроз стилове- Архитектура</p> <p>-Композиције у романтизму и стиловима двадесетог века – Композиција и простор</p>

Верска настава: – „Химна Светом Сави“ – Свети Сава – „Светосавски тропар“, духовна музика – Молитва лична и саборна – „Божјићни тропар“, духовна музика – Молитва лична
Физика: – „Севиљски берберин“, Ђоакино Росини, динамика – Децибели – „Травијата“, Ђузепе Вери, мелодија – Музички тонови, низови „Кан-кан“, Оперета, темпо – Брзина звука
Повезивање садржаја из различитих области (уметности) Филмска уметност: - Опера – Изводи се на позоришној сцени - Оперета – Изводи се на позоришној сцени - Мјузикл - Изводи се на позоришној сцени - Балет – Изводи се на позоришној сцени

Корелација ће се оперативно разрађивати током школске године.

Тема и наставни садржаји	Исходи	Стандарди постигнућа	Активност наставника	Активност ученика	Међупредметне компетенције	Начин праћења постигнућа ученика
Човек и музика Романтизам; Стилови 20. Века; Савремена музика: џез, рок, забавна и народна.	повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; наведе изражајна средства музичке уметности	Знање и разумевање: <u>Основни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да: 1.1.2 . опише основне карактеристике историјско-стилских периода. <u>Средњи ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик	Упознаје са правилима музичке писмености; задаје задатке провере.	Извршава задатке провере музичке писмености.	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Сарадња; Комуникација; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Одговорно	Активност ученика на часовима Домаћи задатак. Усмени одговори. Кратке петнаестоминутне вежбе. Израда креативних задатака на одређену тему. Презентације.

	<p>карактеристична за период романтизма, импресионизма и жанрова савременог доба;</p> <ul style="list-style-type: none"> · уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; · препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; · разликује музичке форме романтизма и импресионизма; · идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма и импресионизма; · идентификује елементе музике 	<p>уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.2 структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми);</p> <p>2.1.3. облика народног музичког музичара са специфичним контекстом народног живота.</p> <p>2.1.3. облика српског црквеног/народног музичара са специфичним контекстом духовног/народног живота.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.1. упознаје функције елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.2. разуме историјске и друштвене</p>			<p>учешће у демократском друштву;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	
--	---	--	--	--	---	--

	<p>барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p>околности настанка жанра и облика музичког фолклора; 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд; 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом). Слушање музике: <u>Основни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује: 1.2.1. музичке изражајне елементе; 1.2.2. извођачки састав; 1.2.3. музичке жанрове. <u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да: 2.2.1. опише и анализира</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		<p>карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера одређеног стила.</p>				
Музички инструменти Дувачки инструменти:	· препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку;	Знање и разумевање: <u>Основни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик	Упознаје ученике са инструментима путем слика, видео/аудио	Праве инструменте према инструкцијама наставника или	Компетенције за учење; Естетичка компетенција; Дигитална	Активност ученика на часовима Домаћи задатак. Усмени одговори. Кратке

дрвени и лимени	<ul style="list-style-type: none"> опише начин добијања тона код дувачких инструмената; препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 	<p>уме да:</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких инструмената и састава.</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са са живахним карактером);</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела;</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно</p>	презентација или инструментима у поседу школе	описима из књиге.	компетенција; Сарадња; Комуникација; Предуимљивост и оријентација ка предузетништву; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема;	петнаестоминутне вежбе. Израда креативних задатака на одређену тему. Презентације.
-----------------	--	--	---	-------------------	--	--

		<p>да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p>Слушање музике: <u>Основни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке инструменте; 1.2.2. извођачки састав;</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		<p>специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); 2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера; 3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора.</p>				
Слушање музике Елементи	повеже различите видове музичког	Знање и разумевање: У области <i>Знање и</i>	Пуштање музичких примера са CD –	Слушање примера и њихово	Компетенције за учење; Естетичка	Активност ученика на часовима. Усмени одговори.

<p>музичког тока: темпо, динамика, инструменти, гласови. Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне композиције наших и страних аутора.</p> <p>Дела традиционалне народне музике.</p>	<p>изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;</p> <p>· наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и музике савременог доба</p> <p>· уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и музици савременог доба;</p> <p>· препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;</p> <p>· разликује музичке форме романтизма,</p>	<p><i>разумевање</i> ученик уме да:</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>1.1.1 . препозна основне елементе музичке писмености;</p> <p>1.1.2 . опише основне карактеристике музичких састава.</p> <p><u>Напредни ниво</u></p> <p>У области <i>Знање и разумевање</i> ученик:</p> <p>3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд;</p> <p>3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом).</p> <p><u>Основни ниво</u></p> <p>У области <i>Слушање</i> музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:</p> <p>1.2.1. музичке</p>	<p>уређаја или уз помоћ интернета Припрема за час. Усмеравање активности на самом часу. Увођење у слушање музике. Презентовање садржаја о слушаним композицијама и композиторима</p>	<p>описивање; препознавање разлика Пажљиво слушање музике, изражавања ученика о слушаном делу, изражавање емоција кроз кратку причу или ликовну илустрацију.</p>	<p>компетенција; Дигитална компетенција; Сарадња; Комуникација; Предуимљивост и оријентација ка предузетништву; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема;</p>	<p>Израда креативних задатака на одређену тему. Допринос ученика за време групног рада.</p>
--	---	--	--	--	---	---

	<p>импресионизма и музике савременог доба;</p> <ul style="list-style-type: none"> · идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма и импресионизма; · идентификује елементе музике романтизма и импресионизма као инспирацију у музици савременог доба; · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; 	<p>изражајне елементе;</p> <p>1.2.2. извођачки састав;</p> <p>1.2.3. музичке жанрове.</p> <p><u>Средњи ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да:</p> <p>2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре);</p> <p>2.2.2. препозна структуру одређеног дела.</p> <p><u>Напредни ниво</u> У области <i>Слушање музике</i> ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p>				
--	---	---	--	--	--	--

		3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера; 3.2.2. жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора/српске црквене музике				
Извођење музике Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) солмизацијом. Певање песама у комбинацији са покретом. Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу романтизма, импресионизма и	· изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; · примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; · критички просуђује утицај музике на здравље; · користи музичке обрасце у осмишљавању	У области <i>Музичко извођење</i> ученик уме да: 1.3.1. пева једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције; 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне, уметничке или популарне композиције на бар једном инструменту. <u>апредни ниво</u> У области <i>Музичко извођење</i> ученик уме да анализира слушни пример и	Објашњава правилно извођење песама Припрема за час. Усмеравање активности на самом часу. Усмеравање на изражајно музицирање. Естетска анализа и самовредновање. Певање и свирање песама.	Певање/свирање у групи или поједи Певање песама. Свирање на дечијим музичким инструментима Групно музицирање. Тактирање песама. Анализа песама. Јавно наступање. начно	Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Сарадња; Комуникација; Компетенције за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Одговорно учешће у демократском друштву; Одговоран однос прма здрављу; Одговоран однос	Свакодневно праћење ученика на часовима. Тактирање песама. Допринос за време групног музицирања. Специфичне вештине.

савременог доба.	<p>музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</p> <ul style="list-style-type: none"> · комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; · учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; · изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); · учествује у школским приредбама и манифестацијама; · понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама · користи 	<p>открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>3.3.1. изведе разноврстан музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>			према околини.	
------------------	---	--	--	--	----------------	--

	могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.					
--	--	--	--	--	--	--

<p>Музичко стваралаштво Импровизација;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Креирање ритмичке пратње.</p> <p>Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импоресионизма и савременог доба.</p> <p>Израда дувачких инструмената од доступних материјала.</p>	<p>Користи ритмичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;</p> <p>комуницира у групи импровизујући мање музичке целине;</p> <p>изрази доживљај музике језиком других уметности;</p>	<p>Музичко стваралаштво: <u>Основни ниво</u> У области <i>Музичко стваралаштво</i> ученик уме да: 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. <u>Напредни ниво</u> У области <i>Музичко стваралаштво</i> ученик уме да: 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте; 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова; 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>Задаје задатке за стварање нових музичких целина Припрема за час. Усмеравање активности на самом часу. Увођење у начин компоновања.</p>	<p>Учествује у стварању музике у групном или индивидуалном раду. Ученици на основу стеченог знања записују ритмичке целине, мелодијске целине и стварају на задати текст</p>	<p>Решавање проблема, Сарадња, Комуникација</p>	<p>Индивидуализовани захтеви. Домаћи задаци. На часовима се вреднује стваралачко ангажовање ученика. Допринос ученика за време групног рада.</p>
---	---	--	--	--	---	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
(Школски програм траје од школске 2020/2021. године)

РАЗРЕД	VIII	Физичко и здравствено васпитање	ФОНД ЧАСОВА			
			ГОДИШЊИ	102	НЕДЕЉНИ	3

Циљ: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставни садржаји	Циљ учења	Међупредметне компетенције	Начин остваривања програма	Активности		ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
				Ученика	Наставника	
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Основни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена	Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела Развој и усавршавање основних моторичких способности	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и	Посматрају и прате ТВ часовете слушају и питају демонстрирају вежбају у учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира и организује демонстрацију припрема, презентације, квизове, анкете, прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности	Одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; Користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим

националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности		компетенциј а за целоживотн о учење	достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.			ситуацијама; Упоредбује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (маказице техника). Споратска гимнастика Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: ГлоПрескок Вратило Паралелни разбој Греда Проширени садржаји: На тлу и справама	Стицање и усавршавање моторичких умења и навика из атлетике и споратске гимнастике, учествовање на различним манифестацијама и догађајима такмичењима.	и Компетенциј а за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција.	Редовна настава, обавезне физичке активности кроз активности у Дечијој Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међу одељењским) Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришћењем станица, полигона, чувањем,	Посматрају и прате ТВ часовеслушају питају демонстрирају вежбају учествују организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, презентације, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	Примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; Примени атлетске дисциплине у складу са правилима; Развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике; Одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; Примени

сложеније вежбе и комбинације вежби			помагањем коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а.			вежбања из гимнастике за развој физичких способности;
ОСНОВЕ ТИМСКИХ СПОРТСКИХ ИГАРА Одбојка: Елементи технике тактике. Игра уз примену правила. Футсал: Игра уз примену правила Елементи технике и тактике. Рукомет: Елементи технике и тактике Игра уз примену	Стицање и усавшавање моторичких умења и навика из одбојке,футсала, рукомета, кошарке,	Компетенциј а за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет,одбојку, вежбање у сали уз музичку пратњу. Коришћењем станица, чувањем, помагањем.Примена ИКТ-а.	Посматрају и прате ТВ часовеслушајупитају демонстрирајувежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, презентације, анкете,прати мотивишепоставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.	Изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; Примени основна правила тимских и спортских игара; Користи усвојене елементе технике у спортским играма;

правила Кошарка: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Активност по избору.ПОЛИГОН И Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Елемент арне игре						Примени основне тактичке елемете; Учествује на унутар одељенским такмичењима;	
ПЛЕС И РИТМИКА Основни садржаји Вежбе са вијачом Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Проширени садржаји Састав са обручем Састав са лоптом Састав са вијачом	И	Изучавање друштвених игара и једног кола из географског подручја где ученици живе	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава.	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, презентације, анкете, прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	Изведе кретања у различитом ритму; ПП квизове, у виртуелној
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	И	Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и	Компетенција за учење,	Формирање правилног односа према	Посматрају и прате ТВ часове, онлајн	Планира организује демонстрира	Вреднује утицај примењених

<p>Физичко вежбање и спорт</p> <p>Подела моторичких способности.</p> <p>Функција срчано-дисајног система.</p> <p>Основна правила и тактика спортских игара.</p> <p>Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама.</p> <p>Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању.</p> <p>Превенција насиља у физичком васпитању и спорту.</p> <p>Решавање спорних ситуација.</p> <p>Коришћење писаних и електронских извора информација из области физичког</p>	<p>навике користе у свакодневним условима живота и рада(кроз игру, такмичења)</p> <p>Формирање вољних квалитета личности</p>	<p>естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.</p>	<p>физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.Примена ИКТ-а, онлајн настава.</p>	<p>наставу, слушају питај у демонстрирају вежбај у учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.</p>	<p>припрема, презентације, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује. Користи разне платформе за онлајн наставу.</p> <p>ПП квизове,</p>	<p>вежби на организам Одреди ниво сопствене дневне физичке активности; Користи вежбе ради побољшања својих физичких способности; Предвиди елиминише последице недовољне физичке активности Примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; Примени и поштује правила игара у складу са етичким</p>
---	--	--	--	--	---	--

<p>васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству, војсци, полицији и другим занимањима. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).</p>						<p>нормама; Примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; Решава конфликте на друштвено прихватљив начин; Користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; Прихвати победу и пораз; Процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање; Примени</p>
--	--	--	--	--	--	---

						усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;
Здравствено васпитање Основни садржаји Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај правилне исхране. Енергетски напаци и њихова штетност. Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома. Значај вежбања у природи. Чување околине при вежбању.	Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела, развој аеробних способности. Оспособљавање ученика да препознају здраве животне намирнице, њихову поделу и улогу у исхрани. Стицање и практична примена знања из прве помоћи.	Компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку у различитим условима. Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енерг. вредности, улога воде, воћа; Предавање утицај дувана алкохола и енергетских пића. Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и практичне часове уз помоћ	Посматрају и прате ТВ часове, виртуелну учионицу, квизове, анкете, ПП презентације, слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете, прати мотивише поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује.	Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; Подстиче породицу на редовно вежбање; Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; Планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; Разликује здраве од нездравих облика исхране. Правилно

Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци Правилно конзумирање додатака исхрани. Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања			активиста Црвеног крста.			користи додатке исхрани; Примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; Чува животну средину током вежбања; Анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци;
--	--	--	--------------------------	--	--	--

Кључни појмови: Васпитање, физичко вежбање, игра, здравље, хигијена, култура.

Физичко и здравствено васпитање Опште предметне компетенције

основне	Ученик је оспособљен за вођење бриге о властитом здрављу и здрављу околине. Препознаје и разуме законитости утицаја физичког вежбања на телесни статус. Препознаје важност физичког вежбања, хигијене тела, исхране, простора и правила безбедности током вежбања. Критички просуђује о облицима насиља у физичком васпитању, спорту и рекреативним активностима. Здравље околине. Са глобалном присутношћу и активношћу сваки појединац треба да призна своју одговорност према околини. Стално ћемо процењивати и побољшавати утицај на околину свих наших активности и кроз конкретне акције ћемо представљати добар пример како показати поштовање и бригу за околину.			
средње	Ученик се бави спортско-рекреативним активностима у циљу унапеђивања својих физичких способности и унапређивања здравих животних навика. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима. Ученик самостално вежба у слободном времену.			
напредне	Ученик је развио свест о властитим способностима, а тиме и о јачању самопоуздања и самопоштовања. Примењује разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања, поштујући полне и индивидуалне разлике учесника у телесном вежбању.			
Тема	Специфичне предметне компетенције		Исходи	Образовни стандарди
Атлетика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалних и колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способан је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик има правилно држање тела. Ученик зна правилно да трчи на кратким и средњим стазама Ученик зна како се врши измена штафетне палице . Ученик разуме значај трчања, основе тренинга и уме да укаже прву помоћ.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.	Ученици знају да правилно бацају куглу леђном варијантом технике.	средњи

	напредне	Ученик је способен да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке атлетске задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Гимнастика	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику индивидуалне и колективне спортске гимнастике; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик уме да уради основне и сложеније вежбе на тлу Ученик уме да изведе прескоке преко козлића. Ученик је оспособљен да стечена умења, знања и навике користи у игри и такмичењима. Ученик развија вољне квалитете. Ученик уме да чува, помаже и поштује сигурносна правила.	основни
	средње	Зна да физичка активност и спортска гимнастика позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гимнастике; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.		средњи
	напредне	Ученик је способен да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке гимнастичке задатке; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни
Одбојка Футсал Рукомет Кошарка	основне	Ученик зна функцију и у стању је да изводи једноставне комплексе вежби обликовања; примењује програме за развој моторичких способности; зна основну технику колективних спортских игара; познаје основна правила и елементе тактике спортских грана; током вежбања понаша се дисциплиновано и безбедно у односу на себе и друге; способен је да упореди вредности почетних и финалних	Ученик примењује основне и сложеније елементе технике и тактике одбојкашке игре у игри преко мреже. Ученик зна основна правила одбојкашке игре.	основни

		резултата сопствених моторичких способности у односу на референтне вредности након завршетка разреда. Током вежбања сарађује, поштује индивидуалне разлике и помаже другима.	Ученик учествује у организацији одбојкашког такмичења.	
	средње	Зна да физичка активост и спорт позитивно делују на психо-физички развој и здравље; ученик ће бити у стању да самостално састави и примени једноставније комплексе вежби обликовања и сложеније техничко – тактичке елементе спортске гране; правилно поступа у случају незгоде на часу и ван часа.	Ученик формира вољне квалитете. Ученик има развијен такмичарски дух и осећај за фер плеј.	средњи
	напредне	Ученик је способан да самостално састави и изведе сложеније вежбе или комбинације вежби; самостално и у сарадњи са другима решава сложене тактичке задатке колективних спортских игара; препознаје основне законитости оптерећења у физичким и спортским активностима, промовише њихову улогу у унапређивњу здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социо-патолошких појава.		напредни

Хоризонтална и вертикална повезаност VIII разред

Предмет		Разред	Корелативни садржаји	
Повезаност међу предметима у оквиру разреда		Хоризонтална повезаност	Повезаност међу предметима у оквиру разреда	Вертикална повезаност
Физичко и здравствено васпитање	Математика	Спорт и спортске дисциплине Облици спортских игралишта и њихових појединих делова, реквизити, формације за вежбање	Кругобим и површина, рачунске операције сабирања, множења евидентирања математичких података	Мерења, евидентирања, разбројавања, збрајања обрада података
	Биологија	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плес Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка Правилна исхрана Пружање прве помоћи	Грађа човечијег тела – Мишићни и нервни систем, систем органа за дисање Редовна исхрана - јеловник Повреде и прва помоћ	МБИ
	Информатика и рачунарство	Здравствено васпитање ММС Здрава исхрана и спортски начин	Заштита здравља ММС Мајкрософт тимс, видео материјали са јутјуб	Мерења – статистика обрада података, ПП

		животаПримена ИКТ-а у праћењу наставе на даљину.	канала, , обрада слика, , имејл	презентација
	Физика	Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине Елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка	Момент силе-померање тежишта тела, отпор, сила гравитације, густина течности	Мерне јединице за дужину, масу време
	Музичка култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плесВежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка, народне игре, валцер, ритмика	Темпо кретања, изражајност, складност, координација покрета	Креативност покрета, развој слуха
	Ликовна култура	Моторичке вештине, спортске дисциплине, плесВежбе обликовања, елементи атлетике, гимнастике, одбојке, фудсал, рукомет, кошарка, ритмика	Просторно обликовање, правилан и неправилан ритам	Временска орјентација

Начин праћења остварености програмаУ настави физичког васпитања се прати и вреднује:

- Стање моторичких способности - спроводи се у простору координације, статичке, репетитивне и експлозивне снаге, гipкости и издржљивости. Мерење се врши помоћу мерних инструмената (тестова) ваљаних и поузданих мерних карактеристика.

Мерење се спроводи уз увежбавање одређеног програмског задатка, како се не би губило расположиво време за вежбање, а динамика је утврђена упутством.

- Достигнут ниво савладаности моторних знања, умења и навика - спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.

Формативно и сумативно оцењивање:Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (од 2. до 8. разреда)				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна природна и изведена	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања, демонстрира сложеније

		кретања.		комплексе вежби и кретања.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ *Атлетика *Спортска гимнастика *Основе тимских, спортских и елементарних игара *Плес и ритмика *Полигоми	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика добија оцену довољан (2)	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)

Самовредновање ученика је процес освешћивања и размишљања о властитом процесу учења и постигнућа. Сумативно вредновање (вредновање наученог) јесте вредновање које подразумева процену степена учениковог постигнућа на крају процеса учења (наставне целине,

ВРЕДНОВАЊЕ У ВИРТУЕЛНОМ ОКРУЖЕЊУ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Рубрика за вредновање наученог (вредновање увежбаног)		
Бодовна скала:	Ученик:	Пожељни елементи ученичких радова
* 85 % - 100 % – одличан (5)	* Наводи тачне информације у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје све примере у задатку те их већином исправно описује. * Користи одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава све задатке.	* Објашњења * Примери

полугодишта те године учења и поучавања). У правилу резултира оценом (види: Вредновање наученога).

*75 % - 84.99 % – врлодобар (4)	* Наводи већину тачних информација у задатку, и при обликовању питања и при решавању. * Препознаје већину примера у задатку те их већином исправно описује. * Користи углавном одговарајуће примере и фотографије у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава већину задатака.	* Задаци * Слике
*65- 74.99% – добар (3)	* Наводи делимично тачне информације при обликовању задатка. * Препознаје мањи број примера у задатку и половично их описује. * Користи мањи број одговарајућих примера и илустрације у обликовању задатка. * У предвиђеном времену извршава половину задатака.	* Видео * Квиз
*50 % - 64.99 % – довољан (2)	* Наводи мањи број тачних информација у задатку, и при обликовању и при решавању. * Препознаје врло мали број примера у задатку. * Користи мањи број одговарајућих фотографија у обликовању задатка, без примера или с неодговарајућим примерима. * У предвиђеном времену извршава мање од половине задатака.	* Њихов ауторски рад (слике, видео, квиз) * Интерактивни садржај и слике * Додатни садржаји других аутора
*0% - 49.99% – недовољан (1)	* У предвиђеном времену не извршава задатак.	

СЛОБОДНИ САДРЖАЈИ

Назив	Време реализације	Место реализације	Учесници	Реализатори	Садржај
Крос РТС-а	Септембар мај	Школско двориште	Ученици 5 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања	Кружна трка дефинисана правилима
Спортски дан – Дан школе	Почетак априла	Адекватан школски простор		Сви наставници из школе	Спортеке игре традиционална надметања
Ревизијалне спортске утакмице наставници	Новембар мај	Фискултурна сала	Репрезентација школе		Фудбал, кошарка, рукомет, одбојка, пикадо

Светски дан здравља, кретање за здравље	Април – мај	Школски простор, ближа околина града	Ученици 1 – 8 разред	Актив наставника физичког васпитања и учитељи	Полигони, штафетне игре, шах, пешачке туре
Спортска такмичења	Септембар – јун	Фискултурна сала, школско двориште	Ученици 3 – 8 разред		Спортске секције
Излети, екскурзије – Зимовања	Током школске године	На територији Р. Србије	Сви ученици		Планинарење, скијање, клизање; летовања-камповања, излети (једнодневни, вишедневни)

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљеви: Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе других и спреман да активно делује у заједници

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Област	Садржај	Међупредметне компетенције	Начин остварив. програма	Начин праћења постигнућа ученика
Изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; Образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; Наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице;	ЉУДСКА ПРАВА Заједница културно различитих група	Припадност држави и нацији Патриотизам- осећај љубави и поноса према домовини и свим припадницима који је чине. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање права и слобода других Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница	Ученик развија: компетенције за целоживотно учење; комуникацију; естетичку компетенцију; компетенцију за рад са подацима и информацијама; дигиталну компетенцију; компетенцију за сарадњу; компетенцију за	Методе рада: Метода посматрања Метода усменог излагања Дијалошка Демонстративна Метода практичних радова	Усмени одговори Активност на часу активно учешће у пројектној настави и изради презентација; -израда панона; посматрање и бележење ученикових активности током наставе; -реализација практичних

<p>Покаже интересовање за упознавањем различитих култура; Наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају; Разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; препозна у понашању особа карактеристике насилника и жртве; наведе могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; образложи значај слободе медија за развој демократије; у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕ</p>	<p>културно различитих група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и суживот. Припадници националних мањина у Србији – заштита права и слободе припадника националних мањина.</p> <p>Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...).</p> <p>Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији.</p>	<p>решавање проблема; одговорно учешће у демократском друштву.</p>	<p>Метода писаних и цртаних радова</p> <p>Облици рада: фронтални индивидуални групни рад у пару тимски ученичке презентације</p>	<p>задатака; -непосредна комуникација између ученика и наставника</p>
--	----------------------------------	---	---	---	--

<p>препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; препозна пример злоупотребе деце у медијима; у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма.</p>	<p>НОМ СВЕТУ</p> <p>Медији</p> <p>ГРАЂАНС КИ АКТИВИЗ АМ</p> <p>Вредности грађанског друштва</p>	<p>Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања.</p> <p>Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.</p>			
--	---	--	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ: Српски језик

Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура, Информатика

АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА:

Дискутује

Анализира

Истражује

Игра се

Учи

Разговара

Анкетира

Аргументује

Осмишљава

Одлучује

Гласа

Активно учествује

Симулира

Прави план

Прави презентацију

Креативно се изражава

Износи и размењује мишљење са осталима

Процењује

Вреднује

Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА

Подстиче активно слушање и конструктивно реаговање

Дискутује

Координира

Презентује

Посматра

Даје инструкције

Подстиче на активност

Поставља питања

Слуша

Помаже

Процењује

Вреднује

Подстиче дискусију

Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости, уз обавезу да поштује и уважи друге и другачије погледе и мишљења. Наставник треба да подстиче код ученика способност да разумеју сопствену одговорност у ситуацијама дискриминације и насиља, као и да бирају конструктивне начине реаговања на њих.

ЕВАЛУАЦИЈА

Разговор са ученицима

Наставник учи ученике да процењују свој напредак и напредак других, као и оствареност циљева

Посматрање

Евалуационе листе

Продукти ученика

ВЕРСКА НАСТАВА (ПРАВОСЛАВНИКАТИХИЗИС)

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свети живот, уважавајући две димензије: историјских хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, приче му се хришћанско виђење живота и постојања света и излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којима се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Кључни појмови: Царство Божије, други Христов долазак, живот будућег века, Преображење Господње, Свето Причешће, евхаристија, пост, хришћанске врлине, подвиг, Света литургија

<p>Ре-Исходи Теме/област Садржаји програма Међупредметне днии компетенције</p> <p>број</p> <p>☐ моћи да сагледа УВОД Циљ наставе у 8. разреду јесте <i>Компетенција за садржаје који имају савремени карактер</i> целокупног учења бавити наставом градива из претходних разреда • Има позитиван и Православни катихизиса у посебним ситуацијама следећих одговарајућих току 8. разреда основних елемената: - да је метафизичко према учењу школе; начело постојања Бога, односно да</p> <p>☐ моћи да учини како је истинско биће треба тражити у <i>Комуникација</i> његовог предзнања из Бога који је Св. Тројица; - да је • Уважава градива Православног онтолошког начела основних саговорника катихизиса обрађеног у православног учења Бога као реагујућина онтологичног претходног разреда Св. Тројице личност, а не природа; што говори, а не наредба; да је личност заједница слободне његове личност. са другом личношћу; - да је човек створен као личности да је <i>Сарадња</i> позвана да постоји на начин на који доприноси којој постоји Св. Тројица како је решавања разлика у да превазиђе ограничења своје мишљења у природи, што се остварује у уставовима Христу, односно Литургији. поштујући друге као Схватање човека као личности, равноправне односно као апсолутног чланова или не поновљивог бића, извире из групе. хришћанске триадеологије. До појав хришћанства, свету није биопознат појам човека као личности. Старојелинска философија, ма колико била узвишена, појединачној личности никад није давала онтолошку улогу. Конкретног човека, односно појединачну личност, посматрала је као део општег бића. Личност је била подређена</p>	<p>Начин и поступци остваривања програма Катихизација као литургијска делатност-заједничко једело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) битреба лојално да има наум да катихезане постоји ради гомилања информација („знањао вери“), већ као настојање да се учење и искуство Црквено усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике битреба да упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима потемама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>☐ теоријска настава (32 часова)</p> <p>☐ практична настава (2 часа)</p> <p><i>Место реализације наставе</i></p> <p>☐ Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <p>☐ Практична настава се реализује у цркви – учешће у литургијском сабрању.</p>
---	---

природи. Захваљујући хришћанству, личност је добила онтолошку важност тоје тековина којом се данас служи, не само хришћански свет, већ свету опште. Међутим, за хришћане личност није индивидуа. Једна личност једнако јени једна личност. Личност извире из заједнице слободеса другом личношћу. Истовремено, личност није део природе, већ јеносилац постојања целокупне природе. (Да бисмо ово показали, требасе позвати на искуство љубави према једној личности и искуство губитка личности. Кад заволимо једног човека, онда у том искуству откривамо да је он апсолутно и непоновљиво биће, личност. Кад изгубимо личност коју волимо изакоју смо везани, онда као да се за нас сањом губи читав свет. Пример како мајка гледа на губитак свога детета, а како гледају другина тај исти догађај, може послужити као средство за боље објашњење ове проблематике. Мајка гледа на

<p> ☐ моћида увидидаје човекиконаБожија јерје слободна личностидаје служба човекодабуде спонаизмеђуБогаисвета. ☐ моћида увидидасе човекостварујекао личностуслободној заједнициљубависа другим ☐ битиподстакнутда учествујеулитургијској заједници. ☐ моћида сагледагрех као промашајљудског назначења; ☐ моћида разликује слободуодсамовоље; ☐ моћида увидидачовек можебитиробсвојих лошихособинаинавика; ☐ битиподстакнутдаувиди </p>	<p> ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА </p>	<p> своједетекаона личност,зато штога неизмерно воли,избог тога јењегова смртзању ненадокнадивгубитак,докјеза онекојинисуостварилиникакву личнузаједницуса дететомоно индивидуа,тј. онојесамо део људскеврстеизато његов губитакдругачијевиде,односно догађајусмртине виденикакав губитак, него самоприродан процес.) ТемеУчењео личности...и Разликаприродеиличности треbareализоватиу контексту триадологијекакојеизложена кодправославнихотаца:Василија Великог,ГригоријаБогословаи других.Каопомоћнулитературу за разумевањеовогучења, треба узетичланкеЈ.Зизијуласа, ДоприносКападокије хришћанскојмислиу ПравославнаТеологија,Београд, 1995;иОдмаскедоличности, Београд,1989.исл.У контексту излагањаБожијегпостојања,а каснијеипостојањаљуди, треба посебнупажњуобратитина разликуизмеђу природеи личностиуБогу,односно човеку. Природајенешто опште, заједничко свимличностима. Личностјеначинпостојања </p>	<p> <i>Компетенција за учење</i> •Мотивисањеи оспособљенда самостално планира, организује, спроводии вреднујеучење; разликујебитноод небитног, изражава иобразлажеидеје. <i>Естетичка компетенција</i> •Препознајеи развијасопствене стваралачке способностии креативностусвим уметничкиминеуметничким </p>	<p> Током реализације програма наставеи учењапримењиваћесеследећипоступци, начинииоблицирада: -Уводначасоветребало биосмислити такода допринесу међусобном упознавањуученика,упознавањуученика сциљевима,исходима, наставним садржајима, алиитакоданаставник стекнепочетниувиду то каквим предзнањима иставовима изподручја Православногкатоличког, група располаже. -Реализацијапрограматребалобида се одвијаускладуспринципима савремене активненаставе,којасвојомдинамиком подстичеученике наистраживачкии проблемскиприступсадржајима тема.У токуреализацијестављатинагласаквише надоживљајноиформативно,амањена сазнајнои информативно. </p>
--	---------------------------------------	---	--	---

<p>вредност ближњега у сопственом животу;</p> <p>☐ моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт;</p> <p>☐ моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.</p>	<p>природе. Природа указује на то да данашњица постоји, данашњица постоји, док личност указује на то да нешто постоји, односно на који начин нешто постоји. Својства Божанске природе су нествореност, бесмртност, неограниченост, недељивост, док створеност, индивидуализам, растављеност, састављеност, смртност својства створене природе. Али, одличности зависе од начина постојања природе и да ли ће превазићи своју детерминисаност. Тако, на пример, Бог је по својој природи бестелесан, нестрадалан, али је и пак ради нас нашег спасења, постао човек и страдао. Из овога произлази да јеличностно сила постојања природе. Природа без личност не постоји. Тема Човек као личност треба да буде логичан закључак да је човек личност због тога што је створен као икона Божија. Човек је створен по икони Божијој, а то значи да је створен као личност. Слика Божија у човеку тиче се тога како човек постоји, а не онога што он јесте. Зато и поред тога што је природа човекова, будући створена, ограничена, односно смртна, одличности</p>	<p>пољима свог деловања.</p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих 	<p>-Квалитет наставе се постиже када се наставник садржај реализује у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p>
---	--	--	---

<p>Ш ☐ моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика;</p> <p>☐ бити под стакнут да види вредност ближњег ау сопственом животу;</p> <p>☐ моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт;</p> <p>☐ моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.</p>	<p>ПОДВИЖНИ-ЧКО–ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС</p>	<p>човека, од његове слободе, зависи да ли ће он превазићи ограничења своје природе и на крају смрт, или неће. Ако човек жели да превазиђе ограниченост своје природе, онда он треба да постоји на начин на који постоји Бог. Човек је позван на подем, тј. да постоји не на основу закона природе, већ на начин слободан од њих. Тај начин постојања, на основу којег човек постаје Бог, остварује се у Крштењу и Литургији као Литургија.</p> <p>Теме: Сједињење стварне и нетварне природе у Христу... и Обожење створене природе... треба реализовати у контексту дефиниције ове проблематике на 4. Васељенском сабору уз следеће објашњење: личност може бити сила постојања више природе. На пример, човек као личност има у себи многе природе, воду, ваздух, минерале, материјалну природу, духовну, али свет природе постоје у свакој од конкретних личности на посебан начин, непрестајући да буду то што јесу по природи. Такође, после ваплоћења, Син Божији има поред Божанске и људску природу. Међутим,</p>	<p>предмета и ваншколским искуством.</p> <p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано 	<p>- Имајући у виду захтев наставног програма и могућности транспорта наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и опсихолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности</p>
---	--	--	--	--

	људска природа у Христу постоји са дана божански начин, не престајући да буде људска природа, односно људска природа у Христу је превазишла своје ограничености, тј. обожила се захваљујући личности Сина Божијег.	итолерантноу друштву. <i>Одговоран однос према околини</i> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.	кроз заједничарење саближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
--	--	--	---

Сарадња • активно и конструктивно учествује у раду групе или пара.

IV ☐ Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; ☐ Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем значењаречи Евхаристија и Литургија (захвалности заједничко дело); ☐ Указати ученицима да је литургијско сабрање израз	ЛИТУРГИЈА Тему Црква као Тело Христово треба реализовати на основу објашњења које отоме да је ап. Павле у 1. Кор. 12. После оваплоћења створена природа је уи постазирана у Христову личност, односно постајетело Христово, Христова природа. Будући да створена људска природане постоји мимо конкретних личности, процес	<i>Одговорно учешће у демократском друштву</i> • Понашасе одговорно, хумано и толерантноу друштву. <i>Естетичка компетенција</i>	- Вредновање самостално града ученика; - Праћење рада на часу; - Комбиновање више врста дидактичког материјала; - Илустрација, шеме, мапа ума; - ППТ презентације; - Коришћење веб-алата;
---	--	--	--

<p>Цркве као Тела Христовог;</p> <p>☐ Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа</p> <p>☐ Упознати ученике са смислом основних елемената Литургије;</p> <p>☐ Подстаћи ученике на заједничко учешће у богослужењима;</p> <p>☐ Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена.</p> <p>V ☐ моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије;</p> <p>☐ моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа подругом Христовом доласку и васкрсењу мртвих;</p> <p>☐ моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу</p>	<p>ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p>	<p>њеног узимања од стране Сина Божијег - Христа претпоставља заједницу људских личности са Сином Божијим - Христом. Овај процес почиње Христовим оваплоћењем и наставља се Духом Светим кроз крштење у Литургији. Зато је Црква Тело Христово, јер је Христоваличност носилац постојања створене природе која постоји као заједница многих у Христу, тј. као литургијска заједница која је преко њеног начелника Христа у заједници са Богом Оцем.</p> <p>Тему Будуће Царство као узрок постојања Цркве треба обрадити на основу објашњења које је о овоме даје Св. Максим Исповедник (РГ 4, 157). Бог је створио свети људе са жељом да се једине са Њим преко једног човека, што указује на Тајну Христову, односно на Литургију, како би постојали вечно. Дакле, будуће Царство је узрок стварања</p>	<p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање квалитета животне средине и природе. <p><i>Решавање проблема</i></p> <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос</i></p>
--	----------------------	---	--

<p>спасења; ☐ моћида препознадаје ЛитургијаиконаЦарства Божијег; ☐ битиподстакнутда активнијеучествујеу Светој Литургији. ☐ моћида преприча догађајПреображења Господњег; ☐ моћида повежепојмове светостииобожењаса дејством СветогаДуха ☐ моћида препознадаје предукусЦарства Божијег присутанумоштима, чудотворнимиконама, исцељењима... ☐ моћидапрепознаразлику између православне иконографијеисветовног сликарства; ☐ моћида препознаикону као символЦарства Божијег;</p>	<p>ипостојањасветаилјуди.Натај начинСв.Максимуказуједаузрок постојањасветанијеу прошлости,каоштосуотоме говорилигрчкифилософи,већу будућности,убудућемдогађају којисејошувекнијезбио,али којисеостварујекрозисторију. Тимесемењапогледнаисторију уодносунажелинистичко схватањеисторије,којазаЈелине значивечнокружење,вечно понављањеистог.Хришћанска историјаимапочетакикрај,циљ. Крај,односноциљисторије,јесте узрокњеногпочетка.Тачнијеречено,литургијскопостојање Црквејестеиконично постојањеЦарстваБожијегу историји,којејеистовременои дарБожијиисторијскидогађај којиостварујуљуди.(Као помоћнулитературуза реализацијуоветеметраба користитистудију:Ј.Зизијулас, ЕвхаристијаиЦарствоБожије). Приказујућичовекаиприроду као слободнеуодносунаконе природе(на пример,наиконама светлостнеостављасенке,ап. Павлесеприказујеусцени силаска Св.Духа на апостоле,иако јеонпослеовогдогађајапостао хришћанинитд.),православна иконографијажелидаих</p>	<p><i>према здрављу Радс подацимаи информацијама</i></p>	<p>Евалуацијунаставе(процењивање успешностиреализацијенаставеи оствареностизадатакаи исхода наставе) наставникђеостваритинадвана чина: ☐ процењивањемреакцијеученика илиприкупљањем коментараученика путеманкетних евалуационихлистића; ☐ провером знањакојеученици усвајајуначасу ииспитаивањем ставова.</p>
---	---	--	--

<p>□ битиподстакнут да на правилан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.</p>	<p>прикаже како ће они изгледати у будућем Царству Божијем. (За реализацију ове теме треба користити студију: С. Склирис, Од портрета до иконе, у "Беседи", Нови Сад 1993.)</p> <p>Међупредметно повезивање</p> <p>По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:</p> <p>Српски језик, Историја, Географија, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.</p> <p>Активности у наставном процесу</p> <p>Активности наставника</p> <p>Активности ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> • испитује предзнања ученика; • слободно изражава његови мишљења и ставова; • упознаје се са интелектуалним могућностима • усваја - сазнаје; ученика; • развија његови вештина комуникација; • развија и одржава комуникацију; • повезивање сопственог искуства са математиком; • подстиче интеракцију, пружа повратну информацију; • дискусија; • уважава и реагује на потребе групе и појединаца; • слуша • дели одговорност • посматра; • одабира поступке за наставни рад; • црта; • прилагођава <p>методике облику рада индивидуалним • рецитије;</p> <p>способностима деце; • упоређује;</p> <ul style="list-style-type: none"> • организује наставне активности; • смишља; • организује посету православним храмовима • доцртава; • слаже; • разговара; • решава; • испуњава; • пише; • посећивање верских институција <ul style="list-style-type: none"> • организовање квизова; • израда радова и панора. <p>План провере оставрености исхода</p>		
--	---	--	--

<p>Шта прати поступак оцењивања</p> <p>Непосредно или посредно оцењивање ученика може бити свакодневно бележење активности</p> <p>свршених кроз:</p> <p>☐ Усмено испитивање ученика на часу у свеску евиденције</p> <p>☐ Писмено испитивање наставника.</p> <p>☐ Посматрање понашања ученика;</p> <p>- Формативно</p> <p>☐ Редовно доношење домаћег задатка; свакодневно</p> <p>☐ Прегледање свеске; оцењивање усмених одговора</p> <p>☐ Вођење евиденције од стране ученика.</p> <p>наставника о јављању на часовима</p>		<p>Иструенти оцењивања</p> <p>Време</p> <p>Број јављања: Свакодневно</p> <p>Зајављање+ бележење</p> <p>Зајављање више пута++ током године</p> <p>Завише јављања, одговоре, активност/ истиче се</p> <p>Конечно одговор-</p>	
<p>Оцену истиче добија ученик који:</p> <p>- лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>- самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p>	<p>- Комисија ученика и Наставника.</p>	<p>Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима);</p> <p>Учесталост по месецима.</p>	<p>Пресека стања по тромесечју</p>
<p>- решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>- показује изузетну самосталност и изузетно</p>	<p>- Усмено одговарање.</p>	<p>Свеобухватност одговора;</p> <p>Хронолошка и појмовна прецизност;</p> <p>Хоризонтално</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>

високстепени ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.	вертикално повезивање градива; Самосталносту одговарању.
--	---

Оцену добар добија ученик који:

-увеликој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке које се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и узнатној мери критички расуђује;	-Описно оцењивање. -Редовност доношења домаћег.	На основу целокупног рада ученика током полугођа. За три недеље доношења домаћег минуса свеску, а напомену и дневник као активност.	На крају полугодишта и школске године свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u> -удовољној мери показује способност употребе информација; -узнатној мери логички повезује чињенице и појмове; -већим делом самостално изводи закључке које се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; -удовољној мери и критички расуђује;	-Прегледање свески. -Писане провере (једном полугођу), свеска евиденције. -Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. -Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).	Уредност; Све забележено са часова. На основу целокупног рада ученика током полугодишта. Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задатак забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативни и квантитативни процењивање резултата рада,	Три пута у једном полугођу По потреби По потреби

	-показује делимични степен активности и ангажовања.	-Вредновање самостално града ученика: ППТ, истраживање о датим личностима догађају. -Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -Формативно оцењивање.	продукат група (пано, табела...) Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа у различитим наставним ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
Ангажовање ученика у настави: Процењујете одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са	-показује изузетно самостално и изузетно високи степен активности и ангажовања (истиче се) -показује делимични степен активности и ангажовања (добар) -показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)	Вођење евиденције од стране наставника: -Јављање на часовима (учествовање у активности); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ППТ презентација,	-Свесно је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учествовање у активности по месецима; -Учествовање, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у различитим наставним ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет	На сваком часу током школске године. Пресекања по тромесечјима.

другима.различитихврста излагања.	продукта
--------------------------------------	----------

Пројектна настава

У плану је реализација часа у коме би ученици направили макету једноправолсавног храма. У оквиру тог пројекта они би испоштовали сва правила која одређују изглед једне цркве у којој се одвија богослужбени живот. То подразумева да макета храма, веродостојно, приказује спољашње и унутрашње уређење. Том приликом би искористили најразличитије материјале: дрво, картон, метал, папир, боје, и неке већ готове елементе које би дочарали ентеријер црквеног објекта. Током реализације овог пројекта биће обрађена наставна јединица: Литургијски простор (делових храма) или остварена корелација са предметима: Техника и технологија, Ликовна култура, историја...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- Исведруго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Циљ: Циљ наставе немачког језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина читања, писања, слушања и говора. Важно је оспособити ученике да комуницирају на немачком језику у школи и ван ње. Током основног образовања ученик треба да усвоји основна знања која ће му омогућити да се на немачком језику споразуме са говорницима истог.

Циљ наставе немачког језика је упознати ученике са немачком културом, историјом, традицијом и начином живота. Кроз немачки језик би требало упоређивати сопствену културу са културом народа који живе на немачком говорном подручју. Ученици би требало да развију способност превазилажења предрасуда које се могу створити у додиру са припадницима других народа. Код ученика треба развити и позитиван став према другим језицима и културама.

Разред ОСМИ

Годишњи фонд часова 68

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (НАВЕСТИ ЕЛЕМЕНТЕ ОЦЕЊИВАЊА)
<p>По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - извине се користећи мање сложена језичка средства - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности и умећа - опишу радње, 	<p>1. FITNESS UND SPORT Тражење/давање основних информација о себи и другима; описивање особа, појава, радњи, стања, збивања; изражавање извињења; описивање радњи у прошлости; описивање радњи у садашњости;</p>	<p>Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему; - Личне заменице - Упитне речи - Правилно и неправилно поређење придева - Садашње и прошло време - Одређени и неодређени члан - Придевска промена са чланом - Модални глаголи 	<p>Комуникација Одговоран однос према околини Естетичка компетенција</p>	<p>учење путем открића, - рад на тексту, - рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације, итд.), - мануалне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.) - вежбе слушања, повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом - писање честитки, разгледница</p>	<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања.</p>

<p>способности и умећа користећи неколико везаних исказа</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у садашњости</p> <p>- размене информације о искуствима, догађајима и способностима у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости</p> <p>- размене информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих</p> <p>- изражавају</p>					
--	--	--	--	--	--

мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење					
<p>- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <p>- размене појединачне информације и/или некоико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење</p>	<p>2. UNSERE FESTE Описивање радњи у садашњости; описивање места, појава, радњи, стања и збивања; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих; изражавање мишљења;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему;</p> <p>- Презент</p> <p>- Предлози за изражавање времена</p> <p>- Именице</p> <p>- Упитне речи</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Везници за изражавање узрока</p> <p>- Везници dass, w-, ob</p>	<p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>- упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе</p> <p>- затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности</p> <p>- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих</p> <p>- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење</p>					
<p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања</p> <p>- опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју једноставније</p>	<p>3. AUSTAUSCHОписивање места, појава, радњи, стања и збивања; изношење предлога, савета; представљање себе и тражење/давање основних информација о себи и другима; исказивање просторних односа; упућивање позива за учешће у заједничкој активности и реаговање на њих;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Именице</p> <p>- Личне заменице</p> <p>- Одређени и неодређени члан</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Прилози за време, место, начин</p> <p>-Садашње и прошло време</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - представе себе користећи једноставнија језичка средства - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз</p>		<p>- Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Упитне речи</p>			
---	--	---	--	--	--

<p>одговарајуће образложење</p> <ul style="list-style-type: none"> - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности 					
<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, појава, радњи, стања, збивања - опишу и упореде жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства - разумеју једноставније предлоге, савете - упуте предлоге, савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разумеју 	<p>4. BERLINER LUFT</p> <p>Описивање места; описивање радњи у садашњости; исказивање упутстава за оријентацију у простору; изражавање количине и цена; исказивање жеља;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Именице - Одређени и неодређени члан - Презент - Предлози за изражавање положаја и просторних односа - Прилози за изражавање просторних односа - Императив - Основни бројеви - Ich hätte gern / Ich möchte bitte... 	<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Комуникација</p> <p>Решавање проблема</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

једноставније текстове који се односе на представљање и тражење/давање информација личне природе - представе себе користећи једноставнија језичка средства - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима - разумеју једноставнија питања која се односе на положај предмета у простору - затраже и разумеју обавештења о положају предмета у простору - разумеју позиве на заједничке активности и одговоре на њих уз одговарајуће образложење - упуте позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе					
---	--	--	--	--	--

<p>- затраже и пруже додатне информације у вези са позивима на заједничке активности</p> <p>- разумеју једноставније текстове који се односе на опис места</p> <p>- опишу места користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p>					
<p>- разумеју уобичајене изразе у вези са жељама и реагују на њих</p> <p>- изразе жеље једноставнијим језичким средствима</p> <p>- разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих</p> <p>- изразе допадање/недопадање уз једноставно</p>	<p>5. WELT UND UMWELT</p> <p>Исказивање жеља; изражавање допадања и недопадања; описивање радњи у садашњости; изношење предлога и савета; изражавање мишљења;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему</p> <p>- Ich möchte...</p> <p>- Презент</p> <p>- Реченице са weil</p> <p>- Реченице са wenn</p> <p>- Прилог deshalb</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Sollte за давање савета</p> <p>- Реченице са dass</p>	<p>Комуникација</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

<p>образложење</p> <ul style="list-style-type: none">- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости- разумеју једноставније предлоге и савете- упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе- затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима- разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих- изражавају мишљење, слагање/неслагање и дају кратко образложење					
--	--	--	--	--	--

<p>- - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места</p> <p>- опишу места користећи једноставнија језичка средства</p> <p>- разумеју једноставне текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости</p> <p>- размене појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости</p> <p>- разумеју једноставније исказе који се односе на планове, намере и реагују на њих</p> <p>- размене једноставније исказе у вези са плановима, намерама</p> <p>- саопште шта они или неко други намерава</p> <p>- разумеју једноставније</p>	<p>6. REISEN AM RHEIN</p> <p>Описивање места; описивање радњи у садашњости; описивање будућих радњи (планова, намера); изношење предлога и савета; изражавање количине и цена; исказивање жеља;</p>	<p>- Изразе и речи које се односе на тему:</p> <p>- Описни придеви</p> <p>- Компарација придева</p> <p>- Деклинација придева</p> <p>- Презент</p> <p>- Модални глаголи</p> <p>- Sollte за давање савета</p> <p>-</p> <p>Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења</p> <p>- Основни бројеви</p> <p>- Редни бројеви до 100</p> <p>- Ich hätte gern / Ich möchte bitte...</p>	<p>Одговоран однос према околини</p> <p>Комуникација</p> <p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Решавње проблема</p> <p>Сарадња</p>		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>
--	---	--	--	--	---

<p>предлоге и савете</p> <ul style="list-style-type: none"> - упуте предлоге и савете користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затраже и пруже додатне информације у вези са предлозима и саветима 					
<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, - у неколико везаних исказа дају информације о себи и другима - разумеју једноставне текстове у којима се описују догађаји, искуства и способности у прошлости - размене појединачне информације и/или неколико информација у низу о догађајима, искуствима и способностима из прошлости - опишу у неколико краћих, везаних 	<p>7. EIN ABSCHIED</p> <p>Описивање радњи у садашњости; исказивање интересовања, осета и осећања; изражавање мишљења; изражавање честитања, захвалности;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Описни придеви - Компарација придева - Деклинација придева - Претерит помоћних и модалних глагола - Перфекат - Најфреквентнији глаголи за изражавање мишљења - Основни бројеви преко хиљаду - Редни бројеви 	<ul style="list-style-type: none"> - Изразе и речи које се односе на тему - Презент - Глаголи са предложним објектом - Реченице са weil - Реченице са wenn - Реченице са dass - Модални глаголи 		<p>Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног и сумативног оцењивања..</p>

исказа догађај из прошлости - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих - изражавају мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење		до 100 - Изражавање година до 2000. и касније			
---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - КОРЕЛАЦИЈА

Р. бр.	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (област и наставни садржај)	НАЗИВ ПРЕДМЕТА (један или више) (области и наставни садржај са којима се корелира)			Реализација – месец и врста корелације: а) у оквиру самог предмета б) међупредметна хоризонтална корелација в) међупредметна вертикална корелација	Разред/ Одељење	Реализатори
		Предмет 1	Предмет 2	Предмет 3			

Легенда: а) у оквиру самог предмета за један разред

б) међупредметна хоризонтална корелација (у оквиру једног разреда са различитим предметима)

в) међупредметна вертикална корелација (садржаји истог или других предмета који су савладани у претходним разредима)

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ**ПРЕДУЗЕТНИШТВО**Назив предмета: **ПРЕДУЗЕТНИШТВО**

Циљ учења слободне наставне активности *Предузетништво* је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Годишњи фонд часова:

34 - 8.разред

ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРАЋЕЊА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА (НАВЕСТИ ЕЛЕМЕНТЕ ОЦЕЊИВАЊА)
– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА	Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према	Рад у групи, фронтални, демонстративан, креативне радионице	- Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна

<p>одреди однос цене и квалитета;</p> <p>– посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности;</p> <p>– повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања;</p> <p>– препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања;</p> <p>– се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;</p>		<p>потрошача.</p>	<p>околини, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>решења,</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -
---	--	-------------------	---	--	--

<p>– разликује особине лидера и менаџера;</p> <p>– одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука;</p> <p>– планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије);</p> <p>– учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>– информише се о постојању сличних производа на тржишту;</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>– комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p>					
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог</p>	СВЕТ РАДА	<p>Свет занимања некад, сад и у будућности.</p> <p>Професионална оријентација.</p> <p>Професионални развој.</p> <p>Форма и функција CV и мотивационог писма.</p> <p>Концепт целоживотног учења.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, фронтални, демонстративан, кроз презентације</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -

<p>производа;</p> <p>– учествује у промоцији и продаји производа;</p> <p>– презентује рад свог тима.</p> <p>– учествује у осмишљавању пословне идеје;</p> <p>– информише се о постојању сличних производа на тржишту</p>					
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у</p>	<p>ПОКРЕН И СЕБЕ И ДРУГЕ</p>	<p>Покретање иницијативе.</p> <p>Менаџмент и лидерство.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка</p>	<p>Рад у групи, фронтални, демонстративан,</p> <p>Прављење плана акције</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна решења, - разумевање

<p>пословању;</p> <ul style="list-style-type: none"> – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима. – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информисе се о постојању сличних производа на 			<p>предузетништву</p>		<p>наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада.</p>
---	--	--	-----------------------	--	--

тржишту					
<p>комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима;</p> <p>– примењује правила пословне комуникације;</p> <p>– поштује етичке принципе у пословању;</p> <p>– израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама;</p> <p>– прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа;</p> <p>– учествује у</p>	<p>УЧЕНИ ЧКА ПРЕДУЗ ЕЊА</p>	<p>Појам предузећа (привредног субјекта).</p> <p>Производ и/или услуга.</p> <p>Појам тржишта.</p> <p>Људски и материјални ресурси.</p> <p>Пословна комуникација.</p> <p>Основни етички принципи у пословању.</p> <p>Процес производње и процес пружања услуга.</p> <p>Цена производа или услуге.</p> <p>Облици промовисања производа.</p> <p>Продаја производа</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговорно учење у демократском друштву, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини, Естетичка компетенција. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Рад у групи, драматизација, фронтални, демонстративан,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Активност на часу, учешће у дискусијама на наведене теме уз аргументе, примена наведеног градива, - даје креативна решења, - разумевање наведеног градива, учествовање у истраживачким задацима, , представљање резултата рада. -

промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима. – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информисе се о постојању сличних производа на тржишту		или услуге.			
--	--	-------------	--	--	--

- ✓ Активност наставника: Наставник је модератор активности. За увођење ученика у тему он припрема што више различитих материјала који имају функцију подстицаја, односно мотивисања ученика за рад на њима. Избору мотивационог материјала треба посветити велику пажњу имајући у виду узраст ученика, њихова интересовања, специфичност теме и предзнања. Материјал треба да мотивише ученике да истражују, улазе у дискусију, образлажу своје ставове. Наставник је пратилац ученичких активности и, уколико је потребно, давалац додатних подстицаја, али не и готових решења. Потребно је подстицати радозналост, аргументовање, креативност, рефлексивност, истрајност, одговорност, аутономно мишљење, сарадњу, једнакост међу половима.
- ✓ Корелација са Грађанским васпитањем.

Предметни наставник

Владан Шипетић

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ОСМИ РАЗРЕД

СЕПТЕМБАР 1. Најстаријисмо – служимодругимазапример (Коћенаспредстављати)

2. Агресивност – можемобезње
3. Правилаодељења и реституција
4. Представљање програма ПО
5. Како се понашамо на улици

ОКТОБАР

1. Припремамосезаекскурзију
2. Лаж и крађа – кудатоводи
3. У здравом телу здрав дух
4. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Моја интересовања)

НОВЕМБАР

1. Колико сам задовољан/на успехом
2. Солидарност на делу
3. Однос према личној и друштвеној имовини
4. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (У свету врлина и вредности)

ДЕЦЕМБАР

1. Сида – опасност 21. века
2. Пријатељство и поштовање у међуљудским односима
3. Прослава Нове године
4. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Образовни профили у средњим школама)

ЈАНУАР

1. Прослава Светог Саве
2. Како ћемо радити у другом полугодишту
3. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Захтевизанимања-способности и контраиндикације)

ФЕБРУАР

1. Верске секте и њихово дејство на младе (вероучитељ)
2. Припрема موسمезатак мичења
3. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Мрежа средњих школа)

МАРТ

1. Алкохолизам, наркоманија, пушење – погрешни избори (педагог)
2. Омиљена занимања
3. Тренутни успех и дисциплина
4. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Критеријум за избор школе)

АПРИЛ

- 1) Како рећи не дрогама

2) Професионално усмеравање

3) Како сумоје оцене

4) Професионално усмеравање - Разговор о занимањима (педагог)

МАЈ

1. Жеље и могућности – упис у средњу школу

2. Како успех очекујем

3. Припрема матуру

4. Припрема пријемни испит

5. Реализација радионица у оквиру пројекта ПО (Моја одлука о школи и занимању)

(Саветодавни рад-педагог)

Директор школе

Лазар Чикирић